

ΤΟΜΟΣ

IB'

ΕΚΛΟΓΗ

ΤΕΥΧΟΣ

125

ΜΑΡΤΙΟΣ

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Τὸ ἔργο τῆς φιλοσοφίας	C. E. M. Joad	15
Συμβουλὲς σὲ μιὰ φίλη	Κα Ντὲ Πονϋγιέ	20
Ἡ Ἐπιστὴμη δημιούργησε ζωὴ!	M. Senez	26
Τὸ Δακτυλίδι (διήγημα σὲ συνέχειες)	Cordon Nicoll	33
Ἡ Ὑπερ-ἀσπιδίνη ἐναντίον τῆς ἀρθρίτιδος	Paul de Kruijff	40
Ποῦ βρίσκουν τόση δύναμι;	Ivan Sanderson	45
Σιάμ: ἡ χώρα τοῦ μειδιάματος	Blake Clark	49
Τὸ μυστικὸ τῶν Ἑλβετῶν φρολόγοποιῶν	George Kent	56
Ὁ ἀλήτης τῶν παιδικῶν μου χρόνων	Françoise Sagan	61
Ἐκεῖ ὅπου κατασκευάζεται ἡ βόμβα ὑδρογόνου	Henry Taylor	65
Ἄκουσέ με, Δελί!	Calaferte	71
Ὁ παγκόσμιος πόλεμος ἐναντίον τῶν ναρκωτικῶν ..	F. Sondern	75
Λέγε, ἀγάπη μου, σ' ἀκούω!	Corey Ford	81
Στοὺς καταρράκτες τοῦ Νιαγάρα	A. Ραγκαβῆ	85
Δι' ἐκκλησίαι τῆς Ἀμερικῆς	Ἰωάννης Μελά	91
Ἡ ὑπόθεση Μινου Ντρονέ		97
Τὸ Ναυαγιστικὸν-θαῦμα	Μίχου Καρῆ	99
Ἀπρίλης	M. Ladell	102
Ἡ ὑγεία σώματος καὶ ἡ ψυχὴ		

«Σταυρόλεξο» σελ. 9, «Ποιὸς θὰ βρῇ τὰ περισσότερα;» σελ. 48,
«Τί ἐννοεῖτε ὅταν λέτε;» σελ. 101.

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΟΥ ΕΧΑΣΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ

Μυθιστόρημα σὲ συνέχειες. (σελ. 107).

Τὸ ἐξώφυλλό μας: «Φιλία καὶ προστασία».

Ἀπαγορεύεται ἡ ἀναδημοσίευσις ἄρθρων καὶ εἰκόνων τῆς «Ἐκλογῆς»
χωρὶς τὴν ἀδεία τῶν συγγραφέων καὶ τῶν ἐκδοτῶν.

"Εκλογή"

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΕΛΕΝΗ Γ. ΒΛΑΧΟΥ, Μουρούζη 1

Δι' αὐτῆς Τυπογραφείου: Κ. Ι. ΖΑΓΟΡΙΑΝΙΤΗΣ, Ἀλδου Μανουτίου 18

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 57, ΑΘΗΝΑΙ. ΤΗΛ.: 57.081

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:

Ἐσωτ. Ἐτησ. 72

Ἐξωτ. Ἐτησ. \$ 4.40

Ἐσωτ. Ἐξάμ. 38

Ἐξωτ. Ἐτησ. £ 1.16.0

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΜΑΡΤΙΟΥ

ΑΘΗΝΑΪΚΑ

ΘΕΑΤΡΑ

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ

Άγ. Κωνσταντίνου
Τηλ.: 53.241

του Τολστόϊ

«Τὸ ζωντανὸ πτώμα»

Σκηνοθεσία: Άλ. Σολωμού.
Σκηνογραφίες: Κλ. Κλώνη.
Ένδυμασιες: Άντ. Φωκά.
Παίζουν: Ρ. Μυράτ, Έλ. Χαλκούση,
Χρ. Καλογερίκου, Τ. Καρέζη, Γ. Παπ-
πᾶς, Θ. Κωτσόπουλος, Ν. Παρασκευᾶς,
Α. Μαλλιαγρός, Τ. Γαλανός.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΣΚΗΝΗ

συνεχίζει τὸ ἔργο τοῦ
Π. Σαμαρά

«Ὁ ἄρχοντας»

Σκηνοθεσία: Κ. Μιχαηλίδη.
Σκηνογραφίες: Ι. Στεφανέλλη.
Παίζουν: Έλ. Βεργῆ, Έλ. Ζαφει-
ροῦ, Άν. Βαλάκου, Β. Δελληγιάννη,
Στ. Βόκοιτις, Β. Πάλλης, Λ. Άνδρια-
κόπουλος.

ΑΘΗΝΩΝ

Γιάν Σμάτς 10
Τηλ.: 35.524

«Ένας βλάκας καὶ μισός»

Κωμῳδία τοῦ Δ. Ψαθά
Παίζουν: Β. Λογοθετίδης, Ι. Λιθ-
κοῦ, Ε. Πρωτοπαπᾶς, Θ. Τζιενεράλης.

ΘΕΑΤΡΟΝ ΤΕΧΝΗΣ

Κάτωθι κινηματογράφου
«ΟΡΦΕΥΣ»

«12η νύκτα»

τοῦ Οὐίλ. Σάξπηρ
Μετάφρασις: Δ. Ρῶτα.
Σκηνοθεσία: Κ. Κούν.
Σκηνογραφίες: Ι. Τσαρούχη.
Παίζουν: Β. Ζαβιτσάνου, Ν. Άγγε-
λίδου, Τ. Σαββαπούλου, Κωνσταντά-
ρου, Μπάλλας, Μπάκας, Λαζάνης, Μπιρ-
μπλής, Μ. Χρηστίδης.

ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ

Πανεπιστημίου 48
Τηλ.: 614.594

«Χωρὶς γάντι»

τοῦ Άλ. Λιδωρῆκη
Σκηνοθεσία: Δ. Μυράτ.
Σκηνογραφίες: Μ. Άγγελουπούλου.
Παίζουν: Μιράντα, Β. Ζουμπουλάκη,
Τζ. Γαρμπή, Δ. Μυράτ, Λ. Κωνσταντά-
ρας, Ν. Τζόγιας, Χ. Τσαγανέας.

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

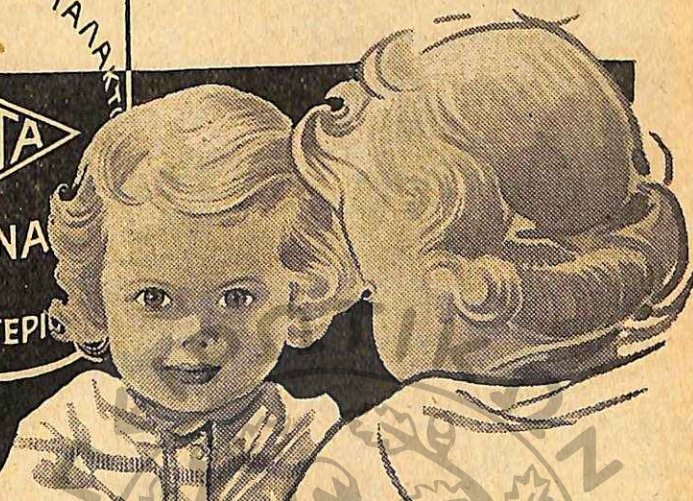
Ίπποκράτους 7
Τηλ.: 614.454

«Άγνώστου πατρὸς»

τοῦ Θ. Τσουμπρή
Παίζουν: Γ. Άργυροπούλου, Μ. Λα-
λοπούλου, Ρ. Λάσκαρη, Α. Άβδῆς, Δ.
Σταρένιος, Γ. Βρασιθεάνοπουλος.

ΑΛΕΚΤΩΡ.

Από τὸ 1935
γενεὰ ὁλόκληρη μεγαλώνει
μέ τὸ παστεριωμένο νωπὸ
γάλα τοῦ τόπου της

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ Α.Ε.

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ

Πλατ. Κολοκοτρώνη
Τηλ.: 21.559

«Ὁ διάβολος
καὶ ἡ οὐρά τ'ου»

τῶν Ν. Τσιφόρου — Π. Βασιλειάδου

Σκηνοθεσία: Ν. Χατζίσκου.

Σκηνογραφία: Μ. Ἀραβαντινοῦ.

Παίζουν: Ἄννα Συνοδινού, Τ. Νικηφοράκη, Ν. Χατζίσκος, Λ. Καλέργης, Δ. Μήλας, Δ. Παπαγιαννόπουλος.

ΜΟΥΣΟΥΡΗ

Πλατ. Ἀγ. Γεωργίου Καρύτση
Τηλ.: 36.064

«Τὸ τελευταῖο βάλς»

τοῦ Σ. Μῶμ

Μετάφρασις: Στ. Σπηλιωτοπούλου.

Σκηνοθεσία: Κ. Μουσοῦρη.

Σκηνογραφία: Μ. Ἀγγελοπούλου.

Παίζουν: Ἑλλη Λαμπέτη, Β. Μετάξας, Α. Μιχαηλίδης, Μ. Λαμπρινού, Κ. Μουσοῦρης, Δ. Χόρν, Στ. Ξενίδης, Γ. Λευτεριώτης, Ζ. Τσάπελης.

ΚΥΒΕΛΗΣ

Πλατ. Συντάγματος
Τηλ.: 34.491

«Ἄσπρο καὶ Μαῦρο»

τῶν Γιαννουκάκη —

Ἐλευθερίου — Νικολαΐδη.

Μουσική: Μ. Θεοφανίδης.

Παίζουν: Ἄννα καὶ Μαρία Καλουτᾶ, Ν. Σταυρίδης, Μπελίντα, Σ. Βερώνη, Μ. Μοσχονά, Φ. Ντάθου, Γκιωνάκης, Μηλιάδης, Χρυσόχοδός, Φέρμης, Καμπανέλλης, Τερζάκης.

ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΥ

Πατησίων καὶ Καποδιστρίου
Τηλ.: 55.262

«Μιὰ τσουνκνίδα
στὶς βιολέττες»

τοῦ Χρ. Γιαννακοπούλου

Σκηνογραφίες: Ἀνεμογιάννη.

Παίζουν: Μ. Φωτόπουλος, Ν. Ἡλιόπουλος, Κ. Θεοχάρη, Γ. Μαυροπούλου, Ν. Τσαγανέα, Μ. Ἐγυπιδίου, Περ. Χριστοφορίδης, Λ. Διανέλλος, Β. Ἀνδρέου.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ - ΜΟΥΣΙΚΗ

ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Τρίτη 6 Μαρτίου: Διάλεξις τοῦ Καναδοῦ Πρεσβευτοῦ με θέμα: «Οἱ τέχνες στὸν Καναδά».

Παρασκευή 9 Μαρτίου: Συγκέντρωσις τῶν μελῶν τῆς Βρεταννικῆς Λέσχης Γραμμοφῶνου.

Τρίτη 13 Μαρτίου: Σκηνὲς ἀπὸ τὸν «Ἀμλετ» καὶ «Ρωμαιοὶ καὶ Ἰουλιέται» τοῦ Σαίξπηρ (ἀπὸ δίσκους με τοὺς Τ. Γκίλγουντ καὶ Λ. Ὀλίβιε).

Παρασκευή 20 Μαρτίου: Διάλεξις τοῦ καθηγητοῦ κ. Γκ. Μπάλλου με θέμα: «Αἱ τάσεις στὸ σύγχρονο βρεταννικὸ δρᾶμα».

Τρίτη 23 Μαρτίου: Συγκέντρωσις τῶν μελῶν τῆς Βρεταννικῆς Λέσχης Γραμμοφῶνου.

Παρασκευή 27 Μαρτίου: Διάλεξις τῆς κ. Φ. Ρασσιδάκι με θέμα: «Ἡ ψυχολογία στὴν νοσήλεια».

Τρίτη 30 Μαρτίου: Προβολὴ τῆς ταινίας «Οἱ τέχνες στὸν Καναδά».

ΑΙΘΟΥΣΑ ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ

5)3: Συναυλία Ἐθνικοῦ Ὁδείου.

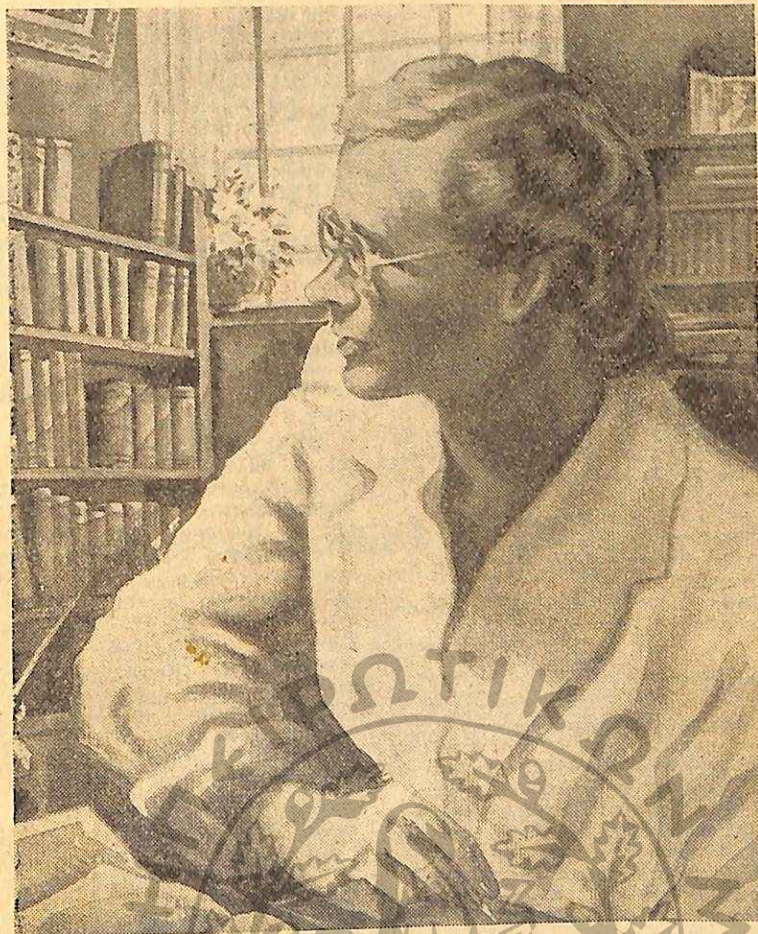
6)3: Ρεσιτάλ βιολιού κ. Κωνσταντινίδου.

7)3: Ρεσιτάλ πιάνου τῆς Ἀμερικανίδας πιανίστρας Μ. Μίσελ (Ἑλληνογαλλικὸς Σύνδεσμος).

9)3: Διάλεξις ὀργανωμένη ἀπὸ τὸ Τεχνικὸ Ἐπιμελητήριον.

11)3: Διάλεξις ὀργανωμένη ἀπὸ τὸν Σύλλογον Ποντίων «Ἀργοναῖτες Κομνηνοί» με ὁμιλητὴ τὸν κ. Δ. Πουλίδη καὶ με θέμα: «Διὰ τί ἀπέτυχε ἡ Δημοκρατία τοῦ Πόντου».

13)3: Συναυλία ὀργανωμένη ἀπὸ

ΓΝΩΜΑΙ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΥΡΑ

Ἡ μύρα εἶναι ἓνα εὐχάριστο, δραστικό, τονωτικὸ καὶ ὑγιεινὸ ποτὶ. Οἱ ἀξιόλογες διαιτητικὲς καὶ θεραπευτικὲς τῆς ἰδιότητες ὀφείλονται κατὰ μεγάλο μέρος στὶς Βιταμίνες πού περιέχει σὲ μεγάλη ἀνάλογια.

ΚΑ ΛΟΥΚΙΑ ΡΑΝΤΟΕΝ

Μέλος τῆς Ἐθνικῆς Ἱατρικῆς Ἀκαδημίας καὶ διευθύντρια τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐπιστημονικῆς Διαιτητικῆς τῆς Γαλλίας.

την 'Αμερικανική 'Υπηρεσία Πληροφοριών.

14)3: Διάλειξις κ. Π. Μιλλιέξ ('Ελληνογαλλικός Σύνδεσμος).

15)3: Διάλειξις οργανομένη από την Σχολή Βιομηχανικών Σπουδών.

17)3: Συναυλία 'Ελληνικού 'Ωδείου.

20)3: Ρεσιτάλ τραγουδιού της ύψιφώνου δίδος Τσαμούρα.

21)3: Ρεσιτάλ πιάνου της κ. Πρωτοπαπιά ('Ελληνογαλλικός Σύνδεσμος).

22)3: Διάλειξις του Γενικού 'Επιθεωρητού Δημοτικής 'Εκπαιδεύσεως κ. Τ. Παπαθανασίου.

24)3: 'Εορτασμός της 25ης Μαρτίου.

26)3: Μαθητική Συναυλία οργανομένη από το 'Εθνικό 'Ωδείο.

27)3: 7 μ.μ. Κουαρτέτο 'Ελληνικού 'Ωδείου.

9.30 μ.μ.: Ρεσιτάλ τραγουδιού της κ. Σαλιγκάσου.

28)3: Διάλειξις του καθηγητού κ. Ζ. Πεκάρω με θέμα: «Είκοις και θησαυροί στο Βυζάντιον» (με έγχρωμες προβολές).

9.30 μ.μ.: Ρεσιτάλ τραγουδιού της κ. Παλαΐστη.

29)3: Ρεσιτάλ άπαγγελίας της κ. Καρακαντά.

30)3: Ρεσιτάλ πιάνου της κ. Λέλας 'Αναγνωσταρά - Κουτούβαλη.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΑΙΘΟΥΣΑ ΠΑΡΝΑΣ ΣΟΥ

Συνεχίζεται μέχρι 13ης Μαρτίου ή 'Εκθεσις ζωγραφικής του κ. Δούκα.

13-31 Μαρτίου: "Εκθεσις ψηφιδωτών, άγιογραφιών και συνθέσεων του κ. Α. Πετρίδη.

31 Μαρτίου: "Εναρξίς της 'Εκθέσεως ζωγραφικής του κ. Γ. Συρίγου.

Συνεχίζεται μέχρι 10ης Μαρτίου ή 'Εκθεσις ζωγραφικής του κ. 'Αλ. Παπαλιποπούλου.

10 Μαρτίου: "Εκθεσις ζωγραφικής του κ. Δ. Κράτη.

30 Μαρτίου: "Εναρξίς της 'Εκθέσεως ζωγραφικής και διακοσμητικής της Σχολής 'Αηδοποπούλου.

2 Μαρτίου: "Εκθεσις ζωγραφικής κ. Σ. Παπασπυρόπουλου.

22 Μαρτίου: "Εκθεσις ζωγραφικής κ. Ι. Χατζηκωνσταντανή.

ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ

'Ιπποδρομιακές ημέρες Μαρτίου 1956
("Ωρα έναρξεως 2.30 μ.μ.)

ΠΕΜΠΤΗ 1 Μαρτίου

ΚΥΡΙΑΚΗ 4 »

ΠΕΜΠΤΗ 8 »

ΚΥΡΙΑΚΗ 11 »

ΠΕΜΠΤΗ 15 »

ΚΥΡΙΑΚΗ 18 »

ΠΕΜΠΤΗ 22 »

ΚΥΡΙΑΚΗ 25 Μαρτίου. «Κύπελλον 25ης Μαρτίου» με έπαθλον 40.000 δρχ. 'Απόστασις 1.800 μέτρα. Συμμετέχουν ίπποι καθαρόαιμοι Α' και Β' κλάσεως.

ΠΕΜΠΤΗ 29 Μαρτίου

ΜΟΥΣΕΙΑ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ. (Τοσίτσα και Μπουμπουλίας, τηλέφ. 663.391): Καθημερινώς 8 π.μ. — 2 μ.μ. Κυριακές 9 π.μ.—1 μ.μ. Δευτέρα κλειστόν. Είσοδος δρχ. 3. (Πέμπτη και Κυριακή είσοδος έλευθέρη).

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ. (Σασιλ. Σοφίας 22, τηλ. 71.027): Καθημερινώς 8 π.μ. — 2 μ.μ. Κυριακές 9 π.μ.—1 μ.μ. Σάββατον κλειστόν. Είσοδος δρχ. 3. (Πέμπτη και Κυριακή είσοδος έλευθέρη).

ΓΕΩΛΟΓΙΚΟ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΟΝΤΟΛΟΓΙΚΟ. (Ροϋζβέλτ 38, τηλέφ. 610.038): 'Ανοικτόν εκάστην Δευτέρα και Τετάρτην 10 π.μ.—12. Είσοδος έλευθέρη.

ΜΠΕΝΑΚΗ. (Κουμπάρη 1, τηλέφ. 611.617). Καθημερινώς, πλην Τρίτης, 9.30 π.μ.—1.30 μ.μ. και 4.30—7.30 μ.μ. Κυριακή μόνον 9.30 π.μ.—1.30 μ.μ. Είσοδος δρχ. 5. (Δευτέρα είσοδος έλευθέρη).

ΖΩΟΛΟΓΙΚΟ. (Ροϋσβέλτ 43). 'Ανοικτό Δευτέρα, Τετάρτη και Σάββατον 9 π.μ.—12 μεσ. Είσοδος δρχ. 5. (Δευτέρα είσοδος έλευθέρη).

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ (Φιλελλήνων 38). 'Ανοικτό 9 π.μ.—2 μ.μ. Είσοδος έλευθέρη.

ΕΘΝΟΛΟΓΙΚΟ (Προσωρινώς στο οίκημα της Στέγης των 'Απόρων Γυναικών, 'Αμαλίας 38). Καθημερινώς, πλην Τρίτης και Σαββάτου, 9.30—1. Είσοδος δρχ. 3.

ΚΟΣΜΗΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ (Μοναστηράκι). Καθημερινώς 9 π.μ.—1 μ.μ. Είσοδος έλευθέρη.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Πανεπιστημίου 39. Τηλ. 29.316

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΗΝΟΣ ΜΑΡΤΙΟΥ

Παρασκευή 2: Προβολή Slides άνηκόντων σε διάφορα μέλη.

Καδισμένος σε μία πολυδρόνα...

ΘΑ ΜΑΘΕΤΕ ΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ

ΓΑΛΛΙΚΑ, ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ, ΙΤΑΛΙΚΑ, ΙΣΠΑΝΙΚΑ

(34 ΓΑΩΣΙΕΣ ΚΑΤ'ΕΚΑΘΗΝΗ)

Είναι εύκολο & διασκεδαστικό

Σπουδή στο σπίτι σας

Γράψτε μας ή επισκεφθήτε μας

'Ελάτε να σας κόνωμε μιά επίδειξι δωρεάν και χωρίς καμμιάν υποχρέωσι εκ μέρους σας, είτε γράψτε μας γιά να λάβετε επίσης δωρεάν ένα ένδιαφέρον πολυσέλιδο τεύχος πού σάς αναλύει τόν τρόπο της δωρεάν δοκιμής του LINGUAPHONE επί 8 ημέρες στο σπίτι σας, (διαλέγετε ανάμεσα σε 34 ξένες γλώσσες).

Κανένα βιβλίο δέν μπορεί νά σάς κάνη νά μιλήσετε με εύχέρεια 'Αγγλικά ή οποια άλλη γλώσσα, καί με άβουγη προφορά. Πρέπει νά άκούσετε τούς ανθρώπους της κάθε χώρας νά μιλούν. Καί δά τούς άκούτε, στό σπίτι σας, καί μάλιστα στή στιγμή πού θέλετε, άκολουθώντας τήν ζωντανή διδασκαλία του Linguaphone με δίσκους πού μιλούν. Εύδως έξ άρχής θρσκόσαστε μέσα στό περιβάλλον της ξένης χώρας καί σε 100 ώρες μιλάτε σάν καί νά ζήσατε με τούς γηγενείς.

ΖΗΤΗΣΤΕ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΤΕΥΧΟΣ ΔΩΡΕΑΝ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ LINGUAPHONE

Πανεπιστημίου 10 'Αθήνας

Στείλτε μου δωρεάν καί χωρίς υποχρέωσι μου τό 'Αναλυτικό σας τεύχος πού έξηγεί καί τόν τρόπο της δωρεάν δοκιμής του LINGUAPHONE στό σπίτι μου.

Όνομα

Διεύθυνσις

Επάγγελμα

ILFORD

Ἡ μάρκα τῆς ἐμπιστοσύνης

Ἡ μάρκα τῆς ἀπολύτου ἐπιτυχίας

ILFORD

ΡΟΛΛ ΦΙΛΜ

HPS3 34°

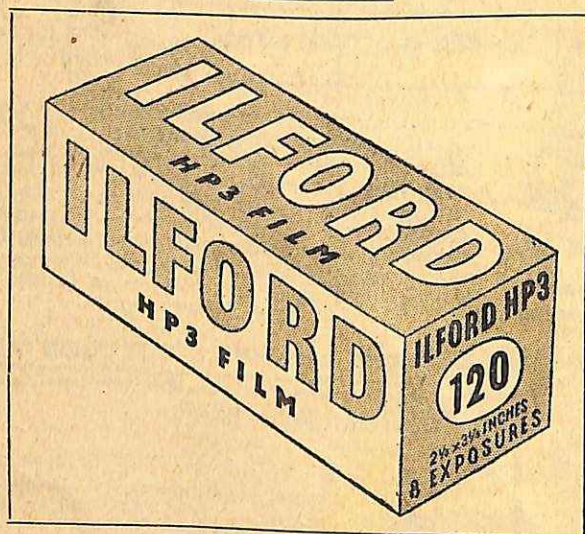
35^m | m ΦΙΛΜ

HPS 37°

ΚΑΤ ΦΙΛΜ

FP3 29°

ΧΑΡΤΙΑ

ILFORD

Διαρκῆς Παρακαταθήκη

Μεγάλη ποικιλία φωτογραφικῶν χαρτιῶν

ΓΕΝ. ΑΝΤΙΠΡ. Κ. ΚΑΤΣΑΡΗΣ

Πλατεία Ἀγ. Γεωργίου Καρύτση 3 — Τηλ. 22.787

ΑΘΗΝΑΙ

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1. Ἀστρο τῆς...λένε ἐπίσης τὸν πολικό ἀστέρα.
2. «Ἄκου γέρου... καὶ παιδεμένου γνώση», λέγει μία παροιμία μας.
3. Κάτοικος τῆς Ἀπώ Ἀνατολῆς. — Ποταμὸς τῆς Αὐστρίας, δεξιὸς παραπόταμος τοῦ Δουνάβεως.
4. Ὀλίγοι ἄνθρωποι ξέρουν νὰ ... ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἡλικία! — Δύο σύμφωνα ποὺ δίδουν, ἀριθμητικῶς, τὸ ἔτος τῆς δολοφονίας τοῦ Κικέρωνος!
5. Οἱ ὁργανωμένοι κουκουέδες τῆς Οὐγγαρίας. — Εἶναι ἡ Μαργαρίτα Πέρρα...φωνητικῶς (ξεν.).
6. Εὐνοϊκῶς.
7. «Ὅταν κοιμᾶται ὁ ... μας, ψωμί δὲν μᾶς γυρεύει» (παροιμ.). — Ἐγχειρίδιον μὲ δίκτοπον λεπίδα (γεν.).
8. «Τὸ δὲ σὲ νοιάζει μὴ... ποτὲ κακὸ δὲν ἔχεις» (παροιμ.). — Μουσικὸς φθόγγος. — Ἡ φωνὴ ποὺ τὴν δίδει εἶναι ἄκρως ἐκνευριστικὴ... ἡ τηλεφωνικὴ!
9. Λίμνη τῆς Ἀθηνῶν (ἀντιστρόφως). — Κεφαλὴν λογογράφος καὶ ποιητῆς, τιμηθεὶς διὰ τοῦ ἀριστείου γραμμάτων καὶ τεχνῶν (αἰτ.).
10. Γνωστὸν νυκτερινὸν κέντρον ἐπὶ κατοχῆς. — Ξενικὸν μέτρον ἐπιφανειῶν. — Διακόσια πενήντα.
11. Θαλῆς ὁ Μιλήσιος ἐρωτηθεὶς κάποτε πόσον ἀπέχει τὸ ψεῦδος τοῦ ἀληθοῦς, ἀπήντησεν: «...ὀφθαλμοὶ τῶν ὧτων!» — Ὑδροχαρὲς φυτὸν, τοῦ ὁποῖου τὰ ἀνθη ἀπετέλεσαν προσφιλὲς θέμα διακοσμῆσεως εἰς τοὺς ἀρχαίους Αἰγυπτίους (γεν.).
12. Μὲ τὴν διευκρίνισιν συγγενῆς (αἰτ.).

ΚΑΘΕΤΩΣ:

1. Τὸ ἐπάγγελμά του τὸν φέρνει σὲ καθημερινὴ ἐπαφὴ μὲ τίς ἐφημερίδες.
2. Ἀρχικὰ ποδοσφαιρικῆς ομάδος. — Μία τῶν φυλῶν μας.
3. Πηγάζει παρὰ τὸ Μέπσοβον καὶ χύνεται εἰς τὸ Ἰόνιον.
4. Ἀνεπτυγμένη σὲ ὅλους τοὺς ἀ-

θλητὰς (γεν.). — Γυναικεῖον ὄνομα (δημ.).

5. Ἀρχαῖος μαθηματικὸς ἐκ Πατρῶν, ἐκ τῶν κορυφαίων τοῦ Ἐρατοσθένους μαθητῶν, ἐνάρθρων.
6. Τὸ μικρὸ ὄνομα τοῦ ἡθοποιοῦ καὶ τραγουδιστοῦ Μοντάν, συζύγου τῆς Σιμόν Σινιорέ. — Ὁ κοινὸς δὲν εἶναι τόσο κοινός, ὅσον κοινῶς πιστεύεται! — Τὸ

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												

ὄνομα ἑνὸς γνωστοῦ ἀπὸ τὴν Κρήτην Πασά.

7. Μὲ αὐτὸ κτίζονται οἱ μοντέρνες πολυκατοικίες (ἀντιπρ., ξεν.). — Προπάτορες τῶν Φινλανδῶν, προφερόμενα μαζί. — Μετοχὴ βοηθητικοῦ ρήματος.
8. Ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ Ὄντιν εἰς τὴν Σκανδιναυικὴν μυθολογίαν. — Ἡ γενέτειρα τοῦ μεγάλου ἱταλοῦ ποιητοῦ Λεοπάρντι, ὅπου εὐρίσκεται καὶ ὁ τάφος τοῦ Πάπα Γρηγορίου ΙΒ'.
9. Δημιῶδες ὀνομασία ἱστορικοῦ ποταμοῦ μας. — Ὀμηρικὸν πρόσωπον, περὶ τοῦ ὁποῖου πραγματεύεται ὁλόκληρος ἡ ἀρχὴ τοῦ «Ὅ» τῆς Ὀδυσσεύς.
10. Δίδει σὲ κάθε πλοιοκτῆτην λεπτομερεῖς πληροφορίες διὰ τὰ πλοῖα ὁ πινὰς αὐτός. — Ἀρχικὰ ὑπουργεῖον.
11. Ποταμὸς τῆς Ν.Α. Μικρᾶς Ἀσίας, ἐνάρθρων.
12. Μία κεντρικὴ ὁδὸς τῶν Ἀθηνῶν. — Γνωστὸς ποταμὸς τῆς Σκωτίας.

Ι. Χ.

Λύσεις στὴ σελίδα 127

Κυριακή 4: Φωτογραφικός περίπατος σε τόπους που θα διαλέξουν τα μέλη για πρακτική άσκηση με καθοδήγηση του κ. Κ. Κυριαζή.

Τετάρτη 7: Κριτική φωτογραφιών «Άσπρο και Μαύρο» από τον κ. Φ. Τζελεπδή.

Παρασκευή 9: Έναρξη των διαλέξεων του τριμήνου. Εισαγωγή και όμιλος του κ. Προέδρου. Όμιλος κ. Μυλώφ, Έφόρου της Ε.Φ.Ε. με θέμα: «Η λεζάντα στη φωτογραφία».

Τετάρτη 14: Όμιλος του κ. Μ. Άλτσέχ, μηχανικού με θέμα: «Decentrement».

Παρασκευή 16: Προβολή έγχρωμων Slides στις αίθουσες του Βασιλικού Ήθνικο, Ίδρύματος (όδός Φιλελλήνων και Ξενοφώντος γωνία) με λήψεις από όλα τα μέρη της Ελλάδος. Την προβολή θα παρουσιάσει ο κ. Κ. Κυριαζής. Έναρξης 8.15 μ.μ.

Κυριακή 18: Φωτογραφικός περίπατος σε μέρη που θα διαλέξουν τα μέλη για πρακτική άσκηση με καθοδήγηση του κ. Κ. Βαλτζή.

Τετάρτη 21: Όμιλος του κ. Ρουκάνη με θέμα: «Οι νέες φωτογραφικές σχολές».

Παρασκευή 23: Όμιλος του κ. Σπ. Μελετιζή με θέμα: «Η ψυχή και το μάτι στη φωτογραφία».

Τετάρτη 28: Πειραματική άσκηση νυχτερινής λήψεως έσωτερικών θεμάτων με την καθοδήγηση των κ.κ. Π. Ρούτση, Χρυσόχου, Εύαγγελ. Τά μέλη πρέπει να έρθουν με τις φωτογραφικές μηχανές τους απαραίτητως και με φιλμ της άρεσκέας τους, καθώς και με φωτόμετρα ή φακούς μεγεθυντικούς ή και άλλα εξαρτήματα, αν θέλουν, που να βοηθούν στη λήψη φωτογραφιών.

Παρασκευή 30: Όμιλος του κ. Δ. Χαρισισιάδη με θέμα: «Οι σύγχρονοι μεγάλοι φωτογράφοι και το έργο τους».

ΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ

Του καθηγητού κ.

ΠΑΝ. ΑΝΤΙΠΑ

- 1) «Νέα μέθοδος καταπολεμήσεως της ναυτίας χωρίς φάρμακα».
- 2) Αυτόματος σιδηρωτής γραβατών άνευ θερμότητας.

Πωλούνται ή μὲν πρώτη εἰς τὰ βιβλιοπωλεία, ἀντὶ δρχ. 5, ἡ δευτέρα εἰς τὰ καταστήματα οἰκιακῶν σκευῶν «Ἀττικὴ Ἀγορά», Μαγγιῶρου, Σγούρδα καὶ ἄλλα, ἀντὶ δρχ. 10.

ΕΚΔΡΟΜΕΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

ΠΕΡΙΗΓΗΤΙΚΗ ΛΕΣΧΗ

(Λεωφ. Ἀμαλίας 28, Ἀθήναι)

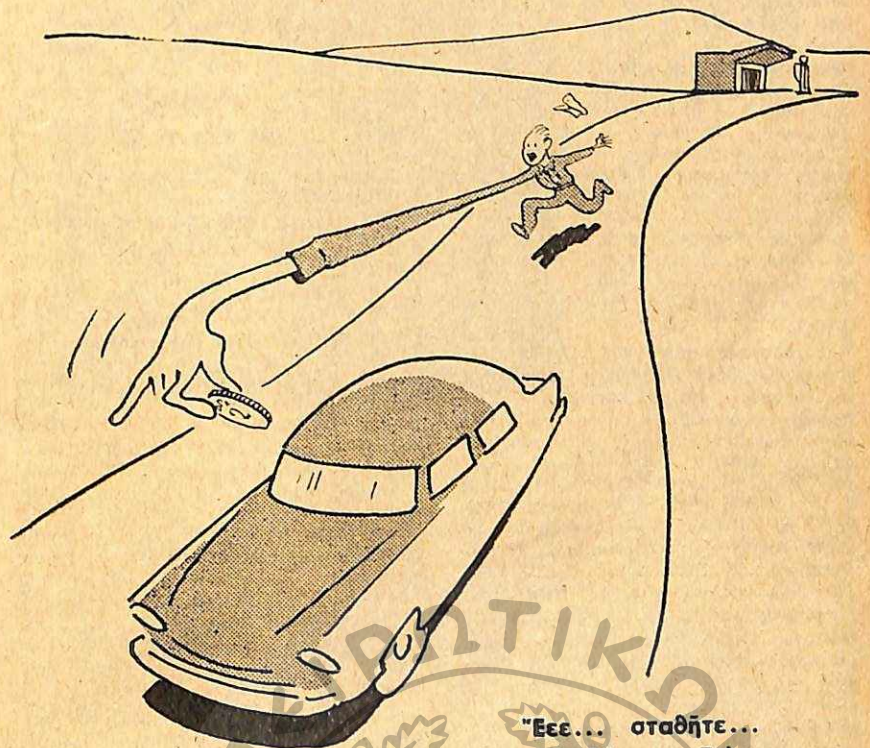
ΕΚΔΡΟΜΕΣ ΜΑΡΤΙΟΥ 1956

Σαββατοκύριακο 3-4) 3: 1) Λειβάδιά — Στεφενίκο — Ζερίκι (Ἀγ. Γεώργιος).

Κυριακή 4) 3: 1) Δελφοί, με πολυτε-

ΚΥΡΙΕΣ μου, έντατική παρακολούθησις τῆς μόδας στὴν έσωτερική διακόσμηση τοῦ σπιτιοῦ μᾶς έκανε ἀποτελεσματικά νὰ μποροῦμε νὰ σᾶς βοηθήσωμε καὶ έφέτος μετὰ ὡραία ὑφάσματα έπιπλώσεως καὶ παρελάβαμε ἤδη γιὰ τὴν χειμερινὴν σαϊζόν. ΡΥΘΜΟΣ, Βουλῆς 22.

ΑΔ...

Έεε... σταδῆτε...
Φιλοδώρημα δέν
έπιτρέπεται...

Δέν άρκεῖ ὁ πελάτης νὰ εἶναι εὐχαριστημένος ἀπό τὰ προϊόντα ποῦ τοῦ δίνουμε, ἀλλά καὶ ἀπό τὸν τρόπο ποῦ τοῦ τὰ δίνουμε... Στὰ Πρατήρια τῆς BP, τὸ αὐτοκίνητό σας δά έρῃ τὴν πῖο ἱδανική περιποίησι.

BP ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ

λή λεωφορεία Πούλμαν. 'Ομιλητής ή 'Εφορος 'Αρχαιοτήτων δις 'Ιωάννα Κωνσταντίνου. 2) 'Αργος — Κεφαλάρι, με λεωφ. Πούλμαν. 'Ομιλητής ο Σύμβουλος της Ε.Π.Α. κ. Ν. Κούρσης. 3) Πεντέλη. 'Ομιλητής ο Διττής 'Αστεροσκοπείου 'Αθηνών κ. Σταύρος Πλακίδης. 4) Πάρνηθα. 5) Διώνυσος — Ραπεντόζα. 6) Κιθαιρώνας, με λεωφ. Πούλμαν. 7) Πόρτο Ράφτη — Μονή 'Ιερούσση. 8) Μπάλα — 'Αη Γιάννης Βιδίσσης — Σταμάτα. 9) Κατσιμιδί — Ράχες Νταβέλη — Βροκόλι — Παληομήλεσι — 'Αγιος Μερκούριος (πεζοπορική). 10) Πόρτο Ράφτη — Μονή 'Ιερούσση (έκδρομη χωρίς δηλώσεις). 11) Σούνιο — Λεγραιά (έκδρομη χωρίς δηλώσεις). 12) 'Υπατο — Σύρτζι — Μονή Σαγματιά (έκδρομη μόνο για νέους).

Σαθβατοκύριακο 10—11)3: 1) Λαμία — Καμμένα Βούρλα — 'Αταλάντη. Κυριακή 11)3: 1) Χαλκίδα — Καταρράκτες Λουκισίων, με λεωφ. Πούλμαν. 'Ομιλητής ο κ. Λεων. Καραπιπέρης. 2) 'Αρχαία Σικυών — Λίμνη Στυμφάλας, με λεωφ. Πούλμαν. 'Ομιλητής ο Σύμβουλος της Ε.Α.Π. κ. Ν. Κούρσης. 3) Κάλαμος — 'Αμφιρέιο, με λεωφ. Πούλμαν. 'Ομιλητής ή κ. Ντενίζ Βασδέκη. 4) Ευλόκαστρο. 5) Σκάλα 'Ωρωπού. 6) Πάρνηθα. 7) Βαρνάβα — Λίμνη Μαραθώνος. 8) 'Αγ. Τριάδα Πεντέλης — Καλήσια — Ντράφι — Πικέρι (πεζοπορική). 9) Πάρνηθα — Ρουμάνι — Σπηλιά Πανός — Μονή Κλειστών (πεζοπορική). 10) Ευλόκαστρο (έκδρομη χωρίς δηλώσεις). 11) Λιόπαι — Κορωπί — Λομβάρδα — Βουλιαγμένη — Καστέλλα — Δαφνί (έκδρομη χωρίς δηλώσεις). 12) Πεντέλη — Καλήσια (έκδρομη μόνο για νέους).

Σαθβατοκύριακο 17—18)3: 1) Γόρος Παρνασσού. 'Ομιλητής ή 'Εφορος 'Αρχαιοτήτων δις 'Ιωάννα Κωνσταντίνου.

Κυριακή 18)3: 1) Αιγύσθενα, ομιλητής ή κ. Ντενίζ Βασδέκη. 2) Πάτρα, με πολυτελή λεωφ. Πούλμαν, για την παρακολούθηση του Καρναβαλιού. 3) Πάρνηθα. 4) Τατόι — 'Αγ. Μερκούριος. 5) Μετόχι — Πούντα — Μεγ. Πεδο. 6) 'Αγ. Σωτήρα — Κυπαρίσι — 'Αγ. Γεώργιος — Παληοχώρι (πεζοπορική). 7) Κριμπα (Βοιωτίας) — Ζαχαράς (πεζοπορική). 8) 'Αγ. 'Ιερόθεος. 9) Αιγύσθενα (έκδρομη χωρίς δηλώσεις). 10) Κάλαμος — 'Αγ. 'Απόστολοι (έκδρομη χωρίς δηλώσεις). 11) Πάρνηθα (έκδρομη μόνο για νέους).

'Εκδρομές Καθαράς Δευτέρας 19)3: 1) Λειβαδιά — Δίστομο — 'Οσιος Λου-

κάς, με πολυτελή λεωφ. Πούλμαν. 'Ομιλητής ή κ. 'Αγγ. 'Αγγελουπούλου. 2) Ευλόκαστρο. 3) Χαλκίδα — Μπορτζι, με λεωφ. Πούλμαν. 4) 'Ανάβυσσος (από τον καινούργιο παραλιακό δρόμο). 5) Σούνιο. 6) Πόρτο Γερμενό. 7) Λουτράκι — Λίμνη Βουλιαγμένης 'Ηραίου. 8) Πάρνηθα. 9) 'Αγ. Μερκούριος. 10) Πόρτο Ράφτη. 11) Σκάλα 'Ωρωπού. 12) Βαρυμύπη. 13) Βάρκιζα — Λομβάρδα — 'Ανάβυσσος (έκδρομη μόνο για νέους).

Σαθβατοκύριακο 24—25)3: 1) Καλάβρυτα — Μ. Σπήλαιο — 'Αγ. Λαύρα, με ειδικά ναυλωμένη αυτοκινητάμαξα. 'Ομιλητής ο Σύμβουλος της Ε.Π.Α. κ. Ν. Κούρσης.

Κυριακή 25)3: 1) Χαλκίδα — 'Αλιθέρι — 'Αγ. 'Απόστολοι, με λεωφορεία Πούλμαν. 'Ομιλητής ο Διττής 'Ινστιτούτου Γεωλογίας κ. Γ. 'Αρώνης. 2) Δαφνί — Σκαρμαγκάς — 'Ελευσίνα — Πέραμα Μεγάρων — Μονή Φανερωμένης. 'Ομιλητής ο κ. Ζ. Παπαλαζάρου. 3) Πάρνηθα. 4) Γευγολατιό — Σουληνάρι — Φωκάς. 5) Ναύπλιο — Τολό, με λεωφ. Πούλμαν. 6) Σπάτα — Βελανιδιές — Λούτσα. 7) Θήβα — Μοσχολόδι. 8) Νταού Πεντέλη. 9) Γεράνεια (όρειοβατική). 10) Δαφνί — Σκαρμαγκάς — 'Ελευσίνα — Πέραμα Μεγάρων — Μονή Φανερωμένης (έκδρομη χωρίς δηλώσεις). 11) 'Ανάβυσσος (έκδρομη χωρίς δηλώσεις). 12) Τατόι — 'Αγ. Μερκούριος (έκδρομη μόνο για νέους).

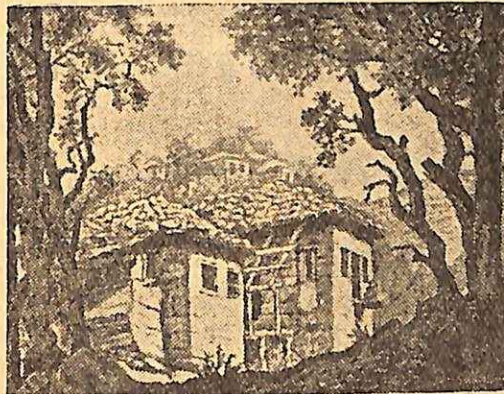
Σαθβατοκύριακο 31)3—1)4: 1) Τρίπολις — Σπάρτη — Μυστράς, με λεωφ. Πούλμαν. 'Ομιλητής ο Βυζαντινολόγος 'Επιμελητής 'Αρχαιοτήτων κ. Ν. Δρανδάκης.

Κυριακή 1)4: 1) Κόρινθος — Παλ. Κόρινθος — Λουτράκι, με λεωφ. Πούλμαν. 'Ομιλητής ή 'Αρχαιολόγος κ. 'Αγγελ. 'Αγγελουπούλου. 2) Σούνιο, με λεωφ. Πούλμαν. 'Ομιλητής ή κ. Ντενίζ Βασδέκη. Οι υπόλοιπες έκδρομες αυτής της Κυριακής θα καταλήξουν στο Ζούμπερι, όπου θα γίνει μεγάλη διαγωνισμός χαρταετών και θα έορτασθ ή 'Εθνική μας 'Εορτή της 25ης Μαρτίου. 3) Ραφίνα — Ζούμπερι. 4) Τύμβος Μαραθώνος — Ζούμπερι. 5) Νταού Πεντέλη — Βρύση Κίτσου — Ζούμπερι. 6) Καπανδριτί — Βαρνάβα — Γραμματικό — Μαραθώνας — Ζούμπερι και 7) Ζούμπερι, με αναχωρήσεις 8.30', 9.30', 10.30' 11.00, 2.00 και 2.30' το μεσημέρι.

Λεπτομέρειες και δηλώσεις συμμετοχής στα γραφεία της Λέσχης, Λεωφόρος 'Αμαλίας 28.

ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΩΝΤΑΣ ΛΙΓΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΣΤΙΓΜΕΣ ΣΑΣ

ΜΑΘΕΤΕ ΣΚΙΤΣΟ ΣΧΕΔΙΟ ΧΡΩΜΑ

Το τοπίο αυτό του μαθητού της Α.Β.Σ. Κ. Μοσχαλαϊδῆ ('Αμφισσα) έκτελεσμένο έπειτα από σύντομη σπουδή, άρτιο τεχνικά και αισθητικά, δά τό ζήλευσαν και έπαγγελματίες.

Η ΣΧΟΛΗ Α.Β.Σ. του Παρισιού, με τό 'Ιδρυμα της τών 'Αθηνών, σάς έπιτρέπει νά φθάσετε γρήγορα και σεις σέ τέτοια άποτελέσματα, οποιαδήποτε και άν είναι ή ηλικία σας, έστω και άν ποτέ σας δέν δοκιμάσατε νά σχεδιάσετε. Γιατί, χάρις στό Σύστημα Α.Β.Σ. άρκει ή νοημοσύνη σας για νά δῆτε και σεις τή φύσι σωστά και νά τήν άποδώσετε ζωντανά και έκφραστικά, σάν έρασιτέχνης ή και σάν έπαγγελματία.

Σπουδή στό σπίτι σας!

ΝΑΙ - στό σπίτι σας, άδιάφορο άν μένετε στας 'Αθήνας ή σέ έπαρχία, και με τή διαρκή παρακολούθησι μορφωμένων καλλιτεχνών, ικανών νά προσαρμόσουν τή διδασκαλία μας σύμφωνα με τήν άτομική περίπτωση του κάθε μαθητού. Εϊδικό σύστημα για παιδιά, έκτός από τό γνωστό στό Σύστημα Α.Β.Σ. για μεγάλους - με είδι- κεύσεις για όσους έπίδουμουν.

Σκίτσο του μαθητού μας Π. Σιδέρη

ΖΗΤΗΣΤΕ ΔΩΡΕΑΝ

τό αναλυτικό μας Τεύχος και όρους έγγραφῆς, είτε αυτοπροσώπως είτε στέλνοντάς μας συμπληρωμένο τό παραπλεύρως δελτίο.

Α.Β.Σ., Πανεπιστημίου 10, 'Αθήνας

Παρακαλώ νά μου άποσταλή, χωρίς ύποχρέωσή μου, τό εικονογραφημένο τεύχος σας (έσωκλειστώσ δραχ. 3 σέ γραμματόσημα δι' έξοδα). — 'Ενδιαφέρομαι για τό Σύστημα για μεγάλους. — Σύστημα για παιδιά 8 - 13 ετών. (Σβύνετε τήν περίπτωση που δέν σάς ενδιαφέρει)

ΟΝΟΜΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

I

ΕΝΤΥΘΩΣΕΙΣ

Κύριε, σιὰ λιμάνια δὲ βρῖσκω ἓνα σπειρὶ ἄμμου
νὰ παίζω σὰν μικρὸ παιδί.

Τὴ σάρωσαν κι' ἔκαναν τσιμέντο
νὰ δένουν μ' ἄλυσίδες τὰ πλοῖα.

Ὅταν περνῶ, ἡ φαντασία μου γίνεται λειψὸ φεγγάρι
καὶ πλέκεται σιὰ λαδωμένα νερὰ
κι' ἀνάμεσα σιὰ λεκιασμένα πορτοκάλια
ποὺ κολυμποῦν ἀπελπισμένα. Ἀπέναντι,

ἀπὸ τὰ κρεμασμένα σιὲς πόρτες τῶν μπάρ κλονδιὰ
σοῦ κελαῖδουν τὰ καναρίνια καὶ τ' ἀηδόνια.

II

Πόλεμος

Κύριε, ἀπὸ τὶς ἀστραπὲς
μὲ χωρίζει ἓνα ραγισμένο τζάμι.

Μὲ τ' ἀσημένιο φῶς τους, ποὺ δὲν ὀρίζω,
προσπαθῶ νὰ συλλαβίσω τ' ὄνομά μας
ἀνάμεσα σιὸς μικροὺς κόκκινους κύκλους
ποὺ θ' ἄφηναν τὰ καρφωμένα πόδια Σου.

Ἀπὸ τὴν συλλογὴ «Χειραψία»

Ἀπὸ τὰ καλύτερα δημοσιεύματα τοῦ κόσμου

Μία ἀνάγκη τῆς ἐποχῆς μας

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΣΤΟΝ ΣΗΜΕΡΙΝΟ ΚΟΣΜΟ

τοῦ

C. E. M. J O A D

Ε νῶ ἡ κυριαρχία μας ἐπάνω
σιὰ μέσα μεγαλώνει μέρα μὲ
τὴν ἡμέρα, ὁ ἀντικειμενικὸς σκο-
πὸς μᾶς ξεφεύγει ὅλο καὶ περισ-
σότερο.

Εἶναι πιθανὸ πὼς οἱ σημερινοὶ
ἄνθρωποι ξέρουν λιγώτερα γιὰ
τὴν τέχνη τῆς ζωῆς, τὶς ἀξίες
τῆς, τὰ καθήκοντα καὶ τὶς χα-
ρές τῆς ἀπὸ ὅ,τι ἤξερε ὁ μέσος
ἄρρην πολίτης τῆς Ἀναγεννήσε-
ως στὴν Ἰταλία ἢ τοῦ 5ου αἰῶ-
να π.Χ. στὴν Ἀθήνα. Κι' ὅμως
ὅλοι σχεδὸν ἔχομε μορφωθῇ σὲ
σημεῖο ποὺ νὰ ξέρουμε ἀνάγνω-
σι. Ἔτσι, μοῦ φαίνεται, παροῦ-
σιάζεται σὲ μᾶς τὸ χρέος νὰ ἐκ-
τελέσωμε αὐτὸ ποὺ ἦταν πάντα
ἔργο τῆς φιλοσοφίας: δηλαδὴ τὸ
νὰ προσφέρουμε τὶς πληροφορί-
ες καὶ τὴν καθοδήγησι ποὺ ἡ σο-
φία τοῦ παρελθόντος περιέχει
γιὰ τὸ νόημα τῆς ζωῆς καὶ τὸν
τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο πρέπει νὰ
τὴν ζοῦμε. Αὐτὸ τὸ ἔργο, οἱ πε-

ρισσότεροι σύγχρονοι φιλόσοφοι
δὲν τὸ παραδέχονται. Δὲν παρα-
δέχονται ὅτι εἶναι καθήκον τους
νὰ φωτίσουν τὸ πνεῦμα, νὰ ὁδη-
γήσουν τὶς γνώμες ἢ νὰ διορθώ-
σουν τὶς ἀξίες στὶς ὁποῖες πι-
στεύει ὁ κόσμος. Ἀντίθετα, ἀπο-
τραβιοῦνται ἀπὸ τὴν χυδαιότητα
τῶν ἐπαφῶν ποὺ πιστεύουν πὼς
θὰ ἔκαναν φτηνοὺς καὶ τοὺς ἱ-
διοὺς καὶ τὴν ἐργασία τους. Τὰ
ἀποτελέσματα ἑνὸς τέτοιου ἀπο-
τραβήγματος βρίσκονται σιὰ λό-
για τοῦ μακαρίτη καθηγητῆ Κό-
λιγκουντ:

Ἐξ' αὐοῦ κανεὶς δὲν πρέπει νὰ
περιμένῃ καθοδήγησι ἀπὸ τοὺς
ἀνθρώπους τῆς σκέψεως ἢ ἀπὸ τὰ
ιδεώδη ἢ ἀπὸ τὶς ἀρχές, τότε
πρέπει νὰ τὴν περιμένῃ ἀπὸ ἀν-
θρώπους ποὺ ποτὲ δὲν σκέφθη-
καν, ἀλλὰ ἦταν πάντα τοὺς ἀ-
νόητοι, νὰ τὴν περιμένῃ ἀπὸ σκο-
ποὺς ποὺ δὲν ἦταν ιδεώδη, ἀλλὰ
ιδιοτροπίες, καὶ ἀπὸ κανόνες ποὺ

δέν ήταν αρχές, αλλά προσωρινές λύσεις. "Αν οι φιλόσοφοι έβαζαν για σκοπό τους να δημιουργήσουν έπιτήδες μιὰ γενεά ανθρώπων που να είναι παίγνια του κάθε τυχοδιώκτη στον κόσμο της ήθικης ή της πολιτικής, του έμπορίου ή της θρησκείας, του πρώτου, ό όποιος θα έκανε έκκλησι στα συναισθήματά τους και θα τους υποσχόταν ιδιωτικά κέρδη που ούτε θα μπορούσε ούτε θα ήθελε να τους προμηθεύσει, δεν θα μπορούσαν να θρούν πιο αποτελεσματικό τρόπο»!

Δεύτερος λόγος για τον οποίο ειδικά ή εποχή μας χρειάζεται τη φιλοσοφία είναι αυτός που ξεπηδά από τον πρώτο που αναφέραμε. Γιατί ή άβυσσος που χωρίζει την θεωρία από την πρακτική, τó σκοπό από τó μέσον, άβυσσος που ή επιστήμη έχει κάνει χειρότερη, δέν είναι καθόλου ή μοναδική αίτια για τόν μεταφυσικό και ήθικό άγνωστικισμό της εποχής μας. "Η δεύτερη αίτια βρίσκεται στο γεγονός ότι για πρώτη φορά στην ιστορία του πολιτισμένου ανθρώπου οι περισσότεροι μεγαλώνουν και ωριμάζουν χωρίς ένα «πιστεύω» ή ένα κώδικα που να οδηγεί τά βήματά τους. Έκατομμύρια άνθρωποι σήμερα δέν έχουν κανενός είδους πίστι είτε για τόν τρόπο με τόν οποίο είναι τακτοποιημένο τó σύμπαν, είτε για τόν τρόπο με τόν οποίο πρέπει να ζούν τη ζωή τους. Ένα μεγάλο μέρος της ήθικότητας ξεπηδοσε, σε όλες τις εποχές, από την έπιθυμία του ανθρώπου να εύχαριστήσει τó Θεό. Ήταν μιὰ έπιθυμία που την ζωήρευαν τά άποτελέσματα της εύχαρίστησης ή της δυσαρέσκειας του Θεού, έτσι όπως τά ζωγράφιζαν με χτυπητά χρώματα οι περισσότερες θρησκείες. Όταν οι ούράνιες ανταμειβές και οι τιμωρίες της κολάσεως δέν ήταν

πιά άξίες να προκαλέσουν ή να έμποδίσουν μιὰ πράξι, ή διάθεσι να μείνει κανείς πιστός στα σύνορα που είχε καθορίσει ή παράδοσι, έλαττώθηκε ανάλογα. Υπάρχουν όμως και άλλες αιτίες, από τις όποιες ή πιο σημαντική είναι ή διεθνής κατάσταση. "Ο έφιαλτικός φόβος του πολέμου, χρόνια πολλά τώρα, έχει ύψωθεί σαν ένα τέιχος που κρύβει τη θέα του μέλλοντος και δέν αφήνει τους πολλούς να βλέπουν την ζωή σαν κάτι μακροχρόνιο, με όλες τις προσπάθειες που αυτό ύπονοει: προσπάθειες για να δημιουργήση κανείς από νέος ένα ήθος για την μελλοντική του εξέλιξι. "Ο φόβος της ατομικής βόμβας και της καταστροφής που μπορεί να φέρη στον πολιτισμό μας ξεπερνά κάθε τι άλλο στη σκέψι σχετικά με τó μέλλον του ανθρώπου. «"Ας φάμε κι' άς πιούμε, γιατί αύριο θα πέση ή ατομική βόμβα» είναι ένα πολύ λογικό «πιστεύω» γι' αυτούς που βλέπουν την αναβολή της καρποφορίας τών πόθων τους σαν τέλεια ματαιώσει.

Οι πιο άνεπτυγμένοι διανοητικώς άγκαλιάζουν ένα μίγμα από διάφορα «πιστεύω» και διάφορες λατρείες, γυρίζοντας από την μία στην άλλην ανάλογα με τά διαβατικά κύματα της πνευματικής μόδας. "Οποιος παρατηρή την σύγχρονη σκηνή, μένει κατάπληκτος μπροστά στην τρομερή έπικαιρότητα που παρουσιάζει ή περιγραφή του δημοκρατικού ανθρώπου στο όγδοο βιβλίο της Πολιτείας του Πλάτωνα.

"Ο Πλάτων άποδεικνύει ότι άργά ή γρήγορα ό δημοκρατικός τρόπος ζωής δέν θα ίκανοποιήσει. Άργά ή γρήγορα μιὰ και μοναδική τυραννική έπιθυμία θα ύποταχθούν στην τυραννία μιὰς έξωτερικής έξουσίας για να ξε-

φύγουν από την τυραννία που θα τους επιβάλλουν τά ίδια τους τά πάθη. Αυτό έχει ήδη γίνει πραγματικότης στην Εύρώπη. Χρόνια τώρα οι νέοι έχουν συγκεντρώσει μέσα τους ένα κεφάλαιο αξόδευτης σοβαρότητας που περιμένει μονάχα τó κατάλληλο κανάλι από τó όποιο να ξεχυθή. Έκατομμύρια άπογοητευμένοι νέοι με ένεργητικότητα που έμεινε χωρίς διέξοδο και ένθουσιασμούς που δέν τους ξύπνησε κανείς, σε όλες τις χώρες του Δυτικού πολιτισμού, άποτελούν κίνδυνο για τόν πολιτισμό και την εύκαιρία που περιμένει ό φιλόσοφος. Μιὰ τέτοια άκρίβως εύκαιρία περίμεναν ν' άρπάξουν ό Σωκράτης, ό Πλάτων και ό Άριστοτέλης, γιατί πίστευαν πως ήταν έργο της φιλοσοφίας να δίνη σκοπό στη διαγωγή του ανθρώπου και κανόνες για να φθάση κανείς στον σκοπό. "Ο Πλάτων, ειδικότερα, προσπάθησε να κάνει την Άκαδημία σχολή πολιτισμού προγραμματισμού, από την όποια πολιτικοί και νομοθέτες θα έβγαينαν για να εφαρμόζουν τά μαθήματα που τους δίδασκε ή φιλοσοφία για την καθοδήγησι της ανθρωπότητας. Καμμιά παρόμοια έπιθυμία, καμμιά παρόμοια προσπάθεια δέν διακρίνεται στους σύγχρονους φιλόσοφους.

Τό δράμα του σύγχρονου άτόμου καθρεφτίζεται στο δράμα της κοινωνίας του. Γιατί κι' αυτή δέν έχει την παραμικρή θεβαιότητα για τους σκοπούς προς τους όποιους πρέπει να κατευθύνη τά ίσχυρότατα μέσα της. Τό πολύ - πολύ που όνειρεύεται είναι ένα άνώτατο όριο παραγωγής και μιὰ ίση κατανομή τών αγαθών. "Η κυριαρχία της ύλης θάζει στα χέρια μας άφάνταστη δύναμι καταστροφής, κι' όμως δέν δειχνόμαστε πιο φρόνιμοι ά-

πό τους προγόνους μας στη χρησιμοποίησι αυτής της δύναμης.

Λοιπόν, δέν φτάνει ν' άποδείξωμε πως εκείνοι που διοικούν την κοινωνία μας δέν είναι ήθικά χειρότεροι ή διανοητικά κατώτεροι από τους κυβερνήτες και τους πολιτικούς του παρελθόντος. Άλλωστε, πραγματικά δέν είναι. Αυτόι ίσα - ίσα είναι άνάγκη να είναι καλύτεροι και στενότεροι άκριβώς γιατί ή δύναμί τους είναι πιο μεγάλη. Κι' άπ' έδω ξεκινά ή τρίτη αίτια, για την όποια ή φιλοσοφία πρέπει να έκτελέση τó έργο της καθορίζοντας σκοπούς και άξίες. "Αν ό φιλόσοφος μäs θεβαιώσει, από την πολλή του ταπεινοφροσύνη, πως δέν έχει σοφία δική του να προσφέρει, άς θυμηθή τουλάχιστον πως είναι ό έπίσημος κλειδοκράτορας της φιλοσοφικής σοφίας του παρελθόντος και πως είναι καθήκον του να την μεταβιβάση και να την έρμηνεύση χάριν της καθοδηγήσεως ενός παρόντος που αίσθάνεται σαν χαμένο.

Τονίζω τις λέξεις «ή φιλοσοφική σοφία του παρελθόντος» γιατί με όσηθουν να θεβαιώσω πως δέν έχω δική μου να προσφέρω. Δέν ύποστηρίζω έδω ότι έχω να κάνω καμμιά καινούργια άποκάλυψι, γιατί δέν θα ήταν αλήθεια. Ούτε ύποστηρίζω πως έχω σοφία μεγαλύτερη από την σοφία τών έπιστημόνων ή τών έπιχειρηματιών. Υποστηρίζω μονάχα πως έχω κάποια σχέσι με την έλληνική και με την χριστιανική σκέψι, που άποτελούν τις κύριες πηγές και συγχρόνως τά δύο ρεύματα που επικρατούν στην πνευματική παράδοσι της Δύσεως. Πιστεύω πως κάνουμε άσχημα να παραμελούμε αυτή την παράδοσι. Είναι ή παράδοσι ενός φιλελεύθερου και ανθρωπιστικού πολιτισμού που έκτιμά την έλευθερία του άτόμου και είναι πρόθυ-

μη, τουλάχιστο θεωρητικά, να θεωρή το άτομο σαν σκοπό και όχι σαν μέσον για άλλους σκοπούς. Τα τελευταία πενήντα χρόνια, η ψυχή του φιλελεύθερου πολιτισμού στην Ευρώπη πεθαίνει και μαζί με την κατάρτιση του πνεύματος αρχίζει και η φθορά του σώματος. "Αν ο πολιτισμός της Ευρώπης δεν αποκτήσει και πάλι το πνεύμα του, θα πέσει. Είτε δηλαδή θα υποκύψει στο κοινωνικό και πολιτικό χάος που είναι το αναπόφευκτο αποτέλεσμα του πολέμου ή θα υποχωρήσει μπροστά σε ξένες παραδόσεις που ξεκίνησαν από διαφορετικές πηγές. Νομίζω ότι η απειλή από τα ολοκληρωτικά κράτη, αν την κρίνει κανείς στις σωστές της αναλογίες, θα την δει σαν τη σύγχρονη μορφή του αιώνιου ιστορικού σχήματος, σύμφωνα με το οποίο οι θάρσαροι εισβάλλουν σε αρχαιότερους πολιτισμούς και τους αποσυνθέτουν. Η απειλή των Ναζί νικήθηκε, αλλά ακόμη υπάρχει, με διαφορετική μορφή, στην δύναμη της ολοκληρωτικής Ρωσίας, που αυξάνει ολοένα. Σε μια τέτοια κατάσταση, κατά την γνώμη μου, ο φιλόσοφος έχει καθήκον να εκτελέσει αυτό που ονόμασα «εκ παραδόσεως έργο του» και να ερμηνεύσει, με το φως της Έλλην - Χριστιανικής παραδόσεως, τις συσσωρευμένες πρακτικές γνώσεις του είκοστου αιώνα, που είναι τόσο άνομοιες και τόσο δύσκολες να αφομοιωθούν.

Για να είμαι ακριβής, αφομοιώνονται, αλλά κομματιαστά, αφού εκείνοι που κατέχουν καλά ένα τμήμα, αγνοούν όλο και περισσότερο ό,τιδήποτε βρίσκεται έξω από τη δική τους σφαίρα. Βγάζω το συμπέρασμα ότι μία από τις ανάγκες της εποχής μας είναι η ανάγκη για σύννομι, την οποία η ακολουθήση σύνθεσις α-

πό εκείνους που, επειδή έχουν διδάξει τα πράγματα συνοπτικά, τα είδαν και με την σωστή προοπτική. Μόνον στο φως της προοπτικής οι σχετικές αξίες των διαφόρων σκοπών μπορούν να εκτιμηθούν και να πάρουν προτεραιότητα. "Αν η συνοπτική θέα παρέχει την προοπτική, η εκτίμησης θα πρέπει να γίνεται με μέτρο τις αξίες που έχει καθορίσει η Έλλην - Χριστιανική παράδοση και που ενσωματώνονται στην *Philosophia Perennis*, η οποία αρχίζει με τον Πλάτωνα, περνά από τον Πλωτίνο και από τους σχολαστικούς φιλοσόφους των πρώτων χριστιανικών αιώνων, αποτελεί μέρος της καθολικής φιλοσοφίας της Χριστιανικής Εκκλησίας, επιβεβαιώνεται στην Άγγλία τον δέκατο έβδομο και τον δέκατο όγδοο αιώνα από τους Πλατωνιστές του Καϊμπριτζ, και αν μάλλον παραμελημένη σήμερα με την εξαίρεση των Καθολικών, μπορεί ακόμη να θεωρηθεί σαν η επικρατούσα παράδοσις της φιλοσοφίας μας.

Το έργο του φιλοσόφου είναι λοιπόν, κατά την γνώμη μου, πρώτα να προσπαθή να δει τα πράγματα στο σύνολό τους και έτσι να αποκτήσει μια προοπτική για εκτίμηση σωστή. "Υστερα, να αποποιοήσει τα συμπεράσματά του για να επωφεληθούν και άλλοι, προσπαθώντας πάντα να παρουσιάσει την προοπτική του και να κάνει αντιληπτές τις εκτιμήσεις που έχει κάνει μ' αυτήν. Αυτό — το έργο δηλαδή του «εκκλαίκευτου» — μου φαίνεται πως είναι το έργο για το οποίο οι φιλόσοφοι είναι ειδικοί. Αυτό ακριβώς ήταν το έργο που πριν από τετρακόσια χρόνια και περισσότερο, ο Έρασμος ανέλαβε σε μία εποχή ανάλογου χάους στο τέλος του δεκάτου πέμπτου και στις αρχές του δε-

κάτου έκτου αιώνα. Ήταν ένας μορφωμένος άνθρωπος και ο πρώτος που θεώρησε το έργο της διαδόσεως των υπάρχουσων γνώσεων σπουδαιότερο από τον πολλαπλασιασμό τους. "Όπως έγραψε γι' αυτόν ο Η. Α. Λ. Φίσερ στην «Ιστορία της Ευρώπης»: «Ήταν ένας πολίτης του κόσμου και αυτό που τον ενδιέφερε περισσότερο από κάθε άλλο πράγμα ήταν η διαγωγή. "Ενδιαφερόταν για την εξάπλωση των γνώσεων τουλάχιστο όσο και για την αύξησή τους». Και οι γνώσεις που ήθελε να μεταδώσει ήταν ακριβώς αυτή η παράδοσις κλασικής και χριστιανικής μορφώσεως που ήταν τότε και που είναι ακόμη και σήμερα κοινή ιδιοκτησία της Δυτικής και της Κεντρικής Ευρώπης και την οποία τόσο πολύ χρειάζεται σήμερα ο κόσμος.

Οι πρώτες απασχολήσεις του Έρασμου ήταν η μετάφρασις των Γραφών σε όλες τις γλώσσες και η νεκρανάστασις της διδασκαλίας του Χριστού και του Πλάτωνος που υπήρχαν, αλλά βρίσκονταν θαμένες κάτω από αιώων θεολογικούς και ακαδημαϊκούς καυγάδες. "Ενα παρόμοιο έργο είχε αναλάβει στην εποχή μας ο Χ. Τζ. Γουέλς, που έκανε περισσότερο από κάθε άλλο σύγχρονό του για την εκπαίδευση των ενηλίκων. "Ενθ' η κυριότης του απασχολήσις ήταν να ξεκαθαρίσει την σχέση της επίστημης και του ανθρώπου, στην «Ιστορία» του, έδωσε επίσης μία προοπτική με την οποία, τι απασχολεί την ανθρωπότητα, μπορεί να εξετασθή συνολικά. "Ετσι, αντί να βλέπω με την ιστορία σαν ένα αριθμό από μικρά φωτισμένα κομματάκια τριγυρισμένα από τρομερά σκοτάδια, πολλοί από μας, για πρώτη φορά, αισθανθήκαμε ότι μπορούσα-

με να δούμε το παρελθόν του ανθρώπου σαν μία αδιάκοπη λειτουργία. Πιστεύω πως παρόμοιο είναι το έργο που περιμένει σήμερα την φιλοσοφία. Δέν έννοω φυσικά πως πρέπει να είναι αυτό το μοναδικό της έργο, αλλά νομίζω πως είναι σημαντικό και πως μένει ανεκτέλεστο.

Στα Πανεπιστήμια όλο και λιγότεροι είναι εκείνοι που ακολουθούν τα φιλολογικά μαθήματα, ενώ η αδιάκοπη ειδίκευσις κάνει ώστε οι επιστήμονες, οι διαχειριστάι, οι διευθυντάι των εταιριών να μην έχουν καιρό να ταξιδεύσουν έξω από τις σφαίρες της ειδικότητάς τους. Το αποτέλεσμα είναι πως περνούν τη ζωή τους χωρίς την προοπτική αρχών και αξιών με το φως των οποίων οι μορφωμένοι άνθρωποι στο παρελθόν δοκίμασαν να δώσουν κανόνες στην διαγωγή και να δούν το σύμπαν. Βυθισμένοι στην μελέτη ο καθένας του τομέα του, απλούστατα δέν ξέρουν τί έχουν πη οι μεγάλοι φιλόσοφοι και οι δάσκαλοι της ανθρωπότητας για την ζωή του ανθρώπου και πως πρέπει να την ζή κανείς, ή για τις κοινότητες των ανθρώπων και πως πρέπει να διοικούνται. Δέν θέλω να πω ότι ο πολιτισμός εξαρτάται από την προθυμία του ανθρώπου να αφιερώσει τουλάχιστον ένα τμήμα του χρόνου που διαθέτει για να γνωρίσει και να σκεφθή την σοφία που άλλοι άνθρωποι έχουν βρει, αιώνας ολόκληρους, μέσα σε μοναστήρια και κελλιά, σε βιβλιοθήκες και σπουδαστήρια, ακόμη και σε καλύβες στην έρημο. "Όμως αισθάνεται κανείς τον πειρασμό να σκεφθή πως ο πολιτισμός μας δέν μπορεί να επιζήσει, αν συνεχισθή αυτή η έλλειψις. Και από τις σκέψεις αυτές γεννιέται η ανάγκη ενός «εκκλαίκευτου».

Ἰδέες μιᾶς ἀπλῆς γυναίκας ἢ ἐνὸς μεγάλου φιλοσόφου,
φιλολόγου καὶ συγγραφέως, ὅπως ὁ Ντενὶ Ντιντερό;

Ευμβουλὲς σὲ μιὰ φίλη

Ζούσε μιὰ φορὰ, γύρω στὰ 1745, μιὰ νέα γυναίκα παντρεμένη μ' ἕναν δικηγόρο τοῦ ἀνωιᾶτου δικαστηρίου τῆς Γαλλίας, μεταφραστὴ τῶν ἀγγλικῶν σὺς ἐλεύθερες ὥρες του, πὺν ὄνομαζότανε Φίλιππος Φλορὰν ντὲ Πονϋζιέ. Ὁ σύζυγος αὐτὸς ἀρχισε πολὺ γοήγορα τὶς ἀπιστίες. Τόσο πολὺ παραμέλησε τὴ γυναίκα του, ὥστε αὐτὴ ζήτησε παρηγοριά σ' ἕναν ἄνθρωπο, πὺν δὲν ἦταν ἄλλος ἀπὸ τὸν Ντενὶ Ντιντερό. Ἦταν κ' αὐτὸς παντρεμένος πρὶν ἀπὸ δυὸ χρόνια καὶ οἰκογενειάρχης.

Ἡ ἐλάχιστη ἠθικὴ αὐτὴ κατὰστασι ἀνήκει πιά στὴν ἱστορία. Δὲν θὰ σταθοῦμε, λοιπόν, ἐδῶ. Σκοπὸς μας εἶναι ἀπλοῦς να δώσουμε σιὸς ἀναγνώστες μας τὰ ἀποφθέγματα πὺν ἡ κυρία ντὲ Πονϋζιέ συγκέντρωσε σ' ἕνα βιβλίο μὲ τὸν τίτλο: «Συμβουλὲς σὲ μιὰ φίλη». Ὁλόκληρο αὐτὸ τὸ βιβλίο εἶναι καρπὸς αὐτοῦ τοῦ ἐρωτικοῦ δεσμοῦ τῆς γυναίκας αὐτῆς μὲ τὸν Ντιντερό. Διερωτήθηκαν συχνὰ μήπως πραγματικὸς συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου αὐτοῦ ἦταν πραγματικὰ ἡ κυρία ντὲ Πονϋζιέ. Ἐνα εἶναι βέβαιο: «Οὐ ὁ Ντιντερό συνεργάσθηκε

σὲ μεγάλο βαθμὸ, γιατί τὸ ὕφος πολλῶν ἀπὸ τοὺς στοχασμοὺς αὐτοὺς φέρουν ἀνατίκρυτα τὴν σφραγίδα του. Ἐξ ἄλλου, ἡ κυρία ντὲ Πονϋζιέ, ἀφοῦ ἐγκατέλειψε στὰ 1750 τὸν Ντιντερό, ὅταν ἦταν φυλακισμένος σὺς Βενσέν, ἔγραψε πολλὰ ἄλλα βιβλία. Αὐτὰ ὅμως δὲν ἔχουν τὴν ἀξία πὺν ἔχει τὸ ἀριστοῦργημα «Συμβουλὲς σὲ μιὰ φίλη». Ἀπὸ τὸ ἀριστοῦργημα αὐτὸ εἶναι παρμένα καὶ τὰ ἀποσπάσματα πὺν ἀκολουθοῦν, ἀποσπάσματα τσουχιερά, πὺν δὲν φεῖδονται οὔτε ἀνδρῶν οὔτε γυναικῶν...

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ

☆ Ὅταν προκαλῆτε συγκινήσεις γιὰ τὸν ἑαυτὸ σας, νὰ φοβάστε τὸ γελοῖο. Ἐχει περάσει πάρα πολλὸς καιρὸς ἀπὸ τότε πὺν εἰπώθηκε πὺς γυναίκα μὲ καλὴν ὑπόληψιν εἶναι κείνη γιὰ τὴν ὁποία δὲν γίνεται ποτὲ λόγος. Αὐτὸ εἶναι μία αἰώνια ἀλήθεια.

☆ Κανεῖς δὲν θὰ σὰς πῇ ἔξυπνη ἂν δὲν λέτε διαρκῶς ἀσημαντολογίες, ἂν δὲν μιλάτε πολὺ γιὰ μάταια πράγματα, ἂν δὲν προσφέρετε τὰ λόγια σας μὲ σερνάμενη φωνή. Φτάνει νὰ δείχνετε ἐκπληκτικὴ ζωηρότητα τῇ στιγμῇ πὺν πρέπει νὰ εἰστε σοβαρὴ καὶ νωχέλεια τὴν ὥρα πὺν πρέ-

πει νὰ δείξετε τὴν πὺδ μεγάλη ζωηρότητα.

☆ Αὐτοὶ πὺν δὲν πολυμιλοῦν ἔχουν δυὸ πλεονεκτήματα: τὸ ἕνα, ὅτι κρίνουν ἀπὸ τὰ λόγια τοὺς αὐτοὺς πὺν μιλοῦν. Τὸ ἄλλο, ὅτι ὠφελοῦνται ἀπ' ὅσα καλὰ λέγονται καὶ προσέχουν τ' ἀσκήμα ὥστε νὰ τ' ἀποφεύγουν.

☆ Λίγη ἐκτίμησι πρέπει νὰ ἔχουμε στοὺς φίλους πὺν ἀποκτήσαμε μὲ ψεύτικους ἐπαίνους. Τὰ παινέματα συνειθίζονται μέσα στὴν κοινωνία. Μὰ δὲν πρέπει νὰ γίνονται ποτὲ εἰς βάρος τῆς ἀλήθειας. Ἄν τὰ παινέματα δὲν ἀρμόζουνε καθόλου στὰ πρόσωπα πὺν ἀπευθύνονται κ' ἂν τὰ πρόσωπα τούτα ἔχουνε τὴν κοινὴ λογικὴ, τότε τὰ παινέματα γίνονται βρισιὲς γιὰ αὐτὰ τὰ πρόσωπα, γιατί τὸ καταλαβαίνουνε καὶ δὲν τὸ συγχωροῦνε. Ὅταν οἱ ἄνθρωποι εἶν' ἀρκετὰ ἀπλοῖκοι γιὰ νὰ πιστεύουνε πὺς τοὺς ἀξίζουνε τ' ἀνάρμοστα παινέματα, αὐτὸς πὺν τοὺς ξεγελᾷ εἶναι σὰ νὰ μπαίνει στὴ θέσιν τοὺς.

☆ Ἡ ὑπερβολικὴ δειλία δὲν εἶναι καλὸ πράγμα. Ἡ εὐγενικὴ αὐτοπεποίθησι χαρίζει πολὺ στὴν ὄψιν καὶ κάνει θαύματα στὴ σύζητησι. Ἡ δειλία ἐνοχλεῖ καὶ φέρνει στενοχώρια. Μὴν ἔχοντας μιὰ στάλα τολμή, δὲ ριψοκινδυνεύεις τίποτα, ἀλλὰ συγχρόνως χάνεις καὶ τὴν εὐκαιρία νὰ πῇς λίγες καλὲς κουβέντες. Ἡ τύχη ἀγαπᾷ τοὺς τολμηροὺς· οἱ γυναῖκες εἶναι κάποτε τολμηρές, μὰ δὲν εἶν' αὐτὸ πὺν καταφέρνουνε καλύτερα. Ὅταν ἡ αὐτοπεποίθησι συνοδεύεται ἀπὸ ὁμορφιά καὶ ἐξυπνάδα, ὅλα τὰ πετυχαίνει. Ὅπως κ' ἂν εἶναι ὅμως, πάλι ἐγὼ προτιμῶ τὴ δειλία ἀπὸ τὴν ὑπερβολὴν στὸ ἀντίθετο.

☆ Ἡ τέχνη ν' ἀρέσῃς εἶν' ἡ πὺδ μεγάλη ἀπ' ὅλες. Ὅταν ἀρέσῃς ὅλα πετυχαίνουν, ὅλα εἶν' εὐκόλα. Τοῦτο τὸ ταλέντο ἐξαρτᾶται ἀπὸ κάτι πὺν δύσκολα μπορεῖς νὰ τὸ προσδιορίσης. Καὶ τόσο λίγος τὸ κατέχουν, πὺν πρέπει νὰ δοξολογοῦν τῇ φύσιν καὶ κανέναν ἄλλον, γιατί μο-

νάχα αὐτὴ τὸ χαρίζει. Ὅσο καὶ νὰ σπουδάσης τὸν κόσμον γιὰ νὰ τ' ἀποκτήσης, δὲν θὰ κάμης τίποτα.

☆ Μιὰ ἀσκήμη γυναίκα δὲν μπορεῖ νὰ διορθώσῃ ὅτι τῆς λείπει στὴ μορφή παρὰ μονάχα στολίζοντας τὸ πνεῦμα τῆς — ἂν ἔχη πνεῦμα. Κι' ἂν τῆς λείπη καὶ τὸ πνεῦμα χρειάζεται ν' ἀπαρνηθῇ ὅλες τὶς χαρὲς. Δὲν εἶναι κατωμένες γι' αὐτὴν.

☆ Ἡ χάρη καὶ οἱ καλοὶ τρόποι χρειάζονται σὺς γυναῖκες πὺδ πολὺ κ' ἀπὸ τὴν ὁμορφιά. Δίχως τὴ χάριν ἡ ὁμορφιά δὲν ἀρέσει ποτὲ· δίχως τοὺς καλοὺς τρόπους ὅλες οἱ καλὲς πράξεις χάνουν τὴν ἀξία τοὺς. Ἄν καὶ ἡ χάρη κ' οἱ καλοὶ τρόποι πρέπει νὰ εἶναι φυσικά, ὥστόσο μπορεῖ κανεῖς νὰ τοὺς ἀποκτήσῃ σιγὰ σιγὰ μὲ τὴν καλλιέργειαν.

☆ Μάθετε νὰ μὴν προσβάλετε κανένα. Ὑπάρχουν ἄνθρωποι πὺν δὲν ξεχνοῦν ποτὲ τοὺς τὶς προσβολὲς πὺν τοὺς ἔκαμαν. Καὶ πιστεύω πὺς ἔχουνε δίκην: δὲν πρέπει νὰ τὶς ξεχνοῦμε εὐκολώτερα ἀπ' τὶς ὑπηρεσίες πὺν μᾶς προσφέραν. — Μποροῦμε νὰ ξαναγυρίσουμε ὕστερ' ἀπὸ θυμὸ, ἀπὸ ἀγανάκτησιν ἢ κ' ἀδιαφορίαν, ποτὲ ὅμως ὕστερ' ἀπὸ καταφρόνιαν. Γυρίζουμε σ' ἐκείνους πὺν μισοῦμε μὰ φεύγουμε μακριὰ ἀπὸ κείνους πὺν περιφρονοῦμε.

☆ Νὰ προσπαθῇτε νὰ ὑποχρεώνετε ἐκείνους πὺν σχετίζονται μαζί σας, ἀλλὰ νὰ μὴν ὑποχρεώνετε καθόλου ἐσεῖς ἀπέναντί τοὺς. Πρέπει νὰ εἰστε πάντα σὲ θέσιν νὰ διακόψετε τὶς σχέσεις μὲ τοὺς ἀδιάφορους χωρὶς νὰ μποροῦν νὰ σὰς κατηγορήσουνε γιὰ ἐπιπολαιότητα.

☆ Μποροῦμε πάντα νὰ ἔχουμε κάποιο ὄφελος ἀπὸ τὴν δυστυχία τῶν ἄλλων, νὰ κερδίζουμε ἀπ' τὴν καταστροφὴ τοὺς ἂν μᾶς εἶναι ἀδιάφοροι. Ἄν εἶναι φίλοι, τοὺς τραβοῦμε κοντὰ μας καὶ τοὺς βοηθοῦμε. Ἄν εἶν' ἐχθροὶ, παύουμε νὰ τοὺς φοβώμαστε. Φίλοι, ἀδιάφοροι ἢ ἐχθροὶ μᾶς ὠφελοῦν μὲ τὸ παράδειγμα τοὺς.

☆ Ὅταν θέλετε νὰ ἐμπιστευθῇτε

μυστικό σὲ κάποιον, νὰ ἔχετε πάντα γιὰ ἐγγύησι κάτι πὺ σὰς ἐμπιστεύτηκε αὐτός. Μπορεῖτε νὰ ὑπολογίζετε στὴ διάκρισι τῶν ἄλλων ὅταν ἐκείνοι σὰς φοβοῦνται ὅσο ἀνησυχεῖτε κι' ἐσεῖς γι' αὐτούς.

☆ Ὅταν αἰσθάνεστε φίλια γιὰ κάποιον κι' ὁ κάποιος αὐτὸς χρειαστῇ τὴ βοήθειά σας, νὰ τὸν βοηθήσετε ὅσο πῶς πολὺ μπορεῖτε.

☆ Ἀποφεύγετε ὅσο σὰς περνάει ἀπὸ τὸ χέρι τοὺς ἀνθρώπους πὺ δὲν σὰς ἀρέσουν. Ἄν ὅμως ἡ τύχη τὸ φέρει νὰ τοὺς ἀνταμώσετε ἢ ἂν θρεθῇτε στὴν ἀνάγκη νὰ τοὺς δῆτε, κρύψετε τὴν ἀποστροφή σας μὲ προσοχή: Τὸν φθάνουν αὐτὸν πὺ κάτι ἀξίζει οἱ ζηλιάρηδες· δὲν τοῦ χρειάζονται καὶ ἄλλοι ἐχθροὶ καὶ ἡ περιφρόνησις πάντα τοῦ φέρνει τέτοιους. Νὰ ὑποχρεώσετε τὸν ἐγωῖσμό τῶν ἄλλων· γιὰ αὐτὸς εἶναι πολὺ εὐγνώμων.

☆ Δὲν πρέπει ποτὲ νὰ ἀφήνουμε τὸν ἑαυτὸ μας στὸν πόνον: ἡ λύπη εἶν' ἀρρώστεια τῆς ψυχῆς πὺ τὴν σκοτώνει καὶ πὺ ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὸ πνεῦμα τὴν ἐλευθερίαν νάβρη τρόπο γιὰ παρηγορίαν ἢ τὸ μέσον γιὰ νὰ γιὰτρέψη τὴ δυστυχία.

☆ Θέλετε νὰ μάθετε πὺς πρέπει νὰ δωρίζετε κάτι; Νὰ μπαίνετε στὴ θέσι ἐκείνου γιὰ τὸν ὅποιο προορίζεται τὸ δῶρο σας.

☆ Μὴν ἀναλαμβάνετε ποτὲ νὰ λέτε ἄσκημες εἰδήσεις. Δὲν πρέπει νὰ γίνεστε γιὰ κανέναν ἄνθρωπο τ' ὄργανο τῆς ἀπελπισίας. Καλύτερα νὰ παρηγορήτε τοὺς πικραμένους.

☆ Ν' ἀγαπᾶτε τοὺς καλλιεργημένους πνευματικά, νὰ φοβάστε τοὺς κακοὺς, νὰ ὑπομένετε τοὺς ἀνόητους: εἶναι οἱ πῶς ἰσχυροί.

☆ Ὁ χλευασμὸς καὶ ἡ εἰρωνία εἶναι πάντα κακόδεχτα ἀπὸ κείνον πὺ ἔχουνε γιὰ στόχο τοὺς καὶ δὲν τιμοῦν καθόλου ἐκείνον ἀπὸ τὸν ὅποιον προέρχονται.

☆ Ἄς προσπαθοῦμε νὰ βλέπουμε καθαρά, καὶ νὰ μὴν ἀποροῦμε μήτε

γιὰ τὸ καλὸ μήτε γιὰ τὸ κακό. Ὅλα νὰ τὰ περιμένουμε, ὅλα νὰ τὰ προβλέπουμε καὶ σὲ τίποτα νὰ μὴ βασιζόμεστε.

☆ Ὅταν ἔχετε παράπονα μὲ κάποιον καὶ θέλετε νὰ διακόψετε μαζί του σχέσεις, διακόψετε δῖχως ἐξηγήσεις: Οἱ ἐξηγήσεις ὀδηγοῦνε στὰ μπαλώματα. Κι' ὑπάρχουν ἄνθρωποι μὲ τοὺς ὁποίους δὲν πρέπει κανεὶς νὰ τὰ μπαλώνη ὅταν μιὰ φορά παρουσιάστηκε μιὰ αἰτία γιὰ παράπονα: ὅταν τοὺς συγχωρήσης μιὰ φορά τὸ λάθος τους, θὰ ξανακάνουν κι' ἄλλο.

☆ Μὴν καταδικάζετε ποτὲ τοὺς φίλους σας χωρὶς νὰ τοὺς ἀκούσετε. Πρέπει ν' ἀκούμε μὲ τὰ ἴδια μας τ' αὐτὰ καὶ νὰ θεωροῦμε μὲ τὰ ἴδια μας τὰ μάτια ὅταν τίθεται ζήτημα νὰ σπᾶσουμε μιὰ φιλία ἢ μιὰν ἐρωτικὴ σχέσι ἢ νὰ βγάλουμε συμπεράσματα γιὰ κάποιον ἄνθρωπο τὴν ὑπόληψι.

☆ Τί εἶναι καλὴ ὑπόληψι; Τὰ κρυφομυρμυρίσματα μερικῶν προσώπων.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ἄΝΔΡΕΣ, ΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ, Τὸν ἘΡῶΤΑ

☆ Οἱ γυναῖκες ἔχουνε πάντα μπροστὰ στὰ μάτια τοὺς παραδείγματα γιὰ τὴν ἀπιστίαν τῶν ἀνδρῶν. Μὰ ὥστόσο, δὲν διορθώνουνε καθόλου τὶς προκαταλήψεις τοὺς. Πείθουνε πάντα τὸν ἑαυτὸ τοὺς πὺς ἀξίζουν πῶς πολὺ ἀπὸ τὴ μιὰ κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη καὶ πὺς θὰ κατακτήσουν αὐτὸν πὺ ἀγαποῦν, καὶ ἐν τῷ μεταξύ ἡ πείρα τοὺς ἀποδεικνύει πάντα πὺς ἀπατώνται. Οἱ ἐραστές γίνονται ψυχροὶ φίλοι ἢ ἐχθροί.

☆ Προτιμῶ ν' ἀρέσω σ' ἓναν ἄνδρα πολὺ συνηθισμένο, πὺ νὰ παραδέχεται αὐτὸ πὺ ἀξίζω, παρὰ νὰ κατακτῶ τὸν πῶς ἀξιόλογο ἄνδρα τοῦ κόσμου πὺ νὰ βλέπῃ μόνο τὶς μισές μου χάρες καὶ πὺ νὰ μ' ἀγαπᾷ χωρὶς νὰ μοῦ θρίσκη τίποτ' ἄλλο παρὰ μονάχα πὺς εἶμαι ὁμορφῇ.

☆ Τὸ νοῦ σας, μὴν ἀγαπήσετε ἄνδρα πὺ νὰ ἔχη κλίσι στὴν ἀσάθεια. Μὲ τέτοιους ἀνθρώπους εἶναι κίνδυνος νὰ πάη περίπατο ἡ εὐτυχία, γιὰτὶ κάθε καινούργιο τοὺς ἀρέσει ἀκόμη καὶ ἂν δὲν ἀξίζει πραγματικά.

☆ Ἄν ἔχασες μιὰ φορά τὴν καρδιά τοῦ ἐραστή, τοῦ κακοῦ προσπαθεῖς νὰ τὸν κρατήσης. Χάνεις ἀνεπανόρθωτα τὸν καιρὸ σου. Ἡ καρδιά δὲν κυβερνιέται ὅπως ὁ νοῦς. Τίποτα δὲν μπορεῖς νὰ τῆς προστάξης. Αὐτὴ μᾶς ὀδηγεῖ τὶς πῶς πολλές φορές. Ἡ γυναῖκα πρέπει νὰ καταλαβαίνει πότε ἔχει περάσει πῶς ἡ βασιλεία της καὶ νὰ προλαβαίνει — ἂν μπορῇ — τὴ ντροπὴ τῆς ἐγκαταλείψεως, παίρνοντας ἡ ἴδια τὸ λεωφορεῖο.

☆ Τὴν γυναῖκα πὺ παρεκτρέπεται τὴ μεταχειρίζονται ἀνάλογα μὲ τὸν τρόπο πὺ ὑποχώρησε. Μπορεῖ ὥστόσο, νὰ κρατήσῃ ἀξιοπρέπεια σὲ περιστάσεις πὺ δὲν τὴν κράτησε ποτὲ. Ὅσο περισσότερο σεβασμὸ νοιώθουν οἱ ἄνδρες γι' αὐτὸ πὺ ἔχουν κυνηγήσει, τόσο πῶς πολὺ διακρίνουν τὴν ἐκτίμησι γι' αὐτὸ πὺ ἔχουν πετύχει.

☆ Ὑπάρχουνε γυναῖκες πὺ μεταχειρίζονται τοὺς ἄνδρες ὅπως μεταχειρίζονται οἱ Τούρκοι τὶς γυναῖκες. Κι' αὐτὸ δὲν εἶναι τὸ χειρότερο πὺ κάνουν. Δὲν πιστεύω νὰ εἶμαστε πλάσμενες περισσότερο γι' αὐτοὺς ἀπ' ὅσο εἶναι κείναι πλάσμενοι γιὰ μᾶς. Οἱ ἄνδρες πὺ ξέρουνε τὴν ἀδυναμία μας, τὴν χρησιμοποιοῦνε γιὰ νὰ μᾶς πλανεύουνε μὲ πῶς μεγάλη σιγουριά.

☆ Ὅλοι οἱ ἄνδρες ἔχουνε τὴν κλίσι ν' ἀποτοῦνε τὶς γυναῖκες. Αὐτὸ προέρχεται, πιστεύω, ἀπὸ τὴν ἄσχημη ἰδέα πὺ ἔχουνε γι' αὐτές. Ὡστόσο, δὲ βλέπω πᾶν πῶς συνηθισμένο ἀπὸ γυναῖκες ἡλίθιες στὴν ἐκλογὴ τους νὰ μετανοιοῦννε γι' αὐτὴν. Εἶμαι σίγουρη πὺς μέσα σ' ἑκατὸ ἐρωτοδουλεῖες, ἴσως νὰ μὴν ὑπάρχουν οὔτε δέκα πὺ νὰ χάλασαν ἀπὸ λάθος τῶν γυναικῶν: Τίποτα δὲν εἶναι πῶς συνηθισμένο ἀπὸ

τοὺς ἀπιστοὺς ἄνδρες καὶ λιγοστὲς εἶναι οἱ γυναῖκες πὺ ἀπίστησαν πῶς.

☆ Ἄν ἤμουν ἄνδρας δὲ θὰ ἔδινα μεγάλη σημασία στὴν καλὴ πίστι τῆς γυναῖκας πὺ θὰ μοῦ συγχωροῦσε μιὰν ἀπιστίαν. Συνήθως κρίνουμε αὐστηρὰ τὰ σφάλματα πὺ δὲν ἔχουμε κάνει οἱ ἴδιοι.

☆ Δὲν τοὺς ξετάζουμε ἀρκετὰ τοὺς ἄνδρες. Τοὺς δεχόμεστε μὲ μᾶς πολὺ ἀπερίσκεπτη εὐκολία. Φθάνει νὰ παρουσιαστῇ ἓνας ἄνδρας στὰ καλύτερα σαλόνια ἀπὸ ἓνα φίλο ἢ ἓνα γνώριμο, γιὰ νὰ γίνῃ δεκτὸς σ' αὐτά. Σὲ τοῦτο τὸ σημεῖο, νὰ γίνετε πῶς προσεκτικὴ ἀπὸ τὶς ἄλλες γυναῖκες καὶ θ' ἀποφύγετε πολλὰς δυσκολίας.

☆ Τὸ μεγαλύτερο σφάλμα πὺ μπορεῖ νὰ κάνῃ μιὰ γυναῖκα ὅταν ἔχη ἐραστή, εἶναι νὰ τοῦ λῇ πολλὰ παινέματα. Ὁ ἄνδρας γίνετα ἔτσι ματαιόδοξος κι' ἀργὰ ἡ γρήγορα θὰ κἀν καταχρησὶ τῆς ἐξουσίας πὺ νομίζει πὺς ἀπέκτησε.

☆ Ἡ γυναῖκα πρέπει νὰ εἶναι περιποιητικὴ, νὰ φέρεται μὲ γλύκα, μ' ἐπιείκεια στὸν ἄνδρα της. Μὰ ὅταν τοῦ εἶναι ὑπερβολικὰ ὑποταγμένη ἐξευτελίζεται καὶ γίνετα χειρότερη ἀπὸ δούλη. Ὁ σύζυγος δὲν ἔχει λιγώτερα χρέη ἀπὸ τὴ γυναῖκα. Οἱ ἄνδρες εἶναι ὅπως τοὺς φτιάξαμε κι' ἂν ἔχουν ἀποκτήσει ὑπεροχὴ τὴν ἔχουνε γιὰτὶ ἐμεῖς θελήσαμε καὶ τοὺς τὸ ἐπιτρέψαμε.

☆ Ἡ ἐξυπνὴ γυναῖκα δὲν ἀφήνει καθόλου νὰ τῆς πάρουν τὸν ἄερα. Νὰ φυλάτε πάντα γιὰ τὸν ἑαυτὸ σας τὴν ἐλευθερίαν νὰ σπάζετε τὶς ἀλυσίδες πὺ δρίσκετε πολὺ βαρεῖες. Ἄν μπορῇτε, μὴν ἀγαπᾶτε, παρὰ λίγο. Ἀλλοίμονο! Εἶναι σὰ νὰ σὰς λέω νὰ εἰσθε φρόνιμη, γιὰτὶ οἱ πίκρες ἀρχίζουν ἀπὸ κεί πὺ παύει ἡ φρονιμάδα.

☆ Ποτὲ δὲ στάθηκε ὁ ἔρωτας χωρὶς λιγάκι ζήλεια, μὰ πρέπει νὰ μπορῇ κανεὶς νὰ τὴν κρύβῃ. Δείχνοντας τὴ ζήλεια μας σ' αὐτὸν πὺ ἀγαποῦμε

είναι σὰ νὰ μὴν ἔχουμε πολλήν ἐμπιστοσύνη στὸν ἑαυτό μας. Μὲ τὴν κακὴ διάθεσι ποτὲ δὲν κράτησε κανένας τὶς καρδιές.

☆ Ἐνα μονάχα φόβο ἐπιτρέπω στοὺς ἀνθρώπους πού ἀγαπιούνται κι' ἔχουν ἐκτίμησι ὁ ἕνας γιὰ τὸν ἄλλο: τὸ φόβο νὰ μὴ χάσουν τὴ στοργή τους.

☆ Καλὸ εἶναι νὰ μπορούμε νὰ ρωτοῦμε τὸν ἑαυτό μας γιατί ἀγαπάει καὶ νὰ βρίσκουμε γιὰ τοῦτο καλὲς δικαιολογίες.

☆ Ἡ μεγαλύτερη ἀπόδειξι ἀσυνέπειας εἶναι νὰ παράμελοῦμε τὸν ἑαυτό μας: ὅσο πιὸ πολὺ τὸν περιποιόμαστε, τόσο πιὸ πολὺ ἀγαπάμε. Ἡ περιποίησι δὲν κοστίζει τίποτα γιὰ τοὺς ἀνθρώπους πού ἀγαπιούνται καὶ τίποτα δὲν εἶναι τόσο ἐνοχλητικὸ ὅσο νὰ περιποιηθῇ κανεὶς τὸν ἑαυτό του γιὰ χάρι τῶν ἀδικοφύρων.

☆ «Ὁ Θεὸς τὰ συγχωρεῖ ὅλα κι' οἱ

ἄνθρωποι τίποτε», εἶπε ἡ Κα ντέ Βιλντιέ. Ἔτσι τὸ σκάνδαλο κάνει μεγαλύτερο κακὸ ἀπὸ τὴν πιὸ κακὴ ἀλλὰ καλοκρυμμένη πράξι.

☆ Εἶμαι σίγουρη, πῶς οἱ ἀταξίες τοῦ φύλου μας προέρχονται ἀπὸ τὴν ψευτιά τῶν ἀνδρῶν. Ἡ γυναίκα πού ἀπατήθηκε μιὰ φορὰ δὲ θέλει πιά νὰ εἶναι ἀπατημένη καὶ ρίχνεται μὲ τὸ κεφάλι σ' ὅλες τὶς ἡδονές πού παρουσιάζονται μπροστὰ της: Προτιμᾷ νὰ εἶναι ὀλότελα ἀτιμασμένη παρὰ ἀπατημένη.

☆ Ὅλα τούτα σὰς τὰ εἶπα γιὰ νὰ σὰς δώσω μιὰν ἰδέα πῶς σκέπτονται γιὰ μᾶς οἱ ἄνδρες καὶ σὲ τί γκρεμοὺς μᾶς παρασύρει ἀναγκαστικὰ ἕνα πρῶτο παραστράτημα. Αὐτὸ δὲ σημίνει πῶς δὲν ὑπάρχουν ἄνδρες δίχως ἐλαττώματα: σὰς φῶδισα ἴσως λίγο, ἀλλὰ τί σπάνιοι πού εἶναι αὐτοὶ οἱ ἄνδρες!

Κα Ντέ Πονϋγιέ
(1720; - 1798)

ΕΔΩ ΚΙ' ΕΚΕΙ

Δὺο εἰδῶν μητέρες ὑπάρχουν: Ἐκείνες πού τὸ πρῶτο, μπουκέτο λουλούδια πού θὰ τοὺς χαρίσῃ τὸ παιδί τους τὸ δάζουν σὲ ἕνα μπουκάλι ἀπὸ γάλα πάνω στὸ ψυγεῖο καὶ ἐκείνες πού τὸ τοποθετοῦν ὁμορφα στὸ καλύτερό τους ἀνθοδοχεῖο, ἐπάνω στὸ πιάνο.

Marcelene Cox

☆

Ὅταν ὁ ἐξάχρονος πιτσιρικός γύρισε σπῖτι του, παίζοντας στὸ χέρι του ἕνα τάλληρο, ἡ μητέρα του τὸν ρώησε πού τὸ εἶχε βρῇ.

—Μοῦ τὸ ἔδωσε ὁ Γιαννάκης ἐπειδὴ τοῦ ἔκανα μιὰ χάρι, εἶπε.

—Τί χάρι;

—Τὸν χτυποῦσα μὲ ἕνα ξύλο στὸ κεφάλι καὶ μὲ τὸ τάλληρο τοῦκανα τὴ χάρι νὰ σταματήσω...

Constellation

Ο Ἰρλανδοὶ ἔχουν τὴ φήμη —ἀλλὰ καὶ τὴ χάρι— ὅτι εἶναι καυγατζήδες. Ἐνας ξένος πού ἐπισκέφθηκε τὸ Δουβλίνο δεβαῖώνει ὅτι σὲ ἕνα μπάρ εἶδε τὴν ἐξῆς ἐπιγραφή: «Παρακαλοῦνται οἱ ἀξιότιμοι κ.κ. πελάτες νὰ μὴ χρησιμοποιοῦν τὰ τραπέζια καὶ τὶς καρέκλες τοῦ καταστήματος. Τὰ ροπαλά βρίσκονται πίσω ἀπὸ τὴν θερμάστρα».

Pourquois Pas?

Ο καθηγητὴς στὴν ὑπηρετριά του:

—Μαρία, ἐνῶ σοῦ τὸ ἔχω ἀπαγορεύσει, ἐσὺ πῆρες κι' ἄλλο βιβλίο ἀπὸ τὴ βιβλιοθήκη γιὰ νὰ διαβάξῃς προτοῦ κοιμηθῇς. Μιὰ ἐβδομάδα τώρα ζητῶ τὴν «Ἐξέλιξι τοῦ πολιτισμοῦ τῶν Πάρθων ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς συριακῆς κατακτήσεως».

«Joker»

☆

Γ ἀπρός: Ὁ μόνος ἄνθρωπος πού δὲν σὰς λείει ποτὲ πάρε αὐτὸ καὶ αὔριον τὸ πρῶτὶ θὰ σοῦ ἔχη περάσει τὸ συνάχι.

Evan Esar

Ὁρεκτικά: Κάτι μικροπράγματα πού τὰ τρώμε ὥσπου νὰ μᾶς κοπῇ ἡ ὀρεξι.

Walden

☆

Ψυχολογία τοῦ παιδιοῦ: Τὸ μέσον μὲ τὸ ὁποῖο τὰ σημερινὰ παιδιὰ δουλεύουν τοὺς γονεῖς.

R. Fisher

☆

Ἡ σύζυγος στὸν ἄνδρα της: Πηγαίνω μιὰ σπιγμὴ ἐδῶ δίπλα. Ἀνακάτευε τὴ σούπα κάθε μισὴ ὥρα, τρία τέταρτα...

Up.

Για πρώτη φορά στην ιστορία, μέσα σε ένα εργαστήριο

Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΕ ΖΩΗ!

Το θαύμα που έγινε αλήθεια

της

MONIQUE SENEZ

Ζωντανά σωματίδια, τα πιο στοιχειώδη που υπάρχουν και των οποίων την άπιστευτη μικρότητα δυσκολεύεται να συλλάβει ο ανθρώπινος νους, «άναδημιουργήθηκαν» από μη ζωικά στοιχεία. Το δύσκολο αυτό έργο έγινε μέσα στους πειραματικούς σωλήνες ενός εργαστηρίου του Πανεπιστημίου της Καλιφορνίας, στο Μπάρκλεϋ. Οι δημιουργοί είναι δύο βιολόγοι, ο δόκτωρ Χάιντς Λ. Φραίνκελ - Κόνρατ και ο δόκτωρ Ρόμπλεϋ Ουίλλιαμς, που εργάστηκαν μαζί υπό την διεύθυνση του δρος Ουέντελ Μ. Στάνλεϋ, στον οποίο έχει απονεμηθεί και το Βραβείο Νομπέλ.

Ο «ΤΕΧΝΗΤΟΣ» ΙΟΣ
ΤΟΥ ΜΠΑΡΚΛΕΥ.

Οι επιστήμονες αυτοί κατ' αρχάς αποχώρισαν και απομόνωσαν τις δύο σύνθετες, αλλά αδρανείς χημικές ουσίες που ονομάζονται πρωτεΐνη και νουκλεονικό οξύ, και των οποίων ο συνδυασμός σχηματίζει ιούς. "Υστερα «ξανανέμιξαν» τις δύο αυτές ουσίες σε αναλογία 10 προς 1, σε διάλυμα ελαφρώς όξινο. Σχεδόν αμέσως, το υγρό πήρε την χαρακτηριστικά θαμπή όψη των δια-

λυμάτων ιών. Λίγα λεπτά αργότερα έφάνηκε ότι ήταν προικισμένο με φοβερή μολυσματική δύναμη. Φωτογραφίες που ελήφθησαν με το ηλεκτρονικό μικροσκόπιο έδειξαν χωρίς καμιά αμφιβολία την ύπαρξη ζωντανών ιών.

Στην εποχή μας που η ετήμη μας κάνει τολμηρότεροι, ο κοινός άνθρωπος — ακριβώς και ο άνθρωπος του εργαστηρίου — μένει έκπληκτος μπροστά σε ένα τέτοιο αποτέλεσμα. Γιατί η σύνθεσις του ιού που γίνεται στο Μπάρκλεϋ είναι πιθανόν να έχει ανυπολόγιστες συνέπειες. Τώρα, ίσως να μπορέσουμε να αγωνισθούμε πιο αποτελεσματικά έναντι των ιώσεων, μία και η Ιατρική ως σήμερα ήταν έντελως άοπλη σ' αυτόν τον τομέα. Ο βιολόγος απ' έδω και εμπρός αποβλέπει στο να δημιουργήσει ιούς «τροποποιημένους» και καινούργιους, «συνθετικά» αντιγόνα, ακριβώς όπως ο χημικός παράγει ναύλον ή πλαστικές ύλες: τα εργαστηριακά αυτά προϊόντα θα έδιναν στον οργανισμό μία σημαντική προστασία έναντι των μολύνσεων. "Εναντι αυτών των έπιτευγμάτων, οι όρροι μας θα φαίνονταν τιπο-

τένιες και πολύ ξεπερασμένες προσπάθειες.

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΛΥΣΙ
ΤΟΥ ΜΥΣΤΗΡΙΟΥ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Εκτός όμως απ' αυτή την προσοπτική, ο ιός του Μπάρκλεϋ και η πρόοδος της βιοχημείας δείχνουν ότι ανοίγεται ένας δρόμος προς την επίλυσι του μυστηρίου της ζωής. Το νουκλεονικό οξύ φαίνεται ότι είναι το τελευταίο αίνιγμα που αντιμετώπιζει ο επιστήμων, ο οποίος αναζητεί το μυστικό των ζωικών φαινομένων. Γιατί η καταπληκτική αυτή ουσία δεν βρίσκεται μόνο μέσα στους ιούς και τα βακτηρίδια, αλλά και μέσα σε όλα τα ζωντανά κύτταρα των οποίων διέπει την αναπαραγωγή, τις χημικές εναλλαγές και την ισορροπία. Το να ερευνήσουμε το νουκλεονικό οξύ, να το απομιμηθούμε και να μεταβάλουμε τη δομή του, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι είναι σαν να θρούμε δια μιᾶς και την εξέγηση της κληρονομικότητας και της κυτταρικής ανωμαλίας που λέγεται καρκίνος. Αυτό αναγγέλλουν ήδη — και μπορεί κανείς να φανταστεί με πόσο ένθουσιασμό — πολλά μεγάλα εργαστήρια και 'νστιτούτα της Αγγλίας και των 'νωμένων Πολιτειών. Οι ανακαλύψεις αυτές υπάρχουν κίνδυνος να φέρουν επανάστασι στη βιολογία, μεγαλύτερη ίσως απ' ό,τι η διάσπασις του ατόμου στη φυσική.

Χάρι στους ιούς — «ζωντανές σκονίτσες» γνωστές μόνο πριν από πενήντα μόλις χρόνια — η επιστημονική ανάλυσις μπορεί σήμερα να πλησιάσει τα τόσο θεμελιώδη αυτά προβλήματα. Σαν όδηγοί έφεραν τον έρευνητή ως την πόρτα της ζωής από δρόμο σύντομο, πλούσιο σε εκπλήξεις

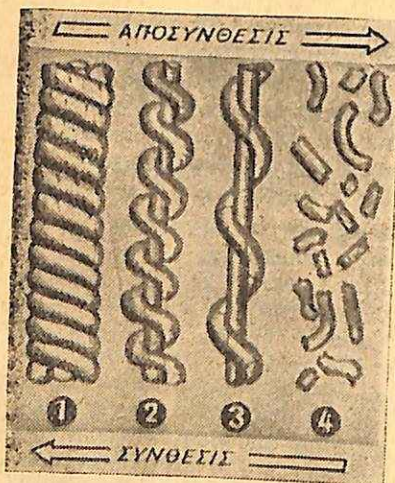
και συνταρακτικό σαν αστυνομικό μυθιστόρημα.

Κανείς δεν θα μπορούσε να υποπτευθή την ύπαρξη των ιών, έναν δεν προδίδονταν μεταφέροντας φοβερές αρρώστιες.

40.000 ΙΟΙ ΣΤΗΝ ΜΥΤΗ
ΜΙΑΣ ΒΕΛΟΝΑΣ

Οκαινούργιος όμως αυτός έθρως έμεινε κρυμμένος επί πολλά χρόνια, ξεφεύγοντας από τα όπτικά μικροσκόπια. Προχωρώντας στα τυφλά με τη βοήθεια έμμέσων μεθόδων, όπως η υπερδιήθησις και η υπερφυγοκέντρισις, οι επιστήμονες κατόρθωσαν να μετρήσουν τους ιούς χωρίς να τους βλέπουν. Το μέγεθος τους έλλωστε ποικίλλει. Για να το όρισωμε πρέπει να χρησιμοποιήσωμε μία ειδική μονάδα μέτρους που ονομάζεται μιλλιμικρόν (μμ) και ισοϋται με το ένα εκατομμυριοστό του χιλιοστομέτρου. Οι μεγαλύτεροι ιοί φθάνουν τα 300 ως 400 μμ, ενώ οι πιο μικροί, όπως π.χ. της πολιομυελίτιδος ή του αφθώδους πυρετού, δεν ξεπερνούν τα 10 μμ. Θα μπορούσαμε π.χ. — έπειδη είναι δύσκολο να φαντασθώ κανείς τέτοιες διαστάσεις — να παρατάξωμε 40.000 ιούς της πολιομυελίτιδος τον ένα πίσω από τον άλλο, κατά πλάτος της μύτης μιᾶς βελόνας! Ο αριθμός των ιώσεων είναι τρομακτικός: συνάχι, γρίπη, ιλαρά, παρωτίτις, έρπης, άνεμοβλογιά, εϋλογία, εξανθηματικός τύφος, κίτρινος πυρετός, πολιομυελίτις, λύσσα, έγκεφαλίτιδες. Στα ζώα πάλι είναι ο αφθώδης πυρετός, η πανώλης των βοοειδών και των πουλιών, και πολλές άλλες. Τα φυτά παθαίνουν ένα σωρό αρρώστιες που ονομάζονται νόσοι του τύπου της «μωσαϊκής».

Την εποχή που ο Παστέρ μό-

Η ανακάλυψις του Μπέρκλεϋ ἐξηγείται σχηματικά σ' αὐτὴ τὴν εἰκόνα. Εἶναι μιὰ στήλη ἀπὸ πρωτεϊνικά κύτταρα περιεχίμενα γύρω ἀπὸ ἓνα ἄξονα νουκλεϊκοῦ ὀξέος. Μὲ χημικά μέσα διέσπασαν τὴν σύνθεσιν τῶν δύο οὐσιῶν καὶ κατόπιν τὴν ἐπανασύνθεσαν. Στὸν πῖνακα φαίνεται ὁ δρόμος πρὸς τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν ἀποσύνθεσιν.

λις εἶχε ἀρχίσει νὰ θέτῃ τις θάσεις τῆς μικροβιολογίας δὲν πέ-
ρασε ἀπὸ κανενὸς τὸ νοῦ νὰ ὑ-
ποπτευθῇ ὅτι οἱ ἰοὶ ἦταν ζωντα-
νοὶ ὁργανισμοί, ἀφοῦ αὐτὸ εἶχε
ἀναγνωρισθῇ ὡς πρὸς τὰ βακτη-
ρίδια. Ἐνα πρᾶγμα, ὥστόσο, θα-
σάνιζε τοὺς ἐρευνητὰς. Ἐνῶ τὰ
βακτηρίδια γονιμοποιοῦνται εὐ-
κολὰ στὸ ἐργαστήριό μέσα σὲ
θρεπτικούς ζωμούς, οἱ ἰοὶ δὲν
ἐννοοῦν νὰ ἀναπαραχθοῦν παρὰ
μέσα στὸ ζωντανὸ κύτταρο. Ἐ-
τσι, ἂν τοὺς θάλωμε ἐπάνω σὲ
ἓνα ἀγονιμοποίητο αὐγὸ κόττας,
δὲν ἀναπτύσσονται, ἐνῶ πολλα-
πλασιάζονται εὐκολὰ μέσα στὸ
ἔμβρυο τοῦ γονιμοποιημένου αὐ-
γοῦ, γιατί αὐτὸ εἶναι ζωντανό.
Ἔτσι κατέληξαν στὸ συμπέρα-
σμα ὅτι ὁ ἰὸς εἶναι ἓνα ἀπαραί-
τητο παράσιτο τοῦ κυττάρου.

Ὁ συλλογισμὸς αὐτός, πού ἡ
τεχνικὴ πρόοδος ἔχει σήμερα ἐ-
πιβεβαιώσει, ἀποτελοῦσε ἓνα τε-

ράστιο θῆμα ὡς πρὸς τὴν γνῶσι
τῶν ἰῶν. Ἀλλά, στὰ 1935, μιὰ
συνταρακτικὴ ἀνακάλυψις ἀνα-
στάτωσε τὸν κόσμον τῆς ἱολογί-
ας. Ὁ Ἀμερικανὸς ἐρευνητῆς
Στάνλεϋ, ὁ ἴδιος πού σήμερα ἐ-
πέτυχε στὸ Μπάρκλεϋ νὰ «ξα-
νασυνθέσῃ» τεχνητὰ τὸν πρῶτον
ἰό, ἐπέτυχε νὰ κρυσταλλώσῃ τὸ
παθογόνον αἷτιο τῆς «μωσαϊκῆς»
τοῦ καπνοῦ. Ἐπὶ τέλους εἶχαμε
στὰ χέρια μας μιὰ ὕλική ἀπό-
δειξι τῆς ὑπάρξεως τῶν περιω-
νύμων αὐτῶν ὑπομικροσκοπικῶν
ὄντων, στὰ ὁποῖα ἐργάζονταν οἱ
ἐπιστήμονες ἀπὸ καιρὸ χωρὶς νὰ
τὰ βλέπουν. Οἱ κρύσταλλοι ὅμως
μπορεῖ νὰ εἶναι κάτι ζωντανό;
Μήπως πρέπει νὰ θεωροῦμε αὐ-
τοὺς τοὺς παρασιτικούς ἰοὺς τῶν
ἁζῶν χημικῶν οὐσιῶν ὡς προῖ-
κτα τοῦ ἀσθενοῦς κυττάρου;

Η ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗΣ ΜΟΡΦΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα πού ὁ Στάν-
λεϋ παρουσίασε στὸν ἐπι-
στημονικὸν κόσμον τὸν γυάλινο ἐ-
κείνον σωλῆνα γεμάτον ἀπὸ μι-
κροσκοπικοὺς κρυστάλλους, ἄρ-
χισαν νὰ διατυπώνωνται ἀντιφα-
τικὲς θεωρίες σχετικὰ μὲ τὴ φύ-

Ὁ ἰὸς τῆς Μωσαϊκῆς τοῦ καπνοῦ, πού ἀ-
νακαλύφθηκε τὸ 1892 ἀπὸ τὸν Ἰδανόφσκυ
μεγέθυμένος κατὰ 32.000 φορές.

οι καὶ τὴν προέλευσιν τῶν ἰῶν.
Ἐχουν περάσει ἀπὸ τότε εἴκο-
σι χρόνια καὶ ἡ ἀπήχησις αὐτῶν
τῶν συζητήσεων δὲν ἐσθίσε ἀκό-
μη. Χάρι στίς πρόσφατες ἐργα-
σίαις ἔχει γίνῃ γενικῶς δεκτὸ ὅ-
τι οἱ ἰοὶ εἶναι βιολογικῶς ξένοι
πρὸς τὸ κύτταρο καὶ πρὸς τοὺς
ὁργανισμοὺς πού μολύνουν. «Ζων-
τανοὶ» ἢ ὄχι, μποροῦν ἐν πάσῃ
περιπτώσει νὰ ἀναπαραχθοῦν
συμφώνως πρὸς σταθεροὺς κα-
νόνες. Χωρὶς ἀμφιβολία στὴν πε-
ρίπτωσιν αὐτὴ πρόκειται γιὰ ἓνα
εἶδος πρωτόγονης ζωῆς, πού θρί-
σκεται στὸ μεταίχιμο τοῦ ὀρυ-
κτοῦ κόσμου καὶ τῆς ἐμφύχου
ὕλης, καὶ πού ξεπερνᾷ τις κλασ-
ικὲς μας γνώσεις περὶ «ζῶντος»
ὄντος.

Ὅταν ἐγίνε ἡ ἀνάλυσις τῶν
μικροσκοπικῶν βελονῶν τοῦ
Στάνλεϋ, παρατηρήθηκε ὅτι ὁ
ἰὸς τῆς «μωσαϊκῆς» τοῦ καπνοῦ
δὲν εἶναι παρὰ ἓνα μόριο —ἀλη-
θινὰ γιγαντιαῖο— ἐνὸς καθαροῦ
χημικοῦ σώματος πού ὀνομάζε-
ται ν ο υ κ λ ε ο π ρ ω τ ε ῖ ν η.
Κάθε ἰὸς ἀποτελεῖται κατὰ 95%
ἀπὸ πρωτεΐνες καὶ κατὰ 5% ἀπὸ
νουκλεονικὸ ὀξύ. Στους ἄλλους
ἰοὺς θρῆκαν —ἐφ' ὅσον θέβαια
κατάρθωσαν νὰ τοὺς κρυσταλ-
λώσουν— τὴν ἴδια περίπου χημι-
κὴ σύνθεσις: τὸ νουκλεονικὸν τοὺς
ὀξὺ εἶναι μερικὲς φορές λίγο δια-
φορετικῆς συνθέσεως καὶ θρίσκε-
ται σὲ ἀναλογία πού ποικίλλει ἀ-
πὸ 2 ἕως 40%. Στις πλεονέκτες
περιπτώσεις θρίσκομε ἐπίσης
καὶ ἄλλες οὐσίες. Πάντοτε ὅμως
οἱ ἰοὶ ἀναλυόμενοι δίνουν εἴτε
ἓνα μίγμα πλοῦσιον σὲ νουκλεο-
πρωτεΐνες ἢ μιὰ καθαρὴ νουκλεο-
οπρωτεΐνη.

Λίγο ἀργότερα καταφέραμε νὰ
«δοῦμε» ἐπὶ τέλους τοὺς ἰοὺς χά-
ρις στὸ ἠλεκτρονικὸν μικροσκό-
πιο. Τὸ μικροσκόπιο αὐτὸ μεγα-
θύνει ἓνα πρᾶγμα 20.000—100.

000 φορές, ἐνῶ τὰ καλύτερα ὀ-
πτικά μικροσκόπια πού χρησιμο-
ποιούσαμε πρὶν δὲν περνοῦν 2 ὡς
3.000 φορές. Στὰ 1939 οἱ Γερμα-
νοὶ ἐπιστήμονες Κάουσε καὶ Ρού-
σκα φωτογράφησαν μὲ τὸ μέσο αὐ-
τὸ γιὰ πρώτη φορά τοὺς ἰοὺς τῆς
μωσαϊκῆς τοῦ καπνοῦ. Τὰ τε-
λευταῖα αὐτὰ χρόνια καθώρισαν
διαδοχικὰ τὸ «δελτίον ταυτότη-
τος» μεγάλου ἀριθμοῦ ἰῶν, καὶ
τοὺς κατέταξαν ἀνάλογα μὲ τὸ
σχῆμά τους: θακτηριοειδεῖς, νη-
ματοειδεῖς, σφαιρικοί, κυβικοί,
πολύεδροι, πρισματικοὶ ἢ κυλιν-
δρικοὶ. Ὡστόσο, παρὰ τὴν ἀδια-
φιλονέκητη νίκη πού ἀντιπροσω-
πεύουν αὐτὲς οἱ εἰκόνες, τὰ πρά-
γματα πού μᾶς ἀποκαλύπτουν
θέλουν πολλὰ ἀκόμη γιὰ νὰ φω-
τιστοῦν τελείως. Μὲ τὸ ἠλεκτρο-
νικὸν μικροσκόπιο ὁ ἐρευνητῆς
πρέπει νὰ ἐργασθῇ ἐπὶ ἀποξηρα-
μένων παρασκευασμάτων· πρέπει
ἐπίσης αὐτὰ τὰ παρασκευάσμα-
τα νὰ εἶναι ἐξαιρετικὰ λεπτά γιὰ
νὰ μποροῦν νὰ τὰ διαπεράσουν
τὰ ἠλεκτρόνια. Γιὰ τὸ λόγο αὐ-
τὸ τις περισσότερες φορές δὲν
ἀνακαλύπτονται ἰοὶ μέσα στὸ μο-
λυσμένο κύτταρο.

Ἐξήτησαν λοιπὸν νὰ διαλευκά-
νουν μὲ ἄλλο τρόπο, μὲ ἐμμέ-
τους μεθόδους, τὴν δραστηριό-
τητα τῶν ἰῶν. Μὲ ποῖον τρόπο
εἰσβάλλουν στὸν ὁργανισμό; Οἱ
ἐρευνηταὶ θρῆκαν ὅτι ἡ λοιμώ-
ξις ἐξαπολύεται ὑπὸ μορφήν ποι-
κιλωμάτων ἐπιδράσεων. Παρ' ὅ-
λα ταῦτα τὸ πρόβλημα εἶναι
πάντοτε πολὺ περίπλοκον. Φαίνε-
ται ὅτι κάθε ὁργανισμὸς ἀποτε-
λεῖ ἓνα «γῆπεδο», ἐπὶ τοῦ ὁποῖου
μποροῦν νὰ «παίξουν» διάφορων
εἰδῶν παράγοντες, ἱκανοὶ νὰ με-
ταβάλλουν ἓνα «λανθάνοντα» καὶ
κρυμμένο ἰὸ σὲ ἰὸ «παραγωγικὸ»
καὶ ἐνεργόν.

Τὰ διάφορα αὐτὰ στάδια τῆς
δραστηριότητός τους κάνουν τοὺς

Ιούς πολύ φοβερούς έχθρους. 'Η δραστηριοποίησίν τους γίνεται αυτόματως, χωρίς να ξέρουμε γιατί. Πράγματι, οί «άπόκρυφες» μολύνσεις είναι τόσο κοινές και τόσο συχνές στον άνθρωπο και στο ζώο, που ή περίπτωσις επιδημίας ή οξείας μολύνσεως από Ιούς μοιάζει σάν εξαίρεσις. 'Ολα δείχνουν ότι οί Ιοί μπορούν να βρίσκονται πάντα σε κατάσταση ύπνώσεως, να αναπαράγονται με τόν ίδιο ρυθμό του κυττάρου, κρυμμένοι εύκολα μέσα στον οργανισμό επί γενεές, χωρίς να εκδηλώνονται με μία φανερή νόσο. 'Ωστόσο, ξαφνικά, μπορούν επίσης να αρχίσουν να αναπαράγονται με κεραυνοβόλο ταχύτητα, προκαλώντας μία ισχυρή μολυσματική φλόγωσι. Τότε, κάθε Ιός κλέβει την ενέργεια του κυττάρου και αποστρέφει πρὸς ὄφελός του τις ζωτικές ἐξεργασίες ἐκείνου που τὸν φιλοξενεί, για να πολλαπλασιασθῇ καλύτερα.

«ΩΡΙΣΤΑ ΤΕΜΑΧΙΑ» ΣΤΟ ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΟ

Οί παρατηρήσεις αὐτῶν τῶν φαινομένων, που τις βοήθησαν ἀναρίθμητες ἐργασίες, ἔγιναν τὸ κέντρο τῶν σημερινῶν ἐρευνῶν. 'Ενας Αὐστραλὸς Ιολόγος, ὁ δρ Μπερνέτ, ἔκανε πρὶν ἀπὸ λίγο καιρὸ ἕνα καταπληκτικὸ πείραμα. 'Ο Ιολόγος αὐτὸς ἔσπειρε σὲ ἔμβρυα αὐγῶν κόττας Ιούς γρίππης που ἀνήκαν σὲ δύο διαφορετικὲς οἰκογένειες, με σαφείς διαφορές. 'Υστερα ἀπὸ λίγο ἔβγαλε μία καινούργια γενεὰ μιγάδων Ιῶν, που εἶχαν κληρονομήσει χαρακτηριστὲς καὶ τῶν δύο Ιῶν-γονέων. Συμπέρασμα: κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τους, οί Ιοί διαμελίζονται προφανῶς σὲ «χωριστὰ τεμάχια». Κατὰ τὴν «ἐπανασυ-

ναρμολόγησί» τους, τὰ τεμάχια μπορούν νὰ συνενωθοῦν γιὰ νὰ ἀποτελέσουν Ιοὺς διαφορετικοὺς ἀπ' ὅ,τι οί γονεῖς τους. Τὸ πείραμα αὐτὸ ὠδήγησε στὴν τελευταία ἐπιτυχία τῶν ἐργαστηρίων τοῦ Μπάρκλεϋ. Οἱ δόκτορες Φραϊνκελ - Κόνρατ καὶ Ρόμπλεϋ Οὐϊλλιαμς ἔκαναν μέσα στοὺς πειραματικοὺς σωλῆνες ἐκεῖνου ποὺ εἶχε πραγματοποιήσει ὁ δρ Μπερνέτ πειραματικῶς μὲ τὸ ζωντανὸ κύτταρο ἑνὸς ἐμβρύου: μία ἐπανασύνθεσι τοῦ Ιοῦ.

Καὶ προχωροῦμε ἀκόμη περισσότερο. Πῶς κατασκευάζουν οί Ιοί τις πρωτεΐνες καὶ τὰ νουκλεονικὰ ὀξέα ἀπὸ τὰ ὅποια ἀποτελοῦνται; Συμμεῖνοι οἱ ἐρευνηταὶ ἐπάνω σὲ ἀόρατα τεμάχια Ιῶν ποὺ κλείνουν μέσα τους τὸ μυστικὸ τῆς ζωῆς, τὰ ἀναλύουν μὲ μεθόδους ὁλοένα τελειότερες. 'Ωστόσο, τὸ ἔργο αὐτὸ δὲν εἶναι καθόλου εὐκολο. Μολονότι τὰ μόρια αὐτὰ εἶναι σώματα χημικῶς ἀπλᾶ, ἡ δομὴ τους ἀποδεικνύεται ἐξαιρετικὰ περίπλοκη. 'Εὰν θέλαμε νὰ μεταφέρουμε σὲ σχῆμα τὸ γιγαντιαῖο αὐτὸ οἰκοδόμημα ποὺ ἀποτελεῖ ἕνα πρωτεϊνικὸ μόριο, θὰ φτιάχναμε ἕνα μακρὸ περιδέραιο, τοῦ ὁποῖου κάθε χάνδρα εἶναι συνδυασμὸς ἀπὸ πολυάριθμα ἀμινοξέα.

Αὐτὰ εἶναι συγκροτημένα, γιὰ κάθε πρωτεΐνη, κατὰ ἰδιαιτέρη τάξι, ἐξ οὗ καὶ ὁ κολοσσιαῖος ἀριθμὸς τῶν διαφορετικῶν συνδυασμῶν. Τὰ νουκλεονικὰ ὀξέα ἀποτελοῦνται καὶ αὐτὰ ἀπὸ πολυάριθμα σώματα μὲ μικρὰ μόρια, ὅπως οἱ πουρινικὲς καὶ πυριμιδινικὲς θάσεις κ.ἄ.

Τὸ νὰ γνωρίσωμε, νὰ ἀναπαραγάγωμε καὶ νὰ μάθωμε νὰ μεταβάλλωμε —ὅπως ἔχει ἀρχίσει νὰ γίνεται— τὴν ἀρχιτεκτονικὴ αὐτῶν τῶν ἀκρογωνιαίων λίθων τῆς ὀργανικῆς χημείας, εἶναι ἔρ-

γο τεράστιο: ξεπερνᾷ τὸ ἀπλὸ πλαίσιο τῆς μελέτης τῶν Ιῶν.

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟΤΗΤΟΣ

Πράγματι, ἔχει ἀναγνωρισθῇ ὅτι οἱ νουκλεοπρωτεΐνες διαδραματίζουν πρωταρχικὸ ρόλο στὰ ζωντανὰ ὄντα. Βρίσκομε τις οὐσίες αὐτὲς σὲ ὅλα τὰ κύτταρα καὶ παρουσιάζονται σὲ μεγάλη ἀναλογία μέσα στὰ πρὸ θασικά κύτταρα, στὰ θακτηρίδια: ὅσον ἀφορᾷ τοὺς Ιοὺς, θλέπομε ὅτι αὐξάνεται περισσότερο ἡ σημασία τῶν νουκλεοπρωτεϊνῶν, ἀφοῦ οἱ ἀπλούστερες ἀπ' αὐτὲς εἶναι καθαρὲς νουκλεοπρωτεΐνες. 'Ιδια ἐπίσης εἶναι καὶ ἡ σύνθεσις τῶν «γονιδίων», τῶν ἐσχάτων συγκροτημένων σωματιδίων.

Τὰ γονίδια μέσα στὸν πυρῆνα τῶν κυττάρων εἶναι αὐτὰ ποὺ μεταδίδουν τοὺς κληρονομικοὺς χαρακτήρες στὰ θηλυκὰ κύτταρα. Οἱ βιολόγοι, ἄλλωστε, ἔχουν σημειώσῃ ἀπὸ πολλὸ καιρὸ τις περίεργες ἀναλογίες ποὺ ὑπάρχουν μεταξὺ τῶν γονιδίων αὐτῶν καὶ τῶν Ιῶν.

ΕΝΑ ΟΠΛΟ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥ ΚΑΡΚΙΝΟΥ

Ὅπως καὶ ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα, ἡ χημικὴ μελέτη τῶν νουκλεοπρωτεϊνῶν συστηματοποιεῖται. 'Εχει γίνει γνωστὸ ὅτι τὰ νουκλεονικὰ ὀξέα παίζουν τὸ ρόλο μιᾶς μηχανῆς ποὺ κατασκευάζει τις πρωτεΐνες: τὰ ὀξέα αὐτὰ ρυθμίζουν τὴν ἀφομοίωσι καὶ τὸν μεταβολισμό τοῦ κυττάρου, διαωρίζουν τὴν κληρονομικότητά του μὲ τὰ χρωματοσώματα καὶ τὰ γονίδια, μὲ μιὰ λέξι καθορίζουν τὴν ζωτικὴ του ἰσορροπία.

Μπορεῖ νὰ φαντασθῇ κανεὶς τις συνέπειες ποὺ μπορεῖ νὰ ἔχη μιὰ ἀνωμαλία στὴν σύνθεσι ἑνὸς νου-

κλεονικοῦ ὀξέος: ἡ βιολογικὴ ἰσορροπία διασπᾶται, τὰ κύτταρα ἀρχίζουν νὰ πολλαπλασιάζονται κατὰ τρόπο ἀναρχικὸ καὶ νὰ εἰσβάλλουν στοὺς γειτονικοὺς ἰστούς. Αὐτὸ εἶναι ἐκεῖνο ποὺ ἀνομάζομε καρκίνου. Μήπως ἄραγε συγγενεῖς χημικὲς συνθέσεις νουκλεονικοῦ ὀξέος θὰ μπορούσαν νὰ σταματήσουν αὐτὴ τὴν κυτταρικὴ ἀνωμαλία; Αὐτὸ ἀκριβῶς ἀνήγγειλαν τελευταῖα οἱ βιολόγοι τοῦ 'Ινστιτούτου

Σλόαν—Κέττερινγκ, ποὺ εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα ἰδρύματα τοῦ κόσμου γιὰ τις ἀντικαρκινικὲς ἐρευνες. Πρὶν ἀπὸ λίγους μῆνες σ' ἕνα δειπνο ποὺ ἔγινε γιὰ τὸν ἑορτασμό τῆς 10ης ἐπετείου ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ 'Ινστιτούτου Σλόαν—Κέττερινγκ, ὁ δρ Κ. Π. Ρόουντς εἶπε ὅτι εἶχαν ἤδη ἐπιτύχει νὰ ἀναχαιτίσουν τὸν καρκίνου στὰ ζῶα, δίνοντας τοὺς προϊόντα ποὺ ἀνέκουν στὴν κατηγορία τῶν «πουρινῶν». Οἱ χημικὲς αὐτὲς συνθέσεις, στενοὶ συγγενεῖς τῶν συστατικῶν τοῦ νουκλεονικοῦ ὀξέος, θὰ μπορούσαν νὰ σταματήσουν τὸν μεταβολισμό τῶν κυττάρων τῶν προσβεβλημένων ἰστῶν, χωρίς νὰ θλάψουν τὰ ὑγιή κύτταρα, καὶ νὰ ἀποτελέσουν ἕνα θαυμάσιο φάρμακο ἐναντίον τοῦ καρκίνου.

Ὅπως φαίνεται, οἱ διαφορὲς ὀψεις τῆς Ιολογίας ἐξακολουθοῦν νὰ προσφέρουν ἐκπλήξεις στοὺς ἐπιστήμονες. Ποτὲ δὲν εἶχαμε πλησιάσει τόσο κοντὰ στὸ μυστήριον τῆς ζωῆς. 'Εστὼ καὶ ἂν ὑπάρχουν ἀκόμη πολλὲς ἀνεξιχνίαστες πλευρὲς του, ἔστω καὶ ἂν ἡ προέλευσις καὶ ἡ σημασία τῶν Ιῶν ἐξακολουθοῦν νὰ παραμένουν ἀνεξηγήτες, ἡ βιολογία ἔχει πραγματοποιήσει χάρις στὶς ἐργασίες τῶν ἐπιστημόνων τοῦ Μπάρκλεϋ, ἕνα σπουδαῖο βῆμα πρὸς τὰ ἐμπρός.

ΑΠΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ

ἀρχίζει στην

«Έκλογη»

ή δεύτερη σειρά της

“ΑΝΘΟΛΟΓΙΑΣ ΔΙΗΓΗΜΑΤΩΝ,”

Στην καινούργια σειρά θα περιληφθούν διηγήματα των Ρίλκε, Παπαδιαμάντη, Μώμ, Χάμσουν, Ουίντα, Σαρογιάν, Πόε, Μάνσφελντ, Πιραντέλλο, Ξενοπούλου, Ντωντέ, Φώκνερ, Βενέζη, Χέμινγκγουάι, Γρήν, Κολέτ κ.λπ.

Παρακολουθείστε από την αρχή την

“ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΩΝ,”

ΤΟΝ ΑΠΡΙΛΙΟ ΣΤΗΝ “ΕΚΛΟΓΗ”

ΤΟ ΔΑΚΤΥΛΙΔΙ

Του

GORDON NICOLL

Ἡ δραματική καὶ συναρπαστική περιπέτεια ἑνὸς ἀθῶου κοριτσιοῦ ποὺ πέφτει στὰ δίκτυα μιᾶς στείρας λαθρεμπόρων ναρκωτικῶν.

3ον

(Περίληψις ἀπὸ το προηγούμεν)

Ἡ Τζίλλιαν, παραπλανημένη ἀπὸ τὴν πυκνὴ ὁμίλη, χάνει τὸ δρόμο τῆς τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων καὶ βρίσκεται σὲ μιὰ ἀπόκεντρη συνοικία. Τὸ μόνο φῶς ποὺ διακρίνει τὴν ὁδηγεῖ μπρὸς στὴν βιτρίνα ἑνὸς μαγαζιοῦ, ὅπου ἕνα δακτυλίδι τὴν σαγηνεύει. Τότε θυμᾶται τὶς πέντε λίρες ποὺ τῆς ἔστειλε γιὰ τὶς γιορτὲς ἡ θεία τῆς γιὰ νὰ ἀγοράσῃ κάτι γιὰ τὸν εαυτὸ τῆς. Μπαίνει στὸ μαγαζὶ καὶ σχεδὸν μὲ ἀπορία τῆς παίρνει τὸ δακτυλίδι μὲ τὰ λίγα αὐτὰ χρήματα. Ἡ σύμπτωση εἶναι σατανική. Ὁ ὑπάλληλος τοῦ μαγαζιοῦ τὴν περιμένει, περιμένει δηλαδὴ μιὰ κοπέλλα ποὺ θὰ ζητοῦσε τὸ δακτυλίδι καὶ θὰ ἔπαιρνε μαζί μ' αὐτὸ ἕνα δεματάκι γιὰ νὰ τὸ παραδῶσιν στὴν διευθύνει ποὺ θὰ τῆς ἔλεγε αὐτός. Ἄν καὶ κάπως παραξενεμένος ἀπὸ τὴν ἡθοποιία τῆς, ὅπως τὴν καταλάβαινε, ὁ ὑπάλληλος τῆς ἔδωσε τὸ δακτυλίδι καὶ τὴν παρακάλεσε νὰ παραδῶσιν τὸ «δώρο» σὲ κάποιον κ. Σμιθ, στὴν πλατεία Μέριττον. Ἡ Τζίλλιαν, γοητευμένη ἀπὸ τὸ δῶρο τῆς, τρέχει βιαστικά νὰ φθάσῃ στὸ σπίτι τῆς, ὅπου περιμένει τὸν ἀρραβωνιαστικὸ τῆς, τὸν νεαρὸ γιατρὸ Ρίτσαρντ, γιὰ νὰ γιορτάσουν μαζί τὰ Χριστουγεννιά. Φθάνοντας στὸ σπίτι τῆς, παίρνει ἕνα τηλεφώνημα ἀπὸ τὸν Ρίτσαρντ ποὺ τῆς λέει ὅτι μιὰ δουλειὰ στὸ νοσοκομεῖο θὰ τὸν καθυστερήσῃ λίγο. Μὲ χαρὰ τοῦ μιλεῖ γιὰ τὸ θανάσιο δακτυλίδι ποὺ ἀγόρασε τόσο

φθηνὰ καὶ καθὼς κλείνει τὸ τηλέφωνο θυμᾶται τὸ δεματάκι καὶ τὴν ὑπόσχεσί τῆς πὼς θὰ τὸ παραδῶσιν τὸ ἴδιο βράδυ. Μὲ δυσκολία βρίσκει τὸ τηλέφωνο τοῦ Σμιθ καὶ πηγαίνει στὸ μπαρ «Ἀντίξελος» νὰ τὸν συναντήσῃ. Ἐν τῷ μεταξῷ, ἐνῶ ὁ Μπὸν ἔκλεισε τὸ μαγαζὶ καὶ ἐτοιμαζόταν νὰ κἀν τὴν ἐνεσι μὲ τὸ ναρκωτικόν, ὅπως συνήθιζε, δέχεται τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Πάγκ Μαίλχιου, ἀνθρώπου τοῦ ἀφεντικοῦ, ποὺ τοῦ λέει πὼς τὸ δέμα δὲν ἔφθασε ἀκόμη στὸν προορισμὸ τοῦ, τὸν κατηγορεῖ πὼς πιάστηκε στὴν παγίδα καὶ τὸ παρέδωσε σὲ ἀνθρώπου τῆς ἀστυνομίας καὶ τὸν σκοτώνει.

Ἡ κοπέλλα ἦταν πολὺ ἀπασχολημένη καὶ δὲν τὴν πείραξε στὴν ἀρχή, ἀλλὰ κάποιος ἄγνωστος τὴν πλησίασε καὶ τῆς πρόσφερε ἕνα ποτό.

—Γιὰ νὰ γιορτάσουμε τὰ Χριστουγεννιά, εἶπε.

Ἡ Τζίλλιαν χαμογέλασε εὐγενικά κι' ἔκανε λίγα βήματα παραπέρα.

—Εἶναι κανένας κ. Σμιθ ἐδῶ; ρώτησε τὴ σεργιτιρόρα.

Ἡ κοπέλλα γέλασε.

—Ἄν σὰς εἶπε πὼς θὰ τὸν βρῆτε ἐδῶ, ἀσφαλῶς θὰ εἶναι, εἶπε.

Στράφηκε πρὸς τοὺς θαμῶνες πού στέκονταν κοντά της καὶ ρώτησε:

—Λέγεται κανένας ἀπὸ σᾶς Σμίθ, κύριοι;

Ἡ ἑποικίος εἶπε ἱπποτικά:

—Γιὰ τὸ χατήρι τῆς δεσποινίδας, εἶμαι πρόθυμος νὰ πάρω αὐτὸ τ' ὄνομα.

—Πρόκειται γιὰ κάτι πολὺ σοβαρό, τραύλισε ἡ Τζίλλιαν. Τηλεφώνησα καί...

—“Αν σὲ γέλασε, κοπέλλα μου, νὰ τοῦ δώσης τὰ παπούτσια στὸ χέρι, εἶπε κάποιος ἄλλος. Σὰ δὲ ντρέπεται... “Ακουσε, μικρούλα μου. Κάθησε καὶ περίμενέ τον πέντε λεπτά κι' ἔπειτα, ἂν δὲ φανῇ, πῆγαινε νὰ θῇς κανέναν ἄλλον πού ν' ἀξίζει τὸν κόπο.

—Δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ πάη ξέω, εἶπε ὁ ἄντρας πού εἶχε μιλήσει καὶ πρὶν ἀπὸ λίγο.

“Ἦταν μισοζαλισμένος καὶ μιλοῦσε χωρὶς καμμιὰ κακὴ πρόθεσι, ἡ Τζίλλιαν τὸ ἔβλεπε. “Ὡστόσο—σκέφτηκε— ἦταν εὐτύχημα πού ὁ Ρίτσαρντ δὲν ἦταν ἐδῶ. “Ὁ Ρίτσαρντ ἦταν οὐθιμὸς, δὲ δίσταζε νὰ κτυπήσῃ πρῶτος ὅταν κάποιος τὸν ἐνωχλοῦσε. “Ἡ Τζίλλιαν κάθησε διστακτικὰ σ' ἓνα τραπεζάκι καὶ κύτταζε γύρω της τὰ πολυχρώμα μπαλλόνια πού ταλαντεύονταν ἀργὰ μέσ' στὸν γεμάτο καπνὸς ἀέρα. “Αγανάκτησι ἄρχισε νὰ τὴν κυριεύῃ. Εἶχε κάνει μιὰ μεγάλη θυσία γιὰ νάρθη ὡς ἐδῶ, ἐπειδὴ κάποιος ἀνόητος εἶχε ξεχάσει ἓνα δέμα σ' ἓνα μαγαζὶ καί, σὰν νὰ μὴν ἔφτανε αὐτό, τώρα ἦταν ὑποχρεωμένη καὶ νὰ τὸν περιμένῃ. Αὐτὸ πῆγαινε πολὺ.

—Πάρα πολὺ, μουρμούρισε χωρὶς ν' ἀντιληφθῇ ὅτι μιλοῦσε δυνατὰ.

—Πάρα πολὺ, ρώτησε μιὰ φωνὴ τόσο κοντά της πού ἡ Τζίλ-

λιαν ξεπετάχτηκε ἀπ' τὴ θέσι της.

—Σὰς τρώμαξα; Μὲ συγχωρεῖτε. “Αν δὲν κάνω λάθος, ἔχετε κάτι γιὰ μένα.

“Ἡ Τζίλλιαν ξαφνιάστηκε. “Ὁ ἄνθρωπος πού τὴν πλησίασε δὲν ἦτανε διόλου ὁ τύπος πού περιμενε νὰ δῇ—φοβισμένος, ὄχι πολὺ νέος ἄντρας, πού ἀνησυχούσε γιὰ τὴν ὑγεία τῆς γυναίκας του. Αὐτὸς πού στεκότανε τώρα μπροστά της ἦταν νέος, μὲ ωραία δόντια, χαμογελαστά μάτια.

—Αὐτὸ λοιπὸν εἶναι τὸ δακτυλίδι πού ἀγοράσατε ἀπὸ τὸν γέρο Μπέν; ρώτησε.

Φοροῦσε καὶ ὁ ἴδιος ἓνα μᾶλλον φανταχτερὸ δακτυλίδι.

—Ναί. Εὐτυχῶς γιὰ σᾶς πού μπήκα στὸ μαγαζὶ, ἔτσι δὲν εἶναι;

—“Ὡραῖο δακτυλίδι.

“Ὁ νέος ἄπλωσε ἀδιάφορα τὸ χέρι του καὶ ἄγγιξε τὴ γαλάζια πέτρα. “Ἡ Τζίλλιαν ἔβγαλε βιαστικὰ τὸ δεματάκι ἀπὸ τὴν τσάντα της καὶ τὸ ἔβαλε στὰ χέρια του.

—Βιάζομαι, περιμένω κάποιον.

—Δὲν πειράζει, θὰ σᾶς περιμένῃ λιγάκι. Δὲ μπορῶ νὰ σᾶς ἀφήσω νὰ φύγετε χωρὶς νὰ σᾶς προσφέρω ἓνα ποτό.

—Εὐχαριστῶ πολὺ, ἀλλὰ ἔπρεπε νὰ εἶχα φύγει κιόλας. Μὴν ἐπιμένετε, παρακάλεσε ἡ Τζίλλιαν.

—Καλὰ, καλὰ. “Αλήθεια... πού εἶπατε πῶς μένετε; “Α, ναί, στὴ Γκόρντον Στρήτ. “Ενας φίλος μου εἶναι ἐδῶ κι' ἔχει αὐτοκίνητο. Πηγαίνει πρὸς ἐκείνη τὴν κατεύθυνσι. Θὰ τὸν παρακαλέσω νὰ σᾶς πάρῃ μαζί του... Μὰ ναί, εἶναι πολὺ ἀπλό, πρόσθεσε καθὼς ἡ Τζίλλιαν ἔκανε νὰ διαμαρτυρηθῇ. Θὰ τὸ κάνῃ μὲ μεγάλη εὐχαρίστησι.

“Ἡ Τζίλλιαν ὑπεχώρησε. Δὲ θὰ ἦταν καὶ ἄσχημα ἂν δὲν ἀναγκάζονταν νὰ ξανακάνῃ ὅλο τὸ δρόμο μὲ τὰ πόδια.

—Τί θὰ πάρετε; “Ενα σέρρου; Θὰ σᾶς τὸ φέρω.

“Ἡ Τζίλλιαν εἶδε τὸν κ. Σμίθ νὰ πλησιάζῃ στὸ μπάρ καὶ νὰ ξαναγυρίσῃ ἓνα λεπτὸ ἀργότερα μὲ δύο ποτήρια στὸ χέρι του.

—Καλὰ Χριστοῦγεννα!

Σήκωσε τὸ ποτήρι του καὶ ἤπιε. “Ἡ Τζίλλιαν ἄρχισε ν' ἀπορῇ. Αὐτὸς ὁ εὐθυμὸς νέος δὲν εἶχε καθόλου τὸ ὕφος ἐνὸς ἀνθρώπου πού ἔχει τὴν γυναῖκα του βαρειά ἄρρωστη. Χασομεροῦσε στὸ μπάρ καὶ δὲ φανότανε ν' ἀνησυχῇ καθόλου. “Ἡ Τζίλλιαν ἤπιε τὸ σέρρου βιαστικὰ.

—Καὶ πῶς ἔτυχε νὰ βρεθῇτε στὸ μαγαζὶ τοῦ Μπέν τ' ἀπόγεμα; ρώτησε ὁ Σμίθ ἄξαφνα.

“Ἡ Τζίλλιαν ξαφνιάστηκε τόσο πολὺ πού ἀπάντησε στὴν ἐρώτησι ἀμέσως.

—Μοῦ εἶπαν πῶς στὴν ἀγορὰ θὰ ἔβρισκα κάτι πού ἤθελα καὶ δὲν μπορούσα νὰ τὸ βρῶ ἄλλοῦ.

—“Ελπίζω νὰ μὴν πῆγῃ ὁ κόπος σας χαμένος, εἶπε ὁ νέος εὐγενικά. “Ὡστόσο... τὸ κατὰστημα τοῦ Μπέν δὲν εἶναι καὶ τόσο κοντὰ στὴν ἀγορὰ.

—“Επείπε ἡ δούλη κι' ἔχασα τὸ δρόμο μου. Βρῆκα τὸ μαγαζὶ τοῦ κ. Μπέν ἐντελῶς τυχαίᾳ, γιὰ τὴν ἡμέραν πού ἦτανε φωτισμένη ἡ βιτρίνα του.

—Τί τύχη! Κρίμα πού δὲν ἤμουν ἐκεῖ γιὰ νὰ σᾶς συνοδεύσω ὡς τὸ σπίτι σας, εἶπε ὁ κ. Σμίθ.

Σίγουρα θὰ εἶδε τὴν ἔκφρασι τῆς δυσφορίας πού σκοτείνιασε τὸ πρόσωπό της γιὰ τὴν πρόσθεσι ἀμέσως, σὰ νὰ ἤθελε νὰ τὴν καλοπιάσῃ:

—“Αστειεύομαι. Χριστοῦγεννα βλέπετε ἀπόψε. Καὶ εἰσάστε πολὺ καλὴ νὰ κάνετε τόσο κόπο γιὰ νὰ μοῦ φέρετε τοῦτο ἐδῶ.

“Αγγίσε τὴν τσέπη μέσα στὴν ὁποία εἶχε βάλει τὸ δεματάκι.

Λιγάκι σαστισμένη, ἡ Τζίλλιαν ἔρριξε ἓνα ἀφηρημένο βλέμμα πάνω ἀπ' τὸ κεφάλι τοῦ Σμίθ καὶ στὸν μεγάλο καθρέφτη πού κρεμότανε πάνω ἀπ' τὸ μπάρ εἶδε τὴν πόρτα τοῦ κέντρου ν' ἀνοίγῃ λιγάκι κι' ἓναν ἄντρα νὰ σκύβῃ τὸ κεφάλι του καὶ νὰ κυττάξῃ ὀλόγυρα σὰ νὰ ἔψαχνε νὰ βρῇ κάποιον. “Ὁ ἄγνωστος στάθηκε ἔτσι γιὰ ἓνα δευτερόλεπτο, ἀντίκρουσε τὸ βλέμμα τοῦ κ. Σμίθ καὶ τοῦ ἔγνεψε. “Ὁ κ. Σμίθ τοῦ ἔκανε ἐπίσης ἓνα ἀνεπαίσθητο νόημα κι' ἀμέσως κατόπιν ὁ ἄντρας ἐξαφανίστηκε πίσω ἀπ' τὴν πόρτα.

—Τώρα ἀκριβῶς μὲ εἰδοποίησαν πῶς τ' ἀμάξι σᾶς περιμένει, εἶπε ὁ Σμίθ μὲ ὑπερβολικὴ εὐγένεια. “Αν εἰσάστε, λοιπόν, ἔτοιμη...

“Ἡ Τζίλλιαν σηκώθηκε ἀπ' τὴν καρέκλα της τόσο ἀπότομα πού τὸ ποτήρι μὲ τὸ σέρρου κόντεψε νὰ πέσῃ ἀπ' τὰ χέρια της.

—Τί βιασύνη! γέλασε ὁ κ. Σμίθ. Δὲν ἀμφιβάλλω τώρα πῶς κάποιος σᾶς περιμένει.

Χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ κανένας λόγος, πέρασε τὸ χέρι του κάτω ἀπ' τὸ μπράτσο της γιὰ νὰ τὴ συνοδεύσῃ ὡς τὴν πόρτα.

“Ενας ψηλὸς, κοκκινομάλλης ἄντρας, μὲ πυκνὰ φρύδια καὶ μ' ἓνα παρδαλὸ κοστούμι κύτταξε τὸ ζευγάρι πού ἔφευγε, ζαρώνοντας τὰ φρύδια. Λεγότανε “Αρθούρ Κρούκ κι' ὁ ἴδιος δὲν εἶχε κανένα κορίτσι, δὲν εἶχε καταφέρει νὰ βρῇ οὔτε μιὰ γυναῖκα νὰ τὸν παντρευθῇ («Τυχερὴ ἐκείνη πού δὲ μὲ πῆρε», ὡμολογοῦσε πάντα ὁ ἴδιος στὸν ἑαυτὸ του μὲ εὐλικρίνεια), ἀλλὰ—σκέφτηκε ἐκείνη τὴ στιγμή— ἂν εἶχε μιὰ κόρη στὴν ἡλικία τῆς ξανθοῦς αὐτῆς κοπελλίτσας, δὲ θὰ τὴν ἄφη-

νε ποτέ να τριγυρίζω σ' ένα κέντρο σαν του «'Αντζελο», με τόν αντιπαθητικό αυτό τύπο. «Τί με νοιάζει όμως;» σκέφτηκε ο Άρθουρ Κρούκ. «Δέν είναι δουλειά δική μου».

Δέν είχε ιδέα πώς πολύ γρήγορα θ' αναγκάζοταν να πάρη πίσω τὰ λόγια του.

★

Έξω στο δρόμο, τὸ μεγάλο μαῦρο αυτοκίνητο ἀστραφτε κάτω ἀπ' τὰ φῶτα τοῦ «'Αντζελο». Ὁ κ. Σμιθ ἀνοίγει τὴν πόρτα μεγαλόπρεπα καὶ ἡ Τζίλλιαν μπήκε στ' ἀμάξι. Τὰ ἐσωτερικὰ φῶτα τοῦ ἀμαξιοῦ δέν ἦταν ἀναμμένα καὶ ἡ Τζίλλιαν δέν πρόσεξε στὴν ἀρχὴ πὼς κάποιος ἄλλος καθόταν κιόλας μέσα. Ἔσπευσε νὰ ζητήσῃ συγγνώμῃ, ἀλλὰ μιά φωνὴ μέσ' ἀπ' τὸ σκοτάδι τῆς εἶπε νὰ μὴ στενοχωριέται καὶ πὼς ὅλα ἦταν ἐν τάξει. Ὁ κ. Σμιθ ἔκλεισε τὴν πόρτα καὶ τ' αυτοκίνητο ξεκίνησε. Ἡ Τζίλλιαν κάθισε ἀναπαυτικά. Εἶχε ἀρχίσει νὰ αἰσθάνεται ἕνα δυνατό κεφαλόπονο. «Σίγουρα ἀπ' τοὺς καπνούς», σκέφτηκε, «ἢ ἀπὸ τὸ σέρρου πού ἦταν ἀσυνήθιστα δυνατό». Ἦταν ἀνήσυχη. Κάτι τὴν ἀπασχολοῦσε. Εἶχαν περάσει κιόλας ἀρκετὰ λεπτά, ὅταν κατάλαβε ποιά ἦταν ἡ ἀόριστη σκέψι πού τὴν βασάνιζε. Κανείς δέν τὴν εἶχε ρωτήσῃ τὴ διεύθυνσί της. Ἐκανε μιά κίνησι γιὰ νὰ σκύψῃ νὰ πῇ τοῦ σωφὲρ ποῖο δρόμο ἔπρεπε νὰ πάρῃ, πρὶν ὅμως προλάβῃ νὰ μιλήσῃ, κατάλαβε πὼς θὰ λιποθυμοῦσε. Κάποιος τὴν ἔπιασε ἀπ' τὴ μέση. Μιά φωνὴ μέσ' στο σκοτάδι εἶπε: «'Εν τάξει».

«Μὴν πίνετε ποτὲ με ἀγνώστους», λένε οἱ ἠθικολόγοι. Καὶ πόσο δίκιο ἔχουν!

★

Ἀπὸ τὸ παρατηρητήριό της,

στο παράθυρο τοῦ ἰσογείου, ἡ μὲς Μπήτακροφτ ἀπόρησε βλέποντας τὸ νεαρὸ Ρίτσαρντ Φάυφ νὰ ἔρχεται τρέχοντας — «σὰ νὰ τὸν κυνηγοῦσαν», εἶπε ἀργότερα — καὶ ν' ἀνεβαίνει δύο-δύο τὰ σκαλιά. «Ὡστε ἔτσι λοιπόν. Ἡ ὁμορφὴ Τζίλλιαν δέν εἶχε πάει γιὰ νὰ συναντηθῇ με τὸν ἀρραβωνιαστικό της.

«Τὸ αἰώνιο τρίγωνο», σκέφτηκε ἡ μὲς Μπήτακροφτ, καθισμένη ἀναπαυτικά στὴ γωνία της. Δέν πάει νὰ λέῃ ὁ κόσμος ὅτι θέλει, πὼς ἡ ζωὴ στο Λονδίνο εἶναι πολυδάπανη καὶ πὼς ἡ μοναξιά στὴ μεγάλη πολιτεία γιὰ μιά ὀλομόναχη γεροντοκόρη ἀφόρητη. Αὐτὴ ἦταν πολὺ εὐχαριστημένη. Στὸ Λονδίνο ὅλο καὶ κάτι ἀξιοπερίεργο γίνεται. Κόλλησε τὴ ρυτιδωμένη μύτη της στο τζάμι.

Ὁ Ρίτσαρντ εἶχε κτυπήσει τρεῖς φορὲς τὸ κουδούνι τῆς κεντρικῆς ξώπορτας χωρὶς ἀποτέλεσμα, ἀνύποπτος ἀκόμη καὶ ἐντελῶς ἡσυχος. Ἐτοιμαζόταν νὰ κτυπήσῃ γιὰ τρίτη φορά, ὅταν ἄκουσε βήματα μέσα ἀπ' τὸ χῶλλ. «Ἐνα δευτερόλεπτο ἀργότερα, ἢ γρηὰ τοῦ ἰσογείου, τοῦ ἀνοίγε διαπλάτα τὴν πόρτα.

— Ἀν θέλετε τὴ μὲς Τζίλλιαν, τοῦ εἶπε ἡ γρηὰ κυττάζοντάς τον περίεργα, ἀδίκαια χτυπάτε. Ἐφυγε πρὶν ἀπὸ μισὴ ὥρα καὶ δὲ γύρισε ἀκόμη.

— Δὲ μπορεῖ, θὰ κάνετε λάθος, ἀποκρίθηκε ὁ Ρίτσαρντ ἀμέσως. Τῆς μίλησα στο τηλέφωνο ἀκόμη πρὶν ἀπὸ λίγο. Μὲ περιμένει.

— Τότε θὰ πετάχτηκε γιὰ λίγο γιὰ νὰ ψωνίσῃ ἴσως κάτι πού ξέχασε. Χριστοῦγεννα, βλέπετε, καὶ μερικὰ μεγάλα μαγαζιά εἶναι ἀκόμη ἀνοικτά. Θέλετε νὰ περάσετε στο δωμάτιό μου νὰ τὴν περιμένετε;

Ὁ Ρίτσαρντ σκέφτηκε πὼς, ἂν

ἔκρινε ἀπὸ τὴν ἐμφάνισί της — παλιὰ ρόμπα ἀπὸ κόκκινο βελούδο, παντόφλες γαρνιρισμένες με γούνα κι' ἕνα ξεφτισμένο σάλι — τὸ δωμάτιό της θὰ ἦταν κάθε ἄλλο παρὰ ἐλκυστικό.

— Εὐχαριστῶ πολὺ, εἶπε, ἀλλὰ θὰ πάω νὰ ρίξω μιά ματιὰ ἐπάνω. Μπορεῖ νὰ μοῦ ἄφησε κανένα σημεῖωμα.

Καθὼς περνοῦσε, ἔρριξε ἕνα γρήγορο βλέμμα στὴν κάμαρα τῆς γεροντοκόρης. Ἦταν ἀκριβῶς ὅπως τὴν εἶχε φαντασθῇ. Ἐνας δίσκος με ἄπλυτα φλυτζάνια τοῦ τσαγιοῦ, μιά πασιέντζα παρατημένη στὴ μέση ἐπάνω στο τραπέζι, ἕνας κορσὲς πεταμένος σὲ μιά πολυθρόνα... Ἡ Τζίλλιαν ἔπρεπε νὰ τὸ δῇ αὐτὸ τὸ δωμάτιο, γιὰ νὰ μάθῃ πὺ καταντάει μιά γυναίκα ὅταν δέν ἐνδιαφέρεται νᾶχῃ νοικοκυρεμένο τὸ σπίτι της γιὰ ἕναν ἄντρα. Τὸ σημεῖωμα πὺ τοῦ εἶχε ἀφήσει ἦταν καρφισωμένο στὴν πόρτα κι' ὁ Ρίτσαρντ τὸ διάβασε πολὺ ἀνήσυχος. Ἦξερε τὸ μπάρ «'Αντζελο» καὶ ἤξερε πὼς δέν ἦταν ἕνα κέντρο γιὰ τὴν Τζίλ. Ἐξάλλου, δέν τοῦ εἶχε πῇ λέξι γιὰ τὴν πρόθεσί της νὰ πάῃ ἐκεῖ, ὅταν τῆς εἶχε τηλεφωνήσει. Ἄν ἤθελε ν' ἀγοράσῃ κανένα ποτὸ δέν εἶχε κανένα λόγο νὰ πάῃ τόσο μακριά. Θὰ εὑρίσκε ὅ,τι ἤθελε στὴ μικρὴ ταβέρνα τῆς γωνίας. Ὁ Ρίτσαρντ στάθηκε ἀναποφάσιτος γιὰ ἕνα λεπτό—οὔτε κἂν πρόσεξε πὼς ἡ πόρτα ἦταν ἀνοικτὴ—κι' ἔπειτα, χώνοντας τὸ σημεῖωμα στὴν τσέπη του, κατέβηκε τὴ σκάλα. Ἡ μὲς Μπήτακροφτ στεκότανε στο κατώφλι τῆς κάμαράς της καὶ παραμόνευε, σὰν ἕνα γεράκι πὺ περιμένει τὴ λεία του.

— Μοῦ ἄφησε ἕνα σημεῖωμα, τῆς εἶπε ὁ Ρίτσαρντ καταλαβαίνοντας πὼς δὲ θὰ τὸν ἄφηνε νὰ

φύγῃ ἂν δέν ἱκανοποιοῦσε τὴν περιέργειά της.

★

Ἐπὶ ἔρχαν πολλὲς κοπέλλες στο μπάρ ὅταν ἔφτασε ὁ Ρίτσαρντ, καμμιὰ ὅμως δέν ἐμοιάζε οὔτε ἀπὸ μακριὰ με τὴν Τζίλλιαν. Ἐρριξε ἕνα βλέμμα ὀλόγουρα, ἐκνευρισμένος, παραγμένος, τρομερὰ ἀνήσυχος. Περίεργο, νὰ μὴν τὴ συναντήσῃ στοὺς ἔρημους δρόμους. Καὶ ὅμως, κανονικὰ ἔπρεπε νὰ τὴν εἶχε δῇ. Δέν ἦταν δυνατό νὰ εἶχε ὁρῇ ταξί, οὔτε λεωφορεῖο τέτοια ὥρα... Μὰ ναί, θὰ εἶχε περλάσει νὰ φτάσῃ πὺ γρήγορα παίρνοντας κανένα στενὸ καὶ ἡ εἶχε φτάσει κιόλας στο σπίτι, ἡ εἶχε χαθῇ μέσα στοὺς ἀγνωστους δρόμους. Ἡ χριστουγεννιάτικη αὐτὴ βραδυὰ πὺ λογάριάζαν νὰ τὴν περάσουν τόσο ὥραια—θὰ ἦταν, εἶχε πῇ ἡ Τζίλλιαν, μιά γενικὴ δοκιμὴ τῆς κοινῆς τους ζωῆς—εἶχε ἀρχίσει ἀνάποδα.

Καθὼς κύτταζε δεξιὰ κι' ἀριστερά, πρόσεξε πὼς κάποιος πὺ δὲ θὰ μπορούσε ποτὲ νὰ τὸν συγκρίνῃ με τὸν Ἄδωνι, ἀλλὰ με ἐμφάνισι πὺ ὅπωςδὴποτε τραβοῦσε τὴν προσοχή, τὸν κύτταζε περίεργα. Ἦταν ἕνας τύπος κόκκινομάλλης, με πλατὺ, ροδαλὸ πρόσωπο καὶ πυκνὰ πυρρότριχα φρύδια. Σκύβοντας ἐπάνω ἀπ' τὸ τραπέζακι, ὁ ἀγνωστος ρώτησε:

— Ζητεῖτε κανένα;

— Μιὰ κοπέλλα, ἀποκρίθηκε ὁ Ρίτσαρντ. Ἦρθα νὰ τὴν πάρω.

— Ἐσεῖς οἱ νεαροὶ εἰσαπτε πολὺ ἐπιπόλαιοι, εἶπε ὁ Κρούκ ἀφέλεστατα. Ἄν ἤμουνα στὴ θέσι σου, παιδί μου, δὲ θάδινά ποτὲ ραντεβού σ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ κέντρο... ὅχι πάντως σὲ μιά καθὼς πρέπει κοπέλλα, ὅπως εἶμαι θεβαίος πὼς θὰ εἶναι τὸ δικό σου τὸ κορίτσι.

Καί, χωρὶς ν' ἀλλάξῃ τὸν τό-

νο της φωνής του, πρόσθεσε:

—Μπορείς να μου την περιγράψης; Ίσως να την είδα.

Ο Ρίτσαρντ προσπάθησε να περιγράψει την Τζίλλιαν, αλλά ήτανε τόσο ταραγμένος που δεν ήξερε ούτε ο ίδιος τί έλεγε.

—Μήπως φορεί ένα δακτυλίδι με γαλάζια πέτρα; ρώτησε ο Κρούκ με ενδιαφέρον.

Ο Ρίτσαρντ έτοιμαζότανε να πη «όχι», αλλά ξμεινε ξαφνικά με το στόμα ανοικτό γιατί θυμήθηκε τί του είχε πη ή Τζίλλιαν στο τηλέφωνο.

—Ναί, δεν αποκλείεται... ένα χριστουγεννιάτικο δώρο. Δεν το είδα ακόμη. Είναι έδω;

—Ήταν έδω ένα κορίτσι που ταιριάζει με την περιγραφή που μου έκανες. Έχω την έντύπωσι πώς έρχόταν έδω για πρώτη φορά.

—Πού είναι; Τί έγινε; ρώτησε ο Ρίτσαρντ με αγωνία.

—Ο Κρούκ τον καταλυπήθηκε.

—Έφυγε μ' έναν ύποπτο τύπο. Φορούσε κι' αυτός ένα δακτυλίδι. Περίεργο... δεν τους χωνεύω, ξέρετε, τους άντρες που φορᾶνε δακτυλίδια.

—Αλλάξε τον τόνο της φωνής του:

—Αν αυτή ή μικρή είναι το κορίτσι σου, θάπρεπε να την προσέχης περισσότερο... Δεν είναι σωστό να την αφήνης νᾶρχεται μόνη σέ τέτοια μέρη.

—Δεν τᾶξερα πῶς θά' έρχόταν έδω, διαμαρτυρήθηκε ο Ρίτσαρντ. Δεν είχα ιδέα ὡς τη στιγμή που θρήκα το σημείωμά της. Μοῦ είχε ὑποσχεθῆ πῶς δέ θά' ξανάβγαινε ἀπ' το σπίτι της ἀποψε.

—Σοῦ ᾤφησε ένα σημείωμα;

—Ναί. Καρφίτωμένο στην πόρτα. Πρόκειται για ζήτημα ζωής και θανάτου, μοῦγραψε. Τὴν είχα πάρει στο τηλέφωνο ᾠ-

κριθῶς πρὶν ἀπὸ λίγο γιὰ νὰ τῆς πῶ πῶς θά' καθυστεροῦσα μισὴν ὥρα...

—Καί στο σημείωμα δέ σοῦ ἔγραφε τίποτε γι' αὐτὸν τὸν τύπο πού τὴν πῆρε μαζί του;

—Τίποτε ἀπολύτως, εἶπε ὁ Ρίτσαρντ βγάζοντας τὸ χαρτάκι ἀπ' τὴν τσέπη του. Θά' τῆς ἔτυχε κάτι ἐντελῶς ἀπρόοπτο. Ἐφυγε, εἶπατε, μ' ἕνα νέο;

—Ο Κρούκ κούνησε καταφατικά τὸ κεφάλι.

—Κι' ἂν δέ με γελοῦν τ' αὐτιά μου, ἔφυγε μ' ἕνα μεγάλο ἄμαξι, ἀπ' ἐκεῖνα πού μόνον ἕνας ἄνθρωπος με ἄδηλους πόρους μπορεῖ νὰ τ' ἀποκτήσῃ σὴν ἐποχὴ πού ζοῦμε.

—Ἀκοῦστε, εἶπε ὁ Ρίτσαρντ, δὲν σᾶς ξέρω, ἀλλά...

—Μὲ λένε Κρούκ, εἶπε ὁ κοκκινομάλλης εὐγενικά. Ἄρθουρ Κρούκ, καί εἶμαι ἰδιωτικὸς ντέτεκτιβ.

—Ἐβγαλε ἕνα ἐπισκεπτήριο ἀπ' τὴν τσέπη του.

—Νά καί ἡ διεύθυνσί μου, Μπλάσπερρυ Στρήτ, 123. Ἐκεῖ ἔχω τὸ γραφεῖο μου καί ἐργάζομαι ὅλο τὸ εἰκοσιτετράωρο... ὅταν ἔχω δουλειά. Κι' ὅταν δὲν ἔχω, βγαίνω στοὺς δρόμους καί ψάχνω νὰ βρῶ κάτι νὰ κάνω, ὅπως καλὴ ὥρα.

—Μοῦ φαίνεται περίεργο, εἶπε ὁ Ρίτσαρντ πού δὲν εἶχε δώσει καμμιά προσοχὴ στὰ λόγια τοῦ Κρούκ. Δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω τί ἦταν ἐκεῖνο πού ἀνάγκασε ἕνα κορίτσι σὰν τὴν Τζίλλ νᾶρθῇ σὲ τοῦτο ἔδω τὸ κέντρο.

—Ἐχεις τὸ σημείωμα μαζί σου; ρώτησε ὁ Κρούκ.

—Ο Ρίτσαρντ τοῦ τὸ ἔδωσε κι' ὁ Κρούκ τὸ κύτταξε γιὰ μιὰ στιγμή καί εἶπε:

—Δὲν καταλαβαίνω. Ἐδῶ γράφει ἕναν ἀριθμὸ πού μοῦ φαίνεται σὰν ἀριθμὸς τηλεφώνου.

—Ο Ρίτσαρντ γύρισε τὸ χαρτάκι ἀπ' τὴν ἄλλη μεριά. Ο Κρούκ διάβασε τὸ σημείωμα καί τοῦ τὸ ξανάδωσε.

—Δέ λείει πολλὰ πράγματα, παρατήρησε. Πάντως μπορῶ νὰ σοῦ πῶ κάτι πού ἴσως δὲν τὸ ξέρεις. Ἡ μικρὴ δὲν ἦρθε ἔδω με ἄδεια χέρια. Εἶχε ἕνα δεματάκι —μὴ με ρωτᾶς τί ἦταν— ἀλλὰ τὴν είδα νὰ τὸ δίνῃ στὸν ἀντιπαθητικὸ ἐκεῖνο τύπο. Ὑστερ' ἀπ' αὐτὸ καί οἱ δύο τους πῆραν ἕνα ποτὸ οἶ...

—Ἀδύνατον νὰ ἦταν ἡ Τζίλλ, τὸν διέκοψε ὁ Ρίτσαρντ.

—Αὐτὸ μποροῦμε νὰ τὸ ἐξακριβῶσωμε εὐκολα, εἶπε ὁ Κρούκ. Ὁ ἄχης σίγουρα καμμιά φωτογραφία της ἔπάνω σου.

Κοκκινίζοντας, με ἀμηχανία, ὁ Ρίτσαρντ ἔβγαλε μιὰ φωτογραφία ἀπ' τὸ πορτοφόλι του.

—Αὐτὴ εἶναι, δήλωσε ὁ Κρούκ χωρίς κανένα δισταγμό. Δέ λέω πῶς εἶναι ἡ ὠραιότερη κοπέλλα πού είδα στὴ ζωὴ μου, ἀλλὰ ὁμολογῶ πῶς ἔχει κάτι πού τὴν ξεχωρίζει ἀπ' τίς ἄλλες γυναῖκες. Γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸ λόγο μοῦ κακοφάνηκε ὅταν τὴν είδα νὰ κάνῃ παρέα μ' ἐκεῖνο τὸ νεαρό. Ἄκουσε ὅμως, παιδί μου, δὲν αποκλείεται νὰ προσπαθοῦμε τώρα ἄδικα οἱ δύο μας νὰ λύσωμε ἕνα αἰνίγμα πού δὲν ὑπάρχει. Διόλου ἀπίθανον ἡ κοπέλλα νὰ χι φτάσει κιόλας σὲ σπίτι της καί ν' ἀνησυχῇ γιὰ τὴ δική σου καθυστέρησι. Ἐκεῖ σὲ διάδρομο ὑπάρχει ἕνα τηλέφωνο καί βάζω στοίχημα πῶς δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ψάξης σὸν κατάλογο γιὰ νὰ βρῇς τὸν ἀριθμὸ της...

Δὲν πρόλαβε νὰ τελειώσῃ τὴ φράσι του· κι' ὁ Ρίτσαρντ εἶχε κιόλας ἐξαφανισθῇ. Γύρισε σ' ἕνα λεπτὸ, με πρόσωπο σκυθρωπό.

—Δὲν τὰ βλέπω καλὰ τὰ πρά-

γματα, δήλωσε σκεπτικός. Κάτι κακὸ κρύβεται πίσω ἀπ' ὅλη αὐτὴ τὴν ἱστορία. Ξέρετε τί εἶναι αὐτὸς ὁ ἀριθμὸς;

—Ἐδεῖξε τὸ σημείωμα πού τοῦ εἶχε ἀφήσει ἡ Τζίλλιαν σὴν πόρτα της.

—Εἶναι ὁ ἀριθμὸς τηλεφώνου αὐτοῦ τοῦ κέντρου. Πῶς τὸ ἐξηγεῖτε ἐσεῖς αὐτό;

—Ἀπλούστατα, πῶς τηλεφωνοῦσε καί κανόνισε ἕνα ραντεβού, ἀποκριθῆκε ὁ Κρούκ. Ἄν κάποιος τὴν εἶχε πάρει σὲ τὸ τηλέφωνο, δέ θά' ἔκαμνε βέβαια ἡ κοπέλλα τὸν κόπο νὰ σημειώσῃ τὸν ἀριθμὸ του. Ἦρθε ἔδω γιὰ νὰ παραδώσῃ ἕνα δέμα... Ποιὸς ξέρει; Δὲν αποκλείεται νὰ τὸ εἶχε κουβαλήσῃ σὲ σπίτι της κατὰ λάθος.

—Μὲ τ' ὄνομα καί τὴ διεύθυνσι τοῦ κατόχου τοῦ γραμμένη ἔπάνω; Ἀπίθανο. Ἄς ποῦμε ὅμως πῶς ἔχετε δίκιο. Γιατί νὰ μὴν πᾶῃ ἐκεῖνος νὰ τὸ πάρῃ ἀπ' τὸ σπίτι τῆς Τζίλλ;

—Δὲν ξέρω τί νὰ σοῦ πῶ. Τὸ ζήτημα ὅμως τώρα εἶναι ἄλλο: Πού πῆγε φεύγοντας ἀπ' ἔδω ἡ μικρή;

☆

Μόλις ἀνοίξε τὰ μάτια της ἡ Τζίλλιαν εἶδε νιφάδες χιονιοῦ νὰ στροβιλίζονται ἔξω ἀπ' τὸ παράθυρο κι' ἄκουσε τίς καμπάνες πού χτυποῦσαν θριαμβευτικά γιὰ ν' ἀναγγεῖλουν ἀκόμη μιὰ ἐπέτειο τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτήρος. Ἐμεινε ἀκίνητη, νοιώθοντας ἀόριστα πῶς εἶχε περάσει κάποια δοκιμασία —πού δὲν ἦταν ὅμως ἀκόμη σὲ θέσι νὰ τὴν προσδιορίσῃ — περιμένοντας νὰ ξαναβρῇ ἐντελῶς τίς αἰσθήσεις της. Ρίχνοντας ἕνα βλέμμα γύρω της, διαπίστωσε πῶς θρισκότανε σ' ἕνα ἄγνωστο δωμάτιο.

(Ἀκολουθεῖ)

Μιά καινούργια Άσπιρίνη - Όρμone κάνει θαύματα

Η ΥΠΕΡ - ΑΣΠΙΡΙΝΗ

ENANTIION ΤΗΣ ΑΡΘΡΙΤΙΔΟΣ

Του
PAUL DE KRUIF

Το ένα τρίτο των άσθενων που έπι-σκέπτονται τους για-τρούς και τις κλιν-κές πάσχει από αρ-θριτικά και από ρευ-ματισμούς. Κάθε χρό-νο περισσότερα από πέντε εκατομμύρια ά-τομα παθαίνουν μερι-κή ή καθολική άνα-πηρία έξ αιτίας αυ-τών των παθήσεων που είναι οι πιο κοι-νές από όλες τις χρό-νιες αρρώστιες και περίπου άλλες 300.000 άτομα αναγκά-ζονται να απέχουν ά-πό τη δουλειά τους. Σήμερα ωστόσο ύ-πάρχει ένα νέο φάρ-μακο για τους πε-ρισσότερους αρθρι-τικούς. Το νέο αυτό φάρμακο είναι συν-δυασμός του παλιού με το και-νούργιο: της κοινής άσπιρίνης με τις αντιρευματικές όρμονες.

Επί χιλιάδες χρόνια οι αρθρι-τικοί πόνοι μαλάκωναν με άπό-σταγμα φλοιού ίτιας, δηλαδή με ένα είδος άσπιρίνης σε άκατέ-

Το πρώτο άρθρο του Πάολ ντε Κρούιφ «Ό Άγών εναντίον της Πείνας» δημοσιεύθηκε πριν από 15 χρόνια. Άπό τότε έχουν δημοσι-ευθή 79 εκδόσεις του σχετικές με τις προσ-πάθειες και τις επιτυ-χίες της έπιστήμης στον άγώνα τους για την βελτίωση της υγεί-ας του ανθρώπου. Ό Πάολ ντε Κρούιφ είναι έρευνητής βακτηριολό-γος που εργάστηκε στο Πανεπιστήμιο του Μί-τσιγκαν και στο Ίδρυ-μα Ροκφέλλερ της Ν. Υόρκης πριν στραφή στην συγγραφή βιβλίων όπως είναι τα περίφη-μα: «Κυνηγοί Μικρο-βίων» και «Άνθρωποι εναντίον του θανάτου». Είναι έπίτιμο μέλος των Ίατρικών Συλλόγων της πολιτείας του—διά-κεισις που σπάνια γίνε-ται από τους έπαγγελ-ματίες γιατρούς σε κοι-νούς πολίτες.

γαστη μορφή. "Όταν παρασκευάστηκε χη-μικώς ή καθαρή ά-σπιρίνη—ή όποια εί-ναι άσπετιλ σαλιου-λικ—τόν 19ο αιώνα στη Γερμανία, έγινε ή παρηγοριά όλων των αρθριτικών και το πιο γνωστό για-τρικό στον κόσμο. Σήμερα στις Ήνω-μένες Πολιτείες κα-ταναλώνονται ήμερη-σίως 15 τόνοι άσπι-ρίνης. Σε πραγματι-κά όμως σοβαρές πε-ριπτώσεις ρευματι-σμών οι γιατροί δέν μπορούν να χορηγή-σουν άσπιρίνη σε τέ-τοια ποσότητα που να πάσουν οι πόνοι, γιατί ή μακροχρόνια και σε μεγάλες δό-σεις χρησιμοποίησις της μπορεί να θλάψη άλλα όρ-γανα, όπως π.χ. το στομάχι.

Στά 1946 χημικοί του έργο-στασίου Μερκ παρσκεύασαν συνθετικώς την κορτιζόνη, ένα ύ-ποκατάστατο των φυσικών όρμο-νων των επινεφριδίων. Ή επίδρα-

σις που άσκει στον όργανισμό ή κορτιζόνη είναι καταπληκτική. Σταματά τον πόνο καταπραύνει τους έρεθισμούς, συμπεριλαμβα-νομένων και των έρεθισμών των άρθρώσεων άνοίγει την όρεξι καταπολεμά τις άλλεργίες και αύξάνει την δραστηριότητα.

Στην Κλινική Μάγιο, ό δρ. Φίλιπ Χέντς και οι συνεργάτες του χορήγησαν συνθετική κορτι-ζόνη σε άτομα που έπασχαν από ρευματική άρθρίτιδα και που δέν είχαν καμμιά έλπίδα ίασεως. Σε λίγες ήμέρες οι άνθρωποι αυτοί έπαψαν να πονούν και άρχισαν να περπατούν. Οι δόκτορες Φ. Χέντς και Ε. Κ. Κέντας της Κλι-νικής Μάγιο και ό Έλβετς δρ. Θ. Ραϊχσταϊν έπήραν τό Βραβείο Νομπελ γι' αυτή τους τη μεγάλη χημική και κλινική έφεύρεσι και ή ανακούφισις των πασχόντων ά-πό άρθρίτιδα ήταν από τα πιο έν-τυπωσιακά γεγονότα που άνα-φέρονται στην ιστορία της Ιατρι-κής. "Όστόσο ή κορτιζόνη δέν έ-θεράπευε την άρθρίτιδα, μό-νο την κρατούσε σε ύφεσι. Και έ-νώ σε πολλές περιπτώσεις άρκού-σαν μικρές δόσεις, σε άλλες έ-πρεπε να χορηγούνται καθημερι-νώς μεγάλες δόσεις. Τότε παρου-σιάστηκε ό κίνδυνος. "Όρισμένοι άσθενείς παρουσίασαν σοβαρές επιπλοκές, όπως διαβήτη, υπέρ-τασι ή οίδηματα.

Τά δυσάρεστα αυτά συμπτώ-ματα έπαυαν μόλις σταματούσε ή χορήγησις κορτιζόνης, και συνή-θως ξαναγύριζε ή άρθρίτις, χει-ρότερη μάλιστα άπ' ό,τι ήταν πριν. Παρ' όλα αυτά ή κορτιζόνη ήταν ένα θείο δώρο. Με τις πε-ριωρισμένες δόσεις, τον υπέρσι-τισμό και την φυσιοθεραπεία, οι ειδικευμένοι γιατροί κατάρθωναν να ανακουφίζουν τους μισούς ά-πό τους άσθενείς τους.

Ή παρατεταμένη χρήςις της

κορτιζόνης δημιουργούσε και έ-να άλλο κίνδυνο: "Εθετε σε προσωρινή άδράνεια τά επινεφρί-δια του πάσχοντος. Οι άδένες αυ-τοί έπαυαν να παράγουν τις όρ-μόνες τους. Και σε περίπτωσι που θα σταματούσε ή καθημερινή χο-ρήγησις συνθετικής κορτιζόνης, οι άσθενείς έμεναν άπροστάτευ-τοι άν τους συνέβαινε κάτι ξα-φνικό, όπως π.χ. μία έγχείρησις. Πολλοί άσθενείς επέθαναν έξ αυ-τής της αιτίας.

Μέσα στην ατμόσφαιρα της πρώτης χαμένης έλπίδας, οι χη-μικοί εργάσθηκαν σκληρά για να επιτύχουν νέες συνθέσεις. Και άρ-χισαν από την κορτιζόνη. Μέσα σε έξι χρόνια είχαν κατορθώσει να θρούν μόνο μία, την ύδροκορ-τιζόνη, κατά τό 1)3 άποτελεσμα-τικώτερη της κορτιζόνης, όχι δ-μως και άβλαβέστερη.

Κατά την διάρκεια αυτών των έτών μεταξύ των έπιστημόνων που έρευνούσαν ήταν και οι έ-πιστήμονες του έργοστασίου Σέ-ρινγκ. Στά ράφια του εργαστη-ρίου τους υπήρχαν φιάλες που περιείχαν κρυστάλλους νέων συν-θετικών «παιδίων» της κορτιζό-νης. "Επειδή όμως δέν είναι δυ-νατόν να μεταδώση κανείς τη ρευματική άρθρίτιδα σε κανένα από τά ζώα που χρησιμοποιούν-ται για τά πειράματα, δέν υπήρ-χε τρόπος να ανακαλύψουν άν κάποιος άπ' αυτά είχε αντιρευμα-τικές ιδιότητες. Στά 1954 άπο-φάσισαν να κάνουν ένα πείραμα στα τυφλά.

Στους ποντικούς (όπως και στον άνθρωπο) ώρισμένα λευκά αίμοσφαίρια μπορούν να βαφούν με ένα κόκκινο χρώμα, την ήω-σίνη, και γι' αυτό όνομάζονται «ήωσινόφιλα». Οι έπιστήμονες είχαν παρατηρήσει ότι ή ύδρο-κορτιζόνη έμείωνε τον αριθμό

αὐτῶν τῶν «ἡωσινοφίλων». Μήπως μία ἀπὸ τὶς νέες ὁρμόνες θὰ ἔκανε τὸ ἴδιο πρᾶγμα σὲ μεγαλύτερο βαθμό;

Οἱ ἐρευνηταὶ τῆς Σέρινγκ δοκίμασαν τὴ μία κατόπιν τῆς ἄλλης ὅλες τὶς συνθέσεις σὲ μεγάλο ἀριθμὸ ποντικῶν, ἀλλὰ δὲν ἐπέτυχαν τίποτε. Ὡσπου μία ἡμέρα ἔκανε τὴν ἐμφάνισί της μία σύνθεσις, καὶ ὕστερα μία ἄλλη (ἡ διδυμὴ ἀδελφὴ τῆς χημικῆς), πού ἐμείωναν κατὰ καταπληκτικὸ τρόπο τὸν ἀριθμὸ τῶν ἡωσινοφίλων στὸ αἷμα τῶν ποντικῶν. Συμπέρασμα: Μήπως αὐτὸ ἐσήμαινε ὅτι μποροῦσαν νὰ θροῦν κάτι ἐναντίον τοῦ ρευματισμοῦ δυνατότερο ἀπὸ τὴν ὕδροκορτιζόνη;

Οἱ ἐπιστήμονες τῆς Σέρινγκ ἔστειλαν τὶς νέες ὁρμόνες στὸ Ἑθνικὸ Ἰνστιτοῦτο Ὑγείας τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, καὶ τὸν Αὐγούστο τοῦ 1954 ἐχορηγήθηκε πρώτη φορὰ μία ἀπ' αὐτὲς σὲ μία ἀσθενὴ πού ὑπέφερε φρικτὰ ἐπὶ ὀκτῶ χρόνια ἀπὸ ρευματικὴ ἀρθρίτιδα. Μέσα στὰ ὀκτῶ αὐτὰ χρόνια εἶχαν δοκιμασθῇ σ' αὐτὴν ἕνα σωρὸ φάρμακα, ἄλατα χρυσοῦ, μεγάλες δόσεις ἀσπιρίνης, ACTH, κορτιζόνη, ὕδροκορτιζόνη, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ τὴν κάνουν χειρότερη ἀπ' ὅ,τι ἦταν. Μέσα σὲ 48 ὥρες ἡ βελτίωσις τῆς καταστάσεώς της ἦταν «καταπληκτικὴ».

Οἱ γιατροὶ ἀνεκοίνωσαν ὅμοια ἀποτελέσματα σὲ σοβαρὲς περιπτώσεις ἀρθρίτιδος στὶς ὁποῖες ἄλλες θεραπείες δὲν εἶχαν κανένα ἀποτέλεσμα. Μέσα σὲ λίγες ἡμέρες ὅλοι ἔπαυαν νὰ πονοῦν, καὶ περπατοῦσαν. Οἱ νέες ὁρμόνες ἔκαναν θαύματα, καὶ μάλιστα χορηγούμενες σὲ μικρὰς δόσεις. Ἦταν 3—5 φορές ἰσχυρότερες ἀπὸ τὴν κορτιζόνη καὶ οἱ

μικρὰς δόσεις δὲν προκαλοῦσαν οἰδήματα.

Ἔτσι γεννήθηκαν ἡ «πρεννισόνη» καὶ ἡ «πρεννισολόνη». Καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τοῦ 1955 ἔγινε μεγάλη χρῆσις καὶ τῶν δύο. Ἐπὶ 721 ἀρθριτικῶν οἱ ὁποῖοι ὑπέφεραν πολὺ γιατί οἱ κορτιζόνες δὲν εἶχαν καμμία ἐπίδρασι ἐπάνω τους—ἦ γιατί ὁ ὁργανισμὸς τους δὲν μποροῦσε νὰ ἀνθέξῃ στὴν παρατεταμένη χορήγησί τους—οἱ δύο αὐτὲς ὁρμόνες ἀνεκούφισαν τὰ 90%. Τὶς περιπτώσεις αὐτὲς ἀνέφεραν διακεκριμένοι ρευματολόγοι.

Σήμερα οἱ ἐρευνηταὶ ἔχουν παρακολουθήσει στὶς κλινικὲς περισσότερες ἀπὸ 5000 ὁμοῖες περιπτώσεις· καὶ πρόκειται νὰ δημοσιευθοῦν 100 περίπου ἐπιστημονικὲς ἐκθέσεις. Οἱ ἐταιρίες Σέρινγκ, Μερκ καὶ ἄλλες παράγουν σὲ τεράστιες ποσότητες τὶς νέες παυσίπονες ὁρμόνες, τὶς ὁποῖες χρησιμοποιοῦν ἤδη περίπου ἕνα ἑκατομμύριο ἀρθριτικοί.

Ὡστόσο παρὰ τὸ γεγονός ὅτι φαινομενικῶς μικρὰς δόσεις τῶν δύο νέων ὁρμονῶν ἀπαλλάσσουν τοὺς ἀρθριτικούς ἀπὸ τοὺς πόνους καὶ τὰ μούδιασμα καὶ ὅτι σπανίως προκαλοῦν ἐπικίνδυνα οἰδήματα, δὲν εἶναι ἀπολύτως ἀβλαβεῖς, κυρίως γιὰ παρατεταμένη χρῆσι σὲ χρόνιες ἀρθρίτιδες. Ὅπως ἡ κορτιζόνη, ἔχουν προκαλέσει ψυχικὲς διαταραχές, οἰδήματα, διαβήτη κ.ά. Ἐκεῖνο πού χρειάζονταν πολλοὶ ἀρθριτικοὶ ἦταν ἕνα φάρμακο πού οἱ γιατροὶ νὰ τὸ συνιστοῦν εὐκόλα καὶ τόσο ἀβλαβὲς ὥστε οἱ ἀσθενεῖς νὰ τὸ παίρνουν συνεχῶς. Ἀραγε ἕνα δισκίον ὁρμόνης—ἀσπιρίνης δὲν θὰ ἦταν διπλὸ πλήγμα ἐναντίον τῆς ἀρθρίτιδος;

Στὰ 1954 εἰσήχθη στὴν Διαιτητικὴ Κλινικὴ τοῦ Νοσοκομείου Χέλλμαν στὸ Μπέρμιγχαμ τῆς

Ἀλαμπάμας ἕνας ἄνδρας ἀνάπηρος ἀπὸ ρευματικὴ ἀρθρίτιδα καὶ σὲ κρίσι, γιατί δὲν μποροῦσε νὰ συνεχίσῃ τὴ θεραπεία μὲ μεγάλη ποσότητα ὕδροκορτιζόνης. Οἱ γιατροὶ τῆς κλινικῆς ἄρχισαν νὰ τοῦ δίνουν τέσσερις φορές τὴν ἡμέρα 2 ἢ 3 ἀπὸ τὰ νέα δισκία.

Τὰ δισκία αὐτὰ ἀποτελοῦνται ἀπὸ σαλιουλὰτ καὶ ἀπὸ τὸ 1)3 τῆς κορτιζόνης πού στὴν ἀρχὴ τοῦ κατεπράυνε τοὺς πόνους του. Ἐδέχθηκε καλὰ τὸ νέο φάρμακο. Ἡ ἀρθρίτις βαρύνοντο ὑπεχώρησε. Ξαναγύρισε στὴ δουλειά του, τὴν ὁποία καὶ συνεχίζει παίρνοντας καθημερινὰ ὀκτῶ ἀπ' αὐτὰ τὰ δισκία.

Τὸ μίγμα αὐτὸ ὁρμόνης—σαλιουλὰτ, πού τὸ πρωτοκατεσκεύασε ἡ Ἑταιρεία Σ. Ε. Μάσσεντζιλ, ὅπως ἀναφέρουν οἱ γιατροὶ πού τὸ χρησιμοποιοῦν, ἔχει ἀνακουφίσει ἀπὸ τοὺς πόνους χιλιάδες ἀρθριτικούς, χωρὶς νὰ δημιουργῇ κίνδυνον ἐπιπλοκῶν ὅπως αὐτὲς πού ἀνεφέρθησαν προηγουμένως. Περιέχει ἕνα ἀντι-οξύ πού ἐξουδετερώνει τὶς ξυνίλες πού συχνὰ δημιουργεῖ στὸ στομάχι ἡ ἀσπιρίνη. Τὸ ὄνομά του στὸ ἐμπόριο εἶναι «Σαλκόρτ» καὶ κατὰ τοὺς τελευταίους ἔξι μῆνες χορηγήθηκαν σὲ ἀρρώστους μὲ συνταγὴ γιατρῶν 9 ἑκατομμύρια δισκία.

Ὡστόσο οἱ ρευματολόγοι δέχονται ὅτι τὸ ἀβλαβέστερο ἀπ' ὅλα εἶναι ἡ χορήγησις ἐλαχίστης ποσότητος ὁρμόνης μὲ τὴν μεγαλύτερη δυνατὴ ποσότητα ἀσπιρίνης. Γιὰ τὸ λόγο αὐτό, καὶ ἐπειδὴ ἡ πρεννισόνη εἶναι τόσο πολὺ ἰσχυρότερη τῆς κορτιζόνης, οἱ γιατροὶ τοῦ Μπέρμιγχαμ ἔκαμαν καὶ ἕνα ἄλλο θῆμα. Πειραματίσθηκαν μὲ ἕνα δισκίον πού περιέχει τόσο μικρὴ ποσότητα πρεννισόνης ὥστε μόλις εἶναι περισσό-

τερη ἀπὸ μία ὑπερ-ασπιρίνη: τὸ θάρος τῆς ἀσπιρίνης πού περιέχει τὸ δισκίον εἶναι 400 φορές μεγαλύτερο ἀπὸ τῆς ὁρμόνης.

Σὲ πολλοὺς ἀσθενεῖς μὲ τὴν χορήγησι 2 δισκίων μετὰ ἀπὸ κάθε γεῦμα καὶ 2 τὸ βράδυ πρὶν ἀπὸ τὸν ὕπνο, οἱ πόνοι, τὰ οἰδήματα καὶ τὰ μούδιασμα ἀρχισαν νὰ υποχωροῦν βαθμίδον. Ἀντίθετα μὲ τὸ ἀποτέλεσμα πού εἶχε ἡ χορήγησις μόνο μεγάλων δόσεων ὁρμόνης, οἱ ὑπερ-ασπρίνες δὲν ἔκαναν θαύματα μέσα σὲ μικρὸ χρονικὸ διάστημα. Οἱ ἀσθενεῖς ὅμως μποροῦσαν νὰ συνεχίσουν τὴν λήψιν τῶν δισκίων χωρὶς καμμία ἐπιπλοκή, καὶ ὅταν ἔπαυαν οἱ πόνοι ἡ βελτίωσις παρέμενε.

Οἱ «ὑπερ-ασπρίνες» κατασκευάζονται σήμερα ἀπὸ τὴν ἑταιρεία Βέρνγκ καὶ κυκλοφοροῦν στὸ ἐμπόριο ὑπὸ τὸ ὄνομα «Σιγκμαγκέν». Ἡ Ἑταιρεία Ἄπτσον κατεσκεύασε μιὰ ἐξίσου δραστικὴ ὑπερασπιρίνη—πού στὸ ἐμπόριο κυκλοφορεῖ μὲ τὸ ὄνομα «Κορντέξ»—στὴν ὁποία τὸ θάρος τῆς ἀσπιρίνης εἶναι 600 φορές μεγαλύτερο ἀπὸ τῆς ὁρμόνης πρεννισολόνης.

Ἡ νέα θεραπεία ἐκρίθηκε ὡς ἀποτελεσματικὴ ἀπὸ διακεκριμένους ρευματολόγους οἱ ὁποῖοι ἐπιβεβαιώνουν τὰ συμπεράσματα.

Καὶ μιὰ ἀπροσδόκητὴ ἐλπίδα: ἡ παλαιὰ ἀσπιρίνη καὶ οἱ νέες ὁρμόνες φαίνεται ὅτι αὐξάνουν ἀμοιβαίως τὴν δραστικότητά τους ἐναντίον τῶν ρευματισμῶν. Ἐργαστηριακὰ πειράματα ἀποδεικνύουν ὅτι οἱ ἀσθενεῖς δὲν λένε ἀνοησίες ὅταν δηλώνουν ὅτι αἰσθάνονται καλύτερα: ἡ μεγάλη καθίζησις πού παρουσιάζει τὸ αἷμα του, ἐπανερχεταὶ στὸ φυσιολογικόν. Καὶ πειράματα ἐπίσης δείχνουν ὅτι μὲ τὴν χορήγησι λο-

γικών δόσεων υπερασπρίνης τὰ ἐπιπεφρίδια δὲν ἀδρανοῦν.

Στοὺς καταβεβλημένους ἀρθριτικούς τὰ νέα δισκία ἔχουν καὶ ἓνα ἄλλο εὐεργετικό ἀποτέλεσμα: ἡ μικρὴ ποσότης ὁρμόνης ποὺ περιέχουν εἶναι ἄριστο τονωτικό, ἀνοίγει τὴν ὄρεξι καὶ τοὺς βοηθεῖ νὰ ἀνακτήσουν τὶς δυνάμεις τους. Γιὰ τὴν ἀποκατάστασι τῶν ἀρθριτικῶν εἶναι βεβαίως πάντοτε ἀπαραίτητη μία

δίαιτα πλούσια σὲ πρωτεΐνες καὶ βιταμίνες ἐν συνδυασμῷ με φυσιοθεραπεία.

Τὰ νέα δισκία δὲν περιέχουν ἀντιρευματική ὁρμόνη σὲ ποσότητα ἐπαρκή γιὰ νὰ ἀνακουφίσῃ τὴν ὀξεία ρευματικὴ ἀρθρίτιδα. Μποροῦν ὅμως νὰ χρησιμοποιηθοῦν γιὰ νὰ προσφέρουν στὴν πλειονότητα τῶν ἀρθριτικῶν καὶ τῶν ρευματικῶν μιὰ ζωὴ πιὸ εὐχάριστη καὶ πιὸ χρήσιμη.

Ο καθηγητής: Σήμερα, παιδιά, θὰ ἀσχοληθοῦμε με τὸν κύριο Βάτραχο καὶ θὰ δοῦμε τί εἶναι ἐκεῖνο ποὺ τὸν κάνει νὰ κοάζη. "Ἐχω μαζί μου ἓνα βάτραχο γιὰ δείγμα. Βάζει τὸ χέρι του στὴν τσέπη, βγάζει ἓνα δεματάκι καὶ καθὼς τὸ ξεδιπλώνει πάνω στὴν ἔδρα, παρουσιάζεται ἓνα σάντουιτς. Κατάπληκτος σκουπίζει τὸν ἰδρώτα ἀπὸ τὸ μέτωπό του καὶ μονολογεῖ: —Καὶ ὅμως, θυμᾶμαι πολὺ καλὰ ὅτι κολάτσισα στίς 10!

P. V.

☆

Καθισμένη στὴ θέσι της στὴν αἴθουσα τοῦ δικαστηρίου, μιὰ γυναίκα ἔκλαιγε ἀπαρηγόρητα, ἐνῶ δικαζόταν ἡ ὑπόθεσις τοῦ διαζυγίου της.

—Κύριε δικαστά, εἶπε ἀνάμεσα στοὺς λυγμούς της, ὁ ἄνδρας μου δὲν ἐνδιαφέρεται οὔτε τόσο δὴ γιὰ μένα. Ἀπὸ τὸ πρῶτ' ὥς τὸ βράδυ ἀσχολεῖται με τὰ ἄλογα. Οὔτε τὴν ἡμέρα τῶν γάμων μας δὲν θυμάται!

—Αὐτὸ εἶναι φέματα! διακόπτει ὁ σύζυγος. "Ἦταν ἡ ἡμέρα ποὺ τὸ Citation κέρδισε τὸ Γκράν Πρι τοῦ Κεντάκυ!

Coronet

☆

Ενας Ἀμερικανὸς κουβέντιαζε με ἓνα Ὁλλανδό:

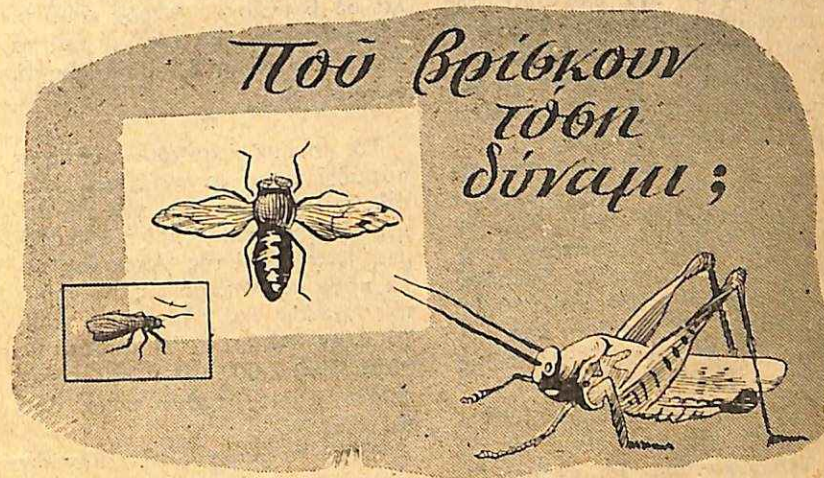
—Πῶς εἶναι ἡ σημαία σας; ρώτησε ὁ Ἀμερικανός.

—"Ἐχει τρεῖς ζῶνες, λέει ὁ Ὁλλανδός. Μιὰ κόκκινη, μιὰ ἄσπρη καὶ μιὰ μπλέ. "Εμεῖς στὸν τόπο μας λέμε ὅτι εἴμαστε σὰν αὐτὴν ὅταν πληρώνουμε τοὺς φόρους μας. Κοκκινίζουμε ὅταν μιλάμε γι' αὐτούς, ἀσπρίζουμε ὅταν μᾶς ἔρθῃ ἡ πανταχοῦσα τῆς Ἐφορίας καὶ γινόμαστε μπλέ ὅταν μετράμε τὸν παρά μας.

—Λοιπὸν, τὸ ἴδιο καὶ στὴν Ἀμερική, λέει ὁ Ἀμερικανός, μόνο ποὺ ἐμεῖς βλέπουμε καὶ ἀστεράκια!

Constellation

Τὰ μυστήρια τῶν ζώων

Τοῦ

IVAN T. SANDERSON

"Ἄν ὁ ἄνθρωπος μπορούσε νὰ πληροῖσῃ τὰ καταπληκτικὰ κατορθώματα τῶν πουλιῶν καὶ τῶν ἐντόμων, θὰ μπορούσε νὰ ζῇσῃ ὡραία χωρὶς ἀτομικὴ ἐνέργεια.

Ενῶ ὁ ἄνθρωπος καυχιέται γιὰτὶ ἀνεκάλυψε τὴν ἀτομικὴ ἐνέργεια, ὑπάρχουν μικρὰ πουλιά ποὺ πετοῦν 2.000 μίλια χωρὶς σταθμό, δυὸ φορές τὸ χρόνο. Ὑπάρχουν ἔντομα ποὺ μποροῦν νὰ πηδήσουν 100 φορές τὸ μῆκος τοῦ σώματός τους καὶ 500 φορές τὸ ὕψος τους. Οἱ κάνθαροι λ.χ. ἔχουν σηκώσει 500πλάσιο τοῦ βάρους τους.

Ποῦ βρίσκουν τὴν ἐνέργεια ποὺ τοὺς χρειάζεται; Στὸ ἐρώτημα αὐτὸ ἡ ἐπιστὴμὴ ἀκόμη ζητᾷ νὰ βρῇ μιὰ ἱκανοποιητικὴ ἀπάντησι.

"Ἄν μπορούσαμε νὰ συναγωνιστοῦμε τὴν ἱκανότητα τοῦ κανθάρου ποὺ σηκώνει 500 φορές τὸ

βάρος του, θὰ μπορούσαμε νὰ σηκώσουμε 36 τόνους! Καὶ τί νὰ ποῦμε γιὰ τὸ μικροσκοπικὸ ἔντομο ποὺ πηδᾷ σὲ ὕψος ἴσο με τὸ 500πλάσιο τοῦ δικοῦ του; Γιὰ νὰ συναγωνιστοῦμε τὸ ἔντομο αὐτὸ θὰ ἔπρεπε νὰ πηδήσουμε δυὸ οὐρανοξύστες τὸν ἓναν ἐπάνω στὸν ἄλλο.

"Ἡ πρώτη σκέψις θὰ μᾶς κάμῃ νὰ ὑποθέσουμε ἴσως πῶς τὰ τρομερὰ ἄλματα, οἱ ἀπίστευτες ἱκανότητες ἀρσενῶς βαρῶν ἢ οἱ ξαφνικὲς ἐπιδόσεις μεγάλῃς ταχύτητος θὰ μπορούσαν νὰ ἀποδοθοῦν σὲ τελειότητα μηχανικὴ συνδυασμένη με τὴν θαυμαστὴ δύναμι τῶν ὀστικῶν ποὺ συνθέτουν τὸν ὁργανισμό ἑνὸς ζώου.

“Ενας κάνθαρος, λ. χ., πού τὸ ἐξωτερικὸ τοῦ περιθώριου ἔχει πάχος μόνο ἓνα ἑκατοστὸ τῆς ἴντσας, μπορεῖ νὰ πέση ἐπάνω σ’ ἓναν τοῖχο μὲ ταχύτητα 20 μιλίων τὴν ὥρα, νὰ πέση στὴ γῆ χωρὶς νὰ πάθῃ τίποτα καὶ νὰ φύγῃ ἀμέσως ζουζουνίζοντας.

“Ὡστόσο, τὰ κατορθώματα αὐτὰ δὲν μποροῦν νὰ ἐξηγηθοῦν μὲ τὶς δοκιμασμένες ἀρχὲς τῆς μηχανικῆς. Ἀπαιτοῦν δαπάνη ἐνέργειας πού φαίνεται νὰ ὑπερβαίνει τὸ ποσὸν ἐνέργειας πού θὰ μπορούσε νὰ διατεθῇ ἀπὸ τὴν καύσι πού γίνεται στὸ σῶμα τους.

Στὴν τροπικὴ Ἀμερικὴ ὑπάρχουν κάτι μερμήγκια πού τὰ λένε Φυλλοφάγους. Τὰ μερμήγκια αὐτὰ σκάβουν τεράστιες ὑπόγειες φωλιὰς καὶ ἀνοίγουν δρόμους πρὸς ὅλες τὶς κατευθύνσεις ἐπὶ ἑκατοντάδες μέτρα. Τρέφονται μὲ ἓνα εἶδος μυκήτων πού τοὺς θρῖσκουμε μόνο στὴ φωλιὰ τους καὶ πού τοὺς καλλιεργοῦν ὅπως ἐμεῖς τὰ μανιτάρια.

Περνοῦν τὴ ζωὴ τους κόβοντας μικρὰ κομματάκια φύλλα ἀπὸ τὰ δέντρα πού τὰ μεταφέρουν στὶς φωλιὰς τους γιὰ νὰ σχηματίσουν στρώματα γιὰ τὴν καλλιέργεια τοῦ μύκητος. Τὰ κομματάκια αὐτὰ τῶν φύλλων ἔχουν ἀκριβῶς τὸ διπλὸ θάρος ἀπὸ τὰ μερμήγκια. Πάρα πολὺ λίγοι ἄνθρωποι θὰ μπορούσαν νὰ μεταφέρουν δυὸ ἄλλους ἀνθρώπους μαζί, ἔστω καὶ σὲ ἐλάχιστη ἀπόσταση.

Παρακολουθήσαμε πολλὰ μερμήγκια «μαρκαρισμένα» στὶς διάφορες διαδρομὲς τους. Πρὸς μεγάλη μας ἐκπλήξι, θρήκαμε πὼς σὲ κάθε τους διαδρομὴ — καὶ συχνὰ ἔκαναν τρεῖς διαδρομὲς μέσα σὲ μιὰ μέρα — περπατοῦσαν ἐν ἀναλογία μὲ τὸ μέγεθός τους 8,5 μίλια, ἀνέβαιναν σὲ

δέντρα ἐν ἀναλογία 28.000 πόδια ψηλά, ἔκοβαν κομμάτια φύλλα σὲ διπλάσιο θάρος ἀπὸ τὸ σῶμα τους, τὰ κατέβαζαν καὶ τὰ μετέφεραν ἄλλα 8,5 μίλια ὡς τὴ φωλιὰ τους.

☆

Τὰ πουλιὰ παρέχουν ἀνάλογα παραδείγματα ἀντοχῆς πού ἀποτελοῦν μιὰ πρόκλησι γιὰ τὶς ἀρχὲς τῆς μηχανικῆς πού γνωρίζουμε. Ἐνα πουλι τῆς Ἀλάσκας πετὰ κάθε φθινόπωρο ὡς τὰ νησιά τῆς Χαβάης καὶ τὴν ἄνοιξι γυρίζει στὴν Ἀλάσκα. Ἡ ἀπόστασις αὐτὴ εἶναι 2.000 μίλια καὶ καλύπτεται χωρὶς σταθμὸ πάνω ἀπὸ τὸν ὠκεανό.

Ἀφοῦ τὸ ράμφος τῶν πουλιῶν δὲν εἶναι συνηθισμένο νὰ ἀρπάξῃ ἔντομα στὸν ἀέρα, εἶναι θέλει ὅτι τὰ πουλιὰ αὐτὰ δὲν τρῶνε τίποτε κατὰ τὴ διάρκεια τῆς διαδρομῆς. Καὶ ἀντίθετα μὲ ἄλλα ζῶα, δὲν ἔχουν στὸ σῶμα τους ἀπόθευα λίπους γιὰ κραύσιμη ὕλη. Πού θρῖσκουν, λοιπόν, καύσιμη ὕλη γιὰ νὰ δαπανήσουν τόση ἐνέργεια;

Εἶναι φανερό πὼς ἢ θὰ ἐκμεταλλεύονται ἀρχὲς ἀεροδυναμικῆς ἄγνωστες σὲ μᾶς καὶ θὰ χρησιμοποιοῦν τὴν καύσιμη ὕλη τους μὲ ἀποδοτικώτερο τρόπο ἀπὸ μᾶς ἢ ὅτι θὰ ἀντλοῦν ἀπὸ μυστικὲς πηγὲς δυνάμεως γιὰ τὶς ὁποῖες ἐμεῖς δὲν ξέρουμε τίποτε.

Οἱ δικές μας μηχανὲς ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν καύσι ὕλην γιὰ νὰ κινηθοῦν. Τὸ ἴδιο, μᾶς λένε, κάνουν τὰ ζῶα. Παίρνουν καύσιμη ὕλη ὑπὸ μορφήν ἀέρος, νεροῦ καὶ στερεᾶς τροφῆς καὶ τὴν «καίνε» μὲ διάφορες λειτουργίες ὀξειδώσεως. “Ὡστε ἢ ἀπὸδοσις τους θὰ μπορούσε νὰ μετρηθῇ ἀπὸ τὴν ποσότητα τῆς τροφῆς πού παίρνουν. Καὶ πάλι ὅμως τὸ σύστημα καύσεως τῶν ζώων μᾶς παρουσιάζει ἐκπλήξις. “Ὁ περι-

φημος Γάλλος ἐντομολόγος Ζὰν Ἀνρὺ Φάμπρ παρατηροῦσε ἐπὶ πολλὰ χρόνια τὰ ζωῦφια πού ἔβρισκε στὸν κήπο του. Κρατοῦσε, μάλιστα, σὲ περιορισμένο ὥρο σκορπιούς καὶ ἀράχνες γιὰ νὰ μελετήσῃ τὶς συνήθειές τους.

Παρατήρησε πὼς τὰ μικρὰ τοῦ σκορπιοῦ παρ’ ὅλο πού τὴν πρώτη ἐβδομάδα τῆς ζωῆς τους δὲν εἶχαν φάει τίποτε, θρῖσκονταν σὲ συνεχῆ κίνησι καὶ ἐδόευν ἀνέργεια. Μερικὲς νεαρὲς ἀράχνες τοῦ κήπου παρουσίαζαν ἀκόμη μεγαλύτερο αἰνίγμα, γιατί ἐδείχναν ἀκόμη μεγαλύτερη δραστηριότητα παρ’ ὅλο πού δὲν εἶχαν φάει στοὺς πρώτους μῆνες τῆς ζωῆς τους. Ἀπὸ πού ἔπαιρναν τόση ἐνέργεια;

“Ὁ Φάμπρ σκέφθηκε πρῶτα πὼς θὰ χρησιμοποιοῦσαν δεϋγόνον ἀπὸ τὸν ἀέρα. “Ὑστερα ἀνακάλυψε πὼς στὴν περίοδο αὐτὴ τὰ νεογνά ὄχι μόνο δὲν ἔχαναν θάρος, ἀλλὰ μεγάλωναν.

“Ὁ Φάμπρ ἤθελε νὰ μάθῃ πὼς μπορούσε ἓνα ζῶον πού ἔκανε συνεχῆ καύσι μὲ συνεχῆ δαπάνη ἐνέργειας νὰ μένῃ στάσιμο σὲ θάρος καὶ συγχρόνως νὰ αὐξάνεται σὲ μέγεθος. Τὴν ἴδια ἐκπλήξι τοῦ προκάλεσε ἡ συμπερι-

φορὰ μεγάλων σκορπιῶν πού τοὺς κρατοῦσε μέσα σὲ γυάλες μὲ σκέτη ἄμμο καὶ ἀέρα ἐπὶ ἐννέα μῆνες. Ἀποθέματα καύσιμης ὕλης δὲν εἶχαν οὔτε ἔτρωγαν καὶ ὅμως δὲν ἔχασαν θάρος καὶ συνεχῶς ἔτρεχαν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.

“Ὁ Φάμπρ ἀπόρησε μπροστὰ σὲ ὅλα αὐτὰ τὰ μυστήρια, ὅπως καὶ μεῖς σήμερα. “Ὅποια καύσιμη ὕλη καὶ ἂν χρησιμοποιοῦσαν οἱ σκορπιοὶ καὶ οἱ ἀράχνες, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία πὼς τὰ ζῶα αὐτὰ εἶναι καταπληκτικὰ τέλειες μικρὲς μηχανές, πολὺ πῶς ἀποδοτικὲς ἀπὸ τὶς σύγχρονες μηχανές τοῦ ἀνθρώπου.

Πραγματικά, ἂν μπορούσαμε νὰ φτιάξουμε μιὰ μηχανὴ ἀπὸ τὸ ὕλικό τοῦ καθάρου, μὲ τὴ μηχανικὴ τελειότητα μιᾶς ἀκρίδας καὶ τὴ δύναμι κινήσεως ἓνος μικροῦ σκορπιοῦ καὶ νὰ τῆς δώσουμε τὴν ὠθησι μιᾶς φάλαινας, θὰ εἴχαμε στὰ χέρια μας ἓνα θαυματοῦργό μηχανήμα.

Τὰ ζῶα ἔμαθαν νὰ ἐκτελοῦν ὅλες αὐτὲς τὶς ἐνέργειες πρὶν ἀπὸ ἑκατομμύρια χρόνια. Καὶ τὸ ἔμαθαν χωρὶς νὰ θέσουν σὲ κίνδυνον τὸν πλανήτη μας. Τί καλὰ θὰ ἦταν ἴσως ἂν εἰμασταν σὲ θέσι νὰ τὰ μιμηθοῦμε!

Ὁ ἄνθρωπος πού δὲν μπορεῖ νὰ μείνῃ ἐκθαμβὸς μπροστὰ στὴν ὁμορφιά, εἶναι ἓνα ζευγάρι γυαλιά, πίσω ἀπὸ τὰ ὁποῖα δὲν ὑπάρχουν μάτια. Τί νὰ κάνῃ κανεὶς ἀπὸ τὰ δύο: νὰ παντρευθῇ ἢ νὰ μὴ παντρευθῇ; “Ὁ ποιοδῆποτε καὶ ἂν κάνῃ, θὰ τὸ μετανοήσῃ.

Benjamin Disraeli

Ποιὸς δὰ βρῆ ἰὰ αερισσόλερα;

Ὅπως βλέπετε παρακάτω, πρέπει νὰ συμπληρωθοῦν οἱ ἀστερίσκοι τῶν ἑξὶ λέξεων μὲ γράμματα, ἔτσι ὥστε νὰ σχηματισθοῦν ἑξὶ ἄρτιες λέξεις.

Οἱ πιθανότητες σχηματισμοῦ εἶναι, σὲ κάθε σχεδὸν λέξι, πολλές. Ἐκεῖνο πού ἐπιδιώκει ἡ ἀσκησης αὐτή, πού εἶναι συνάμα μιά διδακτικὴ διασκέδασι καὶ γιὰ πολλὰ άτομα, εἶναι ὁ σχηματισμὸς λέξεων πού δίνουν ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερους βαθμούς.

Βάσι γιὰ τὴ βαθμολογία θὰ χρησιμοποιήσετε τὸ ἀλφάβητό μας, ὅπως τὸ βλέπετε παρακάτω. Σὲ κάθε γράμμα ἀντιστοιχοῦν ὅσοι βαθμοὶ ἀναφέρονται στὸν πίνακα.

Βαθμολογοῦνται φυσικὰ μόνο τὰ γράμματα πού λείπουν ἀπὸ τὶς λέξεις. Ἐπιτρέπεται ἡ χρησιμοποίησις μόνον ἀρτίων λέξεων, οὐσιαστικῶν, κυρίων ὀνομάτων, γεωγραφικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ὀρων κλπ. Ἐπιτρέπονται ἐπίσης πασίγνωστες λέξεις ξενικῶν ὀρων. Μετοχές, ρήματα, ἐπιρρήματα, ἀντωνυμίες, πληθυντικοί, γενικές, δοτικές κλπ. δὲν ἐπιτρέπονται.

Ἐὰν τώρα βρῆτε γιὰ σύνολο παραπάνω ἀπὸ 230 βαθμούς, θὰ ἔχετε ἐπιτύχει μιά πολὺ καλὴ βαθμολογία.

Στὴ σελίδα τῶν λύσεων μας θὰ βρῆτε ἓνα παράδειγμα, μὲ μιά ἐπίσης ἀξιόλογη βαθμολογία, τὴν ὁποία...εὐχόμεθα νὰ ἔχετε ὑπερβῇ.

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ

1 7 6 5 2 10 8 10 7 2 6 4

Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

8 9 4 3 9 3 5 8 8 9 10 10

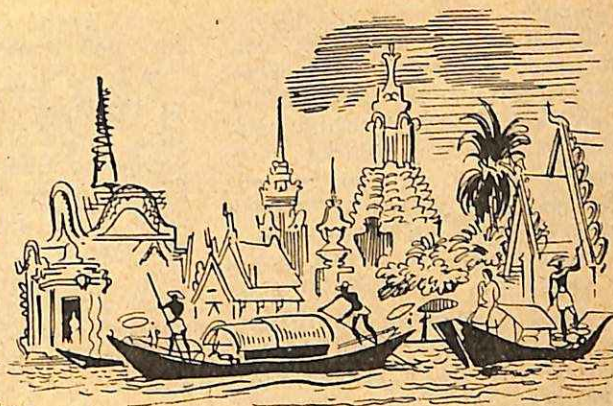
Βαθμολογία:

1)	*	*	*	*	*	Ο	Γ	Ι	Α	=	
2)	Τ	*	*	*	*	*	Κ	Ο	Σ	=	
3)	*	*	*	*	Μ	Α	*	Ο	Σ	=	
4)	Δ	Ο	*	*	*	*	*	Ο	Σ	=	
5)	Π	*	Ο	*	*	*	Σ	*	Σ	=	
6)	Ε	*	*	*	*	*	Κ	Ο	Σ	=	

Σύνολον βαθμολογίας

Ι Χ.

(Λύσις στὴ σελίδα 127)

Σιὰ μ

Ἡ χώρα τοῦ μειδιάματος

Τοῦ

BLAKE CLARK

Κάπως μικρότερο σ' ἑκτασί ἀπὸ τὴ Γαλλία, τὸ Σιάμ ἡ Ταϊλάνδη, πού τὸ σχῆμα τῆς φέρνει στὸ νοῦ μας ἄνθος ἑξωτικό, εἶναι μιά χώρα γόνιμη, μιά δασὶ ἀφθονίας. Οἱ γειτονικὲς μὲ τὸ Σιάμ περιοχές, ἡ Βιρμανία, ἡ χερσόνησος τῆς Μαλαισίας καὶ ἡ Ἰνδοκίνα, δοκιμάζονται συχνὰ ἀπὸ λιμούς καὶ οἱ τελευταῖοι πόλεμοι σ' ὅλην αὐτὴ τὴ γωνιά τῆς γῆς στάθηκαν γιὰ τοὺς λαοὺς πού τὴν κατοικοῦν μιά δοκιμασία ἀκόμη σκληρότερη.

Ἀνεξάρτητα ὅμως ἀπὸ τὸν ἀντίκτυπο τοῦ πολέμου, οἱ κάτοικοι τοῦ Σιάμ τρέφονται καλὰ, δὲν πιέζονται ἀπὸ τὴ φτώχεια

καὶ ἔχουν ικανοποιητικὴν υγεία. Αὐτὰ τὰ δεκαοκτὼ ἑκατομμύρια ἄτομα συνειννοῦνται καλὰ καὶ μεταξύ τους καὶ μὲ τὰ ἄλλα ἔθνη. Ὅταν μείνη κανεὶς λίγο διᾶστημα κοντὰ τοὺς αἰσθάνεται πὼς ζοῦν μέσα σὲ μιά χαρὰ ζωῆς, σὲ μιὰν ἀτμόσφαιρα δίχως ἔντασι, ἀγνώστη γιὰ τὴν ὑπόλοιπὴ Ἀσία. Στὴν Ἀπὸ-Ἀνατολή, τὸ Σιάμ τὸ λένε «Χώρα τοῦ Μειδιάματος».

Οἱ περισσότερες πρωτεύουσες στὴν Ἀσία εἶναι βρώμικες, θλιβερές, χωρὶς ζωὴ. Τὸ Μπαγκκόκ ἀντίθετα εἶναι καθαρό, γραφικὸ, φαντασμαγορικὸ. Ὅταν πετᾶ κανεὶς μὲ ἀεροπλάνο πάνω ἀπὸ τὴν πόλιν θαμπώνεται ἀπὸ τὴν

ὁμορφιά. Ναοὶ μεγαλοπρεπεῖς καὶ χαριτωμένοι μιναρέδες, στολισμένοι ὀλόκληροι μὲ σμάλτο, ἀπαστράπτουν στὸ φῶς. Ὁβελίσκοι καὶ ὑπέροχα καμπαναριά, ποὺ μερικὰ τοὺς φθάνουν σὲ ὕψος μεγάλου κτιρίου, τρυποῦν τὶς πράσινες φυλλωσιές. Γεμᾶτο ἐπιθλητικὴ ὁμορφιά, ἓνα ποτάμι, τὸ Μενάν, λάμπει σὰν καθρέφτης. Τὸ Μπαγκκόκ λούζεται στὸν ἥλιο.

Κανένας κάτοικος τῆς Δύσεως δὲ θὰ μπορούσε νὰ συλλάβῃ μὲ τὸ νοῦ του τὴν παραξενιὰ ἀρχιτεκτονικὴ ποὺ ἔχουν οἱ παγῶδες μὲ τὶς πολλὲς ἀπανωτές τοὺς στέγες καὶ τὶς ἐξαίσιες ἀναλογίες. Κάπου τετρακόσιες παγῶδες μὲ τὴ μυστηριακὴ τοὺς ὁμορφιά θρῖσκονταὶ σκόρπιες στὸ ἓνα πέμπτο τοῦ Μπαγκκόκ. Ἀτέλειωτα σὲ ἀριθμὸ σχέδια ἀναδείχνουν τὸ θέλγητρό τους: θαυμάσιες μυθολογικὲς μορφές, μισὲς γυναῖκες, μισὲς πουλιά, κωμικὰ δαιμόνια ντυμένα μὲ λαμπρὴ πορσελάνη, πόρτες ἐνκρουσταρισμένες μὲ μάρμαρο, τοῖχοι διακοσμημένοι μὲ ρόδακες ἀπὸ σμάλτο καὶ κείνεις οἱ ὑδρορροές ἀπ' ὅπου κρέμονται χρυσὰ κουδουνάκια, μὲ γλῶσσες σὲ σχῆμα καρδιάς, ποὺ σαλεύουν στὸ παραμικρὸ φύσημα τῆς αὔρας σκορπίζοντας τριγύρω ἤχους γλυκύτατους.

Μέσα σὲ μιὰν αἴθουσα ἐλάχιστα μεγαλύτερη ἀπὸ συνηθισμένο σαλόνι, στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ ἀξιολάτρευτου «Μαρμάρινου ναοῦ», ἡ Ἀνατολὴ καὶ ἡ Δύσις ὑπερδεύονται μὲ τὸν πρὸς ἑτερόκλητο τρόπο. Μπορεῖ, π.χ., νὰ δῇ κανένας ἐκεῖ μέσα ἓνα μικρόφωνο ἀκουμπισμένο στὸ μπράτσο μιᾶς χρυσῆς πολυθρόνας.

—Τί χρειάζεται τὸ μικρόφωνο μέσα σ' ἓνα τόσο μικρὸ χωρὸ; ρώτησα ἓνα φίλο ἀπὸ τὸ Σιάμ.

—Ὁ ἱερέας εἶναι πολὺ μοντέρνος, μοῦ ἀποκρίθηκε αὐτός.

Ἀπὸ τὰ περιφημότερα δείγματα τῆς ἱερῆς τέχνης τοῦ κόσμου τῆς Ἀνατολῆς εἶναι ὁ Σμαραγδένιος Βούδδας. Δὲν γνωρίζουμε τὴν προέλευσιν τοῦ λαμπροῦ αὐτοῦ μικροῦ ἀγάλματος ποὺ ἔχει 60 ἑκατοστὰ ὕψος καὶ εἶναι σμιλεμένο μονοκόμματο πάνω σ' ἓνα διάφανο κομμάτι ἱασπι ποὺ μοιάζει μὲ σμαράγδι. Τὸ ἀγαλματάκι αὐτὸ τὸ ἀνακαλύψανε τὸν 15ον αἰῶνα, ἀνάμεσα στὰ ἑρείπια μιᾶς μικρῆς παγῶδας ποὺ γκρεμίστηκε ἀπὸ θύελλα. Τὸ μεταφέρανε μὲ λατρεία καὶ σεβασμὸ στὸ Μπαγκκόκ καὶ τὸ θάλανε μέσα σ' ἓνα ναὸ τοῦ βασιλικοῦ παλατιοῦ, πάνω σ' ἓναν χρυσὸ θρόνον, ψηλὸν κάμποσα μέτρα. Πλαισιωμένος ἀπὸ τέσσερις ἄλλους βοῦδδες φτιαγμένους ἀπὸ ἄπεφθο χρυσάφι, φορώντας δακτυλίδια ποὺ ἀπαστράπτουν ἀπὸ ρουμπίνια, διαμάντια καὶ ζαφείρια, θυθισμένος σὲ μιὰ γελαστὴν εὐδαιμονία μελετᾷ στοχαστικὰ τὸ σύμπαν ποὺ ἐξουσιάζει, ἐνῶ βλέπει, ἀδιάκοπο κῶμα, τοὺς πιστοὺς νὰ γονατίζουνε μπροστὰ του καὶ νὰ τὸν παρακαλοῦνε νὰ τοὺς δώσῃ πλοῦτον, παρηγοριὰ καὶ ἀγάπη.

Οἱ κάτοικοι τοῦ Σιάμ φέρνονταὶ στὸν σμαραγδένιο Βούδδα ὅπως θὰ φέρνονταν σὲ πλάσμα ζωντανό. Σὲ κάθε νέα ἐποχὴ ἀλλάζουνε τὰ λαμπρὰ χρυσὰ στολίδια του καὶ τὰ πολύτιμα πετράδια. Τὸ καλοκαίρι, ὁ Βούδδας φορεῖ κοσμήματα, κολλιὲ καὶ ζώνη ἀπὸ ρουμπίνια, μαργαριτάρια καὶ ζαφείρια. Τὰ χέρια κ' οἱ ἀστράγαλοί του εἶναι στολισμένα μὲ θραχιόλια. Τὸ χειμῶν δὲ μὲ ἄλλὰζει ἐμφάνισι. Στολίζεται μ' ἓνα χρυσὸ σάλι ποὺ τὸν σκεπάζει ὀλότελα ἀπὸ τοὺς ὤμους ὡς τὴ ζώνη.

Ὁ σμαραγδένιος Βούδδας ἔχει κ' ἄλλο γνώρισμα. Εἶναι ἰδιοκτήτης μὲ τὴν πρὸ νομικὴ ἐννοια τοῦ ὄρου. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἀντικείμενα ποὺ ἔχει δικὰ του, ὅπως μαρμαρινὲς λάμπες καὶ καμπάνες, ἔχει χωράφια κ' ἓνα σημαντικὸ χρηματικὸ ποσὸν ποὺ τοῦ τὸ ἔχουνε δωρήσει οἱ πλοῦσιοι λάτρες του. Στὸν πόλεμο, ἡ κυβέρνησις προσπάθησε νὰ πετύχῃ ἀπὸ τὸ Σμαραγδένιο Βούδδα ἓνα σημαντικὸ δάνειο. Μὰ δὲν κατάφερε τίποτα.

☆

Μεγάλο μέρος ἀπὸ τὸν πληθυσμὸ τοῦ Μπαγκκόκ βλέπει τὸ φῶς μέσα σὲ καράβια καὶ περνάει τὴ ζωὴ του μέσα σ' ἓνα ἀδιάκοπο πάε κ' ἔλα ἀνάμεσα στὸ νερὸ καὶ στὴ στεριά. Πολλοὶ κατοικοῦνε σὲ πλεούμενα σπίτια, κάτι μονώροφα σπιτάκια μὲ θεράντα χτισμένα πάνω σὲ πασσάλους. Στρατὸς ὀλάκερος ἀπὸ πλανόδιους προμηθευτὲς φροντίζει νὰ ἱκανοποιῇ τὶς ἀνάγκες τους. Πρόκειται γι' ἓνα ἀληθινὸ «πλωτὸ καζάρι». Ὁ γνωστὸς θόρυβος μιᾶς παληᾶς σειρήνας αὐτοκινήτου ἀντηχεῖ πάνω ἀπ' τὸ ποτάμι: περνάει ὁ καφεπώλης. Καθισμένος μέσα στὸ στενὸ τοῦ σμπάν ποὺ τὸ χτυπάει τὸ νερὸ, φυλάει ζεστὸ πάνω σ' ἓνα μαγάλι ἓνα δοχεῖο ποὺ περιέχει καφέ τῆς Ἰάβας. Χωρὶς νὰ σαλεύῃ ἀπὸ τὴ θέσι του, σὰς ἀπλώνει ἓνα ποτήρι γεμᾶτο ἀχνιστὸ καφέ, τὸ ξεπλένει ἔπειτα μέσα στὸ λασπόνερο τοῦ ποταμοῦ... καὶ τὸ προσφέρει στὸν ἐπόμενον. Καράβια-ἐστιατόρια οὔς σερβίρουν ὀλόζεστο «μπαχμί», ἓνα νόστιμο ἀνακάτεμα ἀπὸ κρέας, ψάρι, χυλοπήττες, ψιλοκομμένα κρεμμύδια καὶ λάχανα, ὅλα πλούσια. Γιὰ ἐπιδόρπιο, φθάνουν γλυκίσματα ἀπὸ ρύζι καὶ ζάχαρη ἀπὸ χουρμάδες, μπανάνες ψητές καὶ

μαγκούστες μὲ κάτι ἐξωτικὰ κοκκινομαθιά χρώματα.

Νάτο, καθὼς ἔρχεται ἀναπλέοντας τὸ ποτάμι ἓνα παζάρι. Ἐκεῖ τὰ θρῖσκεις ὅλα: πιάντα, θερβίτσια, σκεύη τῆς κουζίνας, καρφιά, σωληνάρια μὲ ὀδοντόπαστα, χτένες, βουρτσες. Ἀνάμεσα στὰ ζωηρόχρωμα μεταξωτὰ καὶ τὰ κασμηρένια πανικά, ποὺ κρέμονται σὰν πολύχρωμες κουβέρτες, ἓνας Ἰνδὸς ξαπλωμένος στὰ μαξιλάρια κάνει τοὺς λογαριασμοὺς του, ἐνῶ ὁ θαρκάρης λάμνει μὲ τὸ μακρὸ κουπί. Πραγματευτάδες μικροσιδερικῶν, μανάβηδες καὶ καρβουνιάρειοι, ὅλοι ἔχουνε τὸ γκόγκ τους, τὸ κουδούνι τους, ἢ τὴ σφυρίχτρα τους καὶ ξεχωρίζουν ἀπὸ τοὺς μακριὰ.

Οἱ χουρμαδιὲς μὲ τὰ φτερά τους σὰ βεντάλιες, τὰ μπαμπού, οἱ μπανανιὲς κ' οἱ φλεγόμενες μπουγκαβίλιες διαφιλονικοῦν τὸ χωρὸ ἀπὸ τὰ σπίτια, ποὺ ἓνα τοὺς μέρος ἐπιπλέει πάνω στοὺς τελματωμένους ὄχθους τοῦ καναλιοῦ. Μπροστὰ σὲ κάθε πόρτα εἶναι δεμένο ἓνα καραβάκι, σὰν τ' ἀμάξι ποὺ περιμένει τ' ἀφεντικὰ στὴ λεωφόρο. Ἀκολουθώντας μέσα σὲ μιὰν ἀτμάκατο τοὺς δαιδάλους αὐτῶν τῶν ὑδάτινων δρόμων, μπορεῖ νὰ παρακολουθῇ κανεὶς στὸ πέρασμα σκηνῆς ἀπὸ τὴν οἰκογενειακὴ ζωὴ τῶν κατοίκων: Γοητευτικὲς μελαχροινὲς κοπέλλες βοηθοῦν τὴ μητέρα τοὺς καὶ χτυποῦνε μὲ τὸν κόπανο τὰ ρούχα καὶ τὰ πλένουνε στὸ νερὸ ποὺ λούζει τὰ σκαλοπάτια τῆς εἰσόδου. Ἀγοράκια ὀλόγουμνα κάνουν βουτιὲς ἀπ' τὴ θεράντα καὶ θγαίνουν κολυμπώντας ἢ ταξιδεύουνε στὸ κανάλι μέσα στὰ πλεούμενα. Τὰ δωμάτια αὐτῶν τῶν σπιτιῶν ποὺ εἶναι χτισμένα πάνω σὲ πασσάλους, εἶναι ἀνοιχτὰ σ' ὅλα τὰ βλέμματα, ὅπως εἶναι ἡ σκηνὴ θεάτρου.

Μπορείς νά δῆς ἐκεῖ νά σοῦ χαμογελάει καρφισωμένη πάνω στὸν τοῖχο μὲ τὴν ταπεταρία ἀπὸ ρυζόχαρτο ἢ εἰκόνα τῆς κοπέλλας πού προτιμᾷ ὁ γυιὸς τοῦ σπιτιοῦ. Μία ἄσπρη μαϊμού τρώει σουσάμι μέσα στὴν κάμαρα τοῦ κοριτσιοῦ. Μέσα στὴν κουζίνα ἢ μητέρα τηγανίζει ρόδινες γαρίδες γιὰ τὸ μεσημέρι. Στὴ θεράντα, ἕνας φίλος ξαπλωμένος νωχελικά, σηκώνει ἀπὸ καιρὸ σὲ καρὸ τὸ γυμνὸ του πόδι γιὰ νὰ κουνήσῃ τὸ νεογέννητο στὸ «χαμάκ», τὴν κρεμαστή τοῦ κούνια.

☆

Ἀντίθετ' ἀπὸ τοὺς περισσότερους ἀνθρώπους πού κατοικοῦνε κατὰ ἑκατομμύρια στὴν Ἄνω Ἀνατολή, οἱ εὐτυχισμένοι κάτοικοι τοῦ Σιάμ δὲ γνωρίζανε ποτὲ τὴν πείνα. Πραγματικά, ὅλος ὁ κόσμος μπορεῖ νὰ πιάνη γαρίδες καὶ καραβίδες στὸ ποτάμι. Στὸ Σιάμ ὑπάρχουνε πάνω ἀπὸ ἑκατὸ ποικιλίες ψάρια, πενήντα λογίων εὐχυμα φρούτα. Τὰ πουλερικά καὶ τὸ κρέας στὰ χασάπικα ἀφθονοῦν καὶ μποροῦν νὰ τ' ἀγοράσουν ὅλοι. Οἱ ὀρυζῶνες δίνουν τὸ καλύτερο ρύζι τοῦ κόσμου.

Ζητιανοὶ δὲν ὑπάρχουν ἐκεῖ. Οἱ ἐστίες εἶναι πάντα γενναιοδωρα ἀνοιχτὲς σὲ φίλους καὶ σὲ γείτονες. Ἀκόμα κι' ἂν δὲν ἔχῃ κανένα γνωστό, μπορεῖς νὰ περάσῃς ἀπ' τὴ μιὰ ἄκρη τοῦ τόπου στὴν ἄλλη δίχως χρήματα: εἰσαι σίγουρος πὼς δὲν θὰ σοῦ λειψῇ ποτὲ ἡ τροφή καὶ πὼς θὰ βρῇς παντοῦ κατάλυμα γιὰ νὰ περάσῃς τὴ νύχτα. Τὸ ἀγόρι τῆς ὑπαίθρου πού πηγαίνει στὴν πολιτεία νὰ κἀνὴ τὴν τύχη του μπορεῖ νὰ ζητήσῃ ἄσυλο σ' ἕνα ἀπὸ τ' ἀναρίθμητα μοναστήρια τοῦ τόπου καὶ νὰ μοιραστῇ μὲ τοὺς καλογέρους τὸ φαῖ πού ἐτοιμάζουν κάθε μέρα.

Ἐν' ἀπὸ τὰ γραφικώτερα θεάματα πού μπορεῖ νὰ δῇ κανεὶς, νωρὶς νωρὶς τὸ πρωῒ, στὸ Μπαγκόκ, εἶναι τὸ πλῆθος τῶν καλόγερων πού κυκλοφοροῦνε στοὺς δρόμους μὲ ξυρισμένο κεφάλι, ντυμένοι μὲ χρυσαφιά ράσα, μὲ τὰ δισάκια στὸν ὦμο γιὰ νὰ μαζέψουνε τὸν «ἐπιούσιο» ἄρτο τους. Περπατοῦνε ξυπόλυτοι, μὰ ἔχουνε μιὰ περήφανη ἀξιοπρέπεια. Δὲν ζητιανεύουν: Δέχονται τὶς προσφορὰς τῶν πιστῶν πού θέλουν νὰ πάρουν τὶς εὐλογίες τ' οὐρανοῦ. Ἐκεῖ ὑποκλίνεται ὁ δωρητὴς μὲ σταυρωμένα χέρια—δείγμα τῆς εὐγνωμοσύνης του. Ὁ ἐργάτης ἢ ὁ ὑπάλληλος πού πηγαίνει τὸ πρωῒ στὴ δουλειά του, ἀγοράζει στὸ δρόμο ἕνα νουφάρο κι' ἕναν κεσὲ ρύζι σκεπασμένο μὲ ροδισμένες γαρίδες ἢ μὲ κομμάτια ἀπὸ ἄστακό. Κάνει νόημα στὸν καλόγερο πού περνᾷ καὶ θάζει τὴν προσφορά του μέσα στὸ τέσσινο δισάκι. Μερικοὶ μάλιστα οἰκογενεῖες, στήνουνε στὸ πέρασμα τῶν καλόγερων ἀληθινούς μπουφέδες, μὲ πελώριες σουπιέρες ἀχνιστὸ ρύζι καὶ δίσκους φορτωμένους πορτοκάλια καὶ μπανάνες. Γιὰ νὰ συνηθίσουνε τὰ παιδιὰ τους στὴν ἀγαθοεργία, τὰ θάζουν νὰ περβίρουνε τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἀγιοσύνης.

☆

Τὸ «σαμλὸρ» εἶν' ἕνα εἶδος ταξι-ποδήλατο μὲ τρεῖς ρόδες, σημαντικὴ πρόοδος σὲ σχέσι μὲ τὸ πούρ-πούρ, πού ἢ χρῆσι του εἶναι τόσο διαδεδομένη στοὺς ἄλλους λαοὺς τῆς Ἄνω Ἀνατολῆς. Ὁ δυτικοευρωπαῖος ἀνεβαίνοντας στὸ σαμλὸρ δὲν αἰσθάνεται πιά τύψεις συνειδήσεως ὅπως ὅταν τὸν μεταφέρουν βαρειανασαίνοντας κι' ἰδρωκοπώντας μὲ τὸ πούρ-πούρ οἱ κούληδες. Καθὼς ὁ κάτοικος τοῦ Σιάμ εἶναι κα-

λοθρεμμένος γυμνάζεται μιὰ χαρὰ κάνοντας πεντὰ ἀπάνω στὸ σαμλὸρ. Ἔτσι βρίσκει τὴν ἄσκησι πού χρειάζεται γιὰ νὰ γυμνάσῃ τὰ χοντρά του πόδια καὶ νὰ διατηρήσῃ σὲ καλὴ φόρμα τὸ σῶμα του. Τὴ νύχτα, χιλιάδες τέτοια ἀμαξάκια μὲ λαστιχένιες ρόδες, μὲ χαρούμενα, κόκκινα καὶ πράσινα φῶτα τρυπώνουνε σὰν πυγολαμπίδες στὸ κῶμα τῶν ἄλλων ἀμαξιῶν.

☆

Ἡ ὁμορφιά, εἶπε κάποιος, ἐμπνέει τὸν ἔρωτα, μὰ ἡ πάστρα τὸν διατηρεῖ. Ἄν εἶν' ἔτσι, οἱ κάτοικοι τοῦ Σιάμ εἶναι οἱ πιὸ ἀξιαγάπητοι ἄνθρωποι τῆς γῆς. Καὶ οἱ χωριάτες ἀκόμη κάνουνε μπάνιο τρεῖς-τέσσαρες φορὲς τὴ μέρα. Στὶς ἀκροποταμιές, λίγα μέτρα πέρα ἀπὸ τὸ μεγάλο δρόμο, γδύνονται διακριτικά καὶ γλυστοῦνε στὸ ποτάμι.

Οἱ κάτοικοι τοῦ Σιάμ ντύνονται μὲ ἀπλὸ καλὸ γούστο, σχεδὸν σὰν Εὐρωπαῖοι. Οἱ προνομιούχοι μποροῦν νὰ προσφέρουν στὸν ἑαυτὸ τους τὴν πολυτέλεια νὰ φτιάχνουν «ἐπὶ μέτρῳ» τὸ κομψότατο κοστούμι τους ἀπὸ κρὲμ μεταξωτό. Οἱ ἄλλοι, φοροῦν θαμβρακερὰ πουκάμισα, μὲ κοντὰ μανίκια, πάντα πεντακάθαρα, χακὶ κοντὰ πανταλόνια καὶ πέδιλα. Οἱ γυναῖκες προτιμοῦν φοῦστες ἀπὸ ντόπιο μεταξωτό. Εἶναι ἀξιοθαύμαστα καλοκαωμένες. Ἐνας καλλιτέχνης πού ζωγράφιζε χιλιάδες πορτραῖτα ἀπὸ ὅλες τὶς χώρες τοῦ κόσμου, θεβαιώνει ὅτι δὲν εἶδε ποτέ του πλάσματα μὲ ὠραιότερες σωματικὲς ἀναλογίες.

☆

Στὸ Μπαγκόκ βασιλεύει κυρίαρχος ὁ ἥλιος. Ἀκόμη καὶ τὸ χειμῶνα σὲ πληγώνει μὲ τὰ καφτερὰ του θέλη. Εἶναι μιὰ ζέστη ξερὴ κι' ὑπερβολικὰ δυνατὴ. Ἐ-

χεις τὴν ἐντύπωσι πὼς σιδερώνουν ἀπάνω στὴν πλάτη σου τὸ πουκάμισό του. Τὸ καλοκαίρι, οἱ κάτοικοι διαρκῶς κολυμποῦν. Ἡ ζέστη λυώνει τὴν ἀσφαλτο στοὺς δρόμους. Ἀποκάνεις μόλις προχωρήσεις, λίγα μέτρα. Ἀπὸ τὴ μιμίση ἴσαμε τὶς τρεῖς, ὅλος ὁ κόσμος, ἐργοδότες κι' ἐργαζόμενοι, κοιμούνται. Μονάχα οἱ κλέφτες βρίσκονται ἔξω: εἶναι γι' αὐτοὺς ἡ καλύτερη στιγμή νά... δουλέψουν.

☆

Τὴν πρώτη μέρα πού πέρασα στὸ Μπαγκόκ, μὲ ξύπνησε τὸ πρωῒ ἕνας μικρὸς κρότος. Ἐπισκέπτης; Ὁχι. Ἦταν ἕνας «γκεκ» —μιὰ μικρὴ σαύρα— τεμπέλης καὶ συμπαθητικὸς, ἀσπρουδερός, σχεδὸν διάφανος. Ὁ γκεκὸ κάνει τὸ τοιμποῦσι του μὲ τὰ κουνούπια, πού εἶναι σοβαρὸς κίνδυνος γιὰ τὸν τόπο. Ἀργὰ τὸ ἀπόγευμα, τὰ ἔντομα ἀφήνουνε τὰ τέλματα καὶ χυμοῦνε στὸν πληθυσμό. Ὑψώνεται τότε ἀπὸ τὰ σπῖτια πού βρίσκονται κοντὰ στὸ κανάλι ὁ καπνὸς ἀπὸ τὰ ξερόχορτα πού ἀνάβουν γιὰ νὰ διώξουν τὰ κουνούπια. Τὰ θράδα σὰς προσφέρουν ἐντομοκτόνες λοσιὸν ὅπως ἄλλου σὰς προσφέρουν κοκταῖνλ. Οἱ καλεσμένοι ραντίζονται μ' αὐτές. Οἱ νοικοκυρεῖς φτιάχνουν μεταξωτὰ σακούλια πού οἱ γυναῖκες τὰ περνοῦν ὡς πάνω στὰ χέρια τους. Καθὼς δὲν ὑπάρχουν τέλια στὰ παράθυρα, ὁ κόσμος κοιμάται κάτω ἀπὸ λεπτὲς μουσελίνες. Κάθε χρόνον ἡ ἐλονοσία προσβάλλει ἕνα σὲ κάθε ἕξῃ πρόσωπα καὶ δημιουργεῖ πενήντα χιλιάδες θύματα.

☆

Οἱ κάτοικοι τοῦ Σιάμ εἶναι ξένοιαστοι καὶ λατρεύουν τὰ παιχνίδια. Τὸ σπόρ πού προτιμοῦν εἶναι τὸ «τακράου», πού τὸ

παίζουν μ' ὅλη τους τὴν καρδιά καὶ μ' ὅλο τους τὸ σῶμα, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ χέρια. Ἐξη ξὺς ὁκτὼ παιδιά σχηματίζουν κύκλο. Τὸ παιχνίδι εἶναι νὰ πετᾷ διαρκῶς στὸν ἀέρα ἓνα εἰδικὸ τόπι μεγάλο ὅσο τὸ τόπι τοῦ πὶγκ-πὸγκ, δίχως νὰ τὸν πιάνουν μὲ τὰ χέρια. Χρησιμοποιώντας πόδια, γόνατα, ἀγκῶνες, ὦμους καὶ κεφάλι, μποροῦν οἱ ἱκανοὶ παίκτες νὰ κρατοῦν τὴν μπαλλίτσα αὐτὴ πέντε ὥς ἑξή λεπτά στὸν ἀέρα. Οἱ ἐξάριτοι παίκτες ἀφήνουν τὴ μπάλλα νὰ πέφτῃ πίσω ἀπὸ τὴν πλάτη τους καὶ τὴν ξαναστέλνουν χτυπώντας τὴν μὲ τὸ τακούνι ἢ μὲ τὴ φτέρνα. Δὲν ὑπάρχει ἀνταγωνισμὸς γιατί δὲν ὑπάρχουν πόντοι. Ὅσο, τὸ τακράου εἶναι γι' αὐτοὺς ἓνα ἀπὸ τὰ συναρπαστικώτερα παιχνίδια.

Τὴν Κυριακὴ τὸ πρωῒ, οἱ ἀθλητὲς τοῦ Σιάμ ὀργανώνουνε φαρμαχίες. Εἰδικὰ ἀναθρεμμένοι καὶ ἐξησκημένοι οἱ ἱριδόχρωμοι αὐτοὶ μαχητὲς φουσκώνουν, ὀρθώνουν ἄγρια τὰ περύγια τους, τεντώνουν τὰ σπάραχνα καὶ κοκκινίζουν σὰ νὰ παθαίνουν ἀποπληξία μόλις ἀντικρύνουν τὸν ἀντίπαλο. Ἐνῶ οἱ θεατὲς θάζουν στοιχήματα, οἱ ἀντίπαλοι ἀρχίζουν ἀσθμαίνοντας τὴν πάλη. Ἐπειτ' ἀπὸ λίγες στιγμές, σταματοῦν σὰν ἀπὸ κοινὴ συμφωνία καὶ ἀνεβαίνουν στὴν ἐπιφάνεια γιὰ νὰ καταπιῶν μιά γουλιὰ ἀέρα. Ἡ πάλη μπορεῖ νὰ κρατήσῃ ἀπὸ δυὸ ἕως ἑξή ὥρες ὥσπου τὸ ἓνα ψάρι στρίβει τὴν οὐρὰ καὶ ἀπομακρύνεται. Τότε ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ τὸ θγάζει ἀπὸ τὸ νερὸ καὶ τὸ ξαναφέρνει γιὰ νὰ διεκδικήσῃ τὴ νίκη σὲ ἓνα ἄλλο μάτς.

☆

Οἱ κάτοικοι τοῦ Σιάμ ἐκτιμοῦν ἰδιαίτερα τὰ ὀλοκαυτώματα, ἐπίσημες ἀποχαιρετιστήριες

γιορτὲς ποὺ οἱ ζωντανοὶ προσφέρουν στοὺς νεκροὺς γιὰ νὰ ἐορτάσουν τὴν ἀναχώρησί τους γιὰ ἓναν κόσμον καλύτερο. Χορευτὲς φορτωμένοι κοσμήματα διαφιλονεικοῦν τὰ θραβεῖα. Λένε πὼς μιά τέτοια τελετὴ ἄρχισε στὶς ὁκτὼ τὸ θράδου μὲ τὴν προβολὴ μιᾶς παληᾶς βουβῆς ταινίας καὶ τελείωσε τὴν ἄλλη μέρα. Γιὰ ὀθόνη χρησίμευε ὁ λευκὸς τοῖχος ἐνὸς ναοῦ. Ὁ τιμώμενος οἰκοδεσπότης κᾶηκε ἀκριβῶς πρὶν ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα καὶ τὸ γλέντι τελείωσε στὶς τέσσαρες τὰ ξημερώματα μ' ἓνα χαρούμενο γιορταστικὸ δεῖπνο κατὰ τὸν κινεζικὸ τρόπο. Ὅσο πιὸ σπουδαία εἶναι ἡ τελετὴ, τόσο μεγαλύτερο εἶναι τὸ γόητρο νὰ τοὺς κληρονόμους.

☆

Μιά Σιαμαία δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ ζητήσῃ διαζύγιο μὲ τὸ πρόσχημα ὅτι ὁ ἄνδρας τῆς ἔφερε παλλακίδα στὸ σπίτι. Ὁ ἄνδρας μίαν ἐπίσημη σύζυγο μπορεῖ νὰ ἔχῃ καὶ χωρὶς νὰ ἐπισύρῃ καμμία μομφὴ μπορεῖ νὰ ζῇ μὲ ὀσες γυναῖκες τοῦ ἀρέσει. Λένε, γιὰ ἓναν ἄρχοντα, ποὺ ἔζησε εὐτυχισμένος μὲ μιά νόμιμη γυναῖκα, ὁκτὼ παράνομες συντρόφους καὶ τὰ εἴκοσι παιδιά τους. Ὁλὸς αὐτὸς ὁ κόσμος κατοικεῖ μέσα στὸ ἴδιο σπίτι. Μιά μέρα, δύο γυναῖκες ποὺ ζοῦσαν σ' ἓναν πλούσιο ἔμπορο, ἔφεραν σ' ἓναν ξένο γιατρὸ νὰ ἐξετάσῃ ἓνα ἄρρωστο βρέφος.

—Ποιανὴς εἶναι; ρώτησε ὁ γιατρός.

—Δικό μας, ἀπάντησαν αὐτές.

Ὅταν ὁ βασιλιάς Φουμιφὸν βασιλεύσε ἐκ νέου στὸ Σιάμ στὰ 1950, ξαναβρῆκε τὴ βασιλικὴ οἰκογένεια τὴν πιὸ πολυμελὴ τοῦ κόσμου. Ὁ πάππος του, ὁ βασιλιάς Τσουλαλογκόρν, καμάρωνε ποὺ εἶχε ὀγδόντα τέσσερεις γυ-

ναῖκες καὶ τριακόσια ἑξήντα δύο παιδιά. Ἀπ' ὅλες αὐτὲς τὶς χῆρες, οἱ δέκα ζοῦσαν ἀκόμη. Ὡς τὰ 1950, τὸ βασιλικὸ αἷμα κυλοῦσε μέσα στὶς φλέβες δέκα χιλιάδων προσώπων! Πριγκήπισσες κερδίζουν τὸ ψωμί τους ὡς πωλήτριες καὶ πριγκηπες ὡς δημοσιογράφοι ἢ ὑπάλληλοι ὅταν δὲν εἶναι μηχανικοὶ σὲ γκαράζ. Μὲ ἓνα «δημοκρατικὸ» σύστημα, σύμφωνα μὲ τὸ ὁποῖο τὸ βασιλικὸ ἀξίωμα μικραίνει κατὰ ἓνα βαθμὸ σὲ κάθε γενεά, οἱ ἀπόγονοι ἐνὸς πριγκηπα μποροῦν νὰ κατρακυλήσουν πολὺ γρήγορα ἀπ' αὐτὸ τὸ γενεαλογικὸ

δέντρο καὶ νὰ βρεθοῦν ἀπλοὶ πολῖτες.

Ἡ οἰκονομία τοῦ Σιάμ, μοναδικῆς χώρας τῆς Νοτιανατολικῆς Ἀσίας ποὺ εἶναι ἱκανὴ νὰ ἰσοσκελίσῃ τὸν προὑπολογισμό της, εἶναι σταθερὴ ὅσο καὶ ὁ ἀπεφθὸς χρυσὸς τῶν ναῶν της. Ἰδιαίτερα, μέσα στὴν τελευταία δεκαετία εὐνοήθηκε ἀπὸ τὸν ἄνεμο ἡ ὀρυζοπαράγωγός της. Ἡ ἐξαγωγή σταριοῦ, ξύλου τέκ, ἐλαστικοῦ καὶ κασιτέρου τῆς ἀποδίδει τὰ μέσα γιὰ νὰ προμηθεύεται ὑγρὰ καύσιμα, λάδι, ὑφάσματα καὶ πρῶτες ὕλες ποὺ τῆς εἶναι ἀπαραίτητες.

Ο Φελίξ μπαίνει στὸ κουρεῖο νὰ ξυριστῇ. Μὲ κάποια ἀνησυχία παρατηρεῖ πὼς τὸ χέρι τοῦ κουρέα δὲν εἶναι πολὺ σταθερὸ καὶ συγχρόνως τοῦ ἔρχεται μιὰ περίεργη μυρωδιὰ ἀλκοόλ. Τὸ κακὸ δὲν ἀργεῖ νὰ γίνη. Αἰσθάνεται ἓνα ἐλαφρὸ κάψιμο καὶ τὸ αἷμα νὰ τρέχῃ στὸ μάγουλό του. —Ὅριστε, λέει στὸν κουρέα, ἴδου τὰ ἀποτελέσματα τοῦ κρασιοῦ! —Βέβαια, σπεύδει νὰ συμφωνήσῃ ὁ κουρέας. Εἶδατε πὼς ἀγριεύει τὸ δέρμα;

Constellation

☆

Ενας οἰκογενειάρχης σπρώχνει τὸ καρότσι μὲ τὸ νεογέννητο μωρό του. —Εἶναι δικό σας αὐτὸ τὸ ἐξάισιο μωρό; ρωτᾷ ἓνας περαστικός. —Ὁχι, λέει ὁ πατέρας —κάνοντας τὸν ἑξυπνο. —Τοῦ γείτονα!... —Ἄ, ὥστε δὲν εἶναι δικό σας... ἀπάντᾷ ὁ ἄλλος κυττώντας τὸ ἀπὸ πρὸς κοντά. Μεταξύ μας, εἶναι ἓνα ἀπαίσιο τερατάκι!

Constellation

☆

Θὰ εἶμαι εἰλικρινὴς μαζί σας, νεαρέ μου, λέει ὁ πατέρας στὸν ὑποψήφιο γαμπρό: Δὲν εἴσθε εἰς θέσιν νὰ ζήσητε τὴν κόρη μου, ἀλλὰ αὐτὸ δὲν εἶναι ἐμπόδιο... διότι οὔτε ἐγὼ εἶμαι.

Ὁσκαρ Οὐάιλντ

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΩΝ ΕΛΒΕΤΩΝ ΩΡΟΛΟΓΟΠΟΙΩΝ

Τού
GEORGE KENT

Μήν περιφρονήτε ποτέ το μικρό αυτό ρολόι που φοράτε στον καρπό του χεριού σας! "Αν ή ισχύς του δεν είναι παρά 1)100.000 του ίππου, συλλογισθήτε την καταπληκτική δουλειά που κάνει! Τό εκκρεμές του προχωρεί πέντε φορές και σταματά άλλες τόσες στο δευτερόλεπτο —δηλαδή κάνει 864.000 κινήσεις την ημέρα, με ταχύτητα περίπου 100 χλμ. την ώρα. Και τί να πω για την άντοχή του στις κακομεταχειρίσεις; "Ενα ρολόι που 'ένας φίλος μου τό ξέχασε κάποτε μέσα στην τσέπη της αθλητικής του φανέλλας έπεσε σ' ένα ηλεκτρικό πλυντήριο. "Όταν βγήκε από τη δίνη του ζεματιστού και γεμάτου σαπουνι νερού, όπου είχε ύ-

ποστή τά πάνδεινα, εξακολουθούσε να δείχνει σωστά την ώρα.

☆

"Υπάρχει μία μικρή χώρα που παρουσιάζει σαφή υπεροχή απέναντι όλων των άλλων όσον αφορά την κατασκευή των καταπληκτικών αυτών οργάνων: ή 'Ελβετία σήμερα στο πεδίο αυτό δίνει τά 60% της παγκοσμίου παραγωγής. Καί έτσι πραγματοποιεί στον οικονομικό τομέα ένα είδος μικρού θαύματος: από τότε που οί 'Ελβετοί ωρολογόποιοι τό μέτρεψαν σέ ένα κόσμο σπειροειδών έλατηρίων, ένα κιλό σουηδικού χάλυβος στοιχίζει χίλιες φορές περισσότερο από ό,τι την στιγμή που εισάγεται στη χώρα.

"Η πραγματική αρχή της έλβε-

τικής βιομηχανίας ρολογιών έγινε εδώ και τρεις αιώνες. "Ενας "Αγγλος τουρίστας, ταξιδεύοντας στον έλβετικό "Ιούρα, στάθμευσε στο μικρό χωριό Λά Σάνι και διαπίστωσε ότι τό ρολόι του δεν δούλευε. Ζήτησε από τόν σιδηρουργό του χωριού, Ντανιέλ Ζανρισάρ, νά του τό διορθώσει. "Ήταν ή πρώτη φορά που ό Ζανρισάρ —κατά δική του όμολογία— έβλεπε ρολόι. Δέχθηκε ωστόσο νά δοκιμάση. Είχε ευτυχώς την επιδεξιότητα του χεριού, που χαρακτηρίζει τούς κατοίκους του "Ιούρα, και όχι μόνο επιδιώρθωσε τό ρολόι του "Αγγλου, αλλά κατασκεύασε και ένα καινούργιο από μνήμης.

☆

"Αφού είδαν τό ρολόι του Ζανρισάρ οί γείτονες —γεωργοί, βοσκοί, κλειθροποιοί, ξυλουργοί— έμαθαν γρήγορα νά φτιάχνουν κι' αυτοί ρολόγια. Τό παράδειγμα τους μιμήθηκαν και άλλα χωριά και ή καινούργια αυτή τέχνη διαδόθηκε σέ όλο τόν έλβετικό "Ιούρα. Αυτό ήταν ό,τι ακριβώς χρειαζόταν οί όρεινοί αυτοί για νά διασκεδάσουν την χειμερινή τους άνία. "Η ύπομονή και ή επιδεξιότης τους, συνδυασμένες με τίς υπέροχες εφευρέσεις ώρισμένων βιοτεχνιών της Γενεύης, έκαναν την 'Ελβετία τό κέντρο της βιομηχανίας ρολογιών.

Σήμερα, ή χώρα αυτή εξαγει περί τά 33 εκατομμύρια ρολόγια τό χρόνο. Τά περισσότερα προέρχονται από 2.500 εργαστήρια και εργοστάσια που απασχολούν 70.000 άνδρες και γυναίκες. "Όστόσο πολλά ρολόγια κατασκευάζονται ακόμη στο σπίτι από βιοτέχνες, που φτιάχνουν με τό χέρι όλα σχεδόν τά απαιτούμενα εξαρτήματα, από τό εκκρεμές ως τόν δευτερολεπτοδείκτη.

Μεταξύ των εφοδίων των μεγά-

λων έλβετικών εργοστασίων υπάρχουν και μερικά σπάνια, σπουδαία μηχανήματα, που παράγουν εξαρτήματα μικροτάτων διαστάσεων και που μπορούν νά επιτύχουν ανώτατο όριο κοπής 1)20 του πάχους μιάς κόλλας μεταξωτού χαρτιού. "Ενα τέτοιο μηχανήμα μεγάλης ακριβείας θα μπορούσε νά χωρίση μία τρίχα σέ 50 ίσα μέρη! "Αλλά από τίς 1.400 εργασίες που απαιτούνται για την κατασκευή ενός ρολογιού οί 1.000 γίνονται ακόμη με τό χέρι.

Οί εργάτες των εργοστασίων κατασκευής έλβετικών ρολογιών κερδίζουν 20% περισσότερα από όλους τούς άλλους μισθωτούς της "Ομοσπονδίας, πράγμα που τούς κάνει νά είναι οί καλύτερα αμειβόμενοι εργάτες της Ευρώπης. "Όστόσο εργάζονται υπό συνθήκες που θα έκλόνιζαν σοδάρά τά νεύρα κάθε φυσιολογικού ανθρώπου. "Απαγορεύεται απολύτως νά μιλούν: ό ύδρατμός ό προερχόμενος από την αναπνοή υπάρχει κίνδυνος νά όξειδώση τούς τροχούς. Τό φτέρνισμα είναι τέλεια καταστροφή. "Ενα χασμουρητό σέ ακατάλληλη στιγμή μπορεί νά έπηρέαση σοβαρά την ακρίβεια ενός ρολογιού. Προσοχή στον ιδρώτα! "Απαγορεύεται τό κάπνισμα. Οί γυναίκες απαγορεύεται νά φορούν άρωμα. Κάθε εργάτης, από τη στιγμή που μπαίνει μέσα σ' ένα εργαστήριο, βγάζει τά παπούτσια του και βάζει παντοφλές. Βάζει επίσης μία μπλούζα, ώστε νά προστατευώνται οί τροχοί από τη σκόνη.

"Η τοποθέτησις του έλατηρίου, που είναι δουλειά τόσο κοπιαστική και τόσο ακριβής, ανατίθεται πάντοτε στις γυναίκες: οί άνδρες έχουν γενικά πολύ πιό βαρύ χέρι. "Η πιό μικρή μετακινήσις —ακόμη και ενός χιλιοστο-

μέτρου— κατά την τοποθέτησι του λεπτού αυτού ὄργανου, τὸ ἐλάχιστο παραπάνω τέντωμα, ὑπάρχει κίνδυνος νὰ ἐπιφέρῃ σημαντικὴ διαταραχὴ στὴν ἀκρίβεια τοῦ ρολογιοῦ. Ὡστόσο οἱ ἄνδρες ὑπερέχουν σὲ ἄλλα σημεία: Χειρίζονται μὲ μεγάλη δεξιότητά τινι τόσο μικροσκοπικὰς πού χιλιάδες ἀπὸ αὐτὲς θὰ χωροῦσαν μέσα σὲ μιὰ δακτυλῆ-θρα.

Ἀσφαλῶς τὴν ἀνάπτυξιν μιᾶς τέτοιας δεξιότητάς εὐνοεῖ ἡ ἐμφυτὴ ὑπομονὴ καὶ ἡ φλογερὴ ἀγάπη πρὸς τὴν ἀκρίβεια. Ὡστόσο οἱ Ἑλβετοὶ ἀναγνωρίζουν γενικὰ ὅτι ὁ κύριος ἔπαινος ἀξίζει στὶς ἐπὶ τὰς σχολὰς ὠρολογιοποιῶ-ας, πού ἔχει ἡ χώρα τους.

Στὶς σχολὰς αὐτὰς τὸ ἐλάχιστον χρονικὸ διάστημα φοιτήσεως εἶναι δεκαπέντε μῆνες — γιὰ τὶς ἐργάτριες πού τοποθετοῦν τὰ ἐλατήρια. Τὸ μεγαλύτερον εἶναι ἐπὶ τὰς χρόνιαι — γιὰ ἕναν ἀρχιωρολογιοποιόν. Μόλις οἱ μαθηταὶ ἀποφοιτοῦν ἀπὸ τὶς σχολὰς τοὺς ἀρπάζουν οἱ ἐργοδότες.

Ὅποιοι παρουσιάσθῃ σὲ σχολὴ ὠρολογιοποιῶν πρέπει νὰ περάσῃ ἀπὸ μιὰ σειρά τέσσερις ἐπιδειξιότητος. Ἀρχίζουν δίνοντας στὸν ὑποψήφιον μιὰ λαβίδα, ἕνα κουτὶ βίδες καὶ μιὰ πλάκα διάτρητη μὲ μικρὰς ὀπές, τῶν ὁποίων ἡ διάμετρος κυμαίνεται μεταξύ τοῦ πάρχους μιᾶς τρίχας καὶ ἐνάμισι χιλιοστοῦ. Πρέπει νὰ ξεδιαλέξῃ ἀπὸ τὸ κουτὶ τὶς βίδες πού ἀντιστοιχοῦν στὶς διάφορες τρύπες καὶ νὰ τὶς τοποθετήσῃ. Τὰ λάθη του σημειώνονται καὶ χρονομετρεῖται ἡ ὥρα πού χρειάστηκε γι' αὐτὴ τὴ δουλειά.

Σὲ ἕνα δεύτερον τεστ — πού κί' αὐτὸ γίνεται γιὰ νὰ ἐξετασθῇ ἡ ἱκανότης τοῦ ὑποψηφίου ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκτίμησιν τῶν διαστάσεων — τοῦ θάθους καὶ τῶν ἀ-

ποστάσεων — τοῦ δείχνουν ἕνα διαβήτη ἀπὸ ἀπόστασι 1 ἢ 2 μέτρων καὶ τοῦ δίνουν ἕνα ἄλλο στὸν ὁποῖο πρέπει νὰ δώσῃ τὸ ἴδιον ἀνοιγμα.

Ὑστερα τοῦ παραδίδουν μιὰ πένσα καὶ ἕνα κομμάτι σύρμα, πού πρέπει νὰ τὸ λυγίσῃ κατὰ τρόπο πού νὰ σχηματίσῃ ἕνα γεωμετρικὸ σχῆμα ὅμοιον σὲ κάθε λεπτομέρεια μὲ ἕνα ὑπόδειγμα σχεδιασμένο σὲ μιὰ κόλλα χαρτί. Ὁ ὑποψήφιος περνᾷ δέκα ἀκόμη τουλάχιστον παρόμοια τέστα.

Μετά τὴν εἰσοδὸν του στὴ σχολή, ὁ μαθητὴς ζῇ μέσα σ' ἕνα κόσμον ἐργασίαν καὶ φροντίζει γιὰ τὴν συντήρησίν τους ὥσπου νὰ τελειώσῃ τὶς σπουδὰς του. Ὑστερα ἔρχεται ἡ ἐποχὴ πού φτιάχνει ὁ ἴδιος τὰ σύνεργά του. (Ἐνας ὠρολογιοποιὸς ἔχει περισσότερα τρυπάνια, καλούπια, βιδολόγους ὥς καὶ ἄλλα ἐργαλεῖα ἀπ' ὅ,τι ἕνας χειρουργός. Δὲν ὑπάρχει ἀρχιωρολογιοποιὸς ἀξίος τοῦ ὀνόματός του πού ἢ ἀξία τῶν ἐργαλείων του νὰ μὴ εἶναι τουλάχιστον 1.000 ἐλβετικὰ φράγκα).

Κατὰ τὸ διάστημα τῶν σπουδῶν του, κάθε μαθητὴς κατασκευάζει ὅλα τὰ ἐξαρτήματα τεσσάρων χρονομέτρων (ὀρισμένα χρονόμετρα ἔχουν 300 ἐξαρτήματα, ἐνῶ ἕνα κοινὸ ρολοὶ δὲν ἔχει παραπάνω ἀπὸ 150).

Στὴν Ἑλβετίαν ὀφείλεται τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς προόδου καὶ τῶν καινοτομιῶν πού ἔχουν ἐπιτευχθῇ στὴν ὠρολογιοποιῶ-σαν. Πρῶτοι οἱ Ἑλβετοὶ ἐκρηματώσαν ρουμπίνια ὥς ἔδρανα, πρῶτοι ἐκρηματώσαν κρᾶμα νικελίου καὶ χάλυβος ἀπὸ τὸ ὁποῖο κατασκευάζεται τὸ σύγχρονον ἐλατήριο, πρῶτοι κατασκεύασαν ἀδιάβροχα ρολόγια, καὶ ρολόγια πού κρουδίζονται αὐτομάτως.

Γιὰ νὰ κρουδισθῇ ἕνα ρολοὶ

ἀρκοῦν λίγα δευτερόλεπτα. Ὡστόσο, ἀπὸ δυὸ αἰῶνες, καταβάλλονται προσπάθειες γιὰ νὰ βρεθῇ ἕνα ἱκανοποιητικὸ σύστημα αὐτομάτου κρουδίσματος. Ἐνας ἐφευρέτης σκέφθηκε νὰ ἐκμεταλλευθῇ τὶς μεταβολὰς τῆς ἀτμοσφαιρικῆς πιέσεως πού προκαλεῖ τὸ ἀνοιγμα καὶ τὸ κλείσιμο τῶν πορτῶν. Ἐπέτυχε τὸ ἀποτέλεσμα πού ἐπιθυμοῦσε. Ὅταν ὁμως περνᾷ κανεὶς ἡσυχὰ τὴν θραυδιὰ του στὸ σπίτι, στὸ ἴδιο δωμάτιο, χωρὶς κανέναν νὰ βγῇ ἢ νὰ μῇ, τὸ ρολοὶ σταματᾷ. Ἐνας ἄλλος σόφιστηκε νὰ θάλλῃ μέσα στὸ ρολοὶ του ἕνα μικροσκοπικὸ θερμόμετρο. Ὅταν ἡ θερμοκρασία ἀνέβαινε ἔστω καὶ δυὸ βαθμούς, ἡ στήλη τοῦ ὑδραργύρου ἐσήκωνε μιὰ μπάρρα πού ἐξασφάλιζε τὴν κίνησιν τοῦ ρολογιοῦ.

Ὡστόσο, σήμερον, οἱ Ἑλβετοὶ χρησιμοποιοῦν μιὰ μέθοδον πού ἐφευρεθῇ πρὶν ἀπὸ δύο περίπου αἰῶνες ὁ Ἀμπράμ-Λουὶ Περρελέ: ἕνα θαρῶδι πού βρίσκεται στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ ρολογιοῦ καὶ ταλαντεύεται πάνω σὲ μιὰ θάσιν σὲ κάθε κίνησιν τοῦ χεριοῦ. Αὐτὸ τὸ «ἐσωτερικὸ ἐκκρεμές» ἀποτελεῖ τὴν ἀρχὴν τὴν ὁποία βασίζονται ὅλα τὰ αὐτόματα ρολόγια.

Ἀκόμη καὶ ἡ κατασκευὴ ἐνὸς κοινοῦ ρολογιοῦ πού ἔχει ἕνα μόνο κινητήρα εἶναι ἐξαιρετικὰ περίπλοκη. Ὡστόσο, οἱ δυσκολίες γίνονται σχεδὸν ἀπίστευτες ὅταν προσθέσῃ κανεὶς τροχοὺς καὶ κινητήρες συμπληρωματικούς γιὰ νὰ ἐκτελέσῃ τὸ ρολοὶ τὰς ἐκτελέσεις ὀρισμένων ἐιδικῶν ἐργασιῶν. Οἱ Ἑλβετοὶ κατασκευάζουν ρολόγια πού καταγράφουν τὶς ἀποστάσεις καὶ τοὺς σφυγμούς. Ὄρισμένα ἔχουν ὁμόκεντρον δίσκον πού δείχνουν τὴν ἡλιακὴ ὥραν, τὴν σεληνιακὴ ὥραν καὶ τὴν ὥραν διαφόρων μεσημβρινῶν. Ἐπ' εὐκαιρίαν

τῶν τελευταίων Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων οἱ Ἑλβετοὶ κατασκεύασαν ἕνα «ρολόι-φωτογραφικὴ μηχανή», τὸ ὁποῖον ὄχι μόνο φωτογραφίζει τὸν τερματισμὸν τῶν ἀθλητῶν, ἀλλὰ σημειώνει ἀκριβῶς καὶ τὸν χρόνον ἐπιδόσεως.

Ἐως τώρα μιλήσαμε μόνο γιὰ ρολόγια χρήσιμα. Οἱ Ἑλβετοὶ ὁμως ἔχουν κατασκευάσει καὶ ἀριστουργήματα ἐπινοητικότητος: ὁ τέως βασιλεὺς Φαρόυκ εἶχε ἕνα ρολοὶ γεμάτον ἀπὸ μηχανικά πούλια πού κελαῖδουσιν τὶς ὥρες. Ἀλλὰ ρολόγια ἔχουν ἀνθρωπάκια πού μονομαχοῦν καὶ σταματοῦν τὸν ἀγῶνα τοὺς γιὰ νὰ κτυπήσουν τὶς ὥρες, ἄλλα πάλι ἔχουν ἕνα μαγγάνι, ἢ ἀκόμη ἕνα σιδερεῶ πού κτυπᾷ ἐπάνω σ' ἕνα ἀμόνι. Ἐνα ἀπὸ τὰ πιὸ φημισμένα ρολόγια ἔχει ἕνα βοσκὸ πού παίζει μὲ τὸν αὐλὸν του κάτω ἀπὸ ἕνα δένδρον, ἐνῶ γύρω του χορεύουν μικροὶ ἔρωτες, ἕνας σκύλος γαυγίζει, τὰ πρόβατα βελάζουν, καὶ ἕνα κορίτσι κτυπάει μερικὰς καμπάνες πάνω σὲ ὀρισμένους νότες.

Τὸ μικρότερον ρολοὶ ἐλβετικῆς κατασκευῆς ἔχει περίπου τὸ μέγεθος τοῦ κεφαλιοῦ ἐνὸς σπύρου. Ὁ «νῆανος» αὐτὸς μπορεῖ νὰ τοποθετηθῇ στὸ στόμιον ἐνὸς φιαλίδου ἀρώματος ἢ μέσα σ' ἕνα σκουλαρίκι. Ἐνας Ἀφρικανὸς φύλαρχος παρήγγειλε ἕνα ρολοὶ πού μπορούσε νὰ χωρέσῃ μέσα σ' ἕνα χρυσὸ δόντι.

Παρὰ τὴν τελειότητα τοῦ μηχανισμοῦ τῶν σημερινῶν ρολογιῶν, οἱ Ἑλβετοὶ ἐξακολουθοῦν ἀδιάκοπα τὶς ἐρευνὰς τοὺς γιὰ τὸ τέλειον: τὸ ρολοὶ πού δὲν θὰ ἔχῃ ἀνάγκη καμμίας συντηρήσεως, πού δὲν θὰ πηγαίῃ ἐμπρὸς ἢ πίσω, δὲν θὰ σπᾷξῃ ἢ δὲν θὰ σταματᾷ. Ὑπάρχουν ἤδη ἡλεκτρονικὰ ρολόγια. Καὶ ἴσως νὰ ἔρθῃ ἡμέρα πού θὰ χρησιμοποι-

ηθῇ καὶ στὴν ὁρολογιοποιῖα ὁ συνεχίσουν τὸ θριαμβευτικὸ τους μικροσκοπικὸς «μεταλλάκτης». «τίκ-τάκ», πρωτοπόροι τῆς βιο-
 «Ὅ,τι καὶ ἂν συμβῇ στὸ μέλλον, μηχανικῆς πρόόδου σὲ ὅλο τὸν οἱ Ἑλβετοὶ ἔχουν σκοπὸ νὰ κόσμος.

Μία μικρούλα θρίσκει σ' ἓνα χορευτικὸ τσαϊ μαζί μὲ τὸ φλέρτ της. Σὲ μιὰ στιγμή ἐξαφανίζεται. Σὲ ἓνα ἄλλο τραπέζι διέκρινε κάτι φίλους ποὺ εἶχε νὰ τοὺς δῇ χρόνια. Συζητοῦν, φλυαροῦν ὥρα πολλή. Ἡ μουσικὴ παίζει... παίζει... Ὑστερα ἀπὸ καμμιὰ ὥρα ἔρχεται τὸ γκαρσόνι καὶ τῆς δίνει ἓνα σημείωμα. Ἀναγνωρίζει τὸ γράψιμο τοῦ καβάλλιέρου της ποὺ τὸν εἶχε τελείως ξεχάσει.
 «Δὲν μπορῶ νὰ ἐξηγήσω, ἔγραφε τὸ σημείωμα, τοὺς λόγους τῆς τόσο μακρᾶς σιωπῆς σου. Δυὸ λόγια σου, πότε-πότε, θὰ μοῦ ἔδιναν μεγάλη εὐχαρίστησι!»

A. B.

Ὁ ὑπάλληλός μιᾶς ἐταιρίας αὐτοκινήτων βγήκε μὲ ἓνα ὑποψήφιο ἀγοραστὴ γιὰ νὰ τοῦ ἐπιδείξη τὸ νέο μοντέλο. Ὑστερα ἀπὸ καμμιὰ τριανταρὶά χιλιόμετρα τὸ αὐτοκίνητο σταμάτησε. Ὁ πελάτης κατέβηκε καὶ ἄνοιξε τὴ μηχανή:

—Μὰ ποῦ ἔχουν βάλει τὸ μοτέρ; ρώτησε μὲ ἀπορία.

—Θὰ τὸ ἔχουν ξεχάσει στὸ ἐργοστάσιο, εἶπε χαμογελώντας ὁ ὑπάλληλος. Ἀλλὰ αὐτὸ σὰς δείχνει τί ἐξαιρετικῆς ποιότητος αὐτοκίνητο παίρνετε! Ξέρετε τί θὰ πῇ τριάντα χιλιόμετρα χωρὶς μοτέρ!

Up.

Στὴν πόρτα τοῦ γραφείου ἐνὸς μεγάλου ἐκδότου ὑπῆρχε ἡ ἐξῆς πινακίδα: «Κλείνετε σιγὰ τὴν πόρτα, ἀκόμη καὶ μετὰ τὴν ἀπόρριψι τοῦ χειρογράφου σας!»

Constellation

Σ' ἓνα ἀστυνομικὸ ρωμάντσο τοῦ περασμένου αἰῶνος διάβασα: ...καὶ ὁ παπαγάλος φώναζε τονίζοντας ὅσο μπορούσε περισσότερο τὰ ρ: Κτήνος! Κτήνος!

A. B.

Δὲν εἶναι περισσότερο ἀπὸ πέντε χρόνια ... κι' ὅμως ἦμουν ἀκόμη παιδί.

Ὁ ἀλήτης

τῶν παιδικῶν μου χρόνων

Τῆς
FRANCOISE SAGAN

Γιὰ νὰ διηγηθῶ αὐτὴ τὴν ἱστορία, πρέπει νὰ θυμῶ τὸ Παρίσι, τὸ Παρίσι τοῦ καλοκαιριοῦ. Οἱ καστανιές εἶναι ξερὲς καὶ τὰ φύλλα τους τρίζουν κάτω ἀπὸ τὰ πόδια, οἱ δρόμοι εἶναι λευκοί. Κάτι σὰν σκόνη σηκώνεται πολλὲς φορές στὶς γωνιές τῶν δρόμων καὶ ἔρχεται καὶ σβῆνει στὰ πόδια σας. Δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος ἔξω ἀπὸ μερικoὺς δυστυχισμένους μᾶθητές, ὅπως ἐγὼ π. χ., ποὺ οἱ ἐξετάσεις τοῦ Ἰουλίου τοὺς ἔχουν ρίξει στὴν ἐγκατάλειψι τῶν γονίων τους καὶ στὴ φρίκη τῆς πολλῆς δουλειᾶς.

Τὸ σχολεῖο ποὺ ἦμουν βρισκόταν σὲ μιὰ ἡσυχία συνοικία. Ἐργαζόμαστε μὲ τὰ παράθυρα ἀνοιχτά

στὴν ἀποπνικτικὴ ζέστη, ἄρρωστες ἀπὸ στενοχώρια καθὼς σκεπτόμαστε τὴ θάλασσα καὶ τὴν παραλία ποὺ εἰχαμε ἀρνηθῇ. Ἡ μόνη διασκέδασις ἦταν, ἀργὰ τὸ ἀπόγευμα, ἓνας περίπατος ποὺ κάναμε ὅλες μαζί, στοὺς ἔρημους δρόμους. Γρήγορα οἱ περίπατοι αὐτοὶ μοῦ ἐγίναν ἀνυπόφοροι τόσο μονότονη ποὺ ἦταν ἡ διαδρομὴ καὶ πόση ντροπὴ ἐνοιωθὰ νὰ περιδιαβάω στοὺς δρόμους μὲ ἓνα τσοῦρμὸ κορίτσια.

Μὲ κάποιο πρόσχημα κατάφερα νὰ ξεφύγω. Ἔτσι, τὸ σούρουπο, εἶχα μιὰ ὥρα στὴ διάθεσί μου, γιὰ νὰ περιδιαβάω μόνη στὴν μελαγχολικὴ αὐλὴ ὅπου τὸ χῶμα ἔτριζε κάτω ἀπὸ τὰ πόδια μου, καὶ νὰ κάθωμαι

στούς σκονισμένους πάγκους· ή άργή και γκρίζα αυτή ώρα μου άρεσε πολύ. Τεντωνόμουν, χασμουριόμουν, μετρούσα τὰ δέντρα, γεύόμουν αυτή την κάπως άνούσια μοναξιά. Άλλά μιὰ μέρα που είχα συνοδεύσει μιὰ φίλη ως την έξοδο του σχολείου, ό θυρωρός έκλεισε την πόρτα και βρέθηκα μόνη και ελεύθερη! έχοντας όλόκληρη ώρα μπροστά μου μέσα σ' ένα άγνωστο Παρίσι.

Ο Σηκουάνας ήταν κοντά. Τό είχα προσέξει σ' ένα μου περίπατο. Άλλωστε, οί δρόμοι κατέβαιναν προς αυτόν όπως πέτρινοι χείμαρροι· δεν είχα παρὰ να τους ακολουθήσω. Σπάνια είχα νοιώσει μιὰ τέτοια αίσθησι της περιπέτειας. Φορούσα ακόμη μιὰ παλιά μαθητική ποδιά, μαύρη και βρωμισμένη από μελάνια, αλλά δεν μ' ένοιαζε. Μιὰ πόλι, μιὰ ώρα που προσφέρονταν. Άπό μένα εξαρτιόταν να δεχθώ την προσφορά. Άν δεν κατάφερα να γυρίσω την ίδια ώρα με τις άλλες, θα με απέβαλλαν, αλλά τώρα πιά δεν τó σκεπτόμουν καθόλου. Είχα φθάσει στην όχθη· ό Σηκουάνας κυλούσε άργα μπροστά μου.

Ο Σηκουάνας ήταν κίτρινος και γαλάζιος και λαμπερός. Ήταν έξη ή ώρα και ό ήλιος μόλις άρχιζε να γέρνει στο βάθος του άνοιχτογάλαζου ούρανο. Κατέβηκα τὰ σκαλοπάτια και άρχισα να περπατώ στην όχθη του ποταμού. Δεν υπήρχε ψυχή· κάθησα στο παραπέτο, και άρχισα να κουνώ τὰ πόδια μου. Ήμουν άληθινά ευτυχισμένη.

Στο βάθος της προκυμιάς, κοντά στο φώς, είδα να φθάνη μιὰ σκιά. Ήταν μιὰ σιλουέττα μαύρη και λεπτή, με ένα μπογαλάκι στο χέρι. Ωστόσο, είχε ένα βάδισμα άνετο και έλαφρό, μάλλον ενός σπόρτσμαν παρὰ άλήτη. Μόνο όταν ήρθε κοντά μου ξεχώρισα τó πρόσωπό του. Ήταν περίπου πενήντα χρόνων, με γαλάζια μάτια και άμέτρητες ρυτίδες. Με κοίταξε γιά μιὰ στιγμή, δίστασε και χαμογέλασε. Του χαμογέλασα και γώ. Τότε άκούμπησε κοντά μου τó μπόγο του και με ρώτησε: «Μπορώ να καθήσω;» με ένα τόσο τελείως κο-

σμικό σάμπως ό Σηκουάνας και οί όχθες του να ήταν τó σαλόνι μου. Του χαμογέλασα χωρίς ν' άπαντήσω, γιατί τὰ είχα χάσει, και κάθησε κοντά μου.

Δέ με ρώτησε τί έκανα, ούτε τ' όνομά μου, ούτε την ηλικία μου, ούτε τόν λόγο που με είχε φέρει στις έξη ή ώρα και με μαύρη ποδιά στην όχθη του Σηκουάνα. Έβγαλε ένα τσιγάρο από την τσέπη του, μου τó πρόσφερε, ύστερα άναψε και κείνος ένα. Είχε ώραία, άβασάνιστα χέρια, και τὰ νύχια του ήταν λίγο βρώμικα. Πέρασαν λίγα λεπτά χωρίς να πούμε τίποτε· ύστερα μου είπε: «Τώρα θα δήτε να περνά μιὰ από τις παλιότερες μαούνες του Σηκουάνα. Την ξέρω εδώ και τρία χρόνια, και τρία χρόνια άναρωτιέμαι πώς μπορεί ακόμη και ταξιδεύει». Είδαμε να περνά μιὰ πολύ παλιά μαούνα, που δεν μ' ένδιέφερε σχεδόν καθόλου. Ο άνθρωπος αυτός ήταν που με ένδιέφερε και αυτό μου έκανε κατάπληξι, γιατί ήμουν μόλις δεκάξη χρόνων και τὰ διβλία με ένδιέφεραν πολύ περισσότερο από τους ανθρώπους. Τόν ρώτησα αν διάβαζε και κοκκίνισα άμέσως γιατί βρήκα ήν έρώτησί μου άνόητη· την είχα άπειθύνει σε έναν άνθρωπο που ήταν φανερό ότι δεν είχε τὰ μέσα να άγοράση διβλία. Μου άπάντησε ότι είχε διαβάσει πολύ και με ρώτησε τί διβλίο διάβαζα τώρα. Του είπα, και μου μίλησε γι' αυτό με πολύ έξυπνες παρατηρήσεις.

Σηκώθηκα ξαφνικά, βλέποντας πώς ήταν κοντά· έπτά· φοβήθηκα την τιμωρία. Του είπα ότι έπρεπε να φύγω άμέσως. «Κρίμα», μου άπάντησε. Και ύστερα συνέχισε μισογελώντας: «Πρέπει να είσθε τόσο άκριβής στην ώρα σας;» Και πρόσθεσε ότι εκείνος θα έμενε και ότι θα τόν εύχαριστούσε να με ξαναδ ή την άλλη μέρα. Μου ύποσχέθηκε να με μάθη πράγματα που θα με διασκέδαζαν ίσως γιά τόν συγγραφέα του διβλίου που διάβαζα. Ήταν του Φλωμπέρ, και δεν ήξερα γι' αυτόν τίποτε· ή ιδέα ότι ό άλήτης θα μιλούσε γι' αυτόν με εύχαρίστησε πολύ. Τόν χαίρετσα και

γύρισα στο σχολείο τρέχοντας. Στη γωνιά ενός δρόμου, συναντήθηκα με τó τσούρμo που γύριζε από τόν περίπατο, χώθηκα άνάμεσά τους και γύρισα χωρίς καμμιὰ δυσκολία.

Άπό την ήμέρα εκείνη άρχισε μιὰ παράξενη έβδομάδα. Τό έσκαγα εύκολα, έτρεχα στόν Σηκουάνα και κεί έβρισκα τόν φίλο μου. Δεν ήξερα τ' όνομά του, ούτε κείνος τó δικό μου, μιλούσαμε γιά όλα και γιά τίποτε, καθισμένοι στο παραπέτο, ενώ ό Σηκουάνας άλλαζε χρώματα, και γινόταν γρίζος, ύστερα λευκός. Ο ήλιος χανόταν, ήξερα πώς δεν μου έμεναν παρὰ δέκα λεπτά, γύριζα και του χαμογελούσα λυπημένα και χαμογελούσε και κείνος· μου πρόσφερε τó τελευταίο τσιγάρο με ένα ύφος σά να με λυπόταν. Αυτός ό οίκτος, αυτή ή συμπόνια γιά την στενοχώρια μου που έφθανε ή ώρα να φύγω με ξενεύριζε και στο τέλος του είπα ότι ήμουν έσωτερική και ότι θα με απέβαλλαν αν άργούσα. Δέ φάνηκε να τού έκανε καμμιὰ έντύπωσι, πήρε ύφος σοβαρό και με λυπήθηκε. Με την φόρα που είχα πάρει, τού είπα ότι θα προτιμούσα χίλιες φορές να ήμουν σάν κι' αυτόν και να τριγυρνά στις όχθες του ποταμού. Άρχισε να γελά: «Αυτό είναι πολύ πιό δύσκολο άπ' ό,τι νομίζετε! Χρειάζεται δύναμι!»

Τόν ρώτησα τί είδους. Μου άπάντησε πώς έπρεπε να «ξέρω να ζήσω». Γιά μένα, ζωή ήταν να έχω φίλους, χρήματα, να χορεύω, να γελάω, να διαβάζω. Αυτός δεν έκανε τίποτε άπ' αυτά. Άφού σκέφθηκα όλο τó βράδυ, αποφάσισα να τόν ρωτήσω την άλλη μέρα τί έννοούσε με τó «να ξέρω να ζήσω».

Την άλλη μέρα, έβρεχε λίγο. Οί συμμαθήτριάς μου ώστόσο βήκαν με άδιάβροχα και γώ έφυγα με τή βροχή φορώντας τή μαύρη μου ποδιά. Έτρεχα συνεχώς — τόσο φοβόμουν μήπως είχε φύγει. Έφτασα λαχανιασμένη, μουσκεμένη, και τόν βρήκα κάτω από τó τόξο της γέφυρας με τó αιώνιο τσιγάρο του. Έβγαλε από τόν μπόγο του ένα τεράστιο πουλόβερ, μάλλον βρώμικο

και λυωμένο, και μου τó έρριξε στην πλάτη. Οί σταγόνες της βροχής έπεφταν σιγά σιγά στόν Σηκουάνα. Τό ποτάμι ήταν θλιμμένο και βρώμικο. Τόν ρώτησα τί έννοούσε λέγοντας «ζωή» και έσπαζε σε γέλοια: «Έχεις συνέχεια στις ιδέες σου, αλλά τί να σου κάνω; Φεύγω αύριο. Θα σου πώ».

Μου είπε τότε ότι είχε γυναίκα και παιδιά, ένα πολύ ώραίο αυτοκίνητο και χρήματα. «Μιὰ πολύ καλή θεία — είπε γελώντας. Πήγαινα στις 8 στο γραφείο, εργαζόμουν όλη την ήμέρα, γύριζα τó βράδυ στη χαριτωμένη μου γυναίκα, στά όμορφα παιδιά μου, έπινα ένα κοκταήλ. Τρώγαμε με φίλους, μιλούσαμε γιά τὰ ίδια πράγματα, πηγαίναμε στο θέατρο και στόν κινηματογράφο, περνούσαμε τις διακοπές μας σε ωραιότερες άκρογιαλιές. Και ύστερα, μιὰ μέρα...»

Μιὰ μέρα τὰ βαρέθηκα όλα. Ξαφνικά, κατάλαβε ότι ή ζωή του έφευγε, και πώς αυτός δεν είχε τόν καιρο να βλέπει τó πέρασμά της. Ότι είχε πιαστή μέσα σε μιὰ παγίδα, ότι δεν είχε καταλάβει τίποτε γιά τίποτε, και ότι μένα σε είκοσι χρόνια ίσως να πέθαινε χωρίς να έχη κάνει τίποτε άλλο παρὰ να εξασφάλιση κάποια κοινωνική θέσι.

«Ήθελα να βλέπω τόν καιρό να περνά, τή μέρα να σδήνη· ήθελα να άκούω τó αίμα μου να χτυπά, να νοιώθω την τραχύτητα και τή γλυκύτητα της ζωής. Έφυγα. Με πιστεύουν γιά ανισόρροπο· μου δίνουν λίγα χρήματα. Άπό τότε γυρίζω και κυττάζω τὰ ποτάμια και τους ούρανους και δεν κάνω ποτέ τίποτε· ζω· Μόνο αυτό κάνω. Θα σου φαίνεται, φαντάζομαι, παράξενο».

Δέ μου φαινόταν παράξενο. Σκεπτόμουν μόνο πώς και γώ μιὰ μέρα θάπεφτα σε κάποια παγίδα· έβλεπα τόν καιρό μου γεμάτο άσχαλίες, τόν θάνατο σύντομο· και όλα αυτά χωρίς να έχω δ ή τίποτε, χωρίς να έχω τίποτε καταλάβει. Ίσως να έπρεπε να άντισταθώ. Να άντισταθώ σκληρά. Γιά πρώτη φορά τού έπιασα τó χέρι. Ήταν σκληρό και ξερό, μου έκανε εύχαρίστησι.

Ίσως ήταν ο μόνος φίλος και αυτός επρόκειτο να φύγει: δεν θα τον ξανάβλεπα. Τον ρώτησα και μου απάντησε ότι βεβαίως δε θα με ξανάβλεπε, αλλά ότι αυτό δεν είχε σημασία. Ότι μια καλοκαιριότητα εβδομάδα στις όχθες του Σηκουάνα ήταν ό,τι χρειαζόταν για να κερδίσει και να χάσει κανείς ένα φίλο. Ύστερα μου χαμογέλασε και

έφυγε. Τον είδα να χάνεται στον ήλιο.

Γύρισα στο σχολείο τρέχοντας. Είχαν τελειώσει πιά για μένα οι κρυφές βόλτες στους ξέθωρους δρόμους και στον Σηκουάνα. Μου είχε μείνει ωστόσο, κάτι, κάτι σαν κούρassi εύτυχισμένη. Και η γεύσι του χρόνου, άγκιστρωμένη άπάνω μου σαν ένα ζώο γνώριμο πιά.

Η Φρανσουάζ Σαγκάν είναι σήμερα 18 ετών. Το βιβλίο της Bonjour Tristesse έχει κατακτήσει όλο τον κόσμο. Η ζωή, τα πράγματα, τις σχέσεις των ανθρώπων, τα βλέπει με το καθαρό μάτι των λίγων της χρόνων και αυτό δίνει σε ό,τι γράφει μία ξεχωριστή γοητεία.

Κανένας άνδρας δεν μπορεί να θεωρηθεί άποτυχία, ως τη στιγμή που η γυναίκα του θα πιστέψει ότι είναι.

Coronet

Όταν βλέπετε άνδρα να ανοίγει την πόρτα του αυτοκινήτου του σε γυναίκα, μπορείτε να είστε βέβαιοι ότι ή το αυτοκίνητο ή η γυναίκα είναι καινούργια.

A. M.

Το φως του ήλιου είναι ζωγραφική.
Το φως της σελήνης είναι γλυπτική.

H.—

Οι γυναίκες κάνουν για την εμφάνισί τους άτιμωρητή απάτες, για τις οποίες ένας έμπορος αυτοκινήτων θα πήγαινε φυλακή.

H.—

Ψυχίατρος, είπε μιὰ μέρα ο Ζαν Ριγκώ, είναι ο άνθρωπος που πηγαίνει στο καμπαρέ και αντί για τα νούμερα κυττάζει τους θαμώνες!

Constellation

ΕΚΕΙ ΟΠΟΥ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΖΕΤΑΙ Η BOMBA ΥΔΡΟΓΟΝΟΥ

Ο H. TAYLOR είναι ο πρώτος δημοσιογράφος, στον οποίο επειράγη να δηϊώσει εγκαταστάσεις του γεμάτου μουσική και μουσικότητα εργοστασίου, όπου κατασκευάζεται η βόμβα υδρογόνου. Η εξαιρετική περιγραφή που ακολουθεί στο παρακάτω άρθρο είναι η πρώτη που βλέπει το φως της δημοσιότητας.

Του

HENRY TAYLOR

Οι εγκαταστάσεις του εργοστασίου κατασκευής της βόμβας υδρογόνου αποτελούν το μεγαλύτερο οικοδομικό κατόρθωμα της παγκοσμίου ιστορίας. Ο χώρος, μεγαλύτερος από την πόλη του Σικάγου, καλύπτει μία έκταση 315 τετραγωνικών μιλίων και εκτείνεται σε τρεις επαρχίες της Νοτίου Καρολίνας. Το μεγάλο μυστικό εργοστάσιο ακολουθεί επί 27 μίλια τις όχθες του ποταμού Σάβαννα. Η κατασκευή του έσοιχισε ένα δισεκατομμύριο τετρακόσια εκατομμύρια δολάρια.

Οι εγκαταστάσεις περιλαμβάνουν 280 κτίρια. Πολλά απ' αυτά έχουν τόσο ενισχυμένη κατασκευή που η ανθεκτικότητά τους μπορεί να συγκριθεί με την ανθεκτικότητα του θωρηκτού Μισούρι. Σχεδόν όλα είναι χωρίς παράθυρα. Μερικά είναι σαν τεράστια γκρίζα τέρατα που ορθώνονται προς τον ούρανο σε σειρές από μπετόν και ατσάλι, σε σχήματα που δεν θυμίζουν τίποτα απ' όσα

σχεδίασε μέχρι σήμερα ο άνθρωπος. Μερικά μάλιστα απ' αυτά είναι έντελως άκατοίκητα, γιατί αυτά που συμβαίνουν στα σπλάχνα τους είναι σωστός θάνατος για κάθε ζωντανό οργανισμό.

Μερικά από τα κτίρια αυτά έχουν μία επιβλητική, μεταλλική μεγαλοπρέπεια. Άλλα είναι χαμηλά και άχαρα, με προσθήκες και εισόδους από τις οποίες περνάτε με την εντύπωση ότι προχωρείτε στο στόμα ενός τεράστιου φειδιού. Άλλα πάλι αποτελούνται από κομμάτια τεραστίων σωλήνων με χρώμα αλουμινίου, τεράστια ντεπόζιτα σαν πεταμένα στην τύχη, χωρίς τοίχους, γιατί οι ατμοί και οι καπνοί από τις παράξενες επεξεργασίες που γίνονται στα σωθικά τους θα ήταν δηλητηριώδεις αν τους περιώριζε κανείς μέσα σε τοίχους. Άκόμη περισσότερο το πρόβλημα αερισμού σε μιὰ τέτοια περίπτωση δεν θα μπορούσε να λυθεί ποτέ. Πραγματικά, μερικά από τα αέρια που εκλύ-

ονται στο στάδιο αυτό της πέ-
ξεργασίας είναι τόσο επικίνδυ-
να, ώστε χρειάζεται να διοχετεύ-
ονται σε ένα πύργο ύψους 130
μέτρων και να καίγονται εκεί
ψηλά. Το θέαμα την νύκτα με
τις άγριες φλόγες που γλύφουν
τόν ουρανό είναι πραγματικά φο-
βερό, σχεδόν τρομακτικό.

Παντού βλέπει κανείς άντλίες
και ηλεκτρικούς υποσταθμούς.
Για την ψύξη των ατομικών αντι-
δραστήρων χρειάζεται τεραστία
ποσότης νερού, αρκετή για την
ύδρευση μιάς πόλεως σαν την Φι-
λαδέλφεια. Το κύριο δίκτυο κυ-
κλοφορίας του νερού έχει έκταση
85 μιλίων. Από το νερό αυτό
ελάχιστο καταναλίσκεται. Α-
πλώς κυκλοφορεί και ξαναγυρί-
ζει στον ποταμό Σάβαναχ. Οι ε-
ναέριες ηλεκτρικές γραμμές έ-
χουν μήκος 128 μιλίων. Το έρ-
γοστασιακό συγκρότημα χρειά-
ζεται τόση ηλεκτρική ενέργεια
όση και ολόκληρη η Πολιτεία
Ντελαουαίρ.

☆

Κάθε άτομο που μπαίνει μέ-
σα στο χώρο των εγκαταστάσε-
ων φωτογραφίζεται. Κάθε κτίριο
περιβάλλεται από χωριστό δι-
κτυο συρματοπλεγμάτων και έχει
ιδιαιτέρως μυστικό σύστημα προ-
στασίας. Υπάρχουν ένοπλοι σκο-
ποί και ομάδες από αυτοκίνητα
έφωδιασμένα με ασύρματο περι-
πολούν κοντά σε κάθε σταθμό έ-
λέγχου. Ακόμη και ο γενικός
διευθυντής των εγκαταστάσεων
και οι άρχηγοί των υπηρεσιών α-
σφαλείας που με συνόδευσαν, εί-
ναι υποχρεωμένοι να σταματούν
και να ύφιστανται πλήρη έλεγχο
σε κάθε σταθμό συναγερμού και
έλέγχου. Δεν παίζει κανένα ρόλο
αν είχαν περάσει από το σημείο
εκείνο πριν από λίγα λεπτά και
υποβλήθηκαν στον αυστηρό έ-
λεγχο.

Πώς πρωτάρχισαν όλα αυτά;
Η ατομική βόμβα υπήρξε μία
έπιτυχία. Κατωρθώθηκε η δέ-
σμευσις της πυρηνικής ενέργειας
ή διάσπασις του ατόμου. Έμά-
θαμε το μυστικό της μετατροπής
των στοιχείων και κατωρθώσαμε
να μετατρέπουμε ένα στοιχείο σε
άλλο, διαφορετικό. Κατάσκευα-
σαμε ατομική βόμβα τόσο ισχυ-
ρή που στίς δοκιμές του Μπικίνι
σήκωσε δέκα εκατομμύρια τόν-
νους νερό σε ύψος δύο μιλίων.
Όταν όμως η ΕΣΣΔ πραγμα-
τοποίησε την έκρηξη της δικής
της ατομικής βόμβας, τον Αύγου-
στο του 1949, αποφασίσθηκε η
κατασκευή της ακόμης ισχυρότε-
ρης υδρογονικής βόμβας.

Το γνωστό γεγονός ότι η ατο-
μική βόμβα δημιουργούσε θερ-
μοκρασία πενήντα εκατομμυρίων
βαθμών εκατονταβάθμου, ώδηγη-
σε στη λύσι του προβλήματος
της κατασκευής της βόμβας υ-
δρογόνου. Ο ήλιος που παράγει
ενέργεια από την μετατροπή του
αερίου ήλιου σε υδρογόνο, έχει
θερμοκρασία 20 περίπου εκα-
τομμυρίων βαθμών. Οι επιστήμη-
νες λοιπόν σκέφθηκαν ότι η έκ-
ρηξις της ατομικής βόμβας θα
μπορούσε να δώσει πυρηνική άν-
τίδρασι σαν εκείνη του ήλιου, αρ-
κεί να χρησιμοποιηθούν τα κα-
τάλληλα υλικά. Η ατομική βόμ-
βα τότε θα μπορούσε να χρησι-
μεύση σαν επικρουστήρ για το
μηχάνημα πυροδοτήσεως. Το μη-
χάνημα αυτό με τη σειρά του θα
μπορούσε να προκαλέσει την ά-
νάφλεξι ή την σύγκρουσι δυο α-
πὸ τα βαρύτερα ισότοπα του υ-
δρογόνου.

☆

Η απόφασις για την απόπειρα
κατασκευής της βόμβας υδρογό-
νου ελήφθη στον Λευκό Οίκο,
στις 31 Ιανουαρίου 1950. Το τε-
χνικό πρόβλημα όμως μιάς τέ-

τοιας κατασκευής ήταν τεράστιο.
Η βόμβα υδρογόνου θα έπρεπε
να περιέχει ραδιενεργά υλικά θ-
μοια με εκείνα των άστρων και
να παράγει θερμοκρασίες εξαι-
ρετικά υψηλές. Οι επιστήμονες
του ποταμού Σάβαναχ μου έλε-
γαν ότι το κόστος των υλικών
αυτών, σύμφωνα με τους πρώτους
υπολογισμούς, έφθανε το ένα έ-
κατομμύριο δολάρια για κάθε
λίμπρα. Η βόμβα θαπρεπε να τα-
ξιδεύη πρὸς το στόχο σε θερμο-
κρασία 400 θ. Φαρενάιτ υπό το 0
και το βάρος της βόμβας θα έ-
πρεπε να είναι περίπου 60 τόννοι.
Έτσι η αεροπορική μεταφορά
της ήταν αδύνατη.

Το υλικό που χρησιμοποιείται
σήμερα άποτελεί μεταγενέστερο
εύρημα της επιστήμης. Χρειάστη-
κε όμως το τεράστιο αυτό έργο-
στάσιο για την παρασκευή του
υλικού αυτού.

Στην αρχή, οι τεχνικές δυσ-
κολίες της παραγωγής και ο όγ-
κος ενός τέτοιου εργοστασίου
ήταν τόσο μεγάλα, ώστε καμμία
έγγυησις δέν μπορούσε να δοθῇ
ότι ήταν δυνατή η παραγωγή
αυτού του πυρηνικού υλικού.
Παρ' όλα όμως αυτά, η εταιρία
Ντυπὸν υπέγραψε την 1 Αύγου-
στου 1950 συμβόλαιο με την Έ-
πιτροπή Ατομικής Ένεργείας
και ανέλαβε το έργο και την ευ-
θύνη για τις χιλιάδες των υπερ-
γολάθων.

Όταν οι μηχανικοί άρχισαν να
έρευνουν για το κατάλληλο μέ-
ρος, ξεκίνησαν από τα ποτάμια
έπειδή θα χρειαζόταν μεγάλη πο-
σότης νερού για τους ατομικούς
κλιβάνους. Χρειαζόταν έντούτοις
και η συνδρομή πολλών άλλων
παραγόντων. Συνολικά μελετή-
θηκαν 114 τοποθεσίες και τον
Νοέμβριο του 1950 μία κοινή έ-
πιτροπή κατέληξε να προκρίνη
την περιοχή νοτίως του Αϊκεν,

στις όχθες του ήμερου ποταμού
Σάβαναχ.

Έξι μικρές κωμοπόλεις χρει-
άστηκαν να έρημωθούν όπως το
Έλλεντον, που εξακολουθεί να
άναφέρεται στον οδηγό των Ταχυ-
δρομείων χωρίς όμως να υπάρ-
χη σ' αυτό ψυχή ζωσα. Ο κό-
ριος δρόμος είναι έρημος και οι
πόρτες των εγκαταλειμμένων
σπιτιών άνοιχτές, ένῶ ο άνεμος
θροντά άνοιγοκλείνοντας τα πα-
ραθυρόφυλλα. Γιατί τα σπίτια
αυτά υπάρχουν ακόμα και σήμε-
ρα στην καρδιά της μυστικής πε-
ριοχής. Συνολικά χρειάστηκε να
«ξεσπιτωθούν» 1500 οικогένειες
και να εγκατασταθούν άλλοι.

Έν τῷ μεταξύ είχε άρχισει η
έργασία της Ντυπὸν. Τα σχέδια
και οι υπολογισμοί χρειάστηκαν
δύο εκατομμύρια φύλλα χαρτιού.
Το χῶμα και τα μπάζα που έβγα-
λαν από την περιοχή, θα ήταν
άρκετά για την κατασκευή ένδς
τοίχου ύψους τριών μέτρων ποδ
θα άρχιζε από την Ατλάντα και
θα έφθανε ως το Σήτλ.

Οι οικοδομικές έργασίες άρχι-
σαν τον Φεβρουάριο 1951. Τὸν
Σεπτέμβριο 1952 ο αριθμός των
άπασχολουμένων έργατών έφθα-
σε στο άνωτατο σημείο του, στις
38.500. Η μέση ηλικία του προ-
σωπικού και των μηχανικών μό-
λις έφθανε τα σαράντα χρόνια.

Σήμερα το προσωπικό που
χρησιμοποιείται για τη λειτουρ-
γία των εγκαταστάσεων είναι πε-
ρίπου 8.500 άτομα. Όλοι κατοί-
κουν έξῶ από τὸν χώρο που έχει
χαρακτηρισθῇ άπηνγορευμένη ζώ-
νη. Στις οικοδομικές έργασίες έ-
σημειώθηκε και ένα παγκόσμιο
ρεκόρ ασφαλείας. Οι άνθρωποι
εργάστηκαν επί έξι εκατομμύρια
ῶρες συνολικῶς χωρίς να σημει-
ωθῇ οὔτε μιά ῶρας άπώλεια λό-
γω άτυχήματος.

Τὸ πρώτο προϊόν των έργο-

στασιών δοκιμάσθηκε στο Ένιβε-τόκ του Ειρηνικού την 1 Νοεμβρίου 1952. Η βόμβα που χρησιμοποιήθηκε εκεί θαφτίσθηκε «Μάικ». Ήταν τόσο μεγάλη που δεν μπορούσε να ριχθεί από αεροπλάνο. Με την έκρηξή της εξαφανίσθηκε έντελως το νησί Έλουγκελάμπ αφήνοντας στη θέση του ένα κρατήρα βάθους 55 μέτρων και πλατύς ενός μιλίου, χώρο δηλαδή άρκετο για να περιλάβει 14 κτίρια σαν το Πεντάγωνο.

Η βόμβα αυτή μόνη της ήταν ισχυρότερη από το συνολικό βάρος όλων των βομβών μαζί που ρίχθηκαν έναντιον της Γερμανίας και της Ιαπωνίας κατά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο.

Το 1954 δοκιμάσθηκε μία άλλη βόμβα υδρογόνου, τη φορά αυτή ξεελιγμένη αρκετά ώστε να μπορεί να μεταφερθεί με αεροπλάνο. Η δύναμις της έκρηξής της ήταν μερικές φορές μεγαλύτερη από την δύναμη της πρώτης.

☆

Το πρώτο βήμα για την κατασκευή της βόμβας υδρογόνου είναι η παραλαβή στο εργοστάσιο μερικών πλακών καθαρού γυαλιστερού ουρανίου. Μία λίμπρα από το υλικό αυτό (ό όγκος του είναι περίπου όσος και ένα μπαλάκι του γκόλφ) περικλείει την ίδια ενέργεια όση και ή νιτρότολολόλη που θα χρειαζόταν για να γεμίσει το Στάδιο Γιάνκου της Ν. Υόρκης. Το ούράνιο τοποθετείται μέσα σε μακρούς κυλίνδρους. Το υλικό που πρόκειται να «βομβαρδισθεί» από το ούράνιο τοποθετείται σε όμοιους κυλίνδρους σε τρόπο που να προκαλήται μία συνεχής αλυσωτή αντίδρασις. Οι μέθοδοι που εφαρμόζονται απαιτούν τέλεια γνώσις της πυρηνικής επιστήμης.

Γενικά, μπορεί να πη κανείς

ότι στο στάδιο αυτό, τα υλικά που πρόκειται να προκαλέσουν τις επάλληλες αντιδράσεις μέσα στον πυρηνικό κλίβανο είναι έτοιμα. Και στο σημείο αυτό ανέκυψε το δεύτερο πρόβλημα. Οι προηγούμενοι αντιδραστήρες ήταν άτομικές στήλες που χρησιμοποιούσαν γραφίτη κατά την πυρηνική επεξεργασία. Για την Βόμβα Υδρογόνου έπρεπε να σχεδιασθεί αντιδραστήρ που να έχει τη μορφή ντεπόζιτου και να βασίζεται σε μία έντελως καινούργια θεωρία. Το ντεπόζιτο μπορούσε να κατασκευασθεί από αλουμίνιο, θα περιεβάλλετο από στρώμα γραφίτου και εν συνεχεία θα προστατευόταν με θωράκα από μπετόν. Έπρεπε όμως να γεμίσει με «βαρύ ύδωρ».

Το «βαρύ» ύδωρ είναι ένα περίεργο φαινόμενο. Μοιάζει με το κοινό νερό, αλλά ζυγίζει περισσότερο. Στο κοινό νερό, τα άτομα του υδρογόνου έχουν βάρος διπλάσιο του κανονικού σε αναλογία 1: 6250. Μέσα σε 52 γαλόνια κοινού νερού που χρησιμοποιούμε στην καθημερινή ζωή μας, καταναλίσκουμε και μία ούγγια «βαρύ ύδωρ». Δηλαδή σε τρεις τόννους νερό, 142 δράμια βαρύ ύδωρ. Το εργοστάσιο της βόμβας υδρογόνου παράγει χιλιάδες τόννους βαρύ ύδωρ.

Κατά τα διάφορα στάδια της κατασκευής της βόμβας υδρογόνου, τα ουδετερόνια ξεφεύγουν από το ούράνιο και περιστρέφονται μόνα τους με μεγάλη ταχύτητα. Αυτά αποτελούν τον σπινθήρα για την πυρηνική αντίδραση. Κινούνται όμως με ταχύτητα 30 χιλιάδων μιλίων την ώρα. Είναι απαραίτητο να επιβραδυνθεί ή κίνησής τους για να γίνη αποτελεσματική ή χρησιμοποιηθείς τους. Άλλοιως μπορεί να αντιπαρέλθουν τους ατομικούς στόχους ά-

κολουθώντας άλλη κατεύθυνση από εκείνη που θέλει ο κατασκευαστής. Το βαρύ ύδωρ χρησιμοποιείται για να επιβραδύνει την κίνησι των ουδετερόνων. Τα ουδετερόνια διατηρούνται θυθισμένα μέσα στο περίεργο αυτό υγρό που το αποκαλούν «άνασχετήρα».

Με την ανακάλυψη τρόπου παραγωγής μεγάλης ποσότητας «βαρέος ύδατος» κατωρθώθηκε να αντιμετωπισθεί με επιτυχία το πρόβλημα της κατασκευής ενός ριζικά καινούργιου αντιδραστήρος. Οι αντιδραστήρες αυτοί είναι μεγάλα, βαριά οικοδομήματα. Υπάρχουν πέντε τέτοια πανομοιότυπα, που αποτελούν την καρδιά του εργοστασίου. Υπάρχουν πέντε αντιδραστήρες αντί ενός, όχι γιατί οι πέντε είναι απαραίτητοι για την κατασκευή μιάς βόμβας υδρογόνου, αλλά για να πολλαπλασιασθεί ή παραγωγή. Γιατί είναι σφάλμα να συμπεράνωμε πως μία και εξασφαλίσθηκε ένα ικανοποιητικό «απόθεμα» ατομικών όπλων, υπάρχει πραγματικό «στόκ». Οι ατομικές βόμβες παθαίνουν αλλοιώσεις. Πρέπει να ανανεώνονται και να «επαναγεμίζονται». Αυτός είναι ο λόγος που υπάρχει συνεχής παραγωγή ατομικών υλικών.

Μία ατομική βόμβα αποτελεί μία μη έλεγχόμενη αντίδραση. Η λειτουργία ενός αντιδραστήρος αποτελεί μία έλεγχόμενη πυρηνική αντίδραση. Όταν οι κύλινδροι με το πυρηνικό υλικό τοποθετούνται μέσα στον αντιδραστήρα, πρέπει ή τεραστία ενέργεια που είναι αιχμαλωτισμένη μέσα στα άτομα της ύλης τους να έλευθερώνεται βαθμηδόν. Η πυρηνική λειτουργία απαιτεί τόσο λεπτεπίλεπτη παρακολούθησι, ώστε είναι αδύνατον να γίνη από τον άνθρωπο. Η πορεία της αντιδρά-

σεως πρέπει να ελέγχεται συνεχώς. Η ταχύτης των ηλεκτρονικών υπολογιστήρων και το σύστημα σημάσεως είναι στοιχεία απαραίτητα για την εποπτεία της της λειτουργίας και για την λήψι των καταλλήλων μέτρων ώστε να διορθώνεται κάθε μεταβολή. Ολόκληρη ή λειτουργία ελέγχεται από ένα άλλο βιομηχανικό θαύμα: Τα αυτόματα όργανα ακρίβειας. Στο εργοστάσιο της βόμβας υδρογόνου υπάρχουν περισσότεροι από 100.000 πίνακες. Υπάρχουν όργανα ακρίβειας για τη μέτρησι θάρους ενός δισεκατομμυριοστού του γραμμάριου. Άλλα όργανα για τη μέτρησι ταχυτήτων σε διάστημα ενός εκατομμυριοστού του δευτερολέπτου. Άντλίες περιστρέφονται με ταχύτητα μεγαλύτερη από την ταχύτητα του ήχου. Βλέπετε πελώριες θύρες ν' ανοιγοκλείνουν μόνες τους με τέλεια εφαρμογή. Μερικά μηχανήματα έχουν βάρος μεγαλύτερο από εκατό τόννους και εν τούτοις πρέπει να λειτουργούν με μικρομετρική ακρίβεια. Για το λόγο αυτό, έχουν κατασκευασθεί από ωρολογοποιούς.

Τα κατάλοιπα της ραδιενέργειας είναι θανάσιμα ραδιενεργά για τη μεταφορά τους χρησιμοποιούνται ρομπότ. Και οι κινήσεις των ρομπότ αυτών κατευθύνονται από απόστασι. Βλέπετε «χέρι» ρομπότ να κινείται με τόση λεπτότητα ώστε να μπορεί να αφαιρέση τρίχα από το κεφάλι σας. Μεγάλα ηλεκτρικά θαυόνια κυκλοφορούν μέσα σε σήραγγες με τέτοια ακρίβεια, σαν να κατευθύνονται από έγκεφάλους που προέρχονται από άλλον κόσμο. Οι εργασίες συντηρήσεως και κάθε αφαιρέσεις ή προσθήκη ανταλλακτικών γίνονται από τους ηλεκτρικούς αυτούς τεχνίτες που κινούνται μέσα σε ένα δάσος α-

πὸ μηχανές. Κατεβάζουν διακόπτες ὅπως θὰ ἔκανε ἕνας ἄνθρωπος, ἐπισκευάζουν σωλῆνες πὺ παρουσιάζουν διαρροή, μεταφέρουν χαλασμένα μηχανήματα, τοποθετοῦν καινούργια καὶ ἀκόμη ἀνάβουν χιλιάδες πολύχρωμα φῶτα ἂν ἀντιληφθοῦν κάτι πὺ δὲν πηγαίνει στὴν ἐντέλεια.

Οἱ τεχνικοὶ παρακολουθοῦν τὴ λειτουργία ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ τῶν κτιρίων μὲ τὴ βοήθεια τηλεσκοπίων πὺ εἶναι τοποθετημένα στὸν τοῖχο. "Ὅταν ρώτησα γιατί τὰ ρομπὸτ χρειάζονται παρακολούθησι, ἕνας ἀπὸ τὸ ἐπιστημονικὸ προσωπικὸ μοῦ ἀπάντησε: «Βλέπετε ὑπάρχει μεγάλη μοναξιά ἐκεῖ. Προσέχουμε νὰ μὴν πιάσουν καμμιὰ γωνιά καὶ τὸ ρίξουν στὴν τεμπελιά».

Κατὰ διαστήματα, μηχανές πὺ ἀχρηστεύθηκαν, μεταφέρονται σὲ ἕνα ᾠρο κάτω στὸ ποτάμι καὶ θάβονται. Ἀκόμη καὶ τὰ φορτηγά αυτοκίνητα πὺ τίς μεταφέρουν, θάβονται ἐκεῖ γιὰ πάντα.

Ὅταν τὰ ἀεροπλάνα τῆς Παναιμέρικαν σταματοῦν περαστικὰ στὸ Σάν Φραντζίσκο, πηγαίνουν τοὺς ἐπιβάτες τοὺς σ' ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα ξενοδοχεῖα τῆς πόλεως. Ἐπειδὴ ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖο αὐτὸ περνοῦν πολλοὶ ξένοι, ὁ διευθυντὴς του, Μπίλλ Γουῶρθεν, ἔχει μαζί του ἕνα βιβλίο μὲ διάφορες φράσεις ἀπὸ ὅλες τίς γλώσσες. Μιά μέρα καθὼς μῆκε στὸ σαλόνι, εἶδε ἕνα διακεκριμένο Κινέζο πὺ φιλοξενούσαν νὰ πηγαينوέρχεται μὲ ὕφος πολὺ δυστυχισμένο. Ὁ Γουῶρθεν σκέφθηκε ὅτι μάλλον θὰ πεινοῦσε. Τράβηξε ἀπὸ τὴν τσέπη του τὸ βιβλίο καὶ τοῦ ἔδειξε τὴν μόνη κινέζικη φράσι πὺ δὲν ἔκε, καὶ πὺ σήμαινε «πεινῶ». Ὁ Κινέζος τὴν διάβασε, κούνησε μὲ συμπόνοια τὸ κεφάλι του καὶ τοῦ ἔδωσε πέντε δολλάρια.

Constellation

"Ακουσέ με, Λελί!

Πολλές φορές εἶχα σκεφθῇ πὺς θὰ συναντιόμασταν μιά μέρα στὴν τύχη... Συλλογιζόμουν πὺς θὰ σ' ἔβλεπα ἴσως νὰ κάθεσαι στὸ παγκάκι μῆς πλατείας. Μιά φορά, καὶ σένα καὶ μένα, μᾶς ἄρεσε νὰ καθόμαστε ἀνάμεσα στὰ παιδάκια πὺ τρελλοπαίζουν στοὺς μικροὺς κήπους. Γύρω στὴ γλὴ χαμπετοῦσαν γαλάζια περσιτέρια...

Θὰ σ' ἔβρισκα νὰ κάθεσαι μόνη καὶ θαρχόμουν κοντὰ σου καὶ σὺ θὰ μοῦ ἔλεγες:

—"ὦ, Ὁδο, ἐσὺ!

—Ναί, Λελί, θὰ σοῦ ἀπαντοῦσα, ἐγὼ εἶμαι, ναί... Θὰ καθόμουν δίπλα σου καὶ θὰ κουβεντιάζαμε γιὰ τὰ περασμένα. Θὰ σὲ ρωτοῦσα ἂν θυμόσουν τὸν Πιέρ Ρίκλ, τὸν συνάδελφό μου στὴ δουλειά, πὺ τὸν ἔβρισκες τόσο αὐτεῖο μὲ τὴν τεράστια μύτη του.

—Καὶ θέβαια, τὸν θυμᾶμαι, Ὁδο. Τὰ θυμᾶμαι ὅλα, ξέρεις...

"Ἐτσι θὰ μάθαινα πὺς καὶ σὺ μὲ σκεπτόσουν συχνὰ ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια πὺ δὲν ἰδωθήκαμε καθόλου. Δὲν θὰ τολμοῦσα νὰ σὲ κυττάξω ὅπως θὰ τῷελα, ἀλλὰ μὲ μιά πλάγια ματιά θὰ ἔβλεπα τίς μποῦκλες τῶν μαῦρων σου μαλλιῶν κοντὰ στὰ μικρά σου αὐτιά καὶ τὸν λεπτὸ σου λαιμό. Θὰ μὲ ρωτοῦσες ἂν σὲ εἶχα ἀναγνωρίσει ἀμέσως. Καὶ θέβαια θὰ

σὲ εἶχα ἀναγνωρίσει ἀμέσως. Δὲν ἔχεσα τίποτα ἀπὸ σένα, Λελί. Σὲ εἶχα ἀγαπήσει πολὺ γιὰ νὰ σὲ ξεχάσω.

Ἀργότερα τὸ θραδυνὸ φῶς θὰ ἔπεφτε στὸν οὐρανὸ. Μᾶς ἄρεσαν τὰ χρώματα τοῦ δειλινοῦ στὸν οὐρανὸ, θυμᾶσαι; "Ὅταν τὸ στερέωμα κοκκινίξει καὶ χλωμαίξει καὶ ὕστερα ἀνάβουν τὰ πρῶτα φῶτα στοὺς δρόμους τῆς πόλης.

Θὰ φεύγαμε σιγὰ σιγὰ καὶ θὰ σοῦπιανα σφιχτὰ τὸ χέρι. Θὰ ἔβαζες ἴσως τὸ χέρι σου στὴν τσέπη μου γιὰ νὰ τὸ ζεστάνω ὅπως τὸν παλιὸ καρό. Ὅυτε μὴ ἔρωθης γιὰ τὸ τώρα. Δὲν θὰ εἶχε καμμιὰ σημασία τί θὰ εἶχε γίνει σ' αὐτὸ τὸ ἀναμεταξύ. Θὰ βρισκόμασταν στοὺς ἴδιους παλιούς μας δρόμους διήθεν τυχαία. Καὶ περνώντας μπροστὰ ἀπὸ κανένα ταβερνάκι ὅπου πηγαίναμε συχνὰ ἄλλοτε θὰ μοῦσφιγγες πιὸ δυνατὰ τὸ χέρι γιὰ νὰ καταλάβω πὺς καὶ σὺ δὲν εἶχες ξεχάσει. Θὰ φθάναμε ὕστερα στὸ σταυροδρόμι ὅπου μιά γριούλα πουλοῦσε λουλούδια καὶ γὰ σοῦ ἀγόραζε πάντα μένεξεδες. Σήμερα ἢ γριούλα δὲν εἶναι πιά ἐκεῖ, ἀλλὰ ἐμεῖς θὰ στεκώμασταν. Θὰ μὲ κυττάζες καὶ δὲν θὰ θρίσκαμε τίποτα νὰ ποῦμε. Καὶ θὰ τραβιάμασταν σὲ μιά σκιά γιὰ νὰ σὲ φιλήσω ὅπως τότε....

"Ἐτσι σκεπτόμουν πὺς θὰ γί-

νονταν όλα αν συναντιώμασταν μια μέρα τυχαία όπως συνέβη προχθές το βραδάκι.

Τί περίεργη πού είναι η ζωή... "Όταν σέ είδα στον δρόμο δεν σέ αναγνώρισα άμέσως. "Ισως γιατί φορούσες εκείνο το χοντρό γούνινο έπανωφόρι. "Υστερα είδα πώς σέ όμόρφαινε πολύ η γούνα πού πλαισιώνε το πρόσωπό σου. Είναι παράξενο πού άλλοτε σκεπτόμουνα πώς μια μέρα θά ήσουν έτσι κοντά σέ μένα, με την μαλακιά αυτή γούνα τυλιγμένη γύρω σου. Μόνο πού τότε δεν είχα σκεφθί τα κοσμήματα. Σου πήγαιναν πολύ και τα κοσμήματα προχθές το βράδυ σέ μεταμόρφωναν.

Είχες αλλάξει λίγο, αναγκαστικά. Κυρίως τα μάτια σου. Μου φάνηκε πώς δεν ήταν πιά τα ίδια μάτια πού αγαπούσα, με τις χρυσοπράσινες κουκίδες στο βάθος... Λένε πώς με τον καιρό έρχονται ρυτίδες στο δέρμα. "Αλλά δεν είναι τόσο αυτό πού αλλάζει σέ ένα πρόσωπο. Είναι κάτι άλλο. Κάτι σαν κούρασι. "Αλλοτε είχες ένα προσωπάκι τόσο καθαρό, τόσο φρέσκο, σαν μικροί παιδιού. "Επαιρνα το πρόσωπό σου στα χέρια μου και ήταν σαν να φωτιζόταν. Αυτό έχει λείψει τώρα. "Ησουν όμορφη. Μά δεν ήσουν πιά η ίδια.

"Εγώ δεν ήξερα πώς να άρχισω, πώς να σου διηγηθώ... Βρισκόσουν εκεί όρθια μέσα στον κρύο δρόμο. Χαμογελούσες μ' ενα χαμόγελο πού δεν το γνώριζα και μου φαίνεται πώς άρχιζα να σ' αγαπώ και πάλι. "Ηταν όμως σαν να μην σέ είχα έντελώς ξαναβρής. Καταλαβαίνεις; Σάν τα όνειρα όπου τα πράγματα υπάρχουν και δεν υπάρχουν. "Όταν η ζωή μου πηγαινει στραβά, φέρνω στο νού μου εκείνο τον καιρό. "Ηταν ό,τι καλύτερο είχα στη ζωή μου, ό,τι πιό κα-

θαρό. "Ενώ προχθές, αν δεν σέ είχα αναγνωρίσει θά ήσουν μια από τις καλοντυμένες γυναίκες πού δεν θά σκεπτόμουν ούτε να τις κυττάξω.

Στη γωνιά του δρόμου ήταν κάτι ταβερνάκια, μά κατάλαβα άμέσως πώς δεν θά σουλεγε τίποτα να μπορούμε μέσα. Περπατήσαμε ως τη λεωφόρο, ως τη μεγάλη μπουραρία. Είχαμε πάει άλλοτε δυο - τρεις φορές, μά δεν σου άρεσε επειδή είχε πολύ κόσμο, πολλή φασαρία. Τώρα ήξερα πώς τίποτα δεν μπορούσε να ξαναγίνη όπως άλλοτε, μά ήμουν εύτυχισμένος πού σ' έβλεπα άλλη μια φορά κοντά μου. "Αλήθεια, την ώρα πού έβγαζες τα γάντια σου, θυμήθηκα εκείνα τα άλλα γάντια, τα κίτρινα, πού τα είχαμε αγοράσει μαζί σέ ένα μαγαζάκι. Το βράδυ πού σ' άφινα μπροστά στην πόρτα του σπιτιού σου, μου έδινες το ένα μαζί μου. "Όταν γύριζα σπίτι μου, κρυβόμουν από τους γέροντες μου για να το θυάλω και να το χαϊδέψω. Το ξέρω, παιδιάρισματά! Μά η ζωή είναι γεμάτη παιδιάρισματά, τίποτ' άλλο... Καθόσουν άκαμπτη στην καρέκλα σου με το γούνινο παλτό πού δεν μου άρεσε γιατί ήταν πλούσιο. Τί σκεφτόσουν; "Όταν ήρθε το γκαρσόνι ρώτησες τί ώρα ήταν.

—Τόσο άργά! Δεν θά μπορούσα να μείνω πολύ!

Κι' εγώ είχα την άνοησία να σέ ρωτήσω αν σέ περίμεναν.

—Μά φυσικά!

Φυσικά. "Εμένα δεν με περίμεναν. "Εξακολούθω να είμαι μόνος όλ' αυτά τα χρόνια. Θά ήθελα να το μάθης. Δεν τ'όμαθες, Λελί, γιατί ξαφνικά σέ κύτταξα και τρόμαξα. Κάναμε λίγο δρόμο μαζί, αυτό ήταν όλο, και ύστερα πήρε καθένας τον δικό του. Θά πρόσεξες άσφαλώς το σασκκάκι μου και τα παπούτσια

μου. Ξέρω πώς ό γιακάς μου είναι τριμένος. Προσπαθώ να το κρύψω.

—Τί κάνεις τώρα, Οδγο;

—Διάφορες επιχειρήσεις. Κυρίως σέ μεταλλεύματα. Γι' αυτό με βλέπεις σ' αυτά τα χάλια. Λερώνομαι εύκολα στη δουλειά...

Τό ξέρεις πώς σου είπα ψέματα, Λελί. "Αλλοτε μου έλεγες πώς δεν θά μπορούσα να σου πω ψέματα γιατί ήξερες πολύ καλά τα μάτια μου. Γιατί δεν μου είπες: «"Ωστε δεν πάνε πολύ καλά οι δουλειές, Οδγο;»

Θ' άφινες αυτή την κρύα όψι. Θά γινόσουν πάλι για μια ώρα το κοριτσάκι πού του άρεσε να πηγαινει στο σινεμά και πού ριχνόταν στην άγκαλιά μου για τους μενεξέδες της γρηούλας. Τί θά σέ πείραζε, άφου δεν θά ξανασυναντηθούμε πιά ίσως ποτέ;

—Γιατί δεν μου μιλάς για κείνο το συνεργείο πού δούλευα και έρχόσουν να με πάρης κάθε βράδυ; Φιλιόμασταν μπροστά στον Πιέρ Ρικλ πού γύριζε το πρόσωπό του για να μη μάς ένοχλήση. Σέ διασκέδαζε αυτό.

"Αν άρχιζες από κεί δεν θά έλεγα πιά ψέματα. Θά ήθελα να σου τα πω όλα, εγώ. "Από τον περασμένο μήνα βρήκα δουλειά, να κολλάω στους δρόμους άφίσες. Δεν θά μ' ένοιαζε να το πω αυτό σέ σένα, μόνο να μην ήσουν αυτή η γυναίκα πού δεν μοιάζει με την Λελί. "Όλα μου είναι άδιάφορα εκτός από την δική μας ιστορία.

—Μένεις πάντα στην ίδια συνοικία;

—"Όχι, είναι χρόνια πού έφυγα.

—Δέν είναι και τόσο ώραία γειτονιά με τους παλιούς σκοτεινούς δρόμους και τα σπίτια γεμάτα θόρυβο! "Αναρωτιέμαι, Οδγο, πώς μπορούσαμε και ζούσαμε εκεί μέσα.

—Σέ ένα άπ' αυτά τα σπίτια, στο κεφάλосκαλο του τρίτου πατώματος σέ είχα φιλήσει για πρώτη φορά. Ναι, μένω πάντα στην παλιά μου γειτονιά αλλά όχι στο τέταρτο πάτωμα πού μέναν οι γέροι μου. Τώρα βρίσκομαι ψηλά, στη σοφία. Και κάθε μέρα περπατώ στους δρόμους πού περνούσαμε μαζί. "Ο "Ιταλός μπακάλης, ό μπάρμπα Πινομέλλι, ζη άκόμα και μου λέει πάντα: «Γεράσαμε, νεαρέ μου!» "Ο Μός πουλάει πάντα τις έφημερίδες στο δρόμο και ξέρει προγνωστικά για τις κούρες. "Ο Γερμανός πού έφτιαχνε τενητά λουλούδια άνοιξε τώρα δικό του μαγαζί. Μιλούμε καμιά φορά για σένα και για το γέρο πατέρα σου πού μπάλωνε παπούτσια στο μαγαζάκι του. Τώρα το μαγαζάκι το γκρεμίσανε και κτίσανε άλλο. Πουλάνε μαλλιά τώρα εκεί...

—Παντρεύτηκες, Οδγο;

—"Όχι, προτιμώ τη ζωή του έργένη. Και σύ, Λελί;

—Εγώ, ναι. "Εχω και δυο παιδιά.

—Δέν μπορώ να πω τί γίνεται μέσα μου όταν μου το λές αυτό. Λέγαμε πώς θά κάναμε ένα άγόρι και ένα κορίτσι και ήθελα να θυάλουμε το κορίτσι Λελί, σαν και σένα.

—Μου δίνεις ένα τσιγάρο, Οδγο;

—Με συγχωρείς, δεν το είχα σκεφθί...

—Δέν έχω τσιγάρα. Είναι καιρός τώρα πού δεν έχω πιά. "Ωστόσο ψάχνω τις τσέπες μου μπροστά σου. Δεν βρίσκω το πακέτο και σύ καταλαβαίνεις. Βλέπω τα μάτια σου πού καταλαβαίνουν και είναι τρομερό. Σέ λίγο, φεύγοντας θά άφήσης επίτηδες το πακέτο σου στο τραπέζι. Θά δείξω τάχα πώς δεν το είδα και θά νομίσης πώς θά το κάνω για

τά τσιγάρα. Δεν θά τὰ καπνίσω όμως. Θά κρατήσω τὸ πακέτο ὅπως εἶναι γιατί εἶναι κάτι δικό σου. "Ἐχω κι' ἕνα κασκόλ πού μοῦ εἶχες χαρίσει κάποτε καί τότε - τότε τὸ ξεδιπλώνω καί τὸ βλέπω... Τώρα βρίσκομαστε ὁ ἕνας ἀπέναντι σὸν ἄλλον σὸ τραπέζι. "Ενας ἄντρας ἐκεῖ κάτω σέ κυττάζει. Τὸ καταλαβαίνει πὼς σέ κυττάζουν καί γελάς δυνατὰ καί ρίχνεις πλάγιες ματιές καί εἶσαι εὐχαριστημένη. Μικρὴ Λελί... Μοῦ φαίνόταν πὼς εἶχα νὰ σοῦ πῶ πολλά. Καί σοῦ λέω γιὰ τὸν χειμῶνα πού ἄρχισε καί γιὰ τὸ πρόωρο κρύο. Καί σοῦ μιλῶ γιὰ τὰ σπίτια πού ζεσταίνονται δύσκολα, γιὰ τὰ μεγάλα διαμερίσματα καί γιὰ τίς φροντίδες πού θέλουν. Καί δὲν λέμε τίποτα. Περιμένω νὰ φύγης. Δεν θέλω πιά νὰ σοῦ διηγούμαι ψευτιές καί νὰ σέ βλέπω νὰ λές ψέμματα δείχνοντας πὼς με πιστεύεις. Μπορεῖς νὰ φύγης, Λελί.

—Λυπούμαι πολύ, Οὔγο, μὰ πρέπει νὰ πηγαίνω...

—Βέβαια, Λελί...

—Πόσο εὐχαριστημένη εἶσαι πού θά φύγης... Δεν ἦταν καί πολύ καλὴ συνάντησι ἀπόψε, δὲν εἶναι ἔτσι; "Ανοίγεις τὴν πουδριέρα σου ἀπὸ συνήθεια. "Ορθία μπροστὰ σὸ τραπέζι κλείνεις τὸ γούνινο γιακά σου. Δεν ξέρεις πὼς νὰ βολέψης αὐτὸ τὸ χωρισμό. Παρατραβάει.

—Χάρηκα πολύ πού σέ ξανα-εἶδα, Οὔγο...

—Καί γώ...

—"Ασφαλῶς θά ἔχουμε τὴν εὐκαιρία νὰ ξαναἰδωθοῦμε.

—"Ασφαλῶς, Λελί.

—Σφίγγω, τὸ χέρι σου. Τὰ χέρια σου δὲν τὰ συμπαθοῦσες γιατί δὲν ἦταν πολύ λεπτὰ, μὰ

ἐγὼ τὰ ἀγαποῦσα γιατί χάνονταν μέσα στὰ δικά μου.

—"Ωρεβουάρ, Οὔγο.

—"Ωρεβουάρ, Λελί.

Διασχίζοντας τὴν αἶθουσα βάζεις τὰ γάντια σου καί ρίχνεις μιὰ ματιὰ σὸν καθρέφτη γιὰ νὰ δῆς ἂν σέ κυττάζω. Βέβαια σέ κυττάζω. Εἶναι σὰν νὰ σέ χάνω καί νὰ μὴν κάνω τίποτα γιὰ νὰ μὴ σέ χάσω. Βλέπεις, ἂν ἤμασταν πραγματικά εἰλικρινεῖς, θά τολμοῦσα νὰ σηκωθῶ καί νὰ σέ φωνάξω, νὰ σοῦ πῶ νὰ γυρίσης. Δεν θά φοβόμουν μὴ γίνω γελοῖος. Λέμε πὼς ἕνας μόνο ἄνθρωπος ἔχει σημασία γιὰ τὴ ζωὴ μας καί ἐπειδὴ μᾶς κυττάζουν οἱ ἄλλοι σέ μιὰ μπυραρία δὲν κάνουμε τίποτα γιὰ νὰ μὴν τὸν χάσουμε.

"Ακουσέ με, Λελί. "Ισως νὰ ἔφταιγα ἐγὼ, προχθές. Θά ἔπρεπε ἴσως νὰ ἀρχίσω πρῶτος νὰ μιλῶ, νὰ διευκολύνω τὰ πράγματα, νὰ μὴ λέω ψέμματα. Θά ἔφτανε ἴσως νὰ σέ πιάσω ἀπὸ τὸ χέρι. Θά ἔπρεπε ἴσως νὰ σοῦ πῶ πὼς δὲν ἔπαψα νὰ σ' ἀγαπῶ. Θά ἔπρεπε νὰ σοῦ μιλήσω γιὰ τοὺς μενεξέδες, γιὰ τὰ κίτρινα γάντια, γιὰ τὸ γέρο πατέρα σου, γιὰ τοὺς παλιούς δρόμους. Θά τὰ καταλάβαινες ὅλα αὐτά. Δεν ὑπάρχει λόγος νὰ μὴν ζῇ τίποτα μέσα σου ἀπὸ αὐτά. "Ακουσε, λοιπόν, Λελί. "Οταν συναντηθοῦμε καί πάλι θά πᾶμε νὰ κάσουμε σὸ παγκάκι μιᾶς πλατειούλας, κοντὰ στὰ παιδάκια πού τρελλοπαίζουν. Θά ἔχη γαλάζια περιστέρια στὴ χλόη, θά εἶναι οἱ μπουκλές τῶν μαλλιών σου ἀτίθασες σὸ λαιμό, δὲν θά φορῆς τὸ γούνινο ἐπανωφόρι καί θά σοῦ πῶ ἀμέσως ποιά εἶναι ἡ ζωὴ μου. "Ετσι θά εἶναι καλύτερα, Λελί...

"Ενα πρόβλημα ἐγκληματολογικὸ καὶ κοινωνικὸ

Ο ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΩΝ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ

Τοῦ

FREDERIC SONDERN JR.

Πρὶν ἀπὸ λίγους μῆνες ἕνας νέος ναυτικός μπήκε μιὰ μέρα σὸ παντοπωλεῖο τοῦ Χουσεῖν Χαϊντάρ σὸ Ντητρόιτ. "Ο ἰδιοκτήτης τοῦ μαγαζιοῦ, ἕνας Λιβανέζος, εὐχαριστήθηκε πού ἄκουσε τὸν πελάτη του νὰ τοῦ μιλή ἄραβικά. "Ο νέος εἶπε πὼς λεγόταν Φαρὶντ "Αμποῦ, Τσοῦμ, γνωστὸς μὲ τὸ ὄνομα Φράνκι, συριακῆς καταγωγῆς. Οἱ δύο καινούργιοι γνώριμοι ἔκαναν πολλή παρέα ὕστερα ἀπ' αὐτὴ τὴν πρώτη συνάντησι καί ὁ Φράνκι διηγήθηκε ἕνα βράδυ σὸν Χαϊντάρ τὴν ἱστορία τῆς ζωῆς του. "Οταν ἀνέφερε τὴν λέξι λαθρεμπόριο, ὁ Χαϊντάρ ἔδειξε ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον.

—Τί θάλεγες ἂν πήγαινες γιὰ λογαριασμό μου στὴ Βηρυττὸ νὰ μοῦ φέρης πέντε κιλά ἡρώϊνη; ρώτησε ἕνα βράδυ ὁ Χαϊντάρ καί ἐξήγησε τὰ φιλόδοξα σχέδιά του.

Εἶχε ταξιδέψει τελευταία σὸ Λίβανο καί εἶχε συναντηθῇ μὲ ἕνα παλιὸ του φίλο, τὸν Μονίμπ Γκουραγιέμπ, πού κατηύθυνε τὸ ἐμπόριο ναρκωτικῶν μέσω τῆς Βηρυττοῦ. "Η συνάντησί τους ἐκείνη κατέληξε σὲ συμφωνία.

"Ο Χαϊντάρ ἐξήγησε ἀκόμη ὅτι ἡ χρῆσι ναρκωτικῶν διαδιδόταν ὅλο καὶ περισσότερο, ἐνῶ οἱ συμφωνίες τῆς Νέας "Υόρκης δυσκο-

"Ενα νέο ἀποδοτικὸ σύστημα συνεργασίας τῆς διεθνoῦς ἀστυνομίας ἔδωσε θανάσιμα πλῆγματα σὸ ἐμπόριο τοῦ ὀλέθρου.

λεύονταν νὰ βροῦνε ναρκωτικὰ ἀπὸ τίς συνηθισμένες πηγές τῆς Νεάπολης καί τῆς Μασσαλίας, ἐπειδὴ ἡ ἰταλικὴ καί ἡ γαλλικὴ ἀστυνομία εἶχε θεσπίσει αὐστηρότερους νόμους γιὰ τὰ ναρκωτικά. «"Η Βηρυττὸς μᾶς κοστίζει πολὺ λιγώτερα, εἶπε ὁ Χαϊντάρ, καί οἱ Λιβανέζοι ἀστυνομικοὶ δὲν θά σέ ἐνοχλήσουν».

"Ο Φράνκι δέχτηκε τὴ δουλειὰ μὲ ἐνθουσιασμό. "Αργησε μόνο νὰ συμφωνήσῃ τελειωτικά γιὰ νὰ ἐπιτύχῃ μιὰ καλὴ προμήθεια γιὰ τὸν ἑαυτοῦ του.

Τὸν ἴδιο ἐνθουσιασμό ἔδειξε καί ὁ ἀστυνομικὸς Χάρρυ "Ανσλινγκερ, τοῦ "Ομοσπονδιακοῦ Γραφείου Ναρκωτικῶν. Γιατὶ ὁ Φαρὶντ "Αμποῦ Τσοῦμ ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς εὐκίνητους πράκτορες του πού φέρνουν συνεχῶς σὲ δύσκολη θέσι τὸν ὑπόκοσμο, εἰσδόντας στὶς συμφορές του. "Ὅσὸς ὁ παντοπώλης Χαϊντάρ δὲν ἦταν καλὰ πληροφορημένος γιὰ τὴν ἀστυνομία τοῦ Λιβάνου. "Η "Υπηρεσία "Ασφαλείας τοῦ Λιβάνου

νου είχε ειδοποιήσει τον "Ανολινγκερ ότι ο Χαϊντάρ έτοιμαζόταν να φέρη ήρωίνη στο Ντητρώιτ.

Λίγες εβδομάδες αργότερα ο Φράνκι έφθασε στη Βηρυττό και βρήκε τον Γκουραγιέμπ τον προμηθευτή. Ο Φράνκι πέρασε αρκετές μέρες από την δοκιμαστική εξέταση που ύφιστανται όλοι όσοι παίρνουν μέρος στην διεθνή αυτή αδελφότητα. "Αν ο μυστικός πράκτορας κάνει καμμιά άπροσεξία και προκαλέση υποψίες, θα δεχθί ή οποσδήποτε μιá μαχαίριá στην πλάτη. "Επί τέλους ή συμφωνία έγινε. Καί κατόπιν την ώρα που γινόταν ή ανταλλαγή ενός δέματος ναρκωτικών για ένα δέμα λεπτά σε ένα άπομερο δρόμο της Βηρυττού, οι πόρτες και οι τοίχοι του δρόμου μεταμορφώθηκαν σε άστυνομικούς που συνέλαβαν τον έξωργισμένο Γκουραγιέμπ. Μιά ώρα αργότερα στο Ντητρώιτ ή άστυνομία συνελάμβανε τον Χαϊντάρ. "Ετσι για πρώτη φορά, χάρι στην διεθνή άστυνομική συνεργασία, καταστράφηκε ένα δίκτυο εμπόρων ναρκωτικών προτού άρχισι τη δράσι του.

Οι άγώνες του άστυνομικού "Ανολινγκερ τά τελευταία δέκα χρόνια έναντίον των πιό ύπουλων έγκληματιών του κόσμου είναι καταπληκτικοί στην ιστορία. Μετά τον πόλεμο, όταν οι άστυνομικές υπηρεσίες της Εύρώπης βρίσκονταν σε κακή κατάσταση, οι διεθνείς έμποροι ναρκωτικών βρήκαν την ευκαιρία να κερδίσουν και να διαδώσουν το εμπόριό τους. "Όπιο από τους άγρους της Τουρκίας, του Ιράν και της Γιουγκοσλαβίας άρχισε να φθάνη με μικρά εμπόδια την Ιταλία και την Γαλλία. "Εκεί το μετατρέπανε σε ήρωίνη για να το μεταφέρουν οι ναυτικοί συνεργάτες τους στην αγορά της "Αμερικής. Το 1948 το εμπόριο αυτό

άποτελούσε την μεγαλύτερη έπιχείρησι του διεθνούς υπόκοσμου με έτήσια κέρδη πολλά εκατομμύρια δολάρια.

Στά "Ηνωμένα "Εθνη ο "Ανολινγκερ προσπάθησε να πείση την Ιταλία, τη Γαλλία και τις χώρες της Μέσης "Ανατολής να αντιμετώπισουν σθεναρά την κατάσταση. "Αλλά έπειδή οι προσπάθειές του δεν είχαν επιτυχία, άποφάσισε να δράση μόνος του, δημιουργώντας δικό του άστυνομικό σύστημα στην Εύρώπη με δικούς του πράκτορες. Στην άρχή έστειλε το 1950 στη Ρώμη ένα ικανώτατο πράκτορα, σικελικής καταγωγής, τον Τσάρλς Σιραγκούζα.

Ο Σιραγκούζα απέκτησε γρήγορα ισχυρούς φίλους και με τις γνώσεις του κατέκτησε τους άρχηγούς της Ιταλικής τελωνειακής άστυνομίας. Με την βοήθειά τους σχημάτισε ένα μικρό σωμα από Ιταλούς άξιωματικούς και πράκτορες που είχαν πληγές πληροφοριών σ' όλους τους κύκλους του υπόκοσμου.

Κατά το τέλος του 1950 ο Σιραγκούζα έπιασε κάποιον Ματέο Καρπινέτι να πουλά ήρωίνη χονδρικός και έκανε μιá καταπληκτική αποκάλυψι. Τά καλοσκευασμένα πακέτα ήταν σφραγισμένα με το όνομα της μεγαλύτερης φαρμακευτικής θιομηχανίας της Ιταλίας, της "Εταιρίας Σκιαπαρέλλι του Τουρίνου. Οι έρευνες που ακολούθησαν απέκάλυψαν πώς Ιταλικές συμμορίες στίς "Ηνωμένες Πολιτείες προμηθεύονταν ήρωίνη από γνωστούς Ιταλικούς φαρμακευτικούς οίκους. "Υπήρχε κάποιος Ιταλικός νόμος, σύμφωνα με τον όποιο το Ιταλικό "Υπουργείο Δημοσίας "Υγιεινής μπορούσε να περιορίση την παραγωγή και διάθεσι της ήρωίνης για Ιατρικούς σκοπούς, με άσθηρο σύστημα ει-

δικών άδειών. "Επειδή όμως στην Ιταλία ελάχιστοι φίλοι των ναρκωτικών ύπάρχουν, ο νόμος αυτός δεν έφαρμοζόταν άσθηρά.

Για να τά άποδείξη όλα αυτά ο Σιραγκούζα έπρεπε να δουλέψη προσεκτικά, γιατί ύπήρχε πιθανότης αυτοί που ήταν άναμιγμένοι σ' αυτές τις ύποθέσεις να έχουν ισχυρές πολιτικές σχέσεις. Καί τότε τον βοήθησε χωρίς να τó θέλη ή μεγαλύτερη συμμορία της Νέας "Υόρκης. "Ενα από τά μέλη της πήγε στην Ιταλία για να άγοράση ήρωίνη και τόν είδαν στο Μιλάνο με τον Τζό Πίτσι, πρωτοπαλλήκαρο του Λάκυ Λουτσιάνο, του Ιταλοαμερικανού που κατηύθυνε ένα μεγάλο μέρος του Ιταλικού λαθρεμπορίου ναρκωτικών, μετά την άπέλασί του από την "Αμερική. Σε μιá τους συνάντησι ο Πίτσι είχε μαζί του τρία κιλά ήρωίνης. Οι Ιταλοί συνεργάτες του Σιραγκούζα, που παρακολούθησαν την συναλλαγή, ζήτησαν να βρούν τον προμηθευτή του Πίτσι. Καί βρήκαν πώς ήταν ένας φαρμακέμπορος του Μιλάνου με σχέσεις στην "Εταιρία Σκιαπαρέλλι.

"Όστερα ή ομάδα του Σιραγκούζα έστρεψε την προσοχή της στον αντίζηλο του Λουτσιάνο στον Ιταλικό υπόκοσμο, τον Φράνκ Κοππόλα, ένα άλλο γνώριμο από την "Αμερική.

"Ετσι όταν ένας μεγάλος έμπορος από μιá συμμορία του Ντητρώιτ έφθασε στο άρχηγό του Κοππόλα κοντά στο Παλέρμο, οι πράκτορες του Σιραγκούζα παρακολουθούσαν κάθε τους κίνησι. Το αποτέλεσμα ήταν να πιάσουν επ' αυτοφώρω όλη τη συμμορία του Κοππόλα και τόν ίδιο τον άρχηγό της λίγο αργότερα με τη βοήθεια πληροφοριών που τους διεβίβασε ο Λουτσιάνο που μισούσε τόν αντίπαλό του.

Ο Σιραγκούζα και οι άνθρωποι του ήταν τώρα έτοιμοι για την έπιθεσι έναντίον των βασικών προμηθευτών. Από προηγούμενες περιπτώσεις είχαν συγκεντρώσει μαρτυρίες που άποδεικνύανε πώς ο Κάρλο Μιλιάρντι, άνώτερος υπάλληλος της "Εταιρίας Σκιαπαρέλλι, είχε διαθέσει 350 κιλά ήρωίνης χωρίς άδεια του άρμοδίου "Υπουργείου. Η ήρωίνη αυτή, άξιας δύο εκατομμυρίων δολλαρίων, είχε πουληθί στη Νέα "Υόρκη.

Η "Εταιρία Σκιαπαρέλλι βοήθησε τις έρευνες που ώδήγησαν στην σύλληψι του Μιλιάρντι. Μετά την καταδίκη του, ή παρασκευή ήρωίνης σταμάτησε και έφαρμόστηκαν άσθηροί νόμοι έναντίον του παρανόμου έμπορίου ναρκωτικών. Στη Ρώμη ιδρύθηκε άστυνομική ύπηρεσία ναρκωτικών και έτσι ή βασιλεία του Λουτσιάνο και της παρέας του έληξε. Σήμερα ο Λουτσιάνο είναι περιωρισμένος στη Νεάπολη και του άπαγορεύεται να κυκλοφορή μετά τις 11 τó θράδι και να σχετίζεται με όσους έχουν βεβαρημένο μητρώο.

Όσοσο με την παρακμή του Ιταλικού έμπορίου με την "Αμερική, τó κενό συμπληρώθηκε από ομάδες που δούλευαν στη Μασσαλία, στο Παρίσι και στη Χάβρη και προμήθευαν όπιο από τη Μέση "Ανατολή. Ευτυχώς ο Σιραγκούζα είχε φίλους στη γαλλική άστυνομία που πίστευαν στο έργο που είχε άρχισει αυτός. Το 1952 ή άστυνομία της Νέας "Υόρκης βρήκε ένα γράμμα πάνω σε ένα έμπορο ήρωίνης που είχε συλληφθί. Το γράμμα έλεγε πώς ένας Παρισινός με τó ψευδώνυμο "Αντουάν Μπερζερέ ήταν από τους κυριώτερους προμηθευτάς. Ο έπιθεωρητής "Ανολινγκερ έβαλε τόν ύπόδικο έμπορο να γράψη στον Μπερζερέ

και να του συστήση κάποιον κ. Μπλανσάρ (ένα πράκτορα της αστυνομίας) έσωκλείοντας και τη φωτογραφία του.

Σε λίγο καιρό ο υποτιθέμενος Μπλανσάρ πήγε και βρήκε τον Μπερζερέ και προσφέρθηκε να αγοράσει ήρωίνη σε δέματα των 50 κιλών προς 250.000 δολάρια το δέμα. Κατά τις συζητήσεις τους ο Μπερζερέ αποκάλυψε πως ο αρχηγός της μεγάλης συμμορίας έμπορίου ναρκωτικών στη Γαλλία ήταν κάποιος Μαριούς 'Ανσάλντι. Πραγματικά, ο δήθεν Μπλανσάρ συνάντησε τον 'Ανσάλντι και όλα πήγαιναν καλά, όταν κάποιος αναγνώρισε τον Μπλανσάρ και έτσι ο Μπερζερέ, ο 'Ανσάλντι και όλοι οι άλλοι εξαφανίστηκαν.

Ωστόσο, η γαλλική αστυνομία θρискόταν σε έπιφυλακή. Παρακολουθούσε επί μήνες ένα μπάρ της Μονμάρτρης, όπου σύχναζε άλλοτε κάποιος «κύριος Μαριούς», αλλά από τη στιγμή που κάθε πελάτης του μπάρ θρискόταν σε μυστική παρακολούθησι, κανένας «κύριος Μαριούς» δεν έκανε την εμφάνισή του. Γρήγορα όμως η αστυνομία έβγαλε στο μάτι την κοκκινομάλλα Μαρί Ποτώ, που είχε ένα καλό διαμέρισμα στο Παρίσι, μια βίλλα στην έξοχή, ένα ωραίο αυτοκίνητο και άδηλους πόρους. 'Από την παρακολούθησή της η αστυνομία ανάκαλυψε πως η Μαρί Ποτώ αγόραζε μεγάλες ποσότητες μις χρημικής ουσίας που χρησιμοποιούσε για την μετατροπή της μορφίνης σε ήρωίνη και τις μετέφερε στη βίλλα της στο Μονζερόν. Και μιά μέρα ένας μυστικός αστυνομός την είδε να συναντά κάποιον γνωστό πρόσωπο: τον Μαριούς 'Ανσάλντι.

Ο αστυνομός 'Ανσλινγκερ ήθελε όχι μόνο να συγκεντρώ η αδιάσειστα πειστήρια, αλλά και

να δείξη πως ο πόλεμος της 'Αμερικής έναντι των ναρκωτικών ήταν ζωτικός και για τη Γαλλία. Γύρω από τη βίλλα της Μαρί Ποτώ έστησε ένα αδιόρατο δίκτυο από αστυνομικούς: γυρολόγοι και έργατες έπισκευής του δρόμου είχαν στους σάκκους και τα καροτσάκια τους μικρόφωνα και ήχογραφικές συσκευές, ενώ άλλοι με τηλεφωτογραφικές μηχανές φωτογράφιζαν όποιους έμπαιναν και έβγαιναν στη βίλλα. Και όταν έπιτέλους εμφανίστηκε ο «κύριος Μαριούς», τότε η βίλλα γέμισε αστυνομικούς και η συμμορία πιάστηκε ολόκληρη.

Ως το τέλος του 1953 είχαν συλληφθεί κάπου 200 'Ιταλοί και Γάλλοι λαθρέμποροι ναρκωτικών και το εμπόριο ναρκωτικών από την Εύρωπη στις 'Ηνωμένες Πολιτείες είχε μειωθεί κατά 40%.

Τώρα άρχιζε μιά άλλη φάση του αγώνος. Το περισσότερο όπιο και η θάσι μορφίνης που μετατρεπόταν σε ήρωίνη στην Εύρωπη προερχόταν από τη Βηρυτό. Έτσι ο Σιραγκούζα έλαβε την έντολή να μεταφέρει την έδρα του προς ανατολάς.

Στην πρωτεύουσα του Λιβάνου ήταν πιο δύσκολο να έρθη κανείς σε επαφή με τον μικρό κύκλο του υποκόσμου παρά στο Παρίσι και στη Ρώμη. Λίγες ώρες έπειτα από τις πρώτες διακριτικές του έρευνες ο Σιραγκούζα έμαθε πως αυτός και οι δύο συνεργάτες του βρίσκονταν ήδη υπό παρακολούθησι από ένα περίπλοκο σύστημα ασφαλείας έναντι της αστυνομίας που το αποτελούσαν οδηγοί ταξί, γκαρσόνια καφενείων και υπάλληλοι ξενοδοχείων. Με την καλή όμως συνεργασία ενός ειδικού πράκτορος που ήταν πρώην λαθρέμπορος στην 'Εγγύς 'Ανατολή έμαθαν σιγά-σιγά τα κύρια πρόσωπα του τεράστιου δικτύου της Βηρυτού.

'Αρχηγός τους ήταν ένας ήλι-κωμένος μαχαιροβγάλτης, ο 'Αμπού Σαγιά, που η οργάνωσή του άπλωνόταν στο Λίβανο στην Τουρκία, στη Συρία και άλλοι. Ο κυριώτερος συνεργάτης του ήταν ο 'Αχμέτ 'Οσαγέρ, που αγόραζε ακατέργαστο όπιο από την Τουρκία, το περνούσε λαθραία στις αποθήκες του Σαγιά στο Λίβανο και τη Συρία και ύστερα το φορτώνανε για την Εύρωπη.

Στην περίπτωση αυτή συνεργάστηκαν οι αστυνομίες πέντε χωρών. Ένας πράκτορας που παρουσιάστηκε ως 'Αμερικανός επιχειρηματίας ήρθε σε επαφή με τον γέρο - λαθρέμπορο και ύστερα από λίγο καιρό του αποκάλυψε ένα μεγάλο σχέδιο. Του είπε πως αρκετοί πιλότοι της 'Αμερικανικής 'Αεροπορίας ήταν πρόθυμοι να μεταφέρουν ναρκωτικά στην Εύρωπη.

«Φέρε μου ένα απ' αυτούς τους πιλότους», διέταξε ο 'Αμπού Σαγιά.

Ο 'Αμερικανός έφερε τον φίλο του «Σμηναγό Μάρκους». Ο Σαγιά συμπάθησε άμέσως τον νεαρό αεροπόρο και τον κάλεσε ακόμη και στο σπίτι του. Εκεί ανάμεσα στους όπλισμένους σάν άστακούς λαθρεμπόρους ο «σμηναγός» διηγήθηκε πολλές φορές την ιστορία της καριέρας του, προσέχοντας να μη κάνει κανένα λάθος. Στο τέλος ο 'Αμπού Σαγιά πήρε την απόφασι: «Θά κάνουμε μιά μεγάλη δουλειά, νεαρέ μου». Η παγίδα είχε πιάσει.

Ο Σιραγκούζα είχε συγχρόνως έτοιμαστή και στην Τουρκία. Ο ίδιος και ο 'Ελληνας αστυνομικός Γεράσιμος Λιαρομάτης μεταμφιεσμένοι ο ένας σε 'Αμερικανό αξιωματικό και ο άλλος σε 'Ελληνα κατασκευαστή ήρωνης, είχαν κερδίσει την εμπιστοσύνη του 'Οσαγέρ, που ήταν πρόθυμος

να τους πουλήσει 500 λίβρες όπιο. Έπρεπε όμως να οργανωθεί έτσι η δουλειά, ώστε ο 'Οσαγέρ στην Τουρκία και ο 'Αμπού Σαγιά στη Βηρυτό να παραδώσουν τα ναρκωτικά τους, να πληρωθούν και να συλληφθούν την ίδια ώρα, αν ήταν να συλληφθούν και οι δύο.

Στη Βηρυτό ο σμηναγός Μάρκους κανόνισε να πάη στο σπίτι του Σαγιά για να παραλάβει την μορφίνη. Η αστυνομία θά έκανε μυστικό μπλόκο στο σπίτι. 'Αν ο δήθεν σμηναγός έβγαινε από το σπίτι και φουούσε τη μύτη του, αυτό θά σήμαινε πως είχε πάρει τα ναρκωτικά και η αστυνομία θά προχωρούσε στην έφοδο.

Όταν ο «σμηναγός» πήγε στο κρίσιμο ραντεβού βρήκε τον 'Αμπού Σαγιά έξω φρενών.

«Γιατί πήγες στην 'Αμερικανική Πρεσβεία σήμερα το πρωί;» ξεφώνισε ο γέρος. «Είσαι σπιούνος της αστυνομίας!»

Ο άλλος κατάλαβε πως η μύνη του σωτηρία ήταν να φωνάξει πιο πολύ:

«Πήγα να πάρω τα χαρτιά μου, θάλακα!» φώναξε και συνέχισε να βρίζει πολλή ώρα τον γέρο λαθρέμπορο.

«Με συγχωρείς, είπα στο τέλος ο Σαγιά, μιά σήμερα δεν πρέπει να κάνουμε τη δουλειά μας. Είμαστε πολύ νευρισμένοι».

Ο πράκτωρ κατάλαβε πως έτσι οι προετοιμασίες έξι μηνών θά πήγαιναν χαμένες. 'Αρχισε τα καλοπιάσματα και τα παρακάλια και στο τέλος ο 'Αμπού Σαγιά υποχώρησε. Τη στιγμή όμως που ο «σμηναγός» εξέταζε τα πακετάκια που θά έπαιρνε, ήρθε η δεύτερη καταστροφή. Η αστυνομία απ' έξω νομίζοντας πως η αεροπορία σήμαινε ότι ο πράκτωρ θρискόταν σε κίνδυνο,

έκανε έφοδο πρόωρα. Δύο άνδρες του Σαγιά άρπαξαν τὰ σώματα του έγκληματος και έξαφανίστηκαν.

Τό μυαλό του σμηναγοῦ δούλεψε γρήγορα: «Στό διάβολο ή άστυνομία! Έμένα δέ θά μέ πιάσουν ζωντανό!» φώναξε και πυροβόλησε (μέ άστοχία θέβαια) έναντίον ενός άστυνομικοῦ πού είχε μπή μέσα στό δωμάτιο. Εύτυχώς ό Λιβανέζος άστυνομικός κατάλαβε τό παιγνίδι και έτσι ό σμηναγός ώδηγήθηκε στη φυλακή μέ τόν Σαγιά και τούς άλλους.

Στό σπίτι του Σαγιά δέν βρέθηκαν καθόλου ναρκωτικά. Άλλά στη φυλακή ό δήθεν «σμηναγός», άπαλλαγμένος από κάθε ύποψία, έμαθε από τούς άλλους την κρυψώνα της μορφίνης. Τά ναρκωτικά βρέθηκαν και ή υπόθεση έφθασε στό τέλος της μέ έπιτυχία. Στην Τουρκία ή παγίδα έπιάσε καλά, στη Συρία ή άστυνομία έκανε συγχρόνως έφοδο σέ μιὰ άποθήκη ναρκωτικών και έτσι ό υπόκοσμος του Λιβά-

νου δέχτηκε ένα δυνατό πλήγμα.

☆

Ό άγώνας έναντίον του λαθρεμπορίου ναρκωτικών δέν έχει τελειώσει, αλλά ή διεθνής συνεργασία της άστυνομίας γίνεται στενότερη, γιατί και τὰ κράτη πού παράγουν τὰ ναρκωτικά κατανοούν τις ευθύνες τους.

Τά άποτελέσματα των άγώνων αυτών είναι χειροπιαστά. Στις Ένωμένες Πολιτείες π.χ. ή ήρωίνη πού βρέθηκε σέ ήρωϊνομανείς ήταν μόνο κατά 5—10% γνήσια, δηλαδή τόσο αδύνατη, ώστε οι γιατροί των φυλακών παρατήρησαν ότι σέ πολλές περιπτώσεις πραγματοποιήθηκε θεραπεία χωρίς βίαιες αντιδράσεις. Έπειτα ή άστυνομική τιμή της ήρωϊνης την κάνει άπρόσιτη γιά πολλούς.

Υπάρχουν λοιπόν σήμερα βάσιμες έλπίδες πώς τό λαθρεμπόριο ναρκωτικών θά περιοριστή στό έλάχιστο και έτσι θά τεθή υπό έλεγχο ένα από τὰ σοβαρότερα έγκληματολογικά και κοινωνικά προβλήματα.

Ένας δημοσιογράφος έπισκέπτεται μιὰ νευρολογική κλινική. Ό διευθυντής του δείχνει ένα τρελλό πού περπατά μέ ένα ποτιστήρι σπο χέρι: —Αυτός είναι άνιατος, λέει ό διευθυντής. "Όχι μόνο δέν έννοει νά αφήσει τό ποτιστήρι του, αλλά τό κρατά και ανάποδα. Περίεργος ύστερα από όσα άκουσε, ό δημοσιογράφος πλησιάζει τόν τρελλό και τόν ρωτά γιατί κρατά ανάποδα τό ποτιστήρι του. —Έμ, δέν είμαι και τόσο βλάκας, λέει ό τρελλός, κλείνοντας τό μάτι. "Όταν τό κρατούσα ίσια, ό διευθυντής μ' έβαζε συνεχώς νά ποτίζω τὰ λουλούδια του!

Pourquoi Pas?

Άφοῦ «κάνεις δέν τόν άκούει»,
ό COREY FORD έκδικείται!...

Λέγε, άγάπη μου, σ' άκούω!

Μου φαίνεται πώς περνά τόν πιο πολύ καιρό μου άκούοντας τί λένε οι άλλοι. Ίσως γιατί όλοι οι άλλοι μιλούν δυνατώτερα από μένα και γιατί τελειώνουν όλες τις φράσεις τους μέ ένα «λοιπόν,...». Έτσι δέν βρίσκω ποτέ θέσι για νά αρχίσω μιὰ δική μου κουβέντα.

Άποτέλεσμα της «άκουστικής» μου πείρας είναι μιὰ ειδική στάση πού παίρνω σ' αυτές τις περιστάσεις. Βάζω τόν άριστερό μου άγκώνα επάνω στο τραπέζι και άκουμπά τό μάγουλό μου στην παλάμη του άριστεροῦ μου χεριού. Αυτή ή στάση όχι μόνο δίνει την έντύπωση ότι άκούω προσεκτικά τόν συνομιλητή μου, αλλά και αν τὰ μάτια μου θαρύνουν από τή νύστα, αυτό δέν πολυφαίνεται καθώς τό χέρι μου πιέζει τό μάγουλό μου και μισοκλείνει τό μάτι μου. Και κάτι έπίσης σπουδαίο: τό χέρι μου βρίσκεται μονίμως κοντά στό στόμα για νά κρύψει κανένα χασμουρητό.

Τό πρώτο πράγμα πού πρέπει νά μάθη ένας «άκροατής» είναι νά άγκυροβολή στέρεα κάπου. Τό άσφαλέστερο είναι νά γραπώνη γερά τό τραπέζι μέ τὰ χέρια, νά παίρνη ύφος περι-
συλλογής και νά

κουνά ρυθμικά τό κεφάλι κάθε φορά πού τό βλέμμα εκείνου πού μιλά πέφτει επάνω του. Μόνο προσέξτε μην κουνάτε τό κεφάλι σας πολύ ρυθμικά γιατί ή σταθερή κίνηση έχει... ύπνωτικά άποτελέσματα.

Βέβαια ό άκροατής θά πρέπει νά ποικίλλη την έκφρασί του άνάλογα μέ τις περιστάσεις. Όταν μου μιλούν παιδιά έχω πάντα ένα χαμόγελο έπιεικειάς στα χείλη και κουνάω τό κεφάλι μου σαν νά διασκεδάω τρομερά. Τό κακό είναι πώς όταν τό παιδί άπαγγέλλει κανένα μακροσκελές ποίημα, ύστερα από τις πρώτες στροφές τό χαμόγελό μου παγώνει, οι μύες μου σφίγγουν και ή έκφρασί μου γίνεται φαίνεται μακάβρια. Αυτό μπορεί νά τρομάξη λίγο τό παιδί, μά δέν μπορεί νά κόψη στην μέση την άπαγγελία του.

Άργά ή γρήγορα καθένας πρέπει νά μάθη νά πνίγη ένα χασμουρητό. Δέν σας συνιστώ νά τό καταπίνετε, γιατί μπορεί νά άκουστήτε και ή προσπάθειά σας νά στραγγαλίσετε τό χασμουρημα χωρίς νά γίνετε άντιληπτός δημιουργεί μιὰ έκφραση έντονης άγωνίας. Τά μάτια γουρλώνουν, άνεξήγητα δάκρυα κυλούν στα μάγουλα.

Αυτό είναι κακό αν ο άλλος διηγείται μια άστεία ιστορία, αλλά είναι χειρότερο αν η ιστορία είναι αισθηματική. Τότε ο αφηγητής κολακεύεται νομίζοντας πως άγγιξε μια ευαίσθητη χορδή της καρδιάς του ακροατηρίου του και η ιστορία του τραβάει σε μάκρος.

"Αν είναι αδύνατο να κρύψω το χασμουρητό, τότε καταφεύγω σε καμιά πονηριά: ρίχνω κάτω π.χ. το τσιγάρο ή τον αναπτήρα μου, τάχα από απροσεξία, και τήν ώρα που σκύβω να τα πιάσω χασμουριέμαι με την άνεσί μου.

"Όταν σās διηγούνται μια άστεια ιστορία είναι πολύ σημαντικό να γελάτε στο κατάλληλο σημείο, ιδίως αν ο αφηγούμενος είναι Προϊστάμενός σας. Καμιά φορά ο ακροατής - ύφιστάμενος είναι τόσο πρόθυμος να ευχαριστήσει τον προϊστάμενό του, ώστε ξεσπάει σε δυνατά γέλια στην πρώτη παύση της κουβέντας. "Η προσπάθειά του να κρύψει τη θιασύνη του του φέρνει βήχα και άμυχανία και όταν η διασκεδαστική ιστορία φθάση στην κατακλείδα της ο καυμένος ο ακροατής δεν μπορεί να προσφέρει παρά ένα θεβισασμένο χαμόγελο και να μουρμουρίση ένα: «Πρέπει να θυμηθώ να το διηγηθώ στη γυναίκα μου αυτό!»

"Ωστόσο, μπορεί κανείς να καταλάβει σε ποιο σημείο πρέπει να γελάσει, γιατί συνήθως όποιος διηγείται ανέκδοτα γελάει πρώτος στο άστείο σημείο, διασκεδάζοντας ο ίδιος καλύτερα απ' όλους με τις ιστορίες του.

☆

"Όταν ακούη κανείς μια συμφωνική συναυλία, το πρόβλημα είναι να βρή κάποιον που να συγκρατήσει το μυαλό του να μην αφαιρεθεί. "Ο ακροατής ξαναδια-

βάζει το πρόγραμμα για δεκάτη φορά, θυθίζεται περισσότερο στο κάθισμά του, κυττάζει το ρολόι του. Δέκα και είκοσι. "Ως τώρα πέρασαν 40 λεπτά. "Αλήθεια, πόσο κρατάνε συνήθως αυτά τα πράγματα;

Σε λίγο βγάζει το μολύβι του και αρχίζει να μουτζουρώνει όλα τα «ο» που υπάρχουν στο πρόγραμμα ώσπου τον παίρνει είδησι η γυναίκα του και του δίνει μια με τον άγκωνα. Ξαναβλέπει το ρολόι του. Μμμ, 57 λεπτά. "Από τί είναι φτιαγμένα αυτά τα καθίσματα; από σκέτα σανίδια;

Τα πόδια του αρχίζουν να μουδιάζουν, τα σταυρώνει κλωτσώντας το εμπρός κάθισμα και κάθοντας την κυρία που κάθεται μπροστά να γυρίζει με ένα θυμωμένο «Σσσ!» "Η γυναίκα του του δίνει δεύτερη σπρωξιά και του λέει να κάτση ήσυχα. Ξανακυττάζει καρτερικά το ρολόι του. Αυτός ο πιανίστας δεν κουράζεται ποτέ;

Κάνει άλλη μια προσπάθεια να συγκεντρωθώ στη μουσική κρατώντας το ρυθμό με το πόδι του και μουρμουρίζοντας: «Λαλαλά, λά, λά, λά! Λαλαλά μμμ, μμμ!» Στο σημείο αυτό το πιάνο σταματά και ακούγεται καθαρά το μουρμούρισμα του φίλου μας. "Ακολουθεί ένας χείμαρρος από χειροκροτήματα και η δήλωσι της γυναίκας του ότι δεν θα τον ξαναπάρη ποτέ μαζί της στη συναυλία. "Ετσι λύεται όλο το πρόβλημα.

☆

"Όταν ένας σύζυγος προσπαθή να διαβάσει τα αθλητικά νέα μιας Κυριακάτικης εφημερίδας ενώ η γυναίκα του διαβάσει δυνατά την κοσμική κίνηση, καλό είναι να πετάχ πότε-πότε μια λέξη για να δείξει πως την πα-

ρακολουθεί. Οί βετεράνοι σύζυγοι λένε πως οί πιο χρήσιμοι ήχοι σε τέτοια περιστασι είναι: «Αχά!» (συμφωνία), «Μπά!» (έκπληξις) ή «Ού!» ('Ανία.) Καμιά φορά άρκεί μια κίνηση του κεφαλιού.

"Ο κίνδυνος από το καταφατικό κούνημα του κεφαλιού είναι ότι η γυναίκα μπορεί να αλλάξει στήλη και να διαβάσει κάτι από τις ειδήσεις των καταστημάτων και έτσι ο σύζυγος να αναλάβει μια υποχρέωση χωρίς να θέλη, απλώς και μόνο γιατί κούνησε απρόσεκτα το κεφάλι του ενώ η γυναίκα του έλεγε: «Έχουν μεγάλες έκπτώσεις σ' αυτό το μαγαζί... δεν νομίζεις πως θάπρεπε να αλλάξωμε τις ταπεσαρίες του σαλονιού;»

"Όσο για μένα, έχω φτιάξει μια σειρά από απαντήσεις που μπορεί να τις χρησιμοποιήση ένας άνδρας κάθε φορά που η γυναίκα του αρχίζει να του διηγείται το παράξενο όνειρο που είδε τη νύχτα ή να του μιλά για τα ξεδοα του σπιτιού ή να του λήη τα κουτσομπολιά που έμαθε την προηγούμενη. "Αντικειμενικός σκοπός είναι να κρατηθώ ή κουβέντα χωρίς να βρεθώ σε σείς μπλεγμένος πουθενά.

"Ας πούμε πως η γυναίκα διαβάσει ένα γράμμα που πήρε από μια παλιά της συμμαθήτριά. Ξέρετε, αυτή την "Εθελ καλέ, με τα πεταχτά δόντια.

Γυναίκα: Προσέχεις;

"Ανδρας: (θυσιμένος στην εφημερίδα του). Και θέβαια, χρυσή μου, ακούω κάθε λέξη!

Γυναίκα: "Η "Εθελ λέει πως έβρεξε πολύ στον τόπο τους τελευταία και ο άνδρας της

στραμπούλιζε το πόδι του προ ημερών.

"Ανδρας: (άφηρημένα) Λένε πως κοντεύει να γίνη αλκοολικός.

(Αυτό συμφέρει γιατί περνάνε χωρίς διακοπή 6-7 λεπτά ενώ η γυναίκα του του εξηγεί ότι μπερδεψε την "Εθελ τη συμμαθήτριά με μια άλλη "Εθελ που μένει στον Καναδά και έχει αλκοολικό αδελφό και όχι άνδρα).

Γυναίκα: (συνεχίζει): "Η "Εθελ λέει πως φτιάξανε μια καινούργια θεράντα.

"Ανδρας: Μπορεί να διαλέξη ελεύθερα ανάμεσα στο: α) ώραία, β) πολύ κακό, γ) δι,τι χρειάζεται (διαλέγετε και λέτε).

Γυναίκα (με ύποψία): Δεν προσέχεις.

Συνεχίζει να διαβάσει το γράμμα σιωπηλά.

"Ανδρας: Πόσο ζύγιζε;

(Αυτό βασίζεται στην προϋπόθεσι ότι σ' ένα γυναικείο γράμμα θα λέγεται όπωσδήποτε κάτι για κάποιο νεογέννητο μωρό.)

Γυναίκα (άταραχη): "Ακουσε τί λέει! Σχεδιάζουν να πάνε στο Παρίσι την άνοιξη!

"Ανδρας: Ποιός;

Γυναίκα: Μα ή "Εθελ, παιδί μου, και ο άνδρας της θέβαια.

"Ανδρας (διπλώνοντας την εφημερίδα του): "Αλήθεια μια και είπες για την "Εθελ, είχες γράμμα της τελευταία;

"Αν όλα τα άλλα αποτύχουν, ο άνδρας μπορεί να αρχίση μια διασκεδαστική ιστορία. Δεν έχει σημασία αν θα προσέχη ή όχι. "Η γυναίκα του δεν θα τον παρακολουθή όπωσδήποτε!

Μταξύ κοσμικών κυριών στο σαλόνι του γιατρού:
—"Έχω μια άρρώστεια που ένεφανίσθη μόλις προό λίγων μηνών!

Ο δικτάτωρ μίας μακρινής χώρας ώργάνωσε Δημοψήφισμα. Σ' ένα χωριό ο ένωμοτάρχης έκανε την διαλογή των ψήφων. "Όλα τὰ ψηφοδέλτια ή-
ταν υπέρ. Ξαφνικά έβγαλε ένα ψηφοδέλτιο αντίθετο.

—'Ιδού, κύριοι, φώναξε ο ένωμοτάρχης, πού ο λαός είναι ελεύθερος νά ψη-
φίση καί έναντίον του καθεστώτος.

"Υστερα από λίγο έβγαλε άλλο ένα αντίθετο ψηφοδέλτιο.

—Τόν παληάνθρωπο! φώναξε ο ένωμοτάρχης. Έψήφισε δυο φορές. Οί ψη-
φοι του είναι άκυροι.

Constellation

Ο προϊστάμενος στην γραμματέα του:

—Θέλω νά τηλεφωνήσω στην γυναίκα μου. Στείλτε, παρακαλώ, ένα τηλε-
γράφημα στην κόρη μου νά αφήση ελεύθερο τὸ τηλέφωνο.

Marcelene Cox

ΓΙΑ ΝΑ ΠΕΡΝΑ Η ΩΡΑ

Ο συγγραφεύς Άντρέ Τεριβ διηγείται την έξης ιστορία: Μία φορά, ένας
εξάδελφός του είχε πάει στην Μαδαγασκάρη. Καθώς έκανε ζέστη, θέλησε
νά κολυπήση στο ποτάμι. Έπειδή δέν ήξερε τὰ νερά, ρώτησε αν υ-
πήρχαν καρχαρίες εκεί.

—Κανένας, τού απάντησαν.

"Ετσι ρίχτηκε στο νερό. Κολυμπούσε εύχαριστημένος, όταν πρὸς μεγάλη
του έκπληξι, είδε ὅλο τὸ χωριό νά τὸν παρακολουθῇ. Βγαίνοντας ἀπὸ τὸ
νερό, τὸν υποδέχτηκαν βροχή τὰ χειροκροτήματα. "Εκπληκτος ρώτησε για-
τί συνέβαιναν ὅλα αὐτά.

—Τὸ κουράγιο σου, κύριε! τού εἶπε ἕνας χωρικός.

—Μὰ γιατί; Ἀφοῦ δέν υπάρχουν καρχαρίες στο ποτάμι.

—Ναί, ἀλλὰ υπάρχουν κροκόδειλοι, κύριε!

Constellation

Σ ένα μεγάλο κατάστημα τῆς Νέας Ὑόρκης μιὰ κυρία δοκιμάζει ἕνα κορσέ.

—Αἰσθάνεται εὐχάριστα ἡ κυρία; ρωτᾷ ἡ ὑπάλληλος.

—Ἡ κυρία αἰσθάνεται εὐχάριστα.

—Μπορεῖ ἡ κυρία νά ἀναπνέη εὐλεύθερα;

Μπορεῖ.

—Θὰ μπορούσε ἡ κυρία νά φορῇ τὸν κορσέ ὅλη τὴν ἡμέρα, χωρὶς νά στε-
νοχωρῆται;

Θὰ μπορούσε.

—Τότε, λέει ἡ ὑπάλληλος, ἡ κυρία χρειάζεται τὸ μικρότερο νούμερο!

N. Mc Lennan

Τ Α Ε Ι Δ Ε Υ Ο Ν Τ Α Σ

ΜΕ "Ελληνες συγγραφείς σὲ ὅλο τὸν κόσμο

Ἡ «Ἐκλογή» ὕστερα ἀπὸ τὴν «Ἀνθολογία τοῦ Ἑλληνικοῦ
Εὐθυμογραφήματος», πὸν τόσο ἄρρεσε τοὺς ἀναγνώστες τῆς
καὶ πὸν ἀπέδειξε ὅτι ἡ σκυθρωπὴ στὸ μεγαλύτερό τῆς μέρος
λογοτεχνία μας διαθέτει καὶ μερικὲς πολὺ ἀξιόλογες σαι-
ρικὲς σελίδες, παρουσιάζει ἀπὸ αὐτὸ τὸ τεῦχος μιὰ νέα σει-
ρὰ λογοτεχνικῶν κειμένων μὲ τὸ γενικὸ τίτλο «Ταξιδεύον-
τας». Στὴ σειρά αὐτὴ θὰ προσκαλέσῃ τοὺς ἀναγνώστες τῆς
στὰ γοητευτικώτερα ταξίδια, ἐδῶ καὶ στὸ ἐξωτερικόν, μὲ ὁ-
δηγοὺς γνωστοὺς συγγραφεῖς μας. Ἀνοίγουμε τὴν Ἀνθολο-
γία μὲ δυὸ γλαφυρώτατες καὶ ἄγνωστες ταξιδιωτικὲς σε-
λίδες τοῦ Ἀλεξάνδρου Ρ. Παγκαβῆ ἀπὸ τὸ ταξίδι του σὴν
Ἀμερική τὸ 1867. Εἶναι οἱ π ρ ὠ τ ε ς σελίδες Ἑλληνος
λογοτέχνη πὸν γράφτηκαν γιὰ τὸ Νέον Κόσμο καὶ παρου-
σιάζουν πρὸςθεο ἀκόμη ἐνδιαφέρον γιὰ τὸν συγγραφεὺς των
ἦταν κί ὁ π ρ ὠ τ ο ς Ἑλλήν προεσθενὴς σὴν Ἀμερική.

Ἐτοὺς καταράκτες τοῦ Διαβάρα

(Απὸ τὸ «Ταξίδι σὴν Ἀμερική τὸ 1867»)

Α. ΡΑΓΚΑΒΗ

Ἀφίχθησαν τέλος εἰς Νιαγά-
ραν. Καὶ μακρόθεν μὲν ἡ φυ-
σιογνωμία τοῦ ἐδάφους οὐδαμῶς
μᾶς ἀνήγγειλε τὸ μεγαλοπρεπές
θέαμα, δ μᾶς περιέμενε, διότι ἡ
χώρα ἐστὶ μονοτόνως ἐπίπεδος.
Ἀλλ' ἀπὸ τινος ἥδη θόμβος, ὡς
μεμακρυσμένης θροντῆς, ὑπερι-
κὼν τὸν τῆς ἀμαξοστοιχίας, ἔ-

φθάνει εἰς τὴν ἀκοὴν ἡμῶν καί,
βαθμηδὸν αὐξάνων, μᾶς ἐδήλου
ὅτι ἐπλησιάζομεν εἰς τὸ μέγιστον
τῶν φυσικῶν φαινομένων, οὗ καὶ
μόνον ἡ προσδοκία ἤδη ἰσχυρῶς
μᾶς συνεκίνηει.

Ἦτο δ' ἐσπέρα ὅτε ἀφίχθημεν
καὶ κατελύσαμεν εἰς ξενοδοχεῖον
μεγαλοπρεπές, καλούμενον τοῦ

Καταρράκτου. "Οτι δ' ὁρθῶς ἔφερε τὸ ὄνομα ἐδυνάμεθα νὰ κρίνωμεν, οὐχὶ ἐκ τῆς ὕψεως, διότι μέχρις οὗ συσκευασθῶμεν καὶ ἀποδειπνήσωμεν, εἶχεν ἐπέλθει ἡ νύξ καὶ οὐδὲν ἐβλέπομεν, ἀλλ' ἐκ τῆς συνεχοῦς θροντήης, ἥτις μᾶς περιεβόμβει, καὶ μᾶς ἠνάγκαζε νὰ ὁμιλῶμεν δυνατώτερον, ἢ ἠθέλομεν ν' ἀκουώμεθα. Ἰδίως δ' εἰς τὸ δωμάτιον, εἰς δ' ἐγὼ κατέλυσα, ἦν ἡ βοή καταπληκτική, ὥστε διὰ πάσης τῆς νυκτός, ἀκούων τὴν μεγάλην ταύτην φωνὴν τῆς ἐρήμου, τὴν ἐνταῦθα ἀντηχοῦσαν ἀδιάκοπον ἀπ' αὐτῆς τῆς καταβολῆς κόσμου ὠνειροπόλουν μάλλον, ἢ ὅτι ὠνειρευόμουν, ὅτι παρειαυτῶν εἰς τὴν πανήγυριν τῆς κοσμογονίας καὶ ἤκουον τὰς σάλπιγγας τῶν ἀγγέλων καὶ τὸ ἄσμα τῆς φύσεως ὑμνοῦσης τὸν Πλάτην.

Τὴν ἐπαύριον μετὰ τοῦ ἡλίου ἐγερθεὶς, ἔσπευσα μόνος πρὸς τὸν καταρράκτην, ν' ἀπολαύσω τοῦ ἐξαισίου θεάματος. Τὸ φαινόμενον ἐστὶ τῷ ὄντι μοναδικὸν ἐπὶ τῆς γῆς. Ὁ ποταμός, ὅλη θάλασσα ἐκ τῆς λίμνης Ἑρίης (Ε-ρίε) ἀπορρέων, καὶ εἰς μακρὸν διάστημα εἰρηνικῶς καὶ ἀκάκως διὰ δρυμόνων καὶ μεταξὺ πρασίνων ὄχθων φερόμενος, ἐνταῦθα καταπίπτει διὰ μιᾶς, καθέτως, εἰς μέγιστον βάθος, καὶ ἀπὸ τοῦ πυθμένος αὐτοῦ ἀνατινάσσονται μέχρι τοῦ ἄνω χείλους ἀτίμιδες πυκναὶ, ὡς ὁμίχλη, ἐφ' ἧς, θραυόμεναι αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου, ἀπετέλουν, ὅτε πρῶτον εἶδον τὸ ρεῦμα, σπανίας καλλονῆς ἀλλεπάλληλα οὐράνια τόξα. Τὸ μέγα πλάτος ὅμως τοῦ ποταμοῦ, τοσοῦτο ὄν, ὥστε εἰς τὴν ἄλλην ὄχθην δὲν διακρίνεται ἄνθρωπος, μετριάξει τὴν τοῦ ὕψους ἐντύπωσιν.

"Ανωθεν τοῦ καταρράκτου ὁ ποταμός διαιρεῖται εἰς δύο θραχίονας ὑπὸ νήσου ὑψηλῆς καὶ

συμφύτου, χωρούσης μέχρι τοῦ χείλους, εἰς δ' καὶ αὐτὴ ἀπολήγει δι' ἀπορρώγων θράχων.

Περὶ τὸ χεῖλος τοῦ καταρράκτου, πολλάκις, ὥρας ἱστάμην, ὡς περιμένων πότε τέλος θέλει κενωθῇ! Ἡ διάνοιά μου τότε ἀπεκοιμᾶτο καὶ κατειχόμεν ὑπὸ ἀορίστου τινὸς αἰσθήματος τῆς αἰωνιότητος.

Ὀλίγον περαιτέρω ὑπόγειος σήραξ, κατιοῦσα, φέρει εἰς τὸ μέρος τοῦ πυθμένος, τὸ ἄβροχον μένον ὑπὸ τὸν καταρράκτην, μεταξὺ τοῦ καθέτου θράχου καὶ τοῦ τοξειδῶς καταφερομένου ὕδατος. Ἡ κατάβασις γίνεται δι' ἀμαξιδίων, προσδεδεμένων εἰς κάλιν συνεχῇ, οὕτως ὥστε, ὅτε τὸ μὲν ἐν μέρος αὐτοῦ, δι' ὄδρομηχανῆς, ἦν αὐτὸς ὁ καταρράκτης κινεῖ, ἀνασύρεται, τὸ ἕτερον καταβαίνει. Τὸ ἔδαφος ὅμως ἐστὶ κατάβροχον πάντοτε ὑπὸ τῶν σφενδονιζομένων ἀτιμίδων, καὶ ἡ ὑποβρύχιος περιδιθασίς οὐχὶ ἀκίνδυνος, διότι ὁ πυθμὴν ἔχει θράχους ὀξεῖς καὶ ὀλισθηροὺς, καθ' ὃ καταθρόχους ἐκ τῶν ἀτιμίδων. Οἱ τὴν περίεργον, ἀλλ' οὐχὶ ἀκίνδυνον ταύτην ἐκδρομὴν ἐπιχειροῦντες ἀναγκάζονται νὰ ἐνδύνωνται δερμάτινον στολὴν ἀκομφοτάτην, μισθομένην παρὰ τὴν ἄνω τῆς σήραγγος εἴσοδον.

Τὸ ὕψος τοῦ καταρράκτου ἦν, ὅτε τὸ ἐπεσκέφθην, 160 ποδῶν· ἀλλὰ διὰ τῶν αἰώνων, βιωσκόμενον ὑπὸ τοῦ ραγδαίου ὕδατος, τὸ χεῖλος αὐτοῦ βραδέως ταπεινοῦται καὶ ὀπισθοδρομεῖ, καὶ μετὰ τὴν ἀναχώρησίν μου ἐξ Ἀμερικής, μέγας θράχος, προέχων ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης, καὶ χρησιμεύων ὡς μία τῶν ὠραιότερων σκοπιῶν τοῦ θεάματος, ὑποσκαφθεὶς ὑπὸ τοῦ ροῦ, κατεκρημνίσθη καὶ ἐγένετο ἀφανής. Κάτω δ' ὅπου πίπτει τὸ ὕδωρ, ἀνακυκᾶται ὁ ποταμός μέχρι τοῦ

πυθμένος εἰς φοδερὸν θρασμόν, εἴτα δὲ προχέει ἀφροῦ θάλασσαν, καὶ ἐξακολουθεῖ ῥέων ὀρητικῶς, ἀλλ' οὐχὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ μὴ τολμῶσιν, εἰς μικρὰν ἐκείθεν ἀπόστασιν, αἱ λέμβοι, εἰ καὶ οὐχὶ πάντοτε ἀποινί, νὰ διαπλέωσι κατὰ πλάτος τὸν ποταμόν. Μίαν δὲ περίπου ὥραν κατωτέρω εὐρύνεται οὗτος εἰς σχῆμα μικρᾶς στρογγύλης λίμνης ἢ μάλλον στροβίλου, περικυκλούμενου πανταχόθεν ὕψ' ὑψηλῶν λόφων, καὶ θιαϊότατα κυκλοτερῶς φερομένου, ὥστε πλοῖον, εἰς αὐτὸν εἰσβαλόν, σωτηρίαν δὲν ἔχει, καὶ εἴτα, διὰ μιᾶς φάραγος τῶν λόφων ἐξορμῶν, χύνεται τέλος εἰς τὴν ἄχανῇ λίμνην τοῦ Μίταιναν.

Μεταξὺ δὲ τοῦ καταρράκτου καὶ τοῦ στροβίλου κατεσκευάσθη γέφυρα κρεμαστή, θαυμασία διὰ τὸ μήκος τῆς, ἐνοῦσα τὰς δύο ὑψηλὰς ὄχθας τοῦ κάτω ποταμοῦ καὶ ὀλίγον πρὸ αὐτῆς, εἰς τὸ αὐτὸ ὕψος, εἶδομεν σχοινίον, ἐπίσης τὰς δύο ὄχθας ζευγνύον, καὶ διατηρούμενον ἐκεῖ ὡς μνημεῖον, ἀφ' ὅτου μεγαλεπήβολος σχοινοβάτης, ὁ Βλονδίνος, ὑπερέβη ἀτρομήτως, εἰς 170 ποδῶν ὕψος, τὸν εὐρύτατον ποταμόν, ἐπικροτούμενος ὑπὸ τοῦ καταρράκτου καὶ ὑπὸ τοῦ θαυμαζέοντος λαοῦ τῶν Ἀμερικανῶν.

Παρὰ τὸν Νιαγάραν πόλις δὲν ὑπάρχει, ἀλλ' ἐκατέρωθεν αὐτοῦ ὑπάρχει σειρὰ μεγάλων ξενοδοχείων, ὧν τὸ μέγιστον καὶ ἐπισημότατον ἦν τὸ εἰς δ' κατελύσαμεν. Αἱ μεγάλαι αὐτοῦ αἰθουσαι εἰς τὸν ἄνω δρόμον ἦσαν σπανίας πολυτελείας καὶ περὶ αὐτὰς ἔθεε συνεχῆς εὐρύς ἐξώστης, ἐξ οὗ ἀπεριγράφτως ἐξαισίος ἦν ἡ θέα ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ καὶ τοῦ περιχώρου. Εἰς μίαν τῶν αἰθουσῶν τούτων ἐδόθη, τὴν ἐπιόσαν τῆς ἀφίξεως ἡμῶν ἐσπέραν, χο-

ρὸς μεγαλοπρεπέστατος. Πρὶν δὲ ἡ οἰκοδομηθῶσι τὰ ξενοδοχεῖα, ὡς μοι διηγήθησαν, εἶχεν ἔλθει καὶ κατοικήσει ἐνταῦθα μονήρης Ἀγγλος τις, ὅστις εἰς οὐδὲν ἄλλο ἡσχολεῖτο ἢ νὰ παιζῇ βιολίον παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ καταρράκτου, καὶ ὅτε συνηντᾶτο μετ' ἀνθρώπων, ὠμίλει μόνον περὶ θρησκευτικῶν καὶ θεολογικῶν ἀντικειμένων, μετὰ δύο δὲ ἔτη ἐπνίγη παρασυρθεὶς ὑπὸ τοῦ καταρράκτου, ἐνὸς ἐλοῦτο.

Πλὴν δὲ τῶν ξενοδοχείων, καὶ περὶ αὐτά, ὑπῆρχον καὶ κινητὰ ἐργαστήρια, περιεργόμενα δι' ἡμᾶς, διότι ἐκεῖ, ἐκ τῶν ἐνδοτέρων χωρῶν ἐρχόμεναι αἱ γυναῖκες τῶν ἀγρίων, ἐπώλουν τὰ ποικίλα χανδροκέντητα ἐργόχειρά των, ὧν ἀπὸ τινος χρόνου τὰ σχεδία δανείζονται συνήθως παρὰ τῶν Εὐρωπαίων, προσέτι δ' ἐπώλουν καὶ μυϊστήρια ἐξ ἐγχωρίων πλατέων φύλλων ἢ ἐκ πτερῶν. Ἐπιθυμῶν νὰ πέμψω τινὰ δῶρα ἀμερικανικῆς τῶν ἀγρίων παραγωγῆς εἰς φίλους εἰς Ἀθήνας, εἰσηλθὼν εἰς ἐν τῶν ἐργαστηρίων τούτων καὶ, ἀφ' οὗ παντοῖα ἡγόρασα, ἠρώτησα τὴν πωλήτριαν, ἥτις ἦτο νέα καὶ εὐειδής, ὀλίγον δ' ὠμίλει τὴν ἀγγλικήν, πῶς τῆς φαίνεται ὁ πολιτισμός, καὶ ἐκ τίνος ἐστὶ φυλῆς, ἂν ἐκ τῶν Τσιούς ἢ ἐκ τῶν Τσιρακάς. Ἐκείνη δὲ μειδιάσασα μοὶ εἶπεν, ὅπως ἐδυνήθη νὰ τὸ ἐκφράσῃ, ὅτι τόσαυτα ἡγόρασα παρ' αὐτῇ, πληρώσας ὅσα μοὶ ἐξήτησεν, ὥστε δὲν θέλει νὰ με ἀπατήσῃ, καὶ μοὶ ὁμολογεῖ ὅτι δὲν κατάγεται οὔτε ἐκ τῶν Chious οὔτε ἐκ τῶν Chiracass, ἀλλ' ἐκ τῶν Βρυξελλῶν καὶ Βελγίου, καὶ, ὡς καὶ αἱ πλείσται τῶν λοιπῶν τὰ ἐργαστήρια κατεχουσῶν, ἀγοράζει παρὰ τῶν ἀγρίων τὰ ἐμπορεύματα καὶ τὰ μεταπωλεῖ.

Τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἀμερικῆς

Κατὰ τὰς Κυριακάς, ἐπειδὴ ἐκκλησίαν ὀρθόδοξον δὲν εἶχομεν ἐν Οὐασινγκτῶν, ἐπορευόμην εἰς τὰς διαφόρους τῆς πόλεως ἐκκλησίας, τῇ μὲν διότι ἐφρόνησα πάντοτε, ὅτι ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ δύναται τις νὰ συμπροσευχηθῇ μετὰ τῶν λοιπῶν Χριστιανῶν, ἀποθλέπων μόνον εἰς τὸ ἐμπνέον αὐτοὺς αἰσθημα εὐσεβείας, ἀνεξαρτήτως τῶν τύπων τῶν ἐξωτερικῶν, τῇ δὲ καὶ ἵνα διδαχθῶ, γνωρίζων τὰ ἐν Ἀμερικῇ ποικίλα θρησκευτικὰ καταστήματα καὶ τῆς λατρείας τοὺς τρόπους, καὶ προσέτι ἐκ τῆς ἐλπίδος, ὅτι καὶ πολλὰ λόγου ἄξια καὶ διδακτικὰ ἤθελον ἀκοῦσθαι ἐκ τοῦ στόματος τῶν ιεροκλήρων. Ὡς πρὸς τοῦτο ὅμως εὐρέθην ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡπατημένος. Ἐν μὲν τῶν Κυριακῶν ἐπισκέφθην ἐκκλησίαν Πρεσβυτεριανῶν, γυμνῆν, ὡς κοινὴν αἰθουσάν, ἀνευ οὐδενὸς ἐπίπλου, πλὴν τῶν ἐδωλίων καὶ ἀπλῆς καθηγητικῆς καθέδρας διὰ τὸν ιεροκλήρικον. Ἐκεῖ δὲ, μετὰ τινος ψαλμωδίας, ὅπως ἀσήμους, ὡς πρὸς τὴν μελωδίαν, ὁ ιεροκλήρυς, διὰ λόγου λίαν μονοτόνου καὶ λίαν μακροῦ, ἠγωνίσθη ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἡ πίστις ἔρχεται διὰ τῆς διδασκαλίας, ὅπερ μοὶ ἦν ἱκανῶς ἀμφίβολον καὶ μοὶ ἐφάνη ὅτι καὶ τὸ ἐπιλοιοπον πλήρωμα οὕτω περιπνεύει, διότι, οὐ μόνον τὴν πίστιν παρ' αὐτῷ δὲν ἐξύπνησεν ἡ διδασκαλία τοῦ ἱερέως, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς τῶν πιστῶν ἐβλεπον ὅτι ... ἀ π ε κ ο ἰ μ ι ζ ε ν.

Ἀλλὴν δὲ Κυριακὴν εἰσηλθὼν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Ἀναβαπτιστῶν, ἥς τὸ πλήρωμα κυρίως ἐκ Μαύρων συνέκειτο. Τὸ ἔνδον καὶ τούτου τοῦ ναοῦ ἦν ἐπίσης ἐντελῶς ἀκόσμητον, ὅπισθω δὲ

τραπέζης, ἥτις ἐχρησίμευεν ὡς ἁμβων, ἴστατο ὁ ἱερεὺς, νέος Μαῦρος καὶ αὐτός, πράσινον ἐπενδύτην φορῶν, τὴν συνήθη ἐνδυμασίαν του, καί, ὡς ἐπληροφόρηθην, ὑπρέτης ὢν εἰς ἐν τῶν ξενοδοχείων τῆς πόλεως. Οὗτος δ' ἐκήρυττε τὸν λόγον τοῦ Κυρίου περὶ τοῦ ὅς ἐπεται:

— «Ὅταν πολὺν καιρὸν μείνῃ ἀκάθαρτον τὸ ἔδαφος τῆς οἰκίας σας, ἐνίοτε σεῖς οἱ ἴδιοι ἢ αἱ γυναῖκες σας δὲν τὸ καθαρίζετε, δὲν χύνετε εἰς αὐτὸ νερὸν καὶ τὸ σφουγγαρίζετε;»

— Ναί! Ναί! ἀνέκραξε μετὰ ὀρυγμῶν τὸ πλῆθος τῶν πιστῶν.

— «Καὶ ὅταν ἡ οἰκία σας καθαρισθῇ καὶ σφουγγαρισθῇ, δὲν εὐχαριστεῖσθε νὰ τὴν βλέπετε;»

— Βεβαίως, βεβαίως, ὠρύετο τὸ ἀκροατήριον.

— «Τινὲς ἐξ ὑμῶν, ὅταν πολὺ λερωθῶσι τὰ ὑποκάμισά σας, δὲν τὰ δίδετε ἐνίοτε νὰ πλυθῶσι;»

Βλέπων περίξ μου, περιέμενον ὅτι ὅλοι, ὡς ἐξ ἐνὸς στόματος, θ' ἀπῆντων «Ὁχι! ποτέ». Ἀλλ' αἱ ὑλακαὶ καὶ οἱ συριγμοὶ τῶν φαίνεται ὅσο ἦσαν ἀπάντησις καταφατικῇ, δι' ὃ καὶ ὁ σεβαστὸς ἱερεὺς ἐπανελάβετο:

— «Καὶ ὅτε λαμβάνετε καὶ φορεῖτε τὸ καθαρὸν ὑποκάμισον, δὲν εὐχαριστεῖσθε;»

— Ναί, βεβαίως, ἀντήχησε πανταχόθεν τὸ πλῆθος κατὰ τὸν αὐτὸν ἀναρθρὸν τρόπον.

— «Ἐ, λοιπόν, ἐπανελάβετο ὁ ἱεροκλήρυς, ὡς τὸ νερὸν τοῦ σφουγγαρίου καθαρίζει τὸ πάτωμα τῶν δωματίων σας, ὡς τῆς πλύστρας τὸ νερὸν λευκαίνει τὰ ὑποκάμισά σας, οὕτω καὶ τὸ αἷμα τοῦ Κυρίου καθαρίζει τὰς ψυχὰς σας». Καὶ ἐν γένει ἦν τὸ ἥθος καὶ ὁ τόνος τοῦ παραδόξου

ἱερέως ὡς γελωτοποιοῦ τινος ἀπὸ σκηνῆς. Κορυφωθέντος δὲ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τοῦ ἀκροατηρίου, μετὰ τὴν κήρυξιν ἤρξατο ψαλμωδία, ἥς πάντες μετείχον.

Ἐν τούτοις, τὴν προσοχὴν μου εἶχεν ἐλκύσει εἰς γέρον, ἀπέναντί μου καθήμενος, μακρὰν ἔχων πολίαν καὶ τι ἐνθουσιῶδες εἰς τὴν ἔκφρασιν τοῦ προσώπου οὗ περιέργως κλασικὴ ἦν ἡ κανονικότης. Ἐν ᾧ δὲ τὸν ἠτένιζον, αἰφνης εἶδον αὐτὸν ἀνησυχῶς κινούμενον, καὶ ἐγερθεὶς, ἤρχισε νὰ στρέφεται πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ τ' ἀριστερά, ὡς σκοτοδινῶν, μέχρ' οὗ δύο ἄνθρωποι, προσελθόντες τὸν ἔλαβον ἐκ τῶν ὤμων καὶ τὸν ἐξήγαγον εἰς τὸ παρακείμενον δωματίον.

Ἐν ᾧ δὲ ἠπόρουν τί συνέβη εἰς τὸν ἄνθρωπον, καὶ ὑπώπτευον ἀποπληξίαν, αἰφνης ἤκουσα γραῖαν, καὶ αὐτὴν ἐκεῖ που καθημένην, ἐκπέμπουσιν ὀδυρτάς φωνάς καὶ τὴν εἶδον ὅτι ἐστρέφετο περὶ ἑαυτήν, ὡς φρενιτιῶσα, ἀπαχθεῖσαν καὶ αὐτὴν κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον, καί, ἐρωτήσας, ἔμαθον ὅτι οὗτοι ἦσαν οἱ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ Πνεύματος καταλαμβανόμενοι! Ὁ ἱερεὺς ἐπεράτωσε τὴν ἀκολουθίαν παρακαλέσας τινὰς τῶν ἀκροατῶν νὰ φέρωσι... τριακόσια τάλληρα τὴν προσεχῇ Κυριακὴν εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Ἀλλοίαν σκηνὴν ἀπῆντησα εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν Κουακέρων κατ' ἄλλην Κυριακὴν. Ὁδηγηθεὶς εἰς οἰκίαν, ἥτις οὐδὲν εἶχε τὸ ἐμφαῖνον δημόσιον θρησκευτικὸν ἢ οἰονδήποτε ἄλλο κατάστημα, εἰσῆλθον εἰς δωματίον εὐρύχωρον, ἔχον ἐπιπλα συνήθους εὐτελοῦς κατοικίας, ἐν οἷς, ἢ ἐφ' ὧν, παρετήρησα καὶ τινα ἀντικείμενα ἀνήκοντα εἰς γυναικείας ἐνδυμασίας, ὡς στηθοδέσμους, πιλίδια καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐμποιήσαντά μοι τὴν ἐντύπωσιν, ἥτις μοὶ ἐπεκυρώθη ὑπὸ τοῦ ἐκεῖ ὁδηγῆ

σαντός με φίλου, ὅτι ἡ ἐκκλησία αὕτη κατὰ τὰς Κυριακάς ἦν κατὰ τὰς ἄλλας ἡμέρας καὶ ὥρας ἀπλῇ αἰθουσα ραπτρίας τινὸς ἐνδυμάτων.

Εἰς μίαν ἄκραν τῆς αἰθούσης, ὀπίσω τραπέζης, ὑπῆρχεν ἀνάκλιτρον, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐκάθηντο τρεῖς κύριοι, εἰς δ' ἅπαντα τὰ λοιπὰ μέρη ἐκάθηντο ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιά, εἰς καθέδρας ἀτάκτως τεταγμένας, ὅπως καὶ ὅπου καθεῖς ἤθελε. Ἡ ὁμήγυρις πᾶσα ἐσίγα, οὐχὶ ὅμως, ὡς ἀμέσως εἶδομεν, σιγὴν εὐλαβεῖας καὶ ἐσωτερικῆς προσευχῆς, ἀλλ' ἀπλῶς ἀνθρώπων μὴ ἐχόντων τί νὰ εἰπῶσιν ἢ ἀπόφασιν ἐχόντων νὰ μὴ ἀνοίξωσι τὸ στόμα, καὶ περιμενόντων ἐν ὑπομονῇ δὲν ἡξεύρω τί. Ὡς αὐτοί, ἐσιγήσαμεν καὶ ἡμεῖς, ἀλλ' ἡ σκηνὴ αὕτη παρατεινομένη ἤρχισε νὰ προσβάλλῃ τὰ νεῦρα ἡμῶν, καὶ ἐγὼ συνεκρατούμην, ἵνα μὴ ἐκραγῶ εἰς σκανδαλώδη γέλωτα, ὅτε μάλιστα ρίψας βλέμματα περίξ μου, εἶδον καὶ τοὺς συντρόφους μου ἀκριβῶς εἰς τὴν αὐτὴν διατελουμένους διάθεσιν. Ἀλλ' ἀντιπερισπασμὸν μοὶ ἔφερε τὴν στιγμὴν ἐκείνην κρότος τις, διακόψας τὴν σιγὴν καὶ προερχόμενος ὀπισθεν μου. Ὅτε δ' ἐστράφη, εἶδον ὅτι προήρχετο ἐκ παιδίου θαθέως ἀποκοιμηθέντος καὶ στεντόριον ρώγγοντος. Μετ' ὀλίγας δὲ στιγμὰς ὁ αὐτὸς κρότος ἐπανεληφθῆ ἐξ ἄλλης γωνίας τῆς αἰθούσης, ὅπου εἶδον ὅτι ἡ κοιταμένη ἦν τις γραῖα ταῦτα δ' οὐδόλως ἐφαίνοντο ἐκπλήττοντα ἢ ταράσσοντα τὴν ὁμήγυριν, ἥτις, ὡς ἂν οὐδὲν ἔκτακτον ἐβλεπεν εἰς αὐτά, ἐξηκολούθει τὴν ἀτάραχον σιωπὴν τῆς.

Ἦρχον δὲ πᾶς ν' ἀνησυχῶ ἂν ἡ νάρκωσις αὕτη ἤθελεν ἐξακολουθήσῃ μέχρι τῆς ἐσπέρας, ἢ ἕως τότε, ὅτε εἰς τῶν ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου καθημένων ἀνέστη, ἐ-

χαίρετισε καὶ ἔλαβε τὸν λόγον, ὅπερ ἀπεδείκνυνεν ὅτι τὸ "Ἅγιον Πνεῦμα, ὃ ἡ ὁμήγουρις, ὡς εἶτα ἔμαθον, ἐν σιγῇ καὶ καρτερίᾳ ἐπρόσμενε, κατέβη τέλος καὶ κατέλαβε τὸν ἐγεγερθέντα! Ὡμίλησε δ' οὗτος ἐπὶ πέντε λεπτά ἴσως, περὶ τοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ πολλαπλασιασμοῦ καὶ τῆς διανομῆς τῶν ἄρτων καὶ τῶν ἰχθύων, φέρων τοῦτο εἰς ἀπόδειξιν ὅτι ὁ Θεὸς ἔρχεται πάντοτε εἰς βοήθειαν τῶν πεινῶντων καὶ τῶν ἐνδεῶν. Ἄλλ' ὥμίλησεν, ὅχι ὡς ἐμπνεόμενός τις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ Πνεύματος, ἀλλ' ὡς ἄνθρωπος, οὐδενός, οὐδὲ τοῦ κοινοῦ πνεύματος κάτοχος, ἀνίκανος νὰ καταρτίσῃ μίαν φράσιν ὀρθὴν ἢ νὰ εἰπῇ τι ἔχον λογικὴν συνάφειαν. Περαιτώντας δὲ τὴν λειτουργίαν του, ἔδωκε τὴν χεῖρα εἰς τὸν δεξῶς του καθήμενον, ἔπειτα εἰς τὸν ἀριστερῶς, καὶ οὕτω ἔληξεν ἡ ἱεροτελεστία, καὶ τὸ σεμνὸν πλήρωμα τῶν πιστῶν ἠγέρθη καὶ ἀνεχώρησεν, εὐχαριστημένον ὅτι ἐξεπλήρωσε τὰ ἱερά του καθήκοντα, καταλείπον τὴν ἐκκλησίαν του εἰς τὴν κυρίαν αὐτῆς κάτοχον, τὴν ἱερίαν τοῦ συρμοῦ.

Παρευρέθη δὲ κατ' ἄλλην ἡμέραν καὶ εἰς ἱερωσύνην τῶν Σβινδερβοργίων, ὅτε εἰς τὴν ἐκκλησίαν αὐτῶν, καλουμένην τὴν «Νέαν Ἱερουσαλήμ», ἐτελεῖτο χειροτονία, ἀλλ' ἡ λατρεία τῆς φαντασιοκόπου ταύτης εἰς ὑπαρξιν πνευμάτων πιστευούσης αἰρέσεως οὐδόλλως διαφέρει τῆς τῶν ἄλλων διαμαρτυρομένων κατὰ τοὺς ἐξωτερικοὺς τύπους. Τούτους ὅμως ἐν ἐσχάτοις ὑπερηκόντισαν οἱ καθαροὶ πνευματισταί, ὧν ἐπανειλημμένως ἐκ περιεργείας ἐπεσκέφθη τὸν ναὸν ἐν Οὐασιγκτῶν.

Γνωστὴ ἐστὶν ἡ μυριάκις γενομένη παρατήρησις, ὅτι τράπεζαι καὶ ἄλλα σκεύη, στρέφονται,

ἢ παντοίως ἄλλως κινεῖνται, ὅτε κύκλῳ περικάθηνται ἄνθρωποι, ἔχοντες ἐπ' αὐτῶν τὰς χεῖρας. Τὸ φαινόμενον ἐστὶν περίεργον, καὶ ἡ ἔρευνα αὐτοῦ ἐνδιαφέρουσα τὰ μάλιστα τὴν φυσικὴν. Ἀλλὰ τῶν πολλῶν τῶν πνεύμα ὀλίγον ἐστὶ πρόσφορον πρὸς ἐμβριθεῖς καὶ ἀπροκαλύπτους ἐρεῦνας, καὶ συνήθως ἐξοκέλλει ἐπὶ θάτερα εἰς ὑπερβολάς· οὕτω καὶ τὸ φαινόμενον τοῦτο, τὸ ἀναμφισβήτητον, οἱ μὲν ἠρνήθησαν ἀντικρυς, τῶν εὐπίστων τὴν θλακίαν οἰκτείροντες, οἱ δὲ ἡγειρον εἰς θαῦμα ὑπερφυσικόν, ἀνίκανον ὄντες νὰ ἐννοήσωσιν, ἢ κὰν νὰ ἐρευνήσωσι, τὰς φυσικὰς αὐτοῦ ιδιότητας. Οἱ τελευταῖοι οὗτοι εἰσὶ πολυπληθέστατοι ἐν Ἀμερικῇ, ἀποτελέσαντες αὐτὸ τοῦτο, ἰδιαιτέραν θρησκείαν. Εἰς ταύτης λοιπὸν τὸν ναὸν ἐπορεύθη, ὅτε ἐτέλουν τὴν τελευταίαν τῶν ἐτησίαν αὐτῶν συνεδριάσεων μεθ' ἣν ἤρχοντο αἱ θερναὶ διακοπαί. Ἐν μεγάλῃ αἰθούσῃ, κατεχομένη ὑπὸ ἐδωλίων, ἄλλως δὲ γυμνῇ, ἦν ἐν τῷ μέσῳ τράπεζα, ἐφ' ἣς ἦσαν προσκεφάλαια καὶ ἐν μέγα βιβλίον. Προελθὼν δ' ἐν τῶν μελῶν, ἀπήγγειλεν ἐν ποίημα εἰς τιμὴν τῶν πνευμάτων, ἅτινα ἤκιστα ὅμως φαίνονται εἰς τὴν ποιητικὴν ἔμπνευσιν συντελέσαντα! Εἶτα δ' ἄλλος προέβη καὶ κλείων τοὺς ὀφθαλμούς, ὡς ἀκούων τῶν πνευμάτων ὑπαγορευόντων αὐτῷ, ὥμίλησε περὶ τῶν πλεονεκτημάτων τῆς πνευματικῆς θρησκείας καὶ κατέληξε λέγων ὅτι πᾶς ὁ ἐξερχόμενος ὦφειλε νὰ καταβάλῃ συνεισφορὰν τινὰ εἰς δίσκον, ὅστις ἤθελεν ἐκτεθῇ εἰς τὴν θύραν. Οὕτως ἔληξεν ἡ οἰκτρὰ αὐτῇ σκηνή, ἐφ' ἣς δὲν ἤξευρον ἂν ὦφειλον περισσότερον νὰ ἐκπλαγῶ διὰ τὴν ἀγυρτεῖαν τῶν ἀπατεῶνων ἢ διὰ τὴν εὐήθειαν τῶν ἀπατωμένων.

Τὸ πρῶμο ταλέντο ποὺ ἀναστάτωσε τὴ Γαλλίαν

Ἡ ὑπόδρασις Μينوῦ Ντρουέ

Τῆς

ΙΩΑΝΝΑΣ ΜΕΛΛΑ

Σὲ λίγες ἐβδομάδες θὰ κυκλοφορήσῃ γιὰ πρώτη φορά στὰ βιβλιοπωλεῖα τοῦ Παρισιοῦ ἕνας μικρὸς τόμος ποὺ θὰ περιέχῃ μιὰ συλλογὴ ἀπὸ ποιήματα καὶ γράμματα. Οἱ πιθανότητες εἶναι ὅτι τὸ βιβλιαράκι αὐτὸ θὰ σπάσῃ ὅλα τὰ ρεκόρ πωλήσεως τῶν τελευταίων χρόνων. Ἡ συγγραφεὺς λέγεται Μινὸς Ντρουέ, εἶναι ὀκτὼ ἐτῶν κι' ἡ φήμη τῆς ἔχει ξεπεράσει τὰ σύνορα τῆς χώρας τῆς. Ἡ ἱστορία τῆς δὲν εἶναι ἀπλῆ.

Ἡ «ὑπόδρασις Μينوῦ Ντρουέ» ἔφυγε ἀπὸ τὰ ὄρια τῆς κοινῆς περιπτώσεως τοῦ παιδιοῦ-θαύματος, ἔφυγε ἀκόμη ἀπὸ τὰ ὄρια τῆς φιλολογίας, πῆρε διαστάσεις ἀστυνομικοῦ μυστηρίου, ψυχολογικοῦ προβλήματος, σκανδάλου. Δημοσιογράφοι, φιλόλογοι, ἀκαδημαϊκοί, ἐκδότες, ψυχίατροι, γράφοι, οἱ πάντες ἀνακατέθηκαν γιὰ νὰ δώσουν μιὰ ἀπάντησι στὰ ἐρωτήματα ποὺ γεννήθηκαν ἀμέσως μετὰ ἀπὸ τὴν ἐμφάνισι τοῦ ἔργου τῆς μικρῆς ποιήτριας, τὸ Σεπτέμβριον τοῦ 1955. Παιδί θαῦμα, πρόωρο ταλέντο, ἰδιοφυΐα ἢ μήπως ἀπλὴ ἀπάτη, ἐπικερδὴς ἐπιχειρήσις, κοροϊδία; Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἐξακολουθοῦν νὰ τσακώνωνται, οἱ μεγάλες ἐφημερίδες ἐξακολουθοῦν νὰ δημοσιεύουν τίς φιλονεικίες τους καὶ τὸ κοινὸ ἐξακολου-

Ἡ Μινὸς Ντρουέ.

θεῖ νὰ εἶναι μοιρασμένο σὲ δύο ἀντίθετες παρατάξεις.

Ἡ σκηνογραφία εἶναι μιὰ μικρὴ παραλιακὴ πόλις τῆς Βρετανίας, μιὰ ἀσήμαντὴ ἐπαρχιακὴ κοινότης, ἕνα θαλάσσιοδραμένο ἀπόμερο σπιτί. Ὁ «Κίτρινος Νᾶνος» εἶναι ἕνα σπιτί γκριζοπό κι' ἄχαρο, ἐπιπλωμένο δίχως καμμιὰ προσπάθεια καλαισθησίας.

Οἱ ἡρώιδες εἶναι ἕνα ἀδύνατο ξανθὸ κοριτσάκι μὲ πελώρια ἐκφραστικὰ μάτια, καὶ μιὰ ἰδιόρρυθμη ἀπογοητευμένη γεροντοκόρη 49 ἐτῶν. Ἡ Μινὸς Ντρουέ

καί ἡ θετὴ μητέρα της, ἡ δεσποινὶς Κλώντ Ντρουέ. Ἡ πραγματικὴ μητέρα τῆς Μινου εἶναι ἀναγκασμένη νὰ παρακολουθῇ ἀπὸ μακριὰ τὴν ἀπρὸςδόκητὴ ἐξέλιξι τῆς κόρης της. Τὸ νόθο κοριτσάκι της ἔπαψε νὰ τῆς ἀνῆκε ἰώρα κι' ὀκτῶ χρόνια, ὅταν τὸ ἐγκατέλειψε νεογέννητο σὲ κάποιο φιλανθρωπικὸ ἴδρυμα.

Πρὸς τὸ τέλος τοῦ περασμένου καλοκαιριοῦ, μιὰ σειρὰ ἀπὸ ποιήματα καὶ γράμματα τῆς Μινου ἔπεσαν κατὰ τὴν ἑρμηνεία τοῦ γνωστοῦ Γάλλου ἐκδότου René Julliard. Τὸ ἔργο ἐξεδόθη σὲ πεντακόσια μονάχα ἀντίτυπα πού μοιράστηκαν σὲ διάφορες προσωπικότητες. Φυσικὰ δημοσιεύοντάς τα μὲ τέτοιον τρόπο ὁ Julliard δὲν ἀπέβλεπε σὲ ἐμπορικὴ ἐπιτυχία. Ὅμως οἱ λιγοστοὶ αὐτοὶ τόμοι κυκλοφόρησαν ἀπὸ χέρι σὲ χέρι καὶ δὲν ἄργησαν νὰ γίνουν ἀνάρπαστοι στὸ Παρίσι. Ἀπὸ τὴν μιὰ μέρα στὴν ἄλλη ὁ Κίτρινος Νᾶνος καταπολιορκήθηκε ἀπὸ

Τ ρ ε χ ο ὗ μ ε ν ο ν ε ρ ὀ

Ἀγαπῶ τὸ νερὸ πὺν δὲν διαρκεῖ
πὺν δὲν τελειώνει ποτὲ μιὰ φράση
πὺν δὲν ἔχει ποτὲ τὴν ἴδια κοιλία
τὴν ἴδια φωνή.
μιὰ μέρα θὰ κυλιστῶ στὴν φούστα του
καὶ θὰ χαθῶ
σάν τὸ κλωσσόπουλο μέσ' τὸ σόφλι του
καὶ θὰ γενῶ τὸ μικρὸ φθινοπωριάτικο φύλλο
μὲ τὸ χρώμα τοῦ ἡλίου, τοῦ αἵματος,
αὐτοῦ πὺν δὲν εἶναι πιά...

«Ποιήματα μαγευτικά, πὺν λαμπροκοποῦν ἀπὸ αὐθορμητισμὸ καὶ μεγαλοφυΐ ἔμπνευσι! Πρωτόγονες μαγευτικὲς εἰκόνας! Τέχνη ἀληθινή, ἀγνή τέχνη!» ἐβίασθη νὰ ἐνθουσιαστῇ ὁ καθηγητὴς Βαλερὺ Ραντώ, τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας. Καὶ τὰ λόγια του ἐμφανίστηκαν κάτω ἀπὸ κτυπητοὺς τίτλους στὴν πρώτη σελίδα τοῦ «Φιγκαρώ» (κυκλοφορία 490.000).

δημοσιογράφους, φωτορεπόρτερς, περιέργους, πάρθηκαν συνεντεύξεις καὶ γράφτηκαν ἐντυπωσιακά ἄρθρα, ὅπου κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς λιγοστὲς κουβέντες τῆς Μινου σημειώθηκε μὲ ἐπιμέλεια:

—Σ' ἀρέσουν οἱ κοῦκλες, Μινου;

—Οἱ κοῦκλες μοιάζουν μὲ μικρὰ πεθαμένα παιδάκια...

Ὅποιαδήποτε ἄλλη μητέρα ἂν ἄκουγε τὸ παιδί της νὰ λήε τέτοια πράγματα, θὰ εἶχε προφανῶς λόγους ν' ἀνησυχῇ. Ὅμως ἡ Μινου δὲν εἶναι σάν τὰ ἄλλα παιδάκια. Ἡ Μινου εἶναι παιδί-θαῦμα, εἶναι μιὰ μικρὴ ἰδιοφυΐα.

Πολλὲς καὶ ποικίλες εἶναι οἱ γνώμες τῶν εἰδικῶν σχετικὰ μὲ τὴν φιλολογικὴ ἀξία τῶν στίχων της. Ἀλλὰ ἀκόμη καὶ ὁ πῶς αὐστηρὸς κριτὴς ἀναγκάστηκε νὰ ὁμολογήσῃ πὺς τὸ ὀκτάχρονο αὐτὸ κοριτσάκι παρουσίαζε ἕνα ἐντελῶς ξεχωριστὸ ἐνδιαφέρον:

«Ὅμως τὰ πράγματα δὲν ἐμελλε νὰ σταματήσουν ἐδῶ.

Πρῶτο τὸ ἐβδομαδιαῖο περιοδικὸ «Elle» (κυκλοφορία 700.000) ἀμφισβήτησε τὴν αὐθεντικότητά τῶν ποιημάτων τῆς Μινου. Τὸ ἐρώτημα ἐτέθη ὡς ἐξῆς: Ποιὸς ἔγραψε τὰ ποιήματα καὶ τὰ γράμματα πὺν ἐξέδωσε ὁ Julliard τὸ Σεπτέμβριο τοῦ 1955 σὲ 500 ἀντίτυπα ἐκτὸς ἐμπορίου; Ἡ ὀκτάχρονη Μινου Ντρουέ ἢ ἡ θε-

τὴ μητέρα της; Κι' ἂν εἶναι ἡ δευτέρα, ποιά τὰ αἷτια τῆς ἀπάτης; Φιλοδοξία; Οἰκονομικὴ ἀνάγκη; Δειλία;

Οἱ πληροφορίες πὺν συγκέντρωσαν οἱ δύο ἀνταποκριταὶ τοῦ «Elle» γιὰ νὰ ὑποστηρίξουν τὶς ἀμφιβολίες τους εἶναι ἀρκετὰ ἐνδιαφέρουσες:

—Ἡ κυρία Ντρουέ δὲν ἔγραφε ποτὲ τὴν κόρη της.

—Ἡ κυρία Ντρουέ εἶναι πολὺ μορφωμένη.

—Ἡ κυρία Ντρουέ μιλάει τὶς περισσότερες φορὲς στὴ θέσι τῆς Μινου: «Ἡ Μινου εἶπε αὐτὸ, ἡ Μινου εἶπε τὸ ἄλλο. Γιὰ θυμήσου, Μινου, τί εἶπες χθὲς στὸν κύριο τάδε, πὺς τὸ ποιήμα σου, Μινου, μὰ ὄχι αὐτὸ, τὸ ἄλλο, γιὰ σκέψου καλὰ...».

—Ἡ Μινου συχνὰ ἀγνοεῖ τὴ σημασία τῶν λέξεων πὺν μεταχειρίζεται στὰ ποιήματά της.

—Πολλὲς ἀπὸ τὶς διηγήσεις τῆς κυρίας Ντρουέ σχετικὰ μὲ τὴν Μινου δὲν ἐπιβεβαιώνονται ἀπὸ τοὺς γείτονες.

Ἀπὸ φιλολογικῆς πλευρᾶς τὸ σοβαρώτερο ἐπιχείρημα ἐναντίον τῆς Μινου εἶναι ὅτι τὸ ἔργο της χαρακτηρίζεται ἀπὸ μιὰ ἐκπληκτικὴ ὠριμότητα σκέψεως καὶ μιὰ ἑλλειψὶ φρεσκάδας. Ὅτι δηλαδὴ ἀπαραίτητες προϋποθέσεις γιὰ τὴ σύνθεσι ἑνὸς τέτοιου ἔργου εἶναι μιὰ πλατεῖα μόρφωσις κι' ἕνα πλούσιο λεξιλόγιο, γνώσεις οἱ ὁποῖες εἶναι φύσει ἀδύνατον νὰ ἔχουν ἤδη ἀποκτηθῇ ἀπὸ ἕνα παιδί ὀκτῶ ἐτῶν.

Ὁ ἀναγνώστης ἂς κρίνῃ μόνος του:

«...Χθὲς βράδυ στὸ ραδιόφωνο ἄκουσα Μπάχ. Ἡ μουσικὴ χάραξε ἕνα μεγάλο δέντρο πὺν φύτρωνε τὶς ρίζες του μέσ' τὸ κρέας μου καὶ πὺν ἀνέβαινε στὸν οὐρανὸ μὲ μιὰ ἀριστουργηματικὴ φωνὴ ὠργισμένου δάσους. Κι' ὅταν τὸ δέντρο ἔφτασε στὰ σύν-

νεφα, σταύρωσε τὰ κλαριά του σάμπως νὰ ἦταν ἀψίδες ἐκκλησιᾶς κι' οἱ ἀψίδες ἐνώθηκαν στὸν οὐρανὸ σάν δυὸ χέρια κι' ἡ μουσικὴ ἦταν τόσο τρομερή, πὺν δὲν ἦταν παρὰ δυὸ χέρια γεμάτα αἷμα...

Αὐτὸ τὸ ἔγραψε ἡ Μινου ἀπὸ τὸ σπίτι της γιὰ τὴν δασκάλα της τοῦ πιάνου.

«...Ἀγαπημένη μου μαννούλα, ξαναγύρισε, ἔχω μείνει κάτι πὺν τενωμένο σάν κραυγὴ πρὸς ἐσένα, εἶσαι ἢ ἑλλειψί μου, ἢ ἀνάγκη μου. Τρομάζω σάν βλέπω πόσο δὲν ξέρεις νὰ εἶσαι μιὰ παρούσια. Γύρνα νὰ μὲ πάρῃς νὰ μὲ ξαναφέρῃς ἐκεῖ ὅπου τὰ δάκτυλά μου γνωρίζουν τὸ πετσί τοῦ τοῖχου, ἐκεῖ ὅπου ἡ καρδιά μου ξέρει τὶς δονήσεις τῶν χρωμάτων...

...Ἀπότομα κατάλαβα ὅτι ὁ θάνατος δὲν εἶναι ἕνα τέλος, παρὰ μονάχα μιὰ δόνησι πὺν μετατοπίζεται. Γλυστράω τὰ χέρια μου γύρω ἀπὸ τὸ λαιμὸ σου κι' ἡ μικρὴ καρδιά μου εἶναι ὀλόκληρη ντυμένη μὲ θλίψι».

Αὐτὸ εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ λιγοστὰ γράμματα πὺν γράφτηκαν μακριὰ ἀπὸ τὴν θετὴ μητέρα τῆς Μινου. Ὁ ἐκδότης René Julliard γιὰ νὰ ἀποστομῶσιν τοὺς ἀντιπάλους του κάλεσε τὴν μικρὴ ποιήτρια νὰ μείνῃ στὸ σπίτι του στὸ Παρίσι. Τὰ κομμάτια πὺν ἔγραψε ἑκείνες τὶς μέρες δὲν εἶναι ἀρκετὰ γιὰ νὰ ἀποδείξουν τὸ ἀληθινὸ τῆς ταλέντου;

Ἀλλὰ τότε πὺς ἐξηγεῖται τὸ ὅτι ἡ Μινου δὲν μπόρεσε νὰ ἀναγνωρίσῃ ὠρισμένα ποιήματα πὺν ὑποτίθεται πὺς εἶχε γράψῃ ἡ ἴδια; Πὺς ἐξηγεῖται ὅτι σήμερὰ ἀγνοεῖ ἀκόμη κι' αὐτὴ τὴν ὑπαρξὶ τοῦ ποιητοῦ Λαμαρτίνου, ὅταν ὁ «Φιγκαρώ» τῆς 15.10.55 ἀναφέρει σκέψεις της γιὰ τὴν ποίησίν του;

Τί συμβαίνει; Ποιά εἶναι ἡ θε-

τή μητέρα της; Ποιές οι σχέσεις της με το κοριτσάκι; Μιά πιο στενή γνωριμία με τις δύο αυτές υπάρξεις ίσως να έρχιχνε κάποιο φως στην υπόθεσι.

☆

Η ζωή της Μινού κύλησε ως το φθινόπωρο του 1955 οργανωμένα, τακτική και μονότονη. Τα παιδιά αγαπούν την μονοτονία. Η καθημερινή επανάληψις των ίδιων ασχολιών τους δημιουργεί ένα αίσθημα ασφάλειας, τους διαλύει σιγά - σιγά τους φόβους τους. Όπως για όλα τα άλλα παιδιά της ηλικίας της, έτσι και για τη Μινού υπήρχαν ωρες για τα μαθήματα, ωρες για τη μελέτη, ωρες για το παιχνίδι, ωρες για τον ύπνο. Μονάχα σ' ένα πράγμα διέφερε η Μινού από τις συνομήλικές της: Δεν πήγαινε στο σχολείο. Γι' αυτήν ολόκληρος ο κόσμος ήταν ο Κίτρινος Νάνος, κι' οι σκέψεις της, οι συλλογισμοί της, οι επιθυμίες της, περιστρέφονταν γύρω από ένα και μοναδικό πρόσωπο: Την δεσποινίδα Κλώντ Ντρουέ. Αυτή ήταν η καθηγήτριά της, η φίλη της, η μητέρα της, ο Θεός της.

Για την δεσποινίδα Ντρουέ είπαθησαν πολλά και σαν σύνολο οι γνώμες των ανθρώπων που την γνώρισαν από κοντά δεν είναι και πολύ κολακευτικές. Η Κλώντ Ντρουέ είναι εκ πρώτης όψεως τουλάχιστον μια αντιπαθητική γυναίκα. Τα χαρακτηριστικά του προσώπου της άγκυλωτά, ή εκφρασά της κλειστή και φιλόπονη, και το ντύσιμό της, όπως και ή επίπλωσι του σπιτιού της, δεν προδίδει καμιά διάθεσι για κομψότητα. Θα την έλεγεσ μια πικραμένη παράξενη γεροντοκόρη με αποξεραμένη ψυχή, που είχε έπειδή το έφεραν έτσι οι περιστάσεις, είτε έπειδή την έσπρωξε ο κακός της χαρακτήρας, θα

στάει μια αδιάκοπα άμυντική στάσι απέναντι στη ζωή και στους ανθρώπους. Η Κλώντ Ντρουέ έχει κι' ένα άλλο άσυνήθιστο γνώρισμα. Άνήκει στην κάπως μυστηριακή κατηγορία των ανθρώπων που μπορούν και προβλέπουν το μέλλον. Λέγεται ότι όσοι την γνωρίζουν, ξεκινάνε από πολύ μακριά για να την συμβουλευτούν. Πολλοί στην περιοχή της την λένε μάγισσα και την παρακολουθούν να περνάει στους δρόμους θλοσυρή και κλεισμένη στον έαυτό της, με μια κρυφή δυσφορία και κάποιο άνομολόγητο φόβο. Πίσω της χοροπηδάει συνήθως ένα μικρό ξανθό κοριτσάκι.

—Τό καυμένο... Τό δέρνει όλη την ημέρα... Ψιθυρίζουν μεταξύ τους οι διαβάτες, ρίχνοντας κάτι ματιές γεμάτες περιέργεια στο παράξενο αυτό ζευγάρι. Κανείς τους όμως δεν είναι σε θέση να ξέρη τί ακριβώς συμβαίνει πίσω από τους γκριζωπούς τοίχους του Κίτρινου Νάνου.

Είναι γεγονός ότι ή ζωή στάθηκε δύσκολη κι' άχαρη για την Κλώντ Ντρουέ μια και σχεδόν καμμία από τις προσωπικές της φιλοδοξίες δεν πραγματοποιήθηκε. "Ισως γι' αυτό ν' άφωσιώθηκε ολόκληρη στην ανατροφή και στη διάπλασι του χαρακτήρα και της σκέψεως του μικρού κοριτσιού που υιοθέτησε πριν από έξι χρόνια. Κι' όμως κάπου στην ψυχή της, θα πρέπει να υπάρχει ένα μικρό απόθεμα ζεστασιάς και κατανόησης. Για ώρισμένους έκλεκτους μονάχα ή δεσποινίς Ντρουέ θα πρέπει να γίνεται πραγματικός άνθρωπος. Πριν από είκοσι χρόνια, ή ίδια αυτή γυναίκα, γκουβερνάντα τότε σε μια από τις άριστοκρατικές οικογένειες της Γαλλίας, κατάφερε να κερδίση όλη την εμπιστοσύνη των τριών κοριτσιών

που είχε κάτω από την άμεση επίβλεψί της. Οι δεσποινίδες αυτές κυριολεκτικά την λάτρευναν και παρ' όλα τα είκοσι χρόνια που τις χώριζαν απ' αυτήν, την είχαν σαν μοναδική τους φίλη.

Αυτή είναι με λίγα λόγια ή δεσποινίς Κλώντ Ντρουέ. Οι αντιθέσεις που συγκεντρώνει ή προσωπικότητά της, οι φήμες που κυκλοφορούν γύρω απ' αυτήν κι' αυτές οι υπερφυσικές της ικανότητες, κάνουν ακόμη πιο σκανδαλιστικό το έρώτημα: Τί ακριβώς συνέβηκε πίσω από τους τοίχους του Κίτρινου Νάνου;

Η δεσποινίς Ντρουέ συνέθεσε τα ποιήματα, υποχρέωσε την μικρή να τα μάθη απ' έξω και μετά χρησιμοποίησας την τεράστια δύναμι υποβολής και την επιρροή της, έκανε την Μινού να πιστέψη ότι στ' αλήθεια είχε φανταστή μονάχη της όλα αυτά τα ωραία λόγια... Ισχυρίζεται ή μία παράταξις. Η κατηγορία είναι βαρεία κι' οι αποδείξεις άνυπαρκτες.

Όμως αν και δεν υπάρχουν αποδείξεις, υπάρχουν ένα σωρό ένδειξεις που είναι ίσως αρκετές για να σταθί μια τέτοια έκδοχή. Παρατηρήθηκαν ασυνέπειες, αντιφάσεις και ψέματα στις απαντήσεις της μικρής.

Συμπέρασμα: κάποιος κοροϊδεύει εδώ πέρα. Όσοι όμως άσκολήθηκαν μ' αυτή την υπόθεσι, έχασαν ότι είχαν να κάνουν μ' ένα κοριτσάκι που είχε μάθει να ζή απομονωμένο, κάτω από τις προστατευτικές φούστες της μητέρας του. Τίποτα δεν έρχόταν να ταραξί την μονότονη ήρεμία της ζωής του. Και ξαφνικά, από την μια μέρα στην άλλη, τό ίδιο αυτό κοριτσάκι κατάλαβε ότι ολόκληρος ο κόσμος τό παρακολουθεί σαν περίεργο φαινόμε-

νο και ότι όλοι εκείνοι που τό περιτριγυρίζουν, περιμένουν άνυπόμονα ν' άκούσουν τί μαργαρίταρι θα πετάξί την επόμενη φορά που θ' άνοίξη τό στόμα του.

Ο πρωτότυπος όρσμός κάποιου αντικειμένου που της ήρθε χθές αθόρμητα στο νού πρέπει σήμερα να ξαναειπωθή τρεις και τέσσερις φορές μπροστά σε άγνωστο άκροατήριο. Κι' αν καμιά φορά ξεχάση ή μπερδευτή, ή Μινού δεν θα άντικρύση παρά είρωνικά χαμόγελα και συνεννοημένα βλέμματα να την περικυκλώνουν.

Αυτά δεν τα έλασαν ύπ' όψιν όσοι έκαναν τις έρευνες. Πίστεψαν ότι θα κατάφερναν να εισχωρήσουν στην ψυχή της μικρής ποιήτριας χρησιμοποιώντας τό σύστημα των άπανωτών ερωτήσεων, που σκοπό είχαν να τη φέρουν σε δύσκολη θέση. Νόμισαν φαίνεται ότι είχαν απέναντί τους κάποια μηχανή που παράγει ποιήματα. Πατάς ένα κουμπι κι' αρχίζει ή άπαγγελία. Πατάς άλλο κουμπι και καταγράφονται μερικοί στίχοι.

Πάντως, όπως και να έχουν τα πράγματα, κανείς δεν είναι σε θέση ν' άναμετρήση με μαθηματική ακρίβεια τό ποσοστό της επιρροής του περιβάλλοντος στην ψυχική διάπλασι της Μινού. Μπορεί, αν είχε ζήσει και μεγαλώσει σε άλλη οικογένεια, να μην είχε γίνει αυτό που έγινε. Μπορεί ή θετή της μητέρα να έβαλε τα δυνατά της για να την σπρώξει προς αυτή την κατεύθυνσι. Υπάρχουν πολλά τέτοια «μπορεί».

Άλλά που τελειώνει ή επιρροή της μητέρας και που αρχίζει ή προσωπική έμπνευσις της Μινού; Σε τελευταία ανάλυσι, ίσως αυτή να είναι ή πιο άσφαλής τοποθέτησις του ζητήματος. Όμως

θα χρειαστή να περάση πολύς νοποιητική απάντησι στο μεγά-
καιρός ώσπου να θρεθῇ μιὰ ἱκα- λο καὶ δύσκολο αὐτὸ ἐρώτημα.

Στις 21 Ἰανουαρίου ἡ Μινὺ Ντρονὲ πέρασε ἀπὸ ἐξετάσεις καὶ σήμερα εἶναι μέλος τῆς Ἑταιρίας Ἐκδοτῶν καὶ Συγγραφέων τῆς Γαλλίας. Τὸ ἐρωτηματικὸ ὡς πρὸς τὴν ἀξία τῆς μικρῆς συγγραφῆς ἔλειψε. Κλεισμένη στὸ γραφεῖο τοῦ προέδρου τῆς Ἑταιρίας κ. Βιτελμέζ, ἡ μικρὴ Μινὺ δὲν εἶχε κοντὰ τῆς κανένα δικό της. Τὸ τόπι της καὶ ὁ σκύλος της ἦταν οἱ μόνοι μάρτυρες τῆς δοκιμασίας της. «Ὅτι πρόκειται γιὰ ταλέντο, κανεὶς πὰ δὲν τὸ ἀμφισβητεῖ. Ἀν ὅμως ἡ Μινὺ Ντρονὲ ἔχη παῦσει νὰ εἶναι πρόβλημα γιὰ τοὺς λογοτέχνες, παραμένει μυστήριο γιὰ τοὺς ψυχαναλυτῆς. «Ὅταν τὸ παιδί αὐτὸ βρίσκεται μπροστὰ σ' ἕνα κομμάτι ἄσπρο χαρτί, παρουσιάζει μιὰ νέα προσωπικότητα, γιὰ τὴν ὁποία κανεὶς δὲν ξέρει ποὺ ἀρχίζει καὶ ποὺ τελειώνει», εἶπε ὁ κ. Βιτελμέζ. Αὐτὴ ἡ προσωπικότης εἶναι τὸ πρόβλημα ποὺ ἀντιμετωπίζουν σήμερα καὶ προσπαθοῦν νὰ λύσουν οἱ ψυχολόγοι ποὺ παρακολουθοῦν τὴν ἐξέλιξι τῆς Μινὺ Ντρονὲ.

Ένας νέος ἦταν ἐρωτευμένος μὲ μιὰ κοπέλλα πολὺ νόστιμη, ἀλλὰ δυστυχῶς κουφή. Μιὰ μέρα πῆγαν στὴν ἐξοχή. Ἦταν ἄνοιξι, τὰ πουλιὰ τραγουδοῦσαν καὶ ὁ ἐρωτευμένος ἄρχισε τὴν ἐξομολόγησί του στὴν ὥραία του:

—Σ' ἀγαπῶ, τῆς λέει ψιθυριστά.

—Δὲν ἄκουσα, τοῦ λέει ἐκείνη.

—Σ' ἀγαπῶ, ἐπαναλαμβάνει δυνατώτερα ὁ νέος.

—Τί εἶπες; ρωτᾷ ἐκείνη.

—Σ' ἀγαπῶ, ξεφωνίζει ἐκεῖνος.

Ἡ κοπέλλα κατεβάζει τὰ μοῦτρα:

—Ἡ φωνή σου δὲν μοιάζει εἰλικρινῆς, τοῦ λέει.

Ὁ Πῶλ ἀγόρασε ἕνα καινούργιο αὐτοκίνητο καὶ ἔβγαλε περίπατο τῇ γυναίκα του καὶ τὴν μητέρα της. Καθισμένες στὸ πίσω κάθισμα, οἱ δύο κυρίες ἦταν γοητευμένες ἀπὸ τὴ διαδρομή, ἀλλὰ δὲν μπορούσαν καὶ νὰ πᾶν τὶς ὁδηγίες πρὸς τὸν ὁδηγὸ ποὺ κυριολεκτικὰ εἶχε ζαλιστῇ.

—Δεξιὰ, φώναζε ἡ μιὰ.

—Ἀριστερά, ἔλεγε ἡ ἄλλη.

—Πρόσεχε! σιγώτερα.

—Πάτησε λίγο γκάζι, ἂν θέλῃς νὰ φθάσωμε κάποτε.

Ἀγανακτημένος ὁ Πῶλ γύρισε στὴ γυναίκα του καὶ τῆς φώναξε:

—Ἀκουσε, ἀγάπη μου. Πρέπει νὰ αποφασίσετε ποιά ἀπὸ τὶς δύο θὰ ὁδηγῇ τὸ αὐτοκίνητο: Ἐσὺ ἢ ἡ μητέρα σου;

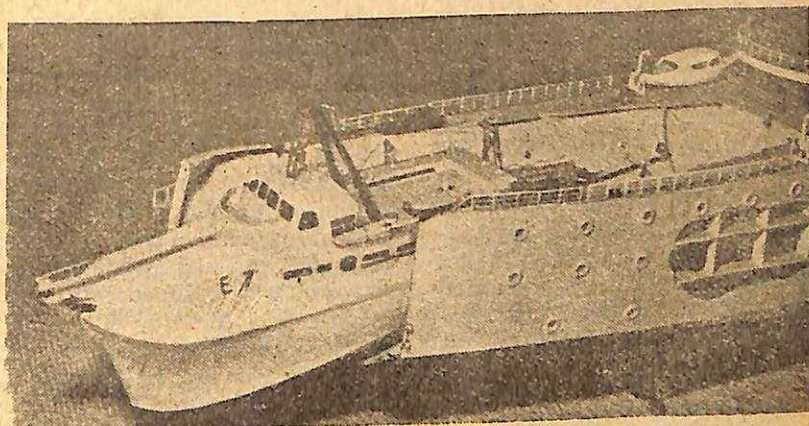
Tatler

Tatler

Ἡ ἰδέα ἐνὸς Γάλλου μηχανικοῦ

ΤΟ ΝΑΥΑΓΟΣΩΣΤΙΚΟ - ΘΑΥΜΑ

ΣΥΛΛ

Τὸ ναυαγοςωτικὸ τοῦ Μπαντοβισί ποὺ ὑπὸ κανονικὲς συνθήκες θρίσκειται κλεισμένο στὴν πρύμη τοῦ πλοίου, ἐξαπολύεται στὴ θάλασσα εὐκολώτατα μὲ ὅλους τοὺς ἐπιβάτες.

Πρὶν ἀπὸ λίγο καιρὸ ἕνας Γάλλος ἀρχιτέκτων-μηχανικός, ὁ Ζὰν Μπαντοβισί, παρουσίασε στὸ Παρίσι ἕνα καταπληκτικὸ ναυαγοςωτικὸ σκάφος.

Τὸ δραματικὸ ναυάγιο τοῦ πλοίου «Σαμπολιόν», ποὺ πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια θυθίστηκε στὶς ἀκτὲς τοῦ Λιβάνου, ἔδειξε γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ πόσο ἐλλιπῆ ἦταν τὰ πατροπαράδοτα μέσα διασώσεως, ἀπὸ ἀπόψεως ἀσφαλείας. Στὴν περίπτωσι ἐκείνη, ὅπως καὶ σὲ τόσες ἄλλες, στάθηκε ἀδύνατο νὰ ριχτοῦν στὴ θάλασσα οἱ λέμβοι διασώσεως. Ὁ χειρισμὸς τους εἶναι πραγματικὰ πολὺπλοκος, γιὰτὶ εἶναι τοποθετημένες τόσο ὕψηλά, ὥστε ὅταν γεμισοῦν ἐπιβάτες, ὑπάρχει μεγάλῃ πιθανότητα νὰ ἀνατραποῦν προτοῦ φθάσουν στὴν ἐπι-

φάνεια τῆς θάλασσας καὶ ἂν τὸ πλοῖο πάρῃ μεγάλῃ κλίσι, εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατο νὰ χρησιμοποιηθοῦν.

Ἀκόμη καὶ ἂν τὸ ναυάγιο συμβῇ σὲ ἡσυχὴ θάλασσα ἐξ αἰτίας προσαράξεως ἢ πυρκαϊᾶς, πρέπει κανεὶς νὰ ἔχη πάντα ὑπ' ὄψιν του τὸν πανικὸ τῶν ἐπιβατῶν. Πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς δὲν βρίσκουν τὴν λέμβο στὴν ὁποία πρέπει κανονικὰ νὰ ἐπιβιβασθοῦν καὶ μόλις παρουσιαστοῦν δυσκολίες στὴν ἐπιβίβασιν, ἢ ἡ λέμβος δὲν θρεθῇ σὲ καλὴ κατάστασι, τότε ἡ ἀταξία μεταβάλλεται σὲ πανικό. Ἄν ἡ θάλασσα εἶναι ἀγριεμένη, ἡ κατάστασι γίνεται ἀπελπιστική, γιὰτὶ οἱ μικρὲς θάρκες γίνονται ἔρμαιο τῶν κυμάτων.

Οἱ τεχνικοὶ κατέληξαν στὸ συμπέρασμα ὅτι εἶναι προτιμότερο

τὸ σωσίβιο ἢ ἡ θάρκα ἀπὸ κα-
ουτοσούκ' ποὺ φουσκώνεται καὶ
ποὺ τὴν υἱοθετοῦν σιγὰ - σιγὰ ὀ-
λα τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα. Ἡ λαστι-
χένια θάρκα δὲν πιάνει τόπο στὸ
κατάστρωμα, πλέει μὲ ἀσφάλεια
καὶ δὲν διατρέχει τὸν κίνδυνον νὰ
συντριβῇ στὴν καρίνα τοῦ πλοίου.

Τὸ σύστημα αὐτὸ ὥστόσο, ποὺ
εἶναι τέλει γιὰ τὰ μικρὰ πλοῖα
καὶ τὰ ἀλιευτικά, παρουσιάζει
σοβαρὰ μειονεκτήματα γιὰ τὰ
μεγάλια ἐπιβατικά. Ἡ ἐπιβίβασι-
τῶν ἐπιβατῶν εἶναι δύσκολη γιὰ-
τί δὲν ξέρουν κολύμπι ὅλοι καὶ
δὲν μποροῦν νὰ πέσουν στὴ θά-
λασσα ἀπὸ ὕψος 10 καὶ 15 μέ-
τρων. Ἐπειτα ὑπάρχουν συχνὰ γέ-
ροι καὶ παιδιὰ. Ἀλλωστε ἡ λα-
στιχένια θάρκα παίρνει περιωρι-
σμένο ἀριθμὸ ἐπιβατῶν καὶ προ-
σφέρει πολὺ λίγη ἄνεσι.

★

Ἀντιμετωπίζοντας αὐτὲς τὶς
δυσκολίες ὁ Ζὰν Μπαντοβισὶ ἐ-
πινόησε μιὰ λύσι ἐπαναστατική·
ἓνα μόνο ἰσχυρὸ ναυαγοσωστικὸ
πλοῖο ἀριστερὰ τοποθετεῖται στὸ ἐσω-
τερικὸ τῆς πρύμνης τοῦ πλοίου,
δηλαδή στὸ σημεῖο ἀπὸ τὸ ὁποῖο
μπορεῖ εὐκολώτερα νὰ ριχθῇ στὴ
θάλασσα, ὅσο ταραγμένη καὶ ἂν
εἴναι. Ἐπειδὴ ὑπάρχουν περιπτώ-
σεις ἀπότομης κλίσεως τοῦ σκά-
φους, τὸ ναυαγοσωστικὸ εἶναι
τοποθετημένο ἐπάνω σὲ κινητὴ
βάσι καὶ μὲ ἀπλὴ πίεσι ἐνὸς κου-
μπιού ἢ πρύμνη ἀνοίγει καὶ τὸ
πλοῖο θρίσκεται στὴ θάλασσα.

Ἀφοῦ ἐξασφαλίστηκε ἡ εὐκο-
λη «καθέλκυσι» τοῦ ναυαγοσω-
στικοῦ καὶ ἡ ἐσωτερικὴ του διαρ-
ρῦθμισι, ἔπρεπε νὰ λυθῇ τὸ πρό-
βλημα τῆς ἐπιβιβάσεως τῶν ἐπι-
βατῶν γιὰ νὰ ἀποφευχθῇ ὁ πανι-
κός. Ὁ Ζὰν Μπαντοβισὶ προέβλε-
πει ὅτι τὸ ἐπιβατικὸ πλοῖο θὰ ἐ-
φοδιάζεται μὲ δύο σήραγγες ἀπὸ
ἀφλεκτὴ καὶ μὴ θερμαγωγὴ ὕ-
λη. Οἱ σήραγγες αὐτὲς θὰ ἐνώ-

νουν, κατὰ μῆκος τοῦ πλοίου καὶ
ἀπὸ τὶς δύο πλευρές, τὶς καμπί-
νες τῶν ἐπιβατῶν μὲ τὴν πρύμνη
ὅπου θὰ θρίσκεται τὸ ναυαγο-
σωστικὸ. Ἐκεῖ ἔξι διάδρομοι θὰ
ὁδηγοῦν τοὺς ἐπιβάτες μέσα στὸ
πλοῖο διασώσεως ποὺ ὁ ἡγετὴς
τοῦ ἔχει διαρρυθμιστῇ ἔτσι ὥ-
στε νὰ μὴ παρατηρηθῇ συνωστι-
σμός καὶ νὰ γίνεταί γρήγορα ἡ
κατανομή τῶν ἐπιβατῶν.

Γιὰ τοὺς ἀργοπορημένους θὰ
ὑπάρχουν εἰδικοί ἐπικλινεῖς διά-
δρομοι στὰ δύο πλευρὰ τοῦ
πλοίου καὶ ἀπὸ ἐκεῖ θὰ γλυ-
στροῦν ὡς τὸ ναυαγοσωστικὸ ποὺ
θὰ θρίσκεται ἤδη στὴ θάλασσα.

Ἡ ἡγεσία τοῦ Γαλλικοῦ Ἐμ-
πορικοῦ Ναυτικοῦ ἐνδιαφέρθηκε
γι' αὐτὴ τὴν ἐφεύρεσι καὶ εἰχε
ζητήσει πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο ἀ-
πὸ τὸν Μπαντοβισὶ νὰ κάνῃ μιὰ
μελέτῃ ἐπάνω στὰ σχέδια τοῦ ἐ-
πιβατικοῦ «Στρατηγὸς Ντυσέν».
Ἡ μελέτῃ ἐκείνη ἀπέδειξε πὺς τὸ
καινούργιο πλοῖο διασώσεως θὰ
μποροῦσε νὰ προσαρμοστῇ σὲ ὀ-
λα τὰ ἐπιβατικά σκάφη μὲ μιὰ
ἀπλὴ «χειρουργικὴ ἐπέμβασι».
Δηλαδή νὰ κοπῇ ἡ πρύμνη τους
καὶ νὰ μπηῇ μιὰ καινούργια, ποὺ
νὰ μπορῇ νὰ περιλαμβάνῃ τὸ
ναυαγοσωστικὸ. Ὁ Μπαντοβισὶ
ἔχει κάνει καὶ σχέδια γιὰ διά-
φορες παραλλαγὰς τοῦ ναυαγο-
σωστικοῦ τοῦ ἀναλόγως τοῦ τύ-
που τῶν διαφόρων πλοίων. Ἐνα
σημαντικὸ πλεονέκτημα εἶναι ὅ-
τι τὸ πλοῖο διασώσεως δὲν ἀχρη-
στεύει ἡδὼρ τοῦ πλοίου, γιὰτὶ
αὐτὸ χρησιμεύει ὡς κοιτώνας καὶ
τραπεζαρία τοῦ πληρώματος.

Ἡ πρώτη αὐτὴ ἐπιστημονικὴ
μελέτῃ διασώσεως στὴ θάλασσα
προκάλεσε ζωηρὸ ἐνδιαφέρον σ'
ὅλες τὶς χώρες. Καὶ πρέπει νὰ
ἐλπίζῃ κανεὶς πὺς τὰ ἐπιβατικά
πλοῖα τοῦ μέλλοντος καὶ πολλὰ
ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντα θὰ ἐφοδια-
στοῦν μὲ τὴ σωτήρια καὶ ὥραία
αὐτὴ ἐφεύρεσι.

Ἀσρίτης

Τοῦ

ΜΙΧΟΤ ΚΑΡΗ

Κάθησε πάλι στὴν ἴδια πέτρα, λα-
χανιασμένος, ἀποκαμωμένος. Τὰ
μάτια του τὸν τσοῦζανε κι' ἦταν
γιομάτα δάκρυα. Τὰ ρούχα του ἦ-
ταν γιομάτα χῶμα. Φρέσκο, νοτι-
σμένο, σκοῦρο χῶμα.

Στάθηκε λίγο σὰν χαζὸς κοιτά-
ζοντας τὰ τριμμένα ρούχα του. Ὑ-
στερα, ἓνας λυγμὸς ποὺ ὡς τώρα
τὸν ἔπνιγε, ἀνέβηκε ἀπ' τὰ στήθη
του καὶ πλημμύρισε πιότερο μὲ δά-
κρυα τὰ βουρκωμένα μάτια του.

Κεῖνῃ τὴν ὥρα ὁ οὐρανὸς γί-
νῃκε πάλι γαλάζιος. Φῶς χύθηκε
παντοῦ. Κεῖνῃ τὴν ὥρα φάνηκε ἀντί-
κρου νὰ περνάει ἀργὰ καὶ ξένοια-
στα ἓνα σφίχταγκαλιασμένο ζευ-
γάρι, κι' ἀκούστηκε ἓνα γλυκὸ, πολ-
λὺ γλυκὸ κελάϊδισμα...

Ἦταν φορὲς ποὺ μόνος του κου-
βέντιαζε. Τὶς νύχτες, σὰν πηγαινε
στὴν κάμαρά του, κι' ἔφερνε γύ-
ρους κεῖ μέσα νὰ ταχτοποιήσει τὸ
ἓνα καὶ τ' ἄλλο, νὰ ἐτοιμάσει τὰ
ρούχα του γιὰ τὸ πρωῒ, ὡς τὴν ὥ-
ρα ποὺ ἔπεφτε νὰ κοιμηθεῖ, κου-
βέντιαζε.

—Καλὰ ἦταν... Δόξα τῷ Θεῷ.
καλὰ ἦταν... Ἐχεῖ τὴ θέση του
στὴν ἐταιρεία—τόσα χρόνια—ὁ μι-
στός καλοῦτσικος εἶναι... Νὰ τὸν
διώξουν δὲν μποροῦνε (τὴ δουλειά
του τὴν κάνει μὲ τὸ πάρα πάνω)...
Καλὰ ἦταν... Λευτεριά καὶ πάλι
λευτεριά... Νωρὶς θέλει νὰ κοιμη-
θεῖ!... Νωρὶς κοιμάται!... Ἀργά!...
Ἀργά!... Ὅλα πᾶει ὅπου θέλει, θὰ
πιεῖ ὅσο θέλει... Ὅλα ξοδέψει ὅσα
καὶ ὅταν ἐκείνος θέλει... Στὸ κε-

φάλι του κανέναν δὲν ἔχει... «Θέ-
λω τὸ ἓνα, θέλω τὸ ἄλλο... Δώσε
μου τοῦτο, δώσε μου κείνο...». Κι'
ὕστερα, ἂν ἔδωγαν καὶ κάνα παι-
δί:... ξαπόστασε ἂν μπορεῖς...

Κοιμήσου... Καὶ τὸ πρωῒ, θέλω
γιὰ τὸ παιδί ἐκεῖνο... Ἀρρώστησε
τὸ παιδί... Καὶ καλὰ νὰ πετύχεις,
ἂν ὄχι!... Ἀν τύχει κανένας διάο-
λος:... «Ἢ, κι' ἂν δὲν τύχει διάο-
λος... Ἀν μπεῖ κανένας μεγαλύτε-
ρος στὴ μέση!... Τάχα, σπάνιο εἴ-
ναι!... Τότε!... Καλύτερα δὲν εἶναι
ἔτσι ποὺ εἶναι!... Ποῦ ἔχει τὸ κε-
φάλι του ἡσυχό, τὴ λευτεριά του!...

Ὁ ἓνας χρόνος φεύγει, κι' ἔρχε-
ται ὁ ἄλλος, ἔτσι ποὺ ὁ παλιὸς
λές πὺς ἦταν χτὲς μονάχα. Κι' εἴ-
χανε περάσει ἀπ' τὴ ράχη του, ὀ-
λάκεροι πενήντα δύο.

Καὶ σιγὰ - σιγὰ τὰ πόδια του γρή-
γορα ἀποσταίνουν—καὶ κειδᾶ, μέσα
στὶς κλειδώσεις, πονᾶνε.—Πιὸ εὐ-
κολὰ ξεχνάει, λιγότερο τὸν βοηθοῦν
τὰ μάτια, καὶ τὸ κέφι ποὺ εἶχε γιὰ
δρόμο καὶ δουλειά, μέρα τὴ μέρα
λιγοστεύει.

Τώρα, δὲν κάθεται τὰ βράδια
στὴν κάμαρη νὰ ταχτοποιήσει τὰ
ρούχα του γιὰ τὴν ἄλλη μέρα. Νὰ
βάλει μὲ τάξη τὸ σακκάκι, νὰ δι-
πλώσει μὲ τὴν τσάκισι τὸ παντε-
λόνι. Οὕτε νὰ ξυριστῇ, ὅπως ἔκα-
νε ὡς τώρα, κάθε βράδυ. Ἀπ' τὴν
ἐταιρεία ποὺ δουλεύει—κοντεύει εἴ-
κοσι πέντε χρόνια—σὰν θὰ φύγῃ
μὲ τὸ κρῦο, θὰ πᾶει στὸ μαγέρικο
νὰ φάει, κι' ὕστερα θὰ πᾶει νὰ χω-
θεῖ στὸν καφενέ, θὰ πάρει τὴν ἐφη-

μερίδα, θά πιει «ζεστό» ή καφεδάκι και σαν νυστάξει, θά κινηθεί. Θά πάει στην κάμαρη, θά πετάξει τὰ ρούχα του όπως-πως, (καί θα-ριέται καί κρυώνει) καί θά πέσει. Κι' αὔριο μέρα είναι. Κι' ἄν καμιά φορά τὸν βλέπουν οἱ συνάδελφοι στήν ἑταιρεία, ἔτσι ἀξύριστο καί τσαλακωμένο, καί, μὲ τὸ θάρρος, τοῦ κάνουνε καμμιὰ κουβέντα, κείνος νομίζει πὼς τὸν κοροϊδεύουν.

—Κάνετε σεῖς τὴν δουλειά σας...
Ὁ καθένας ὅπως στρώσει κοιμάται...

Μὰ στὸ βάθος, σὰ ν' ἀρχίζει νὰ μετανοῖνει... Σὰ νάχουνε δίκην καί κείνοι...

Μπορεῖ νὰ φαίνεται πιά γέρος. Μπορεῖ νὰ τὸν πήρανε τὰ χρόνια, ὅμως, πόση φωτιά μέσα στὰ στήθια του φουντώνει... Πόσες καφτὲς ἐπιθυμιὲς τὸν σφίγγουνε καί τὸν τυραννάνε...

Μὰ τώρα... «Σὰν ἔπρεπε δὲν ἔβρεχε, τὸ Μάη, δροσολόγαγε...»

Ἄφησε πού θά τὸν κοροϊδεύει ὁ κόσμος... Κι' ὕστερα, ποιά, ποιά θά ἦταν κείνη;... Μόνο δηλαδὴ νὰ περιμένει νὰ πεθάνει, νὰ τοῦ πάρει ἂν ἔχει καί καμμιὰ δεκάρα;...

Καλὰ εἶναι κι' ἔτσι... Δόξα τῷ Θεῷ ἀκόμα εἶναι γερός, κι' ἔχει τὴν ἡσυχία του καί τὴν ξενιοσιὰ του...

Νάταν τὸ φῶς πού θάμπωνε τὰ μάτια; Νάταν ἡ γαλαζία ἄχνη πού εἶχε σκεπάσει τούτῃ τὴν ὥρα τὰ οὐράνια;... Νάταν ὁ ἀλαφρὺς, δροσερὸς ἀγέρας, ἡ μυρωδιὰ ἀπ' τὸ χῶμα κι' ἀπ' τὰ δέντρα;... Τί νάταν;... Ὅ,τι ἄλλο καί νάταν ἦταν κι' ὁ Ἀπρίλης, ὁ Ἀπρίλης πού ἦρθε ἀναπάντεχα κι' ἄξαφνα δίχως νὰ τὸν εἶχε σκεφθῇ καί δίχως νὰ τὸν περιμένῃ...

Καί κείνο τὸ ἀπόγεμα πού ἔφυγε ἀπ' τὴν ἑταιρεία, ἀντὶ νὰ πάει στὸν καφενέ, ὅπως ὡς τώρα, κι' ὅπως ὅλον τὸν χειμῶνα, δίχως νὰ νοιώσει πῶς—σὰν νὰ τὸν εἶχε κάποιος ὑπνωτίσει καί τὸν ἔσερνε—βρέθηκε ἔξω ἀπ' τὴν πόλη, σ' ἓνα ξέφωτο.

Κάθησε σὲ μιὰ πέτρα. Τώρα, οἱ αἰσθήσεις του ὅλες, ἀνασαίνουν καί ρουφᾶνε τὸν ἀγέρα, τὸ φῶς, τὴ γα-

λήνη — μιὰ γαλήνη πού μεθάει— τὼν πουλιῶν τὶς φωνές, τὰ χρώματα. Τὰ χιλιάδες πράσινα, κίτρινα, κόκκινα, μαδιὰ, τὰ σπαρμένα σὲ τοῦτο τὸ καταπράσινο μικρὸ ταπέτο, ἀπὸ φρέσκο χορτάρι, σὲ λογὴς παράξενα σχέδια καί κεντίδια.

Κι' ὅλα, τὸ φῶς, ὁ ἀγέρας, τὰ χρώματα, τὼν πουλιῶν τὰ κελαϊδίσματα καί τὼν δέντρων τὰ φύλλα, ὅλα, σὰ νάχουν τώρα ζευγαρώσει κι' ἀναπέμπουν μυστικὴ καί χαρούμενη συναυλία, δοξολογώντας, καθένα, τοῦτο τὸ μυστικὸ τ' οὐρανοῦ καί τοῦ ἀγέρα, πού τοὺς χάρισε τὸ ταίρι...

Τὸ στήθος του φουσκώνει μὲ βαθεῖες ἀνάσες, μὰ στὸ βάθος κάπου τῆς ψυχῆς του, κάτι πάει νὰ ξεφύγει, νὰ πετάξει, νὰ τρέξει... Κάτι ἀποζητάει καί κείνο, προσκαλώντας μ' ἀπλωμένα χέρια, νὰ βρεῖ, ν' ἀγκαλιάσει.

Μένει σφιγμένο πάλι, σὰ νὰ τὸ ἐμποδίζει κάτι. Κάτι πού φοβᾶται πῶς ὅλοι θά καγχάσουν, θά γελάσουν, γιατί πέρασε πιά ὁ καιρός, κι' εἶναι ἀργὰ πιά τώρα...

Μὰ τότε, γιατί νὰ μὴν εἶναι ἀκόμα χειμῶνας;... Γιατί νὰ γίνου ἔτσι ἡ γῆς, ὁ οὐρανὸς καί ὅλα;... Καλὰ ἦταν ἔτσι πού πήγαине κ' ἐρχόταν ἡσυχος καί ξενιοστος στὴ δουλειά του. Γιατί ἦρθε τούτος ὁ καιρός, τούτῃ ἡ μέρα, νὰ τὸν κάνει ἄνω κάτω, νὰ τὸν ἀναστατώσει;...

Τὸ στήθος του φουσκώνει μὲ γρήγορες ἀνάσες. Τὸ μυαλό του θalώνει καί σὰ νὰ πάει νὰ σαλέψει. Ὁχι! Καλύτερα νάταν χειμῶνας, νάταν συννεφιά, σκοτάδι... Νὰ μὴν ἦταν τὸ φῶς, τούτος ὁ καιρὸς τοῦ διαόλου. Ὁχι. Καί τοῦτο τὸ χορτάρι, τοῦτα τὰ λουλούδια... Ὁχι...

(Τὸ μυαλό του θalώνει, σαλεύει...) Σκύβει, κι' ἀρχίζει νὰ ξεριζώνει μὲ μανία τὰ χόρτα καί τὰ λουλούδια.

Τὰ πετάει ψηλά, πέρα-δῶθε, πάνω ἀπ' τὸ κεφάλι του, πίσω στοὺς ὤμους του, ὅπου τύχει.

Καμπούρης, μὲ τὰ μακριὰ του χέρια, μὲ τ' ἀχαμνὰ του δάχτυλα,

ἀρπάζει τρεκλίζοντας ἐδῶ κι' ἐκεῖ, τὶς κορφὲς τὼν χόρτων, ἔτσι πού σίγουρα τοῦ ἔχει σαλέψει.

Τὸ χῶμα σκορπάει ἀπ' τὶς ρίζες, τοῦ γιομίζει τὰ γκρίζα μαλλιά του, τοὺς ὤμους του, τὰ ρούχα, καί χώνεται στὰ μάτια πού τὸν κόβουν καί τοῦ γιομίζουν δάκρυα.

Ἀπόστασε. Ζαλίστηκε καί δὲν ξαίρει τί κάνει. Τρεκλίζει, παραπατάει, κάνει νὰ πέσει, καί ξεριζώνει.

Ὅμως, ὁ οὐρανὸς σκοτείνιασε, ἡ γῆ πάλι γυμνώθηκε, κι' ὅπως νοιώθει κρυάδες στὴ ράχη, σίγουρα, δὲν ἔπαψε ἀκόμα ὁ χειμῶνας...

(Τὸ διηγημα αὐτὸ μᾶς τὸ ζήτησε ὁ ἀναγνώστης μας Ἀντώνιος Τζωρτζάκης).

Τί ἀκριβῶς ἐννοεῖτε ὅταν γέτε

Γιὰ κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς παρακάτω λέξεις διαλέξτε ἀνάμεσα στοὺς 3 ὁρισμοὺς ἐκείνους πού νομίζετε ὅτι ἀποδίδει τὴν ἀκριβή σημασία της.

1) ΑΠΟΤΙΜΗΣΙΣ. Α: Ἐκπτώσι. Β: Διατίμησι. Γ: Ἐκτίμησι.

2) ΑΣΕΛΓΕΙΑ. Α: Αἰσχρότης. Β: Ἀσέβεια. Γ: Περιέργεια.

3) ΒΑΜΠ. Α: Ὡαία γυναίκα. Β: Μεγάλῃ καλλιτέχνις. Γ: Ἡθοποιοὺς μοιραία.

4) ΒΛΟΣΥΡΟΣ. Α: Πυκνοφρύδης. Β: Μεγαλομάτης. Γ: Ἀγριομάτης.

5) ΔΟΛΙΟΦΘΟΡΑ. Α: Ἐξαπάτησι. Β: Ἐκούσια καταστροφή. Γ: Κατασκοπεία.

6) ΕΠΑΪΩΝ. Α: Διευθυντής. Β: Ἐπόπτης. Γ: Ἀρμόδιος.

7) ΕΠΙΠΤΩΣΙΣ. Α: Ἐπακούθημα. Β: Κατακρήνησις. Γ: Γεγονός.

8) ΚΩΔΙΞ. Α: Ἀπόκρυφο βιβλίο. Β: Συλλογὴ διαταγμάτων. Γ: Ἱστορικὸ ἔγγραφο.

9) ΚΟΥΠΑΣΤΗ. Α: Κατάστρωμα πλοίου. Β: Πλώρη. Γ: Ὑψος πλοίου.

10) ΛΟΥΦΕΣ. Α: Μπουφές. Β: Φιλοδώρημα. Γ: Λοφίο.

11) ΠΑΙΑΝΙΖΩ. Α: Παίζω μουσικὸ κομμάτι. Β: Τραγουδῶ. Γ: Τραγουδοῦ ἐμβατήριο.

12) ΠΟΛΩΣΙΣ. Α: Ἐξερεύνησι τῶν πόλων. Β: Μεγάλῃ φιλονικία. Γ: Μεγάλῃ ἀπομάκρυνσι.

13) ΣΘΕΝΑΡΟΣ. Α: Θαρραλέος. Β: Σωματώδης. Γ: Ἀσθενής.

14) ΣΚΕΠΤΙΚΙΣΜΟΣ. Α: Βαθεῖα σκέψις. Β: Δυσπιστία. Γ: Ἀρνησις.

(Ἀπαντήσεις στὴ σελίδα 127)

Η ΥΓΕΙΑ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΨΥΧΗ

Τοῦ

Dr. MACDONALD LADELL

Πρὶν ἀπὸ ἑκατὸ χρόνια οἱ ἄνθρωποι τὸ θεωροῦσαν πολὺ φυσικὸ μιά κοπέλλα πού εἶχε περάσει μιά ἐρωτικὴ ἀπογοήτευσι νὰ μαραθῇ σιγά σιγά, ἴσως καὶ νὰ πεθάνῃ. Τότε ἀναγνώριζαν τὴν ἀλληλοεξάρτησι σώματος καὶ ψυχῆς περισσότερο ἀπὸ ὅ,τι τὰ τελευταῖα πενήντα χρόνια.

Ἡ ἱατρικὴ ἐπιστὴμὴ προώδευσε ἀπὸ τότε περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλῃ φορά. Ἴσως ὅμως ἡ τέχνη τῆς θεραπευτικῆς νὰ ἔμεινε λίγο πίσω. Ἡ ἀνακάλυψι τῶν μικροβίων στὸ δεύτερο ἡμῖσι τοῦ περασμένου αἰῶνα ἔδωσε στὴν ὀρθόδοξη ἱατρικὴ μιά ὀλιστικὴ τάσι ἀπὸ τὴν ὁποία ἀπαλλάσσεται μὲ πολὺ βραδύ ρυθμό.

Ὡστόσο οἱ ἄνθρωποι θεραπεύονται μὲ κάθε εἶδους ἀνορθόδοξους τρόπους. Μὲ διαφημιζόμενα φάρμακα, μὲ εἰδικές δίαιτες, μὲ θηροσκευτικὰ προσκυνήματα, μὲ χειροπρακτικὰ.

Ἴσως νὰ ὑπάρχῃ κάποιος γενικὸς παράγων πού μπορεῖ νὰ ἐξηγῇ τὴν ὑγεία καὶ τὴν ἀσθένεια καὶ πού ἡ ἐπιστὴμὴ τὸν ἔχει παραμελήσει γιατί ἐρευνᾷ κυρίως τὰ ἀποτελέσματα καὶ ὄχι τὸ πραγματικὸ αἷτιο.

Φαντάζομαι τὴν ἱατρικὴν σὰν ἕνα τυφλὸ ἄνθρωπο πού προσπαθεῖ νὰ καταλάβῃ τί εἶναι ἕνα δέντρο ἀρχίζοντας ἀπὸ τὰ κλαδιά

καὶ. Ἀσφαλῶς θὰ ἐνθουσιαστῇ ὅταν ἀποκαλύψῃ πὼς τὰ μοναχικά κλωνάρια μὲ τὰ φύλλα συνδέονται στὴν θάσι τοὺς ὅλα μὲ κάποιο μεγαλύτερο κλαδί. Ἴσως νὰ προχωρήσῃ ὡς τὸν κορμὸ καὶ νὰ χρειαστῇ πολὺ χρόνον διαπιστώνοντας τὴν διάρθρωσιν ὅλων τῶν κλαδιῶν. Θὰ ἀργήσῃ ὅμως πολὺ νὰ ἀνακαλύψῃ τίς ρίζες καὶ τὸ ρόλο πού παίζουν στὴ ζωὴ τοῦ δέντρου.

Σὰν γιὰ τὸν εἶμαι περήφανος γιὰ τίς προόδους πού ἐγίναν ἀπὸ τοὺς συναδέλφους μου στὴν καταπολέμησι τῶν ἀσθενειῶν. Ὅταν ἀρρωστήσω τοὺς ἐμπιστεύομαι μὲ εὐγνωμοσύνη τὸν ἑαυτό μου καὶ πάντα ὑποστηρίζω πὼς ὅποιος ἀρρωσταίνει πρέπει νὰ ζητᾷ τὴ γνώμη τοῦ γιαιτροῦ.

Ἐγὼ ὥστόσο τὴ γνώμη πὼς τὸν τελευταῖο καιρὸ ἡ ἱατρικὴ ἀσχολήθηκε πῶς πολὺ μὲ τὸν σπῶρο παρὰ μὲ τὴ γῆ, ἐνῶ καὶ τὰ δύο ἔχουν τὴν ἴδια σημασίαν. Προσέχει περισσότερο τὸ ἀποτέλεσμα παρὰ τὸ αἷτιο καὶ αὐτὸ μπορεῖ νὰ τὴν ὀδηγήσῃ σὲ λανθασμένον δρόμον.

Σπάνια οἱ γιαιτροὶ θέτουν τὰ δύο ἐρωτήματα πού θὰ ἔπρεπε πάντα νὰ τοὺς ἀπασχολοῦν: «Γιατί ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶναι ἀρρωστος;» καὶ «Γιατί ἔπαθε αὐτὴ τὴ συγκεκριμένη ἀσθένεια;»

Τὰ τελευταῖα χρόνια ὅλο

φροντίστε ὥστε οἱ ἔξω - ὑπηρεσιακές σας ἀσχολίες νὰ διαφέρουν ὅσο γίνεται πῶς πολὺ ἀπὸ τὴν καθημερινὴν σας ρουτίνα. Ὁ ἄνθρωπος πού κάνει καθιστικὴ δουλειά, ἄς δῇ ἀπὸ τὸ σπῆτι τοῦ, ἄς πᾶν γιὰ ψάρεμα, ἄς ζωγραφίσῃ στὸ ὑπαίθριον, ἄς ἀπολαύσῃ τὴ φύσιν. Ὁργανώστε τίς ὥρες τῆς σχολῆς σας. Μὴν τίς ἀφίνετε νὰ κυλοῦν ἀνεκμετάλλευτες. Προσπαθήστε νὰ καταλάβετε τί σας ἐνδιαφέρει καὶ τί σας εὐχαριστεῖ. Μὴν τριγυρίζετε ἀσκοπα. Βρέστε φίλους πού νὰ συμμερίζονται τὰ ἐνδιαφέροντα σας. Ἔτσι, ὅταν δὲν ἔχετε δουλειά, θὰ μπορῆτε μαζί τοὺς νὰ περάσετε εὐχάριστα.

☆

Κάμετε ὅ,τι σας φαίνεται διασκεδαστικὸ καὶ ἐνδιαφέρον, ἴδιως ἂν αὐτὸ βρίσκεται ἔξω ἀπὸ τὸν κύκλο τῶν καθημερινῶν σας ὑποχρεωτικῶν ἀσχολιῶν. Κρατᾶτε τὸ πνεῦμα σας νεανικόν, εὐπνιόν, ἔτοιμον γιὰ τὸ καινούργιον ἀσχολούμενον πότε - πότε μὲ πράγματα πού νομίζετε πὼς οὔτε σας ἐνδιαφέρουν οὔτε ἀξίζουν τὸ κόπο. Μὴν ἀφίνετε τοὺς ἄλλους νὰ σας ἐμποδίζουν ἀπὸ κάτι πού θέλετε νὰ κάμετε. Ἐχετε τὸ θάρρος νὰ βαδίσετε τὸ δρόμον σας.

☆

Ἰσορροπῆστε τὰ ἐνδιαφέροντά σας. Τὸ ψάρεμα ἢ τὸ κυνήγι ἢ τὸ κέντημα μποροῦν νὰ ἐναλλάσσονται μὲ κάποια πνευματικώτερη ἀπασχόλησι, ὅπως τὴ μουσικὴ ἢ τὸ θέατρο, καὶ ἡ ποίησι μὲ τὸ κολύμπι, τὸ ποδήλατο, τὸ πῶδσφαίρον ἢ καὶ τὴν πεζοπορίαν. Χρησιμοποίητε τίς ἐλευθέρους ὥρες σας γιὰ νὰ πλατύνετε τοὺς πνευματικούς σας ὁρίζοντας· γιὰ νὰ αὐξήσετε τὴν ὁρεξί σας γιὰ τὴ ζωὴ· γιὰ νὰ γίνετε ἱκανοὶ νὰ ἀπολαμβάνετε ὅλες τίς χαρὰς τῆς.

καὶ περισσότεροι ἐρευνητὲς θέτουν τὰ ἐρωτήματα αὐτὰ καὶ οἱ ἀπαντήσεις πού παίρνουν εἶναι διαφωτιστικές. Τὰ ἐρωτήματα αὐτὰ δείχνουν ἕναν καινούργιον τρόπο ἀντιμετωπί-

σεως τῆς ἀρρώστειας. Δὲν βλέπουν πᾶς μιά «περίπτωσι κίρρωσεως τοῦ ἥπατος» ἢ «μιά περίπτωση σκληρύνσεως τῆς ἀορτῆς». Ἀντικρύζουν ἕνα ἄτομον πού ἔχει ὑποβληθῇ σὲ ὀρισμένες ἐπιδράσεις μέσα σὲ ἕνα ὀρισμένο περιβάλλον πού περιλαμβάνει τὴν οἰκογένειάν του καὶ τὴν κοινωνικὴν του θέσιν καὶ πρὸς τὸ ὅποιο ἔχει ἀντιδράσει κατὰ ἕνα συγκεκριμένον τρόπο. Σήμερα λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ὁλόκληρος ὁ ἄνθρωπος καὶ ὄχι μόνον τὸ σηκότι τοῦ ἢ ἡ καρδιά τοῦ, σὰν νὰ μπορούσαν τὰ ὄργανα αὐτὰ νὰ λειτουργοῦν ἀνεξάρτητα ἀπ' αὐτόν.

Θέτοντας αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα ἡ ἐπιστὴμὴ ἀνακαλύπτει καὶ πάλιν τὴν αἰσθηματικὴν θάσιν τῆς ἀρρώστειας καὶ τὴν σημασίαν τῆς ἰδιοσυγκρασίας, πράγματα πού εἶχαν παραμεληθῇ στὸ παρελθόν. Ἀνακαλύπτει ἀκόμη πὼς οἱ μεταβολὲς τῆς κοινωνικῆς μας ζωῆς καὶ μορφώσεως ἐπηρεάζουν τὸν χαρακτήρα τῆς ἀρρώστειας καὶ τὴν ἐπικράτησίν της.

Ἔτσι ἡ δημοσία ὑγεία ἀποδεικνύεται πὼς δὲν εἶναι μόνον ζήτημα ἀερισμοῦ, τροφῆς καὶ ἀποχετεύσεως, ἀλλὰ πρόβλημα ψυχο-κοινωνικόν.

ΝΕΑ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΙΣ

Η νέαν τοποθέτησιν τῆς ἀρρώστειας πῆρε δικό της ὄνομα. Ἡ ψυχосωματικὴ ἱατρικὴ εἶναι ἕνας κλάδος πού μεγαλώνει γρήγορα καὶ καταλαμβάνει ὅλο καὶ μεγαλύτερον πεδῖον. Ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα εἶναι ἀδιαίρετα Δροῦν καὶ ἀντιδρῶν ἀμοιβαίαν.

Ὁλόκληρον τὸ ἄτομον ἔχει σημασίαν ἀκόμη καὶ ἂν πρόκειται γιὰ ἕνα ἀπλὸ κόψιμον στὸ δάχτυλον. Μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ ἕνα μικρὸ ἀτύχημα ἀπὸ κάποια οἰκιακὴ ἐργασία, ἀλλὰ ἡ θεραπεία τοῦ θὰ καθυστερήσῃ ἂν τὸ ἄτο-

μο αισθάνεται κατάθλιψη και θα διευκολυνθῇ ἂν νοιώθῃ αἰσιοδοξία.

Ἡ ἐπίδρασι τῶν αἰσθημάτων στοὺς μῦς καὶ στὶς φυσιολογικὲς λειτουργίες εἶναι τόσο πολὺ ζήτημα κοινῆς ἐμπειρίας, ὥστε ξεχάσαμε τὰ ὅσα συνεπάγεται.

Ὅταν εἴμαστε συνοφρυωμένοι ἢ ὅταν χαμογελοῦμε κινούμε ὠρισμένους μῦς τοῦ προσώπου. Τὰ αἰσθητά μας ἐπιδρουν στὸ σῶμα μας. Βρίσκομε φυσικὸ ἕνας ἄνθρωπος νὰ χλωμιάζῃ ἀπὸ φόβο καὶ ξέρομε πὼς τὸ ἴδιο συναίσθημα ἐπιταχύνει τοὺς κτύπους τῆς καρδιάς μας. Κοκκινίζομε ὅταν θυμώνωμε ἢ ὅταν νοιώθωμε ἀμυχανία. Ἀλλὰ μὴ νομίσετε πὼς αὐτὲς οἱ μεταβολὲς στὴν ἐμφάνισί μας δὲν προκαλοῦν περίπλοκες μεταβολὲς στὴν κατανομή τοῦ αἵματός μας.

Ἡ ἀηδία προκαλεῖ ναυτία πού μπορεί νὰ οδηγήσῃ σὲ ἔμετο. Ἡ συγκίνησι τονώνει τὰ νεφρά καὶ ὁ φόβος χαλαρώνει τὰ ἔντερα. Ὅταν ἔχετε ἐνοχλήσεις ναυτίας καὶ διάρροιας εἶναι καλύτερο νὰ ξεετάσετε τί ἔχετε «αἰσθανθῇ» παρὰ τί ἔχετε φάει.

Κρατοῦμε τὸ σῶμα μας στητὸ καὶ περπατοῦμε μὲ θάρρος ὅταν εἴμαστε εὐχρησιμοποιήσιμοι, ἀλλὰ σκύβομε καὶ σέρνομε τὰ πόδια μας ὅταν μᾶς θαραίνουν φροντίδες.

Δὲν θὰ ἔπρεπε λοιπὸν νὰ μᾶς ἐκπλήσῃ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ συνεχεῖς συγκινήσεις προκαλοῦν μεταβολὲς λειτουργιῶν πού ἐπιφέρουν καὶ ὀργανικὲς μεταβολές.

Ἀπὸ καιρὸ εἶχε ἀναγνωριστῇ πὼς ἡ ἐξόφθαλμος θρογχοκήλη καὶ ἡ ταχυκαρδία δημιουργοῦν μιὰ εἰκόνα φόβου. Ἀλλὰ οἱ γιατροὶ ἄργησαν πολὺ νὰ καταλήξουν στὸ συμπέρασμα πὼς ἡ κατάσταση αὐτὴ εἶναι ἀποτέλεσ-

μα χρόνιου καὶ καταπιεζομένου φόβου.

Τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς θρογχοκήλης, ἡ διόγκωσις τοῦ θυρεοειδοῦς, ἀρχίζει μὲ κάποιον σὸκ πού μᾶς προκαλεσε φόβο. Ἡ σωματικὴ ἀντίδρασι στὸν φόβο εἶναι ἡ αὐξησι τῆς ἐκκρίσεως τοῦ θυρεοειδοῦς ἁδένος γιὰ νὰ ἐπιταχυνθῇ ἡ λειτουργία τῆς καρδιάς καὶ νὰ ἐτοιμαστῇ τὸ σῶμα γιὰ δράσι. Ἄν ὁ φόβος ἐξακολουθῇ καὶ δὲν παρατηρεῖται καμμιὰ δράσι, τότε τὸ σῶμα δέχεται ὑπερβολικὴ δόσι θυρεοειδίνης καὶ ἀδρεναλίνης.

Κατάλληλη θεραπεία μιᾶς τέτοιας περιπτώσεως στὸ πρῶτο τῆς στάδιο εἶναι ἡ ψυχοθεραπεία πού θὰ ξεκαθαρίσῃ τὸν νευρικὸ κάματο.

Σὲ προχωρημένο στάδιο ἡ θεραπεία θὰ ἀπαιτήσῃ ἴσως τὴν ἐξαγωγή τοῦ ἁδένος ἀπὸ τὸν χειρουργὸ καὶ τὴν ἐπιβολὴ μιᾶς καθαρὰ «σωματικῆς» θεραπείας.

Οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι καταλαβαίνουν πὼς ἡ ἡρεμία τῆς ψυχῆς διευκολύνει τὴν καλὴ χώνευσι. Ὅστόσο τελευταῖα ἡ ἱατρικὴ ἀνεκάλυψε πὼς τὸ ἔλκος τοῦ δωδεκαδακτύλου εἶναι ἀρρώστεια ἀνθρώπων πού κοπιᾶζουν ὑπερβολικά. Ὁ ἄνθρωπος πού βρίσκεται σὲ διαρκὴ ἔντασι καὶ προσπαθεῖ συνεχῶς νὰ ξεπεράσῃ τὸν ἑαυτὸ του, μεταβάλλει τὴν σύνθεσι τῶν γαστρικῶν ὑγρῶν του, ὥσπου τελικὰ τοῦ κατατρῶνε τὸ ἴδιο του τὸ στομάχι.

Ἡ ἐνατένισι τῆς σωματικῆς ἀσθένειας ἀπὸ τὴν αἰσθηματικὴ ἀποψὶ ρίχνει νέον φῶς στὸ θέμα.

Καὶ βρίσκομε πὼς τὸ καλύτερον τονωτικὸ εἶναι ἡ εὐτυχία, καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη ἕνα μεγάλο ἀντιστηρικτὸ. Σὲ μιὰ ἐπιδημία γρίπης οἱ πρῶτοι πού παραδίδουν τὰ ὅπλα στὰ μικρόβια εἶναι οἱ φοβηταίρηδες. Κανένας μας δὲν

μπορεῖ νὰ ξεφύγῃ ὡς ἕνα βαθμὸ ἀπὸ τὸν θάκιλλο τῆς φυματιώσεως. Ἀλλὰ ὁ ἄνθρωπος πού εἶναι ἀποθαρρημένος καὶ (ὑποσυνειδητὰ) ἀμφιβάλλει γιὰ τὴν ἱκανότητά του νὰ τὰ θγάλλῃ πέρα, αὐτὸς παθαίνει φυματίωσι. Ἴσως αὐτὸ νὰ ἐξηγῇ τὴν ἀξιόλογη εὐδιαθεσία τῶν φυματικῶν παρ' ὅλες τὶς ἐνοχλήσεις πού ὑφίστανται: ἔχουν αὐτὸ πού ἠθελαν, ἕνα καταφύγιο ἀπὸ τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς.

Οἱ ρευματικὲς ἀσθένειες μὲ ὅλες τὶς ποικιλίες δὲν μᾶς εἶναι ἀκόμη ἐντελῶς γνωστές. Ὡστόσο πολλὲς περιπτώσεις νευρώσεως πού μοῦ παρουσιάστηκαν μὲ ὠδήγησαν στὴν ὑπόψιν ὅτι ὁ ρευματικὸς πυρετὸς στὴν παιδικὴ ἡλικία μπορεί νὰ ἔχῃ συναισθηματικὸ αἷτιο καὶ νὰ παρουσιάζεται σὰν ἀποτέλεσμα ἀπαγορεύσεως καὶ καταπίεσεως.

Σημαντικὲς ἐπιτυχίες παρουσίασε ἡ χορήγησι κορτιζόνης σὲ περιπτώσεις ρευματικῆς ἀρθρίτιδος. Τὸ φάρμακο αὐτὸ ἐξάγεται ἀπὸ τὰ ἐπινεφρίδια τῶν ταύρων καὶ μπορεί κανεὶς νὰ ὑποθέσῃ πὼς χρησιμεύει γιὰ νὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν φυσικὴ ἐκκρίσι ἀδρεναλίνης πού ἔχει ἐξαντληθῇ ἐξ αἰτίας κάποιας ὑπερβολικῆς συγκινήσεως.

Ἡ ἡμικρανία συνδέεται (ἢ προκαλεῖται) ἀπὸ τὴν φθονερή, μνησικακὴ στάσι ἀπέναντι στὴ ζωὴ. Κάποιος ἄλλος μᾶς φαίνεται πὼς συγκεντρώνει τὴν προσοχήν ἢ τὸ κύρος πού ἐπιζητοῦμε γιὰ τὸν ἑαυτὸ μας. Οἱ κεφαλαλγίες ἀποκαθιστοῦν τὴν ἰσορροπία.

Πολλὲς φορές ἀκούγονται ἐπικρίσεις ἐναντίον τῆς ἱατρικῆς γιατί δὲν μπορεί νὰ προσφέρῃ μιὰ σίγουρη θεραπεία γιὰ τὸ κοινὸ κρυολόγημα, τὸ συνάχι. Καὶ ἐδῶ πάλιν σημαντικὸ ρόλο παί-

ζει ὁ συναισθηματικὸς παράγων. Οἱ ἄνθρωποι πού χαίρονται τὴ ζωὴ μὲ ὅλη τους τὴν καρδιά δὲν παθαίνουν εὐκόλα κρυολόγημα παρ' ὅλο πού τὰ μικρόβια θρῖσκονται παντοῦ γύρω τους. Ἡ ἀπογοήτευσι καὶ ἡ καταπίεσι εἶναι οἱ παράγοντες πού κάνουν τὸ ἄτομο εὐκόλη λεία τῶν μικροβίων.

Τὸ δέρμα ἰδιαίτερος ἔχει τὴ δική του γλῶσσα πού καλὰ θὰ ἔκαναν οἱ δερματολόγοι ἂν προσπαθοῦσαν νὰ τὴν καταλάβουν.

Ἡ ἀκμὴ τοῦ δέρματος λ.χ. ἀποτρέπει τοὺς εὐαίσθητους ἀπὸ τὴν κοινωνικὴ ζωὴ καὶ δὲν ἀποκλείεται νὰ προέρχεται ἀπὸ κάποιο θανάσιμο φόβο τῆς κοινωνικῆς ζωῆς καὶ νὰ ἐξυπηρετῇ κάποιο ἀσυνειδητὸ σκοπὸ.

Μερικοὶ προσεκτικοὶ παρατηρητὲς ὑποστηρίζουν πὼς οἱ δοθιῆνες παρουσιάζονται ὅταν τὸ ἄτομο ἔχει χρηματικὲς στενοχώριες ἐνῶ οἱ ὀφθαλμῖατροι πιστεύουν πὼς ἕνα παιδάκι μπορεί νὰ πάθῃ στραβισμό ὅταν τυραννιέται ἀπὸ τὸ δίλημμα: «Θέλω νὰ δῶ τώρα αὐτὸ τὸ πρᾶγμα» καὶ «Δὲν πρέπει νὰ τὸ δῶ». Τὸ δίλημμα αὐτὸ θέβαια ἀναφέρεται συχνὰ στὸ σεξουαλικὸ θέμα.

Ἡ ΠΙΣΤΙ ΘΕΡΑΠΕΥΕΙ

Ο Βιεννέζος γιατρός Γκέοργκ Γκρόντεκ στὸ ἔργο του «Τὸ βιβλίο τοῦ ID» δίνει μιὰ εἰκόνα τῆς σχέσεως ἀνάμεσα στὸ σῶμα καὶ στὴν ψυχὴ καὶ δείχνει πὼς τὸ σῶμα εἶναι ἕνα ὄχημα γιὰ τὶς ἐκδηλώσεις τοῦ ἀσυνειδήτου (τοῦ ID.)

Ὅποια καὶ ἂν εἶναι ἡ ὀρθότερη ἀποψὶ, σὲ κάθε θεραπεία, ὀρθόδοξη ἢ ἀνορθόδοξη, ὁ σπουδαιότερος παράγων εἶναι ἡ πίστι. Πίστι στὸν ἄνθρωπο πού ἐφαρμόζει τὴν θεραπεία, ἢ πίστι στὶς μεθόδους πού χρησιμοποιεῖ.

Πίστι σημαίνει εξάρτησι από κάτι πέρα από μας τους ίδιους και προτού ασκήση την επίδρασί της πρέπει να παύση κάθε διαμάχη με τον εαυτό μας. Είναι όμως όταν κάποιος που πνίγεται αρπάζει ένα σωσίβιο, όποτε πρέπει να πάψη να αγωνίζεται για να αφήσει το σωσίβιο να τον στηρίξει.

Η ασθένεια ρυθμίζεται κατά μεγάλο μέρος από την ψυχική αγωνία, ενώ η θεραπεία πραγματοποιείται υπό την επίδρασι μιας ήρεμης ψυχής. Το αίσθημα της ενοχής ή του σφάλματος ταράζει την ψυχή και έπειδή αυτό γίνεται κυρίως στο άσυνείδητο και είναι αποτέλεσμα των καταπιέσεων της παιδικής ηλικίας πρέπει συχνά να ζητηται ή συμβουλή του ψυχοθεραπευτού.

Ίσως να μην έχουμε κατανοήσει απόλυτα το μάθημα που μας έδωσε ο Χριστός όταν πριν από ένα θαύμα ίασεως είπε στον άρρωστο «Αφένται σοι αϊ άμαρτίαι.»

Δεν αρνούμαι την πραγματικότητα της ασθένειας. Ούτε προτείνω να απαρνηθούμε τις γνώσεις της φυσιολογίας και της θεραπευτικής. Η γνώσι που την κερδίσαμε με κόπο και θυσίες μας βοηθεί σήμερα να σώζουμε ζωές και να ελαφρώνουμε τους πόνους χιλιάδων ανθρώπων κάθε μέρα. Όταν οι λειτουργίες

του σώματος παύουν να γίνονται όπως ταιριάζει σε κατάσταση πλήρους υγείας, τότε ακολουθούν χημικές και οργανικές μεταβολές που απαιτούν την τέχνη του γιατρού.

Πιστεύω ωστόσο πως χρειάζεται να μάθουμε περισσότερα για τον τρόπο με τον οποίο η ψυχή μπει στην άρρώστεια και τον ρόλο που μπορεί να παίξει σ' άλλο το διάστημα της άρρώστειας. Για κάθε προσπάθεια θεραπείας χρειαζόμαστε την ψυχή με το μέρος μας.

Η υγεία δεν μπορεί να μας δοθή με ένα μπουκάλι φάρμακο ούτε πρέπει να αναζητηθή με την εφαρμογή μιας συγκεκριμένης πειθαρχίας. Να τρώτε, τι θέλετε και μη σάς νοιάζει όταν χάσετε ένα γεύμα που δεν το θέλατε.

Αν άρρωσταίνετε συχνά, τι, δήποτε και αν παθαίνετε, προσπαθήστε με την αυτοεξέταση να βρήτε ποιο είναι το ζήτημα που σάς στενοχωρεί; πιδ πολύ στη ζωή. Μπορεί με τον τρόπο αυτό να ξαναβρήτε την σωματική σας υγεία.

Ο άνθρωπος δεν αποτελείται από την ψυχή σ'ν το σώμα. Είναι μια ψυχοσωματική ένότητα και, τι έπηρεάζει την μια πλευρά το έαυτού του επηρεάζει και την άλλη.

Α. ΜΠΛΑΚΠΟΥΛΑ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΟΥ ΕΧΑΣΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ

6ον (Τελευταίον)

Ηταν φρεσκοξυρισμένος, φορούσε μπλέ ρούχα και ένα τριαντάφυλλο στη μπουτονιέρα. Όταν τον πρόσεχες καλύτερα, έβλεπες πως είχε κάτι το ξεχωριστό. Τα μάτια του, θαθεία γκριζά με γαλανές ανταύγειες, σε κύτταζαν μ' ένα βλέμμα διαπεραστικό που έρχόταν σε απόλυτη αντίθεσι με το στρογγυλό, καλόκαρδο πρόσωπο και το πρόσχαρο χαμόγελό του.

Ο Τζώνς σηκώθηκε.

—Ο δόκτωρ Χούβερ; ρώτησε.

—Καλημέρα σας, είπε εκείνος εύκαρδια. Πώς τα πάμε σήμερα;

—Ω, πολύ καλά, άποκρίθηκε ο Τζώνς. Και θα ήμουν ακόμη καλύτερα, αν μπορούσα να σάς πω κάτι ιδιαιτέρως.

Πλησίασε στην πόρτα της κρεβατοκάμαρας, που ήταν μισάνοιγμένη και την έκλεισε.

—Είναι προτιμότερο και για το δικό σας συμφέρον να μη μάς άκούση κανείς, ούτε ο νοσοκόμος που βρίσκεται στο διπλανό δωμάτιο. Είστε βέβαιος πως δεν μπορεί ν' άκούση τί λέμε;

—Απολύτως βέβαιος, είπε ο Χούβερ με ύφος μάλλον άφηρημένο.

Ο διευθυντής του Ψυχιατρείου ήταν συνηθισμένος ν' άκούη απ' τους άρρώστους του τις πιο άπίθανες άξιώσεις, τις πιο περίεργες έκμυστηρεύσεις, τα πιο άλλόκοτα παράπονα.

Ωστόσο, τα λόγια του Τζώνς τον βρήκαν άπροετοίμαστο.

—Πρώτ' απ' όλα, άρχισε ο Τζώνς, πρέπει να σάς πω πως δεν έχω σκοπό να διαμαρτυρηθώ γιατί βρίσκο-

μαι εδώ μέσα. "Ο,τι έγινε, έγινε από λάθος δικό μου. Ήθελα να κοροϊδέσω λιγάκι τον κόσμο. Δεν φαντάστηκα πως το άστειό μου θα είχε τέτοιες συνέπειες... πως θα μου έδιναν ναρκωτικά δια της βίας και θα με κουδαλούσαν εδώ για να με κλείσουν για τρελλό με τ' όνομα που τους είχα δώσει για να γελάσω.

—Και ποιά ήταν αυτό τ' όνομα; ρώτησε εύγενικά ο Χούβερ.

—Τζώνς. Βίκτωρ Τζώνς.

—Α, έτσι. Πέστε μου όμως, αν δεν είστε ο Τζώνς, τότε ποιος είστε;

—Ποιος είμαι;... "Α, ναι, καταλαβαίνω τί θέλετε να πείτε. Είμαι ο κόμης του Ρόσεστερ.

Το πρόσωπο του Χούβερ δεν έδειξε καμιά έκπληξι.

—Γότε, είπε, γιατί θελήσατε να περάσετε για Βίκτωρ Τζώνς;

—Σας το είπα. Για να άστει-υθώ, για να παίξω μια φάρσα. Άλλά, βρήκα το μπελά μου. Νόμισαν όλοι πως τρελλάθηκα, με πότισαν ναρκωτικά και είδατε και ο ίδιος σε τί χάλια με έφεραν εδώ.

Ο Χούβερ άκουγε με προσοχή.

Η μακρόχρονη έπαφή του με ανθρώπους που είχαν χάσει τα λογικά τους τον είχε διδάξει να φυλάγεται από τα τεχάσματα και τις πονηριές τους. Ήξάλλου είχε απόλυτη έμπιστοσύνη στον Σίμς και τον Τράσσον που είχαν βάλει φαρδιά—πλατιά τις υπεργραφές τους στη πιστοποιητικό που συνάδευε τον νέο του τρόφιμο. Και ήταν και ο ίδιος αρκετά πονηρός.

—Όμολογώ πως άπορώ, παρα-

Καμιά γυναίκα δεν παίρνει ποτέ από μια άλλη συμβουλή για τα φυρέματά της. Φυσικά, κανείς δεν ρωτά τον έχθρό του πως θα κερδίση τη μάχη!

Pourquoi Pas?

τήρησε με προσποιητή ειλικρίνεια. Είπατε πώς θέλατε ν' άστειευθήτε. Μά γιατί;

—Παραδέχομαι πώς ήταν βλακώδης ή έμπνευσίς μου. Νά που με ώδηγησε.

‘Ο Χούβερ έκανε πώς δεν πρόσεξε την ύπεκφυγή, αλλά την σημείωσε. Έκανε στον Τζώνς διάφορες έρωτήσεις που φαινόταν άρκετά άφελείς. ‘Ο Τζώνς άρχισε νά συλλογίζεται μήπως δεν είχε κάνει καλά νά μιλήσει έτσι του γιατρού και μήπως θάταν καλύτερα νά βάλει τά πράγματα στη θέσι τους.

—‘Ας υποθέσουμε, έλεγε τώρα ό Χούβερ, πώς εγώ που σάς μιλώ τώρα, θέλω νά σάς άμφισβητήσω τον τίτλο του κόμης Ρόσεστερ και σάς λέω: «Είσαστε ό κ. Τζώνς. ‘Εγώ είμαι ό κόμης Ρόσεστερ!» Τί θά κάνατε; Πώς θά με πείθατε ότι κάνω λάθος; Πώς θά άποδεικνύατε ότι δεν είμαι ό Ρόσεστερ; Σάς κάνω αυτή την έρώτηση για νά διαπιστώσω άν εκείνο που έσείς ονομάζετε άστειό, δεν ήταν άπλουστάτα μιá παροδική διαταραχή της μνήμης. Συμβαίνει, ξέρετε, καμμιá φορά αυτό και κάποτε διαρκεί έβδομάδες και μήνες άκόμη... ‘Επειτα είναι και κάτι άλλο: Είτε πρόκειται περί άστειού είτε όχι, έσείς μιá φορά υποχρεώσατε τους άλλους νά σάς φωνάζουν Τζώνς και ήρθατε έδω μ' αυτό τó όνομα. Τώρα, λοιπόν, πρέπει νά μάς άποδείξετε ότι δεν είστε ό κ. Τζώνς. Με παρακολουθείτε;

—‘Απολύτως.

—‘Ε, λοιπόν, άποδείξτε μου ότι δεν είστε ό κ. Τζώνς, είτε ό γιατρός εύθυμα.

—Πώς θά μπορούσα;

—Είναι πολύ άπλό. ‘Αν είστε ό κόμης Ρόσεστερ, άφήστε με νά σάς κάνω μερικές έρωτήσεις. Πώς λέγεται ό τραπέζίτης σας;

—Κούττ.

‘Ο Χούβερ δεν ήξερε τó όνομα του τραπέζιτου του Ρόσεστερ, αλλά ή άπάντησις ήρθε τόσο γρήγορα που δεν του έμεινε καιρός ν' άμφιβάλλει για την ειλικρίνειά της. ‘Επειτα, τó ύφος του Τζώνς, ή σαφήνεια, ή ζωηρότητά του, έδειχναν άνθρωπο ίσορροπημένο, υγιή. Διά-

λεξε λοιπόν, στην τύχη άλλο θέμα που τó γνώριζε καλύτερα.

—Πόσους άδελφούς και άδελφές έχετε;

Κρίμα! ‘Ο Τζώνς δεν ήξερε τί άπάντησι νά δώση. Κάτω άπό τó έπίμονο βλέμμα του Χούβερ, χαμήλωσε τά μάτια.

—Ποιά ή άνάγκη νά με ρωτάτε πράγματα που τά ξέρει όλος ό κόσμος;

—‘Ακριδώς για νά σάς άποδείξω ότι ή μνήμη σας είναι άκόμη συγκεκριμένη. Είμαι βέβαιος πώς σέ όκτώ μέρες θά έχετε ξαναβρή όλη τη διαύγεια του πνευμάτός σας. Πόσος καιρός πέρασε άφóτου κληρονομήσατε τον τίτλο του πατέρα σας;

Ούτε αυτό δεν τόξερε ό Τζώνς.

Είδε πώς ήταν χαμένος, αλλά συγχρόνως είδε και με τί άνθρωπο είχε νά κάνει. Κοντά στον φαλακρό Σίμς και τον μακάβριο Κάβεντις, ό Χούβερ φαινότανε λογικώτερος. Τά πράγματα, σκέφθηκε ό Τζώνς, είχαν μνήμη πολύ άσχημα. ‘Αν τον κρατούσαν φυλακισμένο ώσπου νά κατορθώση ν' άπαντήση στις έρωτήσεις αυτές, δέ θάβγαине ποτέ άπ' έδω μέσα. ‘Επρεπε, λοιπόν, νά αλλάξει τακτική. Και δέ δίστασε καθόλου.

—Κύριε, ίπε, άκούστε με. Βλέπω ότι είναι καιρός νά σάς μιλήσω χωρίς περιστροφές. Δέ μπορώ ν' άπαντήσω στις έρωτήσεις σας για έναν άπλουστάτο λόγο. ‘Αν είσατε άνθρωπος λογικός, όπως πιστεύω και όχι σαν τους άλλους δύο, που νομίζουν ότι όλοι έκτός άπ' αυτούς είναι τρελλοί, θά καταλάβατε γιατί δέ μπορώ ν' άπαντήσω σέ όσα με ρωτάτε. Δεν είμαι ό κόμης Ρόσεστερ. ‘Ηλπιζα πώς θά κατάρθωνα νά βγώ άπ' έδω μέσα, άν σάς έκανα νά πιστέψετε πώς όλη ή ιστορία με τον Βίκτωρα Τζώνς ήταν φανταστική, πώς είχα παίξει μιá φάρσα. ‘Η σκέψι μου δεν ήταν σωστή. ‘Εχω όμως μιá δικαιολογία. ‘Οταν πήρα την άπόφασί μου, δεν ήξερα με ποιόν είχα νά κάνω. ‘Αν θέλετε νά μ' άκούσετε, θά σάς πώ με δύο λόγια όλη την αλήθεια.

—Σάς άκούω, είπε ό Χούβερ. Λέγετε.

‘Ο Τζώνς διηγήθηκε την ιστορία του. ‘Ο Χούβερ τον άκουγε με προσοχή. ‘Οταν όμως, ύστερ' άπό ένα τέταρτο, ή ιστορία τελείωσε, ούτε ό ίδιος ό Τζώνς δεν πίστευε καλά-καλά σ' αυτά που είπε. ‘Ενα πράγμα ήταν βέβαιο: ή πραγματικότητα φαινότανε άπελπιστικά άπίθανη! Περισσότερο άπίθανη τώρα παρ'ά τότε που είχε διηγηθή την περιπέτεια του στον δούκα του Μέλφορντ. Γιατί, στην έκφρασι του Χούβερ, στο ύφος και στο βλέμμα του, ό Τζώνς είδε κάτι που του έκοψε κάθε έλπίδα νά γίνουν πιστευτά.

—Τους ζήτησα νά κάνουν μιá έρευνα, είπε, τελειώνοντας την αφήγησή του. ‘Αν θελήσουν νά υποβληθούν σ' αυτό τον κόπο, όλα θά διορθωθούν.

—Νά είστε βέβαιος πώς θά κάνωμε ό,τι χρειάζεται για νά διαλευκάνωμε αυτή την υπόθεσι, είπε ό Χούβερ σοβαρά.

—Και κάτι άκόμη, είπε ό Τζώνς. ‘Ως τη μέρα που θά έγκαταλείψω τó ίδρυμά σας—και έλπίζω νά γίνη αυτό σύντομα—μπορώ νά σάς παρακαλέσω νά διατάξετε αυτόν έδω τον νοσοκόμο σας νά παύση νά με έπιτηρή; Είτε με νομίζετε τρελλό, είτε λογικό, σάς εξορκίζω στο όνομα του Θεού, άπαλλάξτε με άπ' αυτή την παρακολούθησι. Δεν έχω διόλου σκοπό νά κάνω τίποτε παράλογο. ‘Εχετε τó λόγο μου. ‘Αν όμως ύπάρχη κάτι που μπορεί νά με κάνει πραγματικά τρελλό, σάς τó λέω καθαρά, είναι αυτή ή έπιμονη παρακολούθησις.

‘Ο Χούβερ σκέφθηκε μιá στιγμή και είπε:

—Είστε έλεύθερος. Σάς έπιτρέπω νά κατεβαίνετε στον κήπο και νά κάνετε ό,τι θέλετε. ‘Εχομε μερικούς τροφίμους πολύ συμπαθητικούς, μπορείτε νά περιάτε μ' αυτούς την ώρα σας. Πάντως, σάς

ζητώ μιá χάρι: Συμμορφωθείτε με τους κανονισμούς του ιδρύματός μας ώσπου νά άποκατασταθή ή υγεία σας. ‘Εδω δέν είστε σέ καμμιá φυλακή, αλλά σέ σανατόριο. ‘Ο συνταγματάρχης Χώκερ είναι έδω για τόν ίδιο λόγο, ό ταγματάρχης Μπάροττου επίσης, για νά θεραπευθή άπ' τη νευρασθένεια που έπαθε στις ‘Ινδίες. Θά τους βρήτε συμπαθητικούς. Κι' έχομε και τóσους άλλους άκόμη. ‘Ελάτε κάτω μαζί μου. Παίζετε μπιλιάρδο;

—Ναί, είπε ό Τζώνς, αλλά θάθελα νά σάς κάνω άκόμη μιá έρώτησι. Που είναι τó ίδρυμά σας; Δεν έχω ιδέα ούτε σέ ποιό μέρος της ‘Αγγλίας βρίσκομαι.

—Στό Σάντμπορν—‘Ον—Σή, άποκρίθηκε ό Χούβερ.

Προχώρησε μπροστά και ό Τζώνς τον άκολούθησε. Βγήκαν άπ' τó δωμάτιο.

☆

Την παραμονή της μέρας που ό Τζώνς και ό διευθυντής Χούβερ είχαν την φιλική αυτή συζήτησι, ό γιατρός Σίμς έτυχε νά βρίσκεται στο σπίτι του φίλου του γιατρού Ζούκ, του νοσοκομείου «Βηθλέεμ». Πάνω στην κουβέντα άρχισαν νά μιλούν για τίς φαντασιοπληξίες των ψυχοπαθών και για παράδειγμα ό Σίμς είπε:

—Σήμερα, μάλιστα, μου έτυχε μιá περίπτωση πολύ χαρακτηριστική. ‘Ενας άσθενής μου όταν τον ρώτησα ποιά είναι ή διεύθυνσί του στη Φιλαδέλφεια, μου είπε Ούώλνιτ Στρήτ, 1001.

—Μά ύπάρχει αυτός ό δρόμος στη Φιλαδέλφεια, είπε ό Ζούκ. Και έπειδή τó μήκος του είναι δεκαπέντε χιλιόμετρα, οι άριθμοί του περνούν άσφαλώς αυτόν που λέτε.

Μισή ώρα άργότερα, ό Σίμς ανέβαινε σ' άμάξι του.

Στό ξενοδοχείο «Σαβού», είπε τού άμαξά.

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

Καθισμένος στο βάθος του άμαξιού και βυθισμένος σέ σκέ-

ψεις, ό Σίμς κοιτάζε με βλέμμα άφηρημένο τους φωτισμένους δρόμους

του Στράντ, που σαν κινηματογραφικές εικόνες περνούσαν μπροστά απ' τα μάτια του.

Στην είσοδο του ξενοδοχείου «Σαβόου», κατέβηκε απ' τ' αμάξι. Μικρόσωμος, φλεγματικός, μάλλον παχύς και υπερβολικά έξζητημένος στις κινήσεις του, σου έδινε την εντύπωση πως είχε έρθει στον κόσμο φορώντας ρεδιγκότα. Μπήκε στο χώλλ, έδωσε την κάρτα του στο θυρωρό και ζήτησε να δει τον διευθυντή.

Ο διευθυντής όμως έλειπε. Είδε τον αντικαταστάτη του και του ζήτησε την πληροφορία που τον ενδιέφερε.

Εκείνος τον άκουσε εύγενικά και είπε:

—Είναι αλήθεια πως κάποιος Βίκτωρ Τζώνς, Άμερικανός, έμεινε μερικές μέρες στο ξενοδοχείο μας. Άλλα ό καυμένος σκοτώθηκε σ' ένα σιδηροδρομικό δυστύχημα την νύκτα της 1ης προς την 2α Ιουνίου. Μου φαίνεται πως έγραψαν και οι έφημερίδες γι' αυτή την υπόθεση. Μπορώ να σάς πω και τη διεύθυνσή του στην Άμερική. Περιμένετε να δώ μιιά στιγμή... Ά, ναι, Ουώλντ Στρήτ, Φιλαδέλφεια.

—Ευχαριστώ, είπε ό Σίμς. Ήθελα αυτή την πληροφορία για κάποιον πελάτη μου που διάβασε για τό δυστύχημα στην έφημερίδα και φαντάζεται πως τό θύμα είναι ένας συγγενής του. Άσφαλώς όμως, κάνει λάθος, γιατί ό συγγενής του μένει στην Νέα Υόρκη, όχι στη Φιλαδέλφεια. Σας ευχαριστώ πολύ. Καληνύχτα σας, κύριε!

Στό χώλλ, ό Σίμς κοντοστάθηκε. Σκέφθηκε λιγάκι κι' ύστερα ρώτησε ένα γκρουμ που βρισκόταν στο μπάρ του ξενοδοχείου.

Τό μπάρ ήταν σχεδόν άδειο εκείνη την ώρα. Ό Σίμς ζήτησε ούϊσκι με σόδα και, καθώς πλήρωνε τό ποτό του, ρώτησε τόν μπάρμαν:

—Θυμάστε να είδατε τώρα τελευταία δυό κυρίους που έμοιαζαν καταπληκτικά ό ένας με τόν άλλο, να πίνουν έδω μαζί τό ούϊσκι τους;

Ό μπάρμαν θυμότανε, και πολύ καλά μάλιστα. Πρώτη φορά στη ζωή του είχε δει τέτοια όμοιότητα. Αυ-

τοί οι άνθρωποι, αν δέν ήταν ντυμένοι διαφορετικά, είπε, θα ήταν απaráλλακτοι. Θα μπορούσες πολύ εύκολα να γελαστής και να πάρης τόν ένα για τόν άλλο. Και τό γκαρσόνι του μπάρ, τούς θυμότανε επίσης πολύ καλά.

—Είναι γνωστοί μου και οι δυό, είπε ό Σίμς, κι' έχω μαζί τους ραντεβού στο σαλόνι. Φαντάζομαι πως θα έχουν έρθει.

Ήπιε τό ούϊσκι του, σηκώθηκε και με βήμα άργό βγήκε απ' τό μπάρ.

Άπό τό ξενοδοχείο, τράβηξε ίσια για τήν Κώρζον Στρήτ. Εκεί τού είπαν πως ό δούξ του Μέλφορντ είχε πάει στη λέσχη του, στο Πικαντίλλυ.

Χωρίς να διστάση, ό Σίμς πήγε στη λέσχη. Βρήκε τόν δούκα στο έντευκτήριο. Οι δυό άντρες κάθησαν σε μιιά απόμερη γωνιά και ό Σίμς είπε άμέσως:

—Έξοχότατε, κάναμε ένα λάθος τρομερό. Ό λόρδος Ρόσεστερ, ό άνεψιός σας, πέθανε πραγματικά. Ό άνθρωπος που κλείσαμε στο ψυχιατρείο είναι ό Βίκτωρ Τζώνς, από τη Φιλαδέλφεια.

—Τί λέτε! άναφώνησε ό δούξ.

—Δε χωρεί ή παραμικρή άμφιβολία. Έκανα ειδική έρευνα. Πρέπει να παραδεχθούμε πως κάναμε ένα φρικτό λάθος.

Ό Σίμς διηγήθηκε στόν δούκα όλες τις λεπτομέρειες της έπισκέψέως του στο ξενοδοχείο. Ό δούξ του Μέλφορντ τόν άκουγε με πρόδηλη ταραχή.

—Δέν πιστεύω ούτε λέξι απ' όσα μου λέτε, είπε, όταν ό Σίμς τελείωσε. Όχι μόνο δέν πιστεύω τίποτε, αλλά ούτε δέχομαι να συζητήσω πάνω σ' αυτό τό θέμα. Λέτε να μη γνωρίζω τόν άνεψιό μου; Καλό κι' αυτό! Ό ίσχυρισμός σας είναι παράλογος, κύριε καθηγητά!

—Δέν πρόκειται περί ίσχυρισμών, έξοχότατε, αλλά περί γεγονότων. Και τά γεγονότα είναι θετικά, άδιαφιλονίκητα. Δέν έχωμε τό δικαίωμα να άμφιβάλλουμε: Ένας άνθρωπος που έμοιαζε καταπληκτικά με τόν μακαρίτη τόν κόμη, τόν άνε-

ψιό σας, έμεινε πραγματικά στο «Σαβόου»... Συναντήθηκε εκεί με τόν λόρδο Ρόσεστερ... Έδωσε στο ξενοδοχείο τήν ίδια διεύθυνση που έδωσε και σ' έμάς... Καί, δυστυχώς, τό βέβαιο είναι πως αν ό άνθρωπος αυτός θελήσει να υποβάλει μήνυσι εναντίον μας, τό σκάνδαλο θα είναι μεγάλο, γιατί όλες οι έφημερίδες του κόσμου θα γράψουν γι' αυτή την υπόθεση. Έπειτα, είναι και κάτι άλλο. Άν αυτός ό Τζώνς κατορθώσει να δραπτευύση απ' τό ψυχιατρείο, αν προσπαθήσει ν' άποδείξη τήν καλή του πίστι, φυσικά ή δικαιοσύνη θα έξετάσει έξονυχιστικά τό παρελθόν του άνεψιού σας — πράγμα πού, μ' όλο τό σεβασμό που έχω για τήν έξοχότητά σας, όφείλω να πώ πως δε θα σάς ήταν διόλου εύχάριστο— και οι ένορκοι θα βγάλουν τά συμπεράσματά τους. Καί, για να είμαι ειλικρινής, φοβούμαι πως ό Βίκτωρ Τζώνς δε θα δυσκολευθί να βρή στο Λονδίνο πρόσωπα ισχυρά που θα ήταν πρόθυμα να τόν υποστηρίξουν... Θα καταλάβετε άμέσως τί θέλω να πώ, όταν σάς αναφέρω ένα όνομα: τόν Μιλχάουζεν. Τί θα γίνει αν ό Βίκτωρ Τζώνς καταθέσει ότι τήν ήμέρα που υπογράφηκε ή έπιστροφή του Γκλαναφώυν στόν λόρδο Ρόσεστερ, ό λόρδος δέν ζούσε;... Βλέπετε πολύ καλά πως δέν ενδιαφέρομαι τόσο για τήν υπόληψί μου, όσο για τά δικά σας συμφέροντα, όταν σάς λέω πως θα βρεθούμε όλοι —δηλαδή, έσείς, ή οικογένειά σας, ό Κάβεντις, ό Στράπσον κι' εγώ— σε πολύ δύσκολη θέση, αν αυτός ό άνθρωπος κατορθώσει να δραπτευύση.

—Έ, λοιπόν, δε θα δραπτευύση, είπε ό δούξ του Μέλφορντ. Θα φροντίσω εγώ γι' αυτό.

—Αυτό είναι ένας λόγος, είπε ό Σίμς. Άς μη ξεχνούμε πως υπάρχουν και οι έπιθεωρητάι των φρενοκομείων.

—Ποιοί είναι αυτοί;

—Σύμφωνα με τό νόμο, μιιά έπιτροπή από έπιθεωρητάς έπισκέπτεται τακτικά τ' άγνωρισμένα από τό κράτος ψυχιατρεία. Καί, δυστυχώς, υπάρχουν έπιθεωρητάι που δε δέχονται ως όριστική τήν γνώμη τών

γιατρών που υπέγραψαν τό πιστοποιητικό εισόδου του άσθενούς στο φρενοκομείο. Όταν κάτι τούς φανί, ύποπτο, αρχίζουν τις έρευνες. Άν ό... λόρδος Ρόσεστερ τούς πη αυτά που είπε σ' έμάς, θα θελήσουν να έξετάσουν τήν περίπτωσί του κι' αυτό δε θα βγή σε καλό ούτε δικό σας, ούτε της οικογενείας σας. Καί, φυσικά, θα κλόνιζε και τή δική μου φήμη.

—Στό διάβολο ή έπιτροπή και όλοι οι έπιθεωρητάι! φώναξε ό δούξ του Μέλφορντ σ' ένα ξέσπασμα θυμού. Νομίζετε πως θα τολμούσε ή έπιτροπή σας ν' άμφισβητήσει τήν ειλικρίνεια τών λεγομένων μου;

—Τό ζήτημα δέν είναι αν θα σάς πιστέψουν ή όχι, είπε ό Σίμς, ατάραχος. Η έπιτροπή θα τό θεωρήσει χρέος της να κάνει τις έρευνές της εν όνόματι της «ιεράς έλευθερίας του άτόμου».

—Στό διάβολο ή έλευθερία του άτόμου! βρυχήθηκε ό δούξ του Μέλφορντ. Όταν ένας άνθρωπος είναι τρελλός, έχει τό δικαίωμα να τριγυρίσει έλεύθερος; Όχι βέβαια. Θα τόν άφηναν να κόψη τό λασούγγι του πρώτου περαστικού που θα συναντούσε στο δρόμο του; Ξέρομε δα τί έίδους χρησι της έλευθερίας του έκανε αυτός ό τρελλός ό «Άρθουρ! Σας είπα για τό παιχνίδι που έπαιζε στόν Λάγκκαθμπυ; Του έστειλε ένα τηλεγράφημα να τρέξει άμέσως στο άστυνομικό τμήμα του Κάρλαϊλ για να παραλάβη τή γυναίκα του γιατί τήν είχανε δήθεν πιάσει στο δρόμο στουπί στο μεθύσι. Όλοι ξέρουμε πως ή γυναίκα του Λάγκκαθμπυ πίνει πολύ. Ό κακομοίρης, λοιπόν, μόλις διάβασε τό τηλεγράφημα, άποφάσισε να πάη άμέσως στο Κάρλαϊλ. Πριν ξεκινήσει όμως, πέρασε από τό σπίτι του κι' εκεί, τό πρώτο πρόσωπο που είδε ήταν ή γυναίκα του. Νομίζοντας πως μόλις τήν είχανε φέρει από τό τμήμα και φουρκισμένος άκόμα, τής είπε μπροστά σ' όλους τούς υπηρέτες: «Τό καλύτερο που έχω να κάνω, είναι να φύγω απ' έδω. Δέν έχεις θέση στο σπίτι μου». Έκείνη έβαλε τότε τις φωνές και

του μίλησε έξω απ' τὰ δόντια, δγάζοντας στη φόρα τ' ἀπλυτα της οίκογενείας. Ἀποτέλεσμα: ὅλος ὁ κόσμος μιλάει τώρα γι' αὐτὸ τὸ ἐπεισόδιο... Δυστυχῶς, ὁ Λάγκαθμπυ δὲ μπόρεσε τελικὰ νὰ υποβάλῃ μήνυση ἐναντίον τοῦ Ἀρθουρ, γιατί τὸ τηλεγράφημα ἦταν διατυπωμένο ἔτσι πού οὔτε τ' ὄνομα τῆς γυναίκας φαινότανε πουθενά, οὔτε τ' ὄνομα τοῦ ἀποστολέα. Ἐξάλλου, ἂν πήγαινε στὰ δικαστήρια, θὰ γινότανε σκάνδαλο γύρω ἀπὸ τ' ὄνομα τῆς γυναίκας του καὶ τὴν ἀδυναμία της γιὰ τὸ πιστό. Κι' ἔτσι, μ' ὅλο πὺ ἤξερε πὺς μόνο ὁ Ἀρθουρ θὰ μπορούσε νὰ τοῦ εἶχε παίξει ἀπὸ τὴν κακοηθέστατη φάρσα, δὲν ἔκανε τίποτε... Καὶ ἔρχεστε τώρα ἐσεῖς νὰ μοῦ μιλήσετε γιὰ «ἐλευθερία τοῦ ἀτόμου». Σὰς ρωτῶ, ἔχει τὸ δικαίωμα ἕνας ἄνθρωπος σὰν τὸν Ἀρθουρ νὰ εἶναι ἐλεύθερος;

—Ὅλα αὐτὰ εἶναι πολὺ σωστά, εἶπε ὁ Σίμς. Δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ ἐκνευρίζεστε. Ἐκεῖνο πὺ φοβοῦμαι εἶναι ὅτι ὁ ἄνθρωπός μας, πὺ εἶναι ἄλλωστε τετραπέρατος, θὰ κάνει τὸ πᾶν γιὰ νὰ ἐπωφεληθῇ ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψι τῶν ἐπιθεωρητῶν στὸ σανατόριο Χούβερ καὶ γιὰ νὰ δγῇ ἀπ' ἐκεῖ μέσα.

—Πότε γίνεται συνήθως ἡ ἐπίσκεψι τῆς ἐπιτροπῆς;

—Κανεῖς δὲν ξέρει. Δὲν ἔχουν ὡρισμένη μέρα. Οἱ ἐπιθεωρηταὶ ἐπισκέπτονται αὐτὰ τὰ ἱδρύματα ὅταν τοὺς φυσήξῃ. Δὲν ἀποκλείεται νὰ πάνε σήμερα, αὔριο. Θέλουν, βλέπετε, νὰ κάνουν αἰφνιδιασμό. Πολλὲς φορὲς καταφθάνουν καὶ τὰ μεσάνυχτα ἀκόμη. Κάποτε κάνουν ἕνα ὁλόκληρο μῆνα νὰ περάσουν ἀπὸ ἕνα ἄσυλο καὶ ἄξαρνα παρουσιάζονται δυὸ φορὲς μέσα σὲ μιὰ ἐβδομάδα. Ὁ ἐπιθεωρητής, ξέρετε, ἔχει δικτατορικά δικαιώματα. Ἄν τοῦ ὀρνηθοῦν τὴν εἴσοδο, μπορεῖ νὰ σπάσῃ καὶ τὴν πόρτα... Ἡ ἐξουσία του εἶναι ἀπείροστη. Τοὺς ἔχει ὅλους στὰ χέρια του.

—Μὰ αὐτὸ εἶναι ἀνήκουστο! ἀναφώνησε ὁ δούξ τοῦ Μέλφορντ. Τερατώδες! Εἶναι... ἀντιαγγλικόν! Νὰ μπάινῃ κανεῖς στὰ ξένα σπίτια τὰ μεσάνυχτα μὲ τὸ ἔτσι θέλω! Νὰ ἔ-

χῇ τέτοια δικαιώματα μιὰ ὀργάνωσις εἶναι σωστὴ τρομοκρατία. Ἄ, θὰ μιλήσω γι' αὐτὸ στη Βουλὴ τῶν Λόρδων.

—Καλὰ ὅλα αὐτὰ, εἶπε ὁ Σίμς. Ἀλλὰ, στὸ ἀνάμεταξύ, ὁ κίνδυνος εἶναι ἄμεσος, πρέπει νὰ κάνωμε κάτι γιὰ νὰ τὸν ἀντιμετωπίσωμε.

—Θὰ τὸν πάρω ἀπ' τοῦ Χούβερ!

—Ἄ, ἔκανε ὁ Σίμς.

—Θὰ τὸν πᾶς σὲ μέρος ὅπου δὲ μποροῦν νὰ μπουῖν τέτοιοι εἰδους δικτάτορες. Τί θὰ λέγατε γιὰ τὸ σπῆτι μου στὸ Σκίμπω;

—Ὁ Σίμς κούνησε τὸ κεφάλι του.

—Ἐχυνάτε πὺς ὁ λόρδος Ρόσεστερ μπῆκε στὸ ἄσυλο μὲ τὸ πιστοποιητικὸ πὺ τοῦ δώσαμε. Οἱ ἐπιθεωρηταὶ, περνώντας ἀπ' τοῦ Χούβερ, θὰ ἀνακαλύψουν ὅτι ὁ λόρδος Ρόσεστερ δὲν εἶναι ἐκεῖ καὶ ὅτι τὸν μεταφέρατε παρανόμως ἄλλου. Καὶ θὰ ἔρθουν νὰ κτυπήσουν τὴν πόρτα σας γιὰ νὰ τὸν δοῦν καὶ νὰ τὸν ἐξετάσουν.

—Τί θὰ λέγατε τότε γιὰ τὸ γιῶτ μου; εἶπε ὁ δούξ. Ἐνα μεγάλο ταξίδι γιὰ τὴν ὑγεία του;...

—Ἡ ἰδία δὲν εἶναι κακὴ, ἀλλὰ... τὰ ταξίδια τελειώνουν κάποτε.

—Καὶ ἡ βίλλα μου στὴ Νεάπολι; Μοῦ φαίνεται πὺς ἐκεῖ, μὲ καλὴ ἐπιτήρησι, θὰ βρίσκεται σὲ ἀσφάλεια.

—Δὲν ἀμφιβάλω. Ἀλλὰ, θὰ μπορέσῃ νὰ μείνῃ ἐκεῖ γιὰ πάντα;

—Καὶ βέβαια. Νομίζετε πὺς θὰ τὸν ἀφήσω νὰ μοῦ φύγῃ;

—Ὁ Σίμς ἀναστενάξε. Τὰ πράγματα ἐπαιρναν ἐπικίνδυνη μορφή. Ὁ ἴδιος δὲν ἀμφέβαλλε πὺς ὁ Τζῶνς ἦταν ὁ Τζῶνς καὶ πὺς ὁ Ρόσεστερ εἶχε πεθάνει. Ἄν ὁ Τζῶνς δραπέτευε ἀπὸ τὸ ἄσυλο, μὲ τὴν φούρκά πὺ θὰ εἶχε θὰ πήγαινε ἴσια στὸ Ἀμερικανικὸ Προξενεῖο γιὰ νὰ ἐκθέσῃ τὴν περιπέτειά του, ἢ, ἀκόμη χειρότερο, θὰ πήγαινε στα γράφια μιᾶς ἐφημερίδας καὶ τότε τὸ σκάνδαλο θὰ ἦταν ἀκόμη πιὸ τρομερό. Ἄν πάλι τὸν πήγαιναν στὸ γιῶτ καὶ τὸν φυλάκιζαν, ὅχι μόνον θὰ τὸ εἶχαν βάρος στὴ συνείδησί τους πὺ τὸν κρατοῦσαν μὲ τὴ βία, ἀλλὰ καὶ θὰ ζοῦσαν συνεχῶς μὲ τὸ

φόβο πὺς θὰ τοὺς ἐφευγε, ἐξυπνος καὶ δυνατὸς καθὼς ἦταν.

Ἐνας μόνον τρόπος ὑπάρχει, σκέφθηκε ὁ Σίμς. Ἀφοῦ ἦταν ἀδύνατο νὰ πεισθῇ ὁ δούξ τοῦ Μέλφορντ ὅτι ὁ Τζῶνς ἦτανε πραγματικὰ ἕνας Ἀμερικανὸς ἀπὸ τὴ Φιλαδέλφεια καὶ ὅτι ὁ Ρόσεστερ εἶχε αυτοκτονήσει, ἡ μόνη λύσις ἦταν νὰ προσπαθήσουν μὲ κάθε τρόπο νὰ εξαγοράσουν τὴ σιωπὴ αὐτοῦ τοῦ σωστά καὶ νὰ τὸν πείσουν νὰ γυρίσῃ τὸ ταχύτερο στὴν Ἀμερική.

Ὁ Σίμς ἀποφάσισε νὰ ἐνεργήσῃ ἀμέσως.

—Ἐκεῖνο πὺ πρέπει νὰ ἐξετάσωμε αὐτὴ τὴ στιγμή, εἶπε, δὲν εἶναι τὸ πὺς θὰ τὸν βγάλωμε ἀπ' τὸ ἄσυλο τοῦ Χούβερ, ἀλλὰ τὸ τί θὰ γίνῃ ἂν κατορθώσῃ νὰ δραπετεύσῃ ἀπ' ἐκεῖ. Καί, ἐπειδὴ ἡ ἐπαγγελματικὴ μου ὑπόληψις κινδυνεύει ἀπ' αὐτὸ τὸ ἐνδεχόμενο, σὰς παρακαλῶ νὰ ἔλθετε ἀμέσως μαζί μου στὴν Κῶρζον Στρήτ καὶ νὰ ἐκθέσωμε σ' ὅλη τὴν οἰκογένεια τὴν κατάστασι. Πρέπει νὰ διαστούμε, γιατί ἀπ' τὴ μιὰ στιγμή στὴν ἄλλη, μπορεῖ νὰ εἶναι πολὺ ἀργά.

Ὁ δούξ τοῦ Μέλφορντ δέχθηκε καὶ οἱ δυὸ ἄντρες ἐφυγαν ἀμέσως ἀπ' τὴ λέσχη.

☆

Στὴν Κῶρζον Στρήτ, ἡ γρηῃ κόμηση καὶ ἡ Βενέτσια ἐτοιμάζονταν γιὰ ὕπνο. Ἡ Τερέζα εἶχε κλεισθῇ ἀπὸ ἠωρὶς στὸ δωμάτιό της καὶ ἀρνήθηκε νὰ κατεβῇ, ὅταν τὴν κάλεσαν. Τὸ οἰκογενειακὸ συμβούλιο ἔγινε λοιπὸν χωρὶς αὐτήν. Στὸ μεγάλο σαλόνι, μὲ κλειστὰς τὶς πόρτες, ὁ Σίμς ἐξήγησε στὶς δυὸ γυναικὲς τὴν κατάστασι. Εἶχε πεποίθησι στὴν εὐθυκρισία τῶν γυναικῶν. Καὶ δὲν εἶχε κάνει λάθος. Κατάρθωσε νὰ τὶς πείσῃ ὅτι ὁ πραγματικὸς Ρόσεστερ εἶχε πεθάνει. Στὶς μιὰ μετὰ τὰ μεσάνυχτα, μπροστὰ στὴν ἐπιμονὴ τῶν ἄλλων, ἀναγκάστηκε νὰ πεισθῇ καὶ ὁ δούξ.

—Τί θὰ γίνῃ ὁμως τώρα; ἔλεγε ἡ κόμηση. Ἄν τὸν ἀφήσουμε ἐλεύθερο, αὐτὸς ὁ ἄγνωστος εἶναι ἱκανὸς γιὰ τὸ κάθε τι.

—Καὶ γιατί τάχα; ἀναφώνησε ὁ δούξ. Δὲ λέτε καλύτερα τί πρέπει νὰ κάνωμε τώρα μ' αὐτὸν τὸν ἀπατεῶνα;

—Μὰ δὲν τὸ βλέπετε κι' ἐσεῖς πὺς δὲ μπορούμε νὰ κάνωμε τίποτε; εἶπε ἡ Βενέτσια. Θέλετε νὰ μᾶθῃ τὸ Λονδίνο ὁλόκληρο αὐτὸ πὺ ἔγινε; Καὶ γιὰ ὅλα αὐτὰ ξέρω ἐγὼ ποιὸς φταίει. Φταίει ἡ Τερέζα. Γιατὶ ἂν ἦτανε πιὸ αὐστηρὴ μὲ τὸν Ἀρθουρ, δὲ θὰ φθάναμε σ' αὐτὸ τὸ σημείο. Ἄντὶ νὰ θυμῶνῃ μαζί του, ἐκεῖνη γελοῦσε μὲ τὰ καμώματά του. Ἐπαιρνε πάντα τὸ μέρος του, ἔλεγε πὺς δὲν ἦτανε κακός...

—Σωστά, σωστά, τὴν διέκοψε ὁ Σίμς. Ἀλλὰ θὰ μοῦ ἐπιτρέπετε νὰ σὰς πῶ πὺς τὸ πρᾶγμα ἐπείγει καὶ εἶναι καιρὸς ν' ἀσχοληθοῦμε μ' αὐτὸν τὸν κύριό Τζῶνς. Ἄς μὴ ξεχνοῦμε πὺς εἶναι ἕνας ἄνθρωπος ἐπιτήδειος καὶ — τὸ σπουδαιότερο — ἕνας ἄνθρωπος καθὼς πρέπει καὶ πολὺ τίμιος. Ἡ γνώμη μου εἶναι νὰ τὸν ἐλευθερώσωμε αὔριο κιόλας καὶ νὰ τοῦ προσφέρωμε ἕνα σεβαστὸ ποσὸ — ἄς ποῦμε, χίλιες λίρες — ὑπὸ τὸν ὄρο νὰ φύγῃ ἀμέσως γιὰ τὴν Ἀμερική. Ἀργότερα, βλέπομε τί θὰ κάνωμε ἐμεῖς ἐδῶ γιὰ νὰ δικαιολογήσωμε τὸν θάνατο τοῦ λόρδου Ρόσεστερ, ἢ μᾶλλον γιὰ νὰ διαδῶσωμε ὅτι ἐξαφανίστηκε.

Ἦτοτε ἀπὸ πολλὴ ὥρα, ὁ Σίμς ἐφευγε ἀπὸ τὸ σπῆτι τοῦ Μέλφορντ.

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρῶτὸ ξεκίνησε γιὰ τὸ Σάμπτον—ὄν—Ση κι' ἔφθασε ἐκεῖ ἀργὰ τὸ ἀπόγευμα. Καθὼς κατέβαινε ἀπ' τ' ἀμάξι, μπροστὰ στὸ ψυχιατρεῖο, πρόσεξε πὺς ἡ καγκελόπορτα ἦταν ἀνοιχτὴ καὶ πὺς ἕνας νοσοκόμος κοίταξε δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ στὸ δρόμο, σὰ νὰ περιμένε κάποιον ἀργοπορημένο ἐπισκέπτη...

ΑΝΑΣΤΑΣΙ

Ὅταν ὁ Τζῶνς παρακάλεσε τὸν Χούβερ νὰ τοῦ δείξῃ τὴν αἴθου-

σα τοῦ μπιλιάρδου, ἐκεῖνος δέχθηκε πρόθυμα. Ὁδήγησε τὸν Τζῶνς στὸ

πρώτο πάτωμα, όπου ήταν επίσης η τραπέζα και το καπνιστήριο. Όλα τα δωμάτια ήταν ευχάριστα, χαρούμενα και παντού τα παράθυρα έβλεπαν στον κήπο.

Ο Χούμπερ σύστησε τον Τζώνς σε μερικούς τροφίμους του νοσοκομείου, στον συνταγματάρχη Χώκερ και τον ταγματάρχη Μπάρστοου—που μόλις είχαν τελειώσει μια παρτίδα κρίκετ—και σ' ένα νέο που τον λέγανε Σμίθερς. Στην αίθουσα υπήρχαν κι' άλλοι πολλοί. Όλοι φαίνονταν ήρεμοι. Μόνο ο Χώκερ και ο Μπάρστοου συζητούσαν με κάποια νευρικήτητα.

—Δεν είπα πώς δεν σ'αξιστεύω, έλεγε ο Μπάρστοου. Είπα μόνο πώς το πράγμα είναι μάλλον παράδοξο.

—Παράδοξο; διαμαρτυρήθηκε ο συνταγματάρχης. Τί θέλετε να πείτε, παράδοξο; Έξάλλου, δεν είναι ή λέξεις που με ένοχλει με ένοχλει ο τόνος της φωνής σας.

—Μπορώ να μάθω κι' εγώ περί τίνος πρόκειται; ρώτησε ο Χούμπερ.

—Ο συνταγματάρχης διατείνεται ότι είδε γουρούνια πέντε μέτρα μακρός, εξήγησε ο Μπάρστοου. Είναι ποτέ δυνατόν;

—Βεβαίως, είπε ο Χούμπερ. Δε βλέπω τίποτε το παράδοξο σ' αυτό.

—Και θα σπάσω στο ξύλο όποιον τολμήσει ν' αμφισβητήσει τα λόγια μου, είπε ο συνταγματάρχης. Σ'αξιστώ λέω να το ξέρετε.

Ο Τζώνς ανατρίχασε. Ο Χούμπερ άρχισε να γελά. Μονομιάς ή συζητήσει σταμάτησε ως έκ θαύματος και οι δύο αντίπαλοι βγήκαν μαζί για να παίξουν πάλι μια παρτίδα κρίκετ.

Ο Τζώνς πρότεινε του Σμίθερς να παίξουν μπιλιάρδο κι' ο Χούμπερ τους άφησε μόνους.

Επαιξαν αρκετή ώρα όταν άξαφνα ο Σμίθερς, που ως εκείνη τη στιγμή δεν είχε πη λέξι, παράτησε το παιχνίδι και είπε αναπάντεχα:

—Άς παίξουμε κάτι καλύτερο. Σ'αξιστώ πώς είμαι πλούσιος; Πάρα πολύ πλούσιος;

—Όχι, είπε ο Τζώνς.

—Έ, λοιπόν, είμαι πολύ πλούσιος. Κυττάξτε.

“Εβγαλε απ' την τσέπη του ένα χρυσά νομίσματα και τα κύταξε με παιδική χαρά.

—Παίζουμε κορώνα - γράμματα; πρότεινε. Ο Χούμπερ μου το επιτρέπει, φτάνει να μη χάνω. Θέλετε;

Ο Τζώνς δέχθηκε. Κάθισαν σε μια πολυθρόνα κι' έπαιξαν κορώνα - γράμματα. Μέσα σε δέκα λεπτά ο Τζώνς είχε κερδίσει είκοσι λίρες.

—Φτάνει, είπε ο Σμίθερς απότομα. Δώστε μου τη λίρα που σ'αξιστώ δάνεισα για να παίξουμε.

—Μά... μου χρωστάτε είκοσι λίρες!

—Θα σ'αξιστώ τις πληρώσω αύριο. Οί λίρες αυτές δεν είναι για ξόδεμα, είναι μόνο για να παίζω.

—Όπως θέλετε, είπε ο Τζώνς.

“Εδωσε πίσω το χρυσό νόμισμα.

—Είμαι κι' εγώ πλούσιος, είπε σε λίγο. Έχω δέκα εκατομμύρια

—Δέκα εκατομμύρια λίρες;

—Ναι.

—Χρυσές;

—Ναι.

—Πέστε μου, μπορείτε να μου δανείσετε μια - δυό;

—Γιατί όχι;

—Άλλα δεν πρέπει να, το πήτε στον Χούμπερ.

—Φυσικά.

—Πότε θα μου τις δανείσετε;

—Όταν θα λάβω ένα δέμα από το Λονδίνο. Πρέπει να φθάσει σε λιγάκι.

—Μου αρέσετε πολύ, είπε ο Σμίθερς. Θα γίνωμε καλοί φίλοι, δεν είναι έτσι;

—Γιατί όχι; Πάμε στον κήπο.

Βγήκαν.

Ο κήπος έζωνε το κτίριο απ' όλες τις μεριές. Τα γήπεδα του τένις και του κρίκετ βρίσκονταν απ' το πίσω μέρος του ασύλου. Όλος ο κήπος ήταν περιμετρωμένος μ' έναν ψηλό τοίχο από τούβλα.

Από την άριστερη όμως πλευρά, ο Τζώνς πρόσεξε πώς σ' ένα μέρος ο τοίχος παρουσίαζε έξοχες πολύ βολικές για να σκαφαλώσει κανείς. Πρόσεξε επίσης πώς ο μανδρότοιχος δεν ήταν ενισχυμένος με αγκυρωτά σύρματα. «Φαίνεται πώς οί τροφι-

μοι του ασύλου δεν είναι ούτε επικίνδυνοι, ούτε ευκίνητοι», σκέφθηκε.

—Τί είναι απ' την άλλη μεριά αυτού του τοίχου; ρώτησε τον Σμίθερς, καθώς περνούσαν μπροστά απ' την άριστερη καγκελόπορτα.

—Κορίτσια, αποκρίθηκε ο Σμίθερς και μια λάμψη χαρούμενη σπίθισε στα μάτια του.

—Κορίτσια; Τί είδους κορίτσια;

—Μικρά, μεγάλα, και πιο μεγάλα, γέλασε ο Σμίθερς. Μαθήτριες παρθεναγωγείου. Μια μέρα ο κηπουρός είχε αφήσει τη σκάλα του στον τοίχο κι' ανέβηκα να δω. Ήταν ένα σωρό κορίτσια. Ήρθαν κοντά στον τοίχο και τα έκανα να γελάσουν πολύ. Τα κάλεσα να έρθουν εδώ για να παίξουμε κορώνα - γράμματα, αλλά παρουσιάστηκε εκείνη τη στιγμή μια ηλικιωμένη κυρία και μ' έδιωξε με φωνές.

Ο Τζώνς σημείωσε αυτή τη λεπτομέρεια στο μυαλό του χωρίς να πη τίποτε.

Το μεσημέρι έφαγε στο δωμάτιό του. Τρώγοντας, έκανε μια ανασκόπηση των όσων είχε μάθει. Ήταν φανερό πώς είχαν αφήσει στον Σμίθερς τα χρυσά νομίσματα για να ικανοποιήσει τη μανία που είχε να παίζει μ' αυτά. Και ήταν επίσης φανερό πώς ο Σμίθερς δε θα δεχότανε ποτέ να τα αντικαταστήσει με άλλ.

Ο Τζώνς είχε έρθει στο ασύλο ντυμένος όπως ήταν όταν παρουσιάστηκε στην Κώρη Στρίτ, με μαύρο σακάκι και γκριζό παντελόνι. Μετά το φαγητό ζήτησε να του φέρουν ένα κασκέτο. Του έδωσαν ένα κυνηγετικό κασκέτο του Χούμπερ.

Κάθισε σ' ένα κιόσκι του κήπου, απ' όπου μπορούσε να παρακολουθήσει όλο το κτίριο και, καπνίζοντας το τσιγάρο του, κατέστρωσε τα σχέδιά του. Εκεί του έφεραν το τσάι του τ' απόγευμα. Την ώρα που ο υπηρέτης απομακρυνόταν με τον δίσκο, ο Τζώνς είδε τον συνταγματάρχη και τον ταγματάρχη ν' αρχίζουν μια νέα παρτίδα κρίκετ. Λίγα λεπτά αργότερα βγήκε στον κήπο και ο Σμίθερς.

Ο Τζώνς σηκώθηκε άμέσως και τον πλησίασε.

—Οί λίρες μου έφθασαν, του είπατε.

—Το σκαούλι με τις λίρες;

—Ναι... Θα σ'αξιστώ πενήντα.

—Θέε μου! άναψω ή ο Σμίθερς παραγυμένος. Έλπίζω πώς δεν είπατε τίποτε του Χούμπερ.

—Ούτε λέξι. Πριν όμως σ'αξιστώ δώσω, θα σ'αξιστώ παρακαλέσω να μου κάνετε μια χάρη.

—Τί;

—Να πάτε να βρήτε τον συνταγματάρχη Χώκερ, να τον πάρετε κατά μέρος...

—Ναι;

—...και να του πείτε πώς ο ταγματάρχης Μπάρστοου είπε γι' αυτόν πώς είναι ένας ψεύτης.

—Κι' ύστερα;

—Αυτό μόνον. Τίποτ' άλλο.

—Πολύ εύκολο, είπε ο Σμίθερς.

—Θα περιμένω εδώ, κοντά στον τοίχο. Κι' αν ακούσω τα κορίτσια στο πλάι, θα βρω τρόπο να τα καλέσω εδώ να παίξουμε κορώνα - γράμματα με τις λίρες μας. Θα τα βοηθήσω να πηδήξουν τον τοίχο.

—Περίφημα! Περίφημα!

—Α στο καλό! είπε άξαφνα ο Τζώνς. Ξέχασα...

—Τί ξεχάσατε;

—Τις λίρες μου. Άφησα το σκαούλι επάνω στο δωμάτιό μου... Άλλα δεν πειράζει. Δανείστε μου τις δικές σας για λίγη ώρα, ώσπου να γυρίσετε...

—Δε δανείζω ποτέ λίρες, είπε ο Σμίθερς με τρεμουλιαστή φωνή.

—Γιατί; Θα σ'αξιστώ πενήντα λίρες σε λίγο και το μόνο που σ'αξιστώ είναι να μου δανείσετε για λίγη ώρα μερικές, σε περίπτωση που τα κορίτσια...

Στη λέξη «κορίτσια» το πρόσωπο του Σμίθερς φωτίστηκε. Έβγαλε άμέσως το χέρι του στην τσέπη κι' έβγαλε ένα μικρό δερμάτινο σακκούλακι. Το έδωσε στον Τζώνς, λέγοντας:

—Άλλα να μη το ανοίξετε. Κουδουνίστε το μονάχα. Αυτό φτάνει. Έκείνες θα καταλάβουν τί έχει μέσα.

—Σύμφωνοι, είπε ο Τζώνς. Πη-

γαίνετε τώρα να πείτε στον συνταγματάρχη αυτά που σας είπα.

«Η μεγάλη στιγμή πλησίαζε. Ο Τζώνς δεν άφηνε τον εαυτό του να βαυκαλίζεται από υπερβολική αίσιοδοξία. Ήξερε πως φύλακες επιτηρούσαν τον κήπο και πως ήταν δύσκολο — αν όχι ακατόρθωτο — να σκαρφαλώσει κανείς στον τοίχο χωρίς να γίνη φητιλπητός. Οι πιθανότητες να φθάσει ως το δρόμο ήταν ελάχιστες. Έπρεπε με κάθε θυσία να στρέψει άλλοι την προσοχή των φυλάκων, που δεν αποκλείεται να τον είχαν δη την ώρα που κουβέντιαζε με τον Σμίθερς κι' έπαιρνε απ' το χέρι του το σακκουλάκι.

Εκεί κοντά ήταν ένας πάγκος. Ο Τζώνς κάθισε, άπλωσε με νωχέλεια τα πόδια του, κατέβασε το κασκέτο του χαμηλά πάνω στα μάτια και, χωρίς να φαίνεται, παρακολουθούσε τί γινότανε γύρω του. Ο Σμίθερς πλησίασε τον συνταγματάρχη Χώκερ άκριβως τη στιγμή που ετοιμαζότανε να κτυπήσει τη μπάλλα του. Τον τράβηξε παράμερα κι' άρχισε να του μιλάει.

Το αποτέλεσμα ήταν άκαριαίο. Μόλις ο συνταγματάρχης πληροφορήθηκε πως ο Μπάρστοου τον είχε πη ψεύτη, τα έβαλε με τον κακομοίρη τον Σμίθερς που του έφερε την είδηση. Σήκωσε το χέρι του και του έδωσε άξαφνα μια γερή γροθιά στ' σαγόνι. Χωρίς να καταλάβει πώς, ο Σμίθερς βρέθηκε ξαπλωμένος κάτω φαρδύς-πλατύς. «Επειτα, ο Χώκερ ώρμησε έξαλλος να κτυπήσει τον Μπάρστοου, αλλά εκεί δεν τα κατάφερε. Γιατί ο ταγματάρχης έβαλε τις φωνές, άρχισε να βρίζει και να καλή βοήθεια. Σ' ένα δευτερόλεπτο, ο τόπος γέμισε κόσμο: Τρόφιμοι, κηπουροί, καμιά δεκαριά νοσοκόμοι, ξεφύτρωσαν από παντού. Η σύγχυση ήταν γενική.

Ο Τζώνς σκέφθηκε πως τώρα ήταν η στιγμή να πηδήξει τον τοίχο. Άξαφνα, είδε έκπληκτος έναν από τους τροφίμους, έναν παπά, πάνω στη στέγη του ασύλου, να βγάζει με χίλιες προφυλάξεις ένα πράγμα απ' την τσέπη του — ένα κουτί

σπίρτα! — και με κινήσεις άργες και μελετημένες να σκύβει και να βάζει φωτιά σε έξι σημεία της στέγης. Άπειλητικές φλόγες ύψώθηκαν στο λεπτό.

«Δεν πρέπει να χάνω καιρό. Η τώρα ή ποτέ», σκέφθηκε ο Τζώνς. Χρησιμοποιώντας για ανεμόσκαλα τα κλαδιά μιας μηλιάς, ανέβηκε στην κορφή του τοίχου, πηδούσε απ' την άλλη μεριά και βρέθηκε σ' ένα χωράφι με μαργαρίτες. Ψυχή δέ φαινότανε πουθενά. Τρέχοντας, διέσχισε έναν κήπο — τον κήπο του σχολείου, σίγουρα — κι' έφθασε στην εξώπορτα, πού, για καλή του τύχη, ήταν ανοικτή. Βγήκε στον έρμικό, κατηφορικό δρόμο κι' άρχισε να τον κατεβαίνει τρέχοντας. Ένοιωθε την ασφαλτο να καίει κάτω απ' τα πόδια του απ' τον άπογευματινό ήλιο. Όταν έφθασε σ' ένα δρόμο κεντρικό, άρχισε να πηγαίνει πιό σιγά. Πέρασε πλατείες, μεγάλους δρόμους με ωραιότατες βίλλες δεξιά κι' αριστερά, άλλες μοναχικές με κήπο ολόγυρα, άλλες κοντά ή μια στην άλλη, με βεράντες στην πρόσοψη.

Σαν την κυνηγημένη αλεπού, που ψάχνει κάπου να κρυφτεί, έτσι κι' ο Τζώνς έψαχνε να βρη ένα καταφύγιο. Τέλος, έφθασε σ' ένα δρόμο δλο μαγαζιά. Στο βάθος, διέκρινε τη γαλανή θάλασσα. Πάνω στη μεταξένια επιφάνεια του νερού διακρινότανε το άσπρο πανί ενός γιώτ. «Η πλάξ του Σάντμπορν — Όν — Σή, μια τοποθεσία μαγευτική. Άλλά ο Τζώνς δεν είχε το νου του στην όμορφη του τοπίου εκείνη τη στιγμή.

Συλλογιζότανε πως κάπου εκεί κοντά θα υπήρχε σιδηροδρομικός σταθμός και πως εκεί θα έψαχναν να τον βρουν. Έπρεπε να μάθει πού άκριβώς ήταν ο σταθμός για να τον άποφύγει. Βιαζότανε να φθάσει το ταχύτερο στο Λονδίνο και να άποσύρει άμέσως από την «Προβένσιαλ Μπάνκ» τα λεπτά του. Ποιός ήταν όμως ο δρόμος που ώδηγούσε στο Λονδίνο; Ποιά κατεύθυνση έπρεπε να πάρει; Και ήταν άραγε μεγάλη ή άπόστασι ως εκεί;

Ο Τζώνς δεν είχε ιδέα.

Στο άντικρυνό πεζοδρόμιο, σ' ένα απ' τα παράθυρα ενός στενόμακρου σπιτιού στριμωγμένου άνάμεσα σ' ένα ίχθυοπωλείο κι' ένα χαρτοπωλείο, ο Τζώνς είδε μια πινακίδα με τις λέξεις: «Ένοικιάζεται διαμέρισμα».

Πέρασε απ' την άλλη μεριά του δρόμου, πλησίασε και κτύπησε την πόρτα.

Περίμενε να του άνοιξουν. Κι' όσο περίμενε, του φαινότανε πως έβλεπε τον Χούμπερ επί κεφαλής μιας στρατιάς νοσοκόμων να τον κυνηγά. Ξανατράβηξε με δύναμι το κορδόνι του κουδουνιού.

Η πόρτα άνοιξε και μια γυναίκα πενήντα περίπου χρονών παρουσιάστηκε.

—Νοικιάζετε δωμάτια; ρώτησε ο Τζώνς.

—Ναί, έχω ένα σαλόνι και δυο κρεβατοκάμαρες στο τελευταίο πάτωμα, άποκρίθηκε η γυναίκα. «Έχετε παιδιά;

—Όχι, είπε ο Τζώνς. Είμαι μόνος κι' έχω την άδειά μου για λίγες μέρες. Μπορώ να δώ τα δωμάτια;

Η γυναίκα ώδηγήσε τον Τζώνς πρώτα στο τελευταίο πάτωμα, στο μπροστινό δωμάτιο. Ήταν μια νοικοκυρεμένη, εύχαιστη κάμαρα που έβλεπε προς το δρόμο.

Ο Τζώνς δέ μπόρεσε να άντισταθή στον πειρασμό να σκύψει έξω απ' το παράθυρο. Κι' αυτό που είδε τον έκανε να σταθή σαν άπολιθωμένος στη θέσι του, ξεχνώντας και τη γυναίκα και τον σκοπό της έπισκέφώς του. Ο Χούμπερ — μάλιστα ο Χούμπερ — μ' ένα κηπουρό του ψυχιατρείου, προχωρούσαν με γρήγορα βήματα στο δρόμο, τραβώντας κατά την άκρογαλιά και κυττάζοντας ολόενα δεξιά κι' αριστερά. Ο Χούμπερ φαινότανε πολύ ταραγμένος. Ο Τζώνς παρακολούθησε με το βλέμμα τους δυο άντρες ως τη στιγμή που εξαφανίστηκαν μπροστά απ' τα μάτια του. «Επειτα, γυρίζοντας στην γυναίκα, είπε:

—Μ' άρέσει το δωμάτιο. Είναι καθαρό και ήσυχο. Άκριβώς όπως το ήθελα. Άς δούμε τώρα και το σαλόνι.

Το σαλόνι ήταν ένα δωμάτιο με άξιώσεις, είχε άναπαυτικές πολυθρόνες και μια διβλιοθήκη γεμάτη μυθιστορήματα σε φτηνές εκδόσεις και περιοδικά.

—Περίφημο, είπε ο Τζώνς. Πόσα ζητάτε;

Η κυρία Χένσου — αυτό ήταν τ' όνομα της νοικοκυράς — του είπε πως ήθελε δυο λίρες την έβδομάδα για τα δυο δωμάτια μαζί με το φαγητό.

—Μαζί με τα έκτακτα; την ρώτησε ο Τζώνς.

—Δεν υπάρχουν έκτακτα, άποκρίθηκε η κ. Χένσου.

—Σύμφωνοι. Έφθασα, ξέρετε, μόλις πρό όλίγου. Είμαι λίγο άνήσυχος, γιατί δεν ξέρω τί έγινε με τις βαλίτσες μου. Δεν ήρθαν με το τρέινο, μ' όλο που ο άχθοφόρος με βεβαίωσε πως τις είχε βάλει μέσα. Θα πάω το βράδυ στο σταθμό να δώ μήπως ήρθαν με το έπόμενο τρέινο... Στο άναμεταξύ, μια και δεν έχω άκόμη τις άποσκευές μου εδώ, θα σας πληρώσω μια έβδομάδα προκαταβολικώς.

Η κυρία Χένσου είπε πως αυτό ήταν περιττό, αλλά ο Τζώνς επέμενε. Της έδωσε τα λεπτά κι' εκείνη τον ρώτησε αν ήθελε να δει πνήση.

—Ευχαριστως θα έτρωγα κάτι, είπε ο Τζώνς. Δεν είμαι, ξέρετε, δύσκολος στο φαγητό. Τρώω ότι νάναι.

Όταν έμεινε μόνος, κάθισε στην πολυθρόνα για να σκεφθή. Τί θα έκανε ο Χούμπερ; Θα διαλαλούσε πως ένας τρώφιμος του ασύλου του δραπέτευσε; Μάλλον άπίθανο. Αυτό θα ήταν πολύ κακή ρεκλάμα για το ψυχιατρείο του. Το πιθανώτερο ήταν πως θα πήγαινε στην άστυνομία και θα την παρακαλούσε να ενεργήσει με μεγάλη διακριτικότητα.

Άραγε η άστυνομία θα έκανε έρευνες στίς πανσιόν του Σάντμπορν;

Ο Τζώνς δεν εύρισκε άπάντη σ' αυτό το έρώτημα. Πάντως, ένα πράγμα ήταν βέβαιο. Ο Χούμπερ θα έβαζε άνθρωπους να παρακολουθούν ασήτους που μπαινόβαναν στίς πανσιόν του Σάντμπορν. Αυτό

τὸ ἐπέβαλλε ἡ λογικὴ κι' ὁ Χούβερ ἦταν ἄνθρωπος λογικός.

Ὁ Τζῶνς δὲν εἶχε λοιπὸν τίποτ' ἄλλο νὰ κάνη παρὰ ν' ἀφήσῃ νὰ περάσῃ ὁ πρῶτος ζήλος τῶν ἀναζητήσεων. Ἡ σκέψις πὼς θὰ ἔπρεπε ἴσως νὰ μείνῃ κλεισμένος μέρες ὁλόκληρες σ' αὐτὸ τὸ δωμάτιο, τὸν ἔφερε σὲ ἀπόγνωσι. Ἐξάλλου, δὲ θὰ κινούσε τις ὑποψίες τῆς κ. Χένσου, μένοντας κρυμμένος στὸ σπίτι; Ὁχι, τὸ πῶς φρόνιμο ἦταν νὰ ἐγῇ, σκέφθηκε, καὶ παίρνοντας τὴν ἀπόφασιν αὐτὴ αἰσθάνθηκε μεγάλη ἀνακούφισιν.

☆

Ὁ Τζῶνς δὲν ἦταν ποτέ του φίλος τῶν διβλίων. Οἱ γνώσεις του στὴ φιλολογία περιορίζονταν σ' ἓνα δυὸ μυθιστορήματα πού εἶχε διαβάσει. Ὡστόσο, ὅταν πῆρε μηχανικὰ ὅπ' τῇ διβλιοθήκῃ τῆς «Πεταλοῦδες τῆς Νύχτας» τοῦ Οὐίττα κι' ἄρχισε νὰ διαβάξῃ γιὰ νὰ σκοτώσῃ τὴν ὥρα του, διαπίστωσε μὲ μεγάλη ἐκπληξί πὼς ἡ πλοκὴ τοῦ μυθιστορήματος ἦταν τόσο συναρπαστικὴ, πού τὸν ἔκανε νὰ ξεχάσῃ τὰ σοβαρὰ προβλήματα πού τὸν ἀπασχολοῦσαν.

Ἡ Ντόλλυ, ἡ ἡρώιδα, τοῦ θύμιζε πολὺ τὴν Τερέζα καὶ ὁ Ρῶσος πρίγκιψ πῆρε στὰ μάτια του τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ Μαλίνωφ...

Ἀπορροφημένος ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσιν, δὲν κατάλαβε πὼς πέρασε ἡ ὥρα καὶ ξαφνιάστηκε ὅταν εἶδε τὴν κ. Χένσου νὰ μπαίνει στὴν κάμαρα μὲ τὸ φαγητό.

Ἐφαγε διασπικὰ καὶ ὅταν σκοτείνιασε ἀρκετὰ σκέφθηκε πὼς ἦτανε καιρὸς νὰ ἐνεργήσῃ. Εἶπε στὴν κ. Χένσου πὼς θὰ πῆγαινε στὸ σταθμὸ νὰ δῇ γιὰ τις βαλίτσες του καὶ βγήκε.

Περίεργο, δὲν εἶχε καμμιά ἀνησυχία. Εἶχε ἀρχίσει νὰ προσαρμόζεται στὴν νέα κατάστασιν. Καθὼς κατέβαινε πρὸς τὴν παραλία, εἶδε τὰ διάφορα κατὰστήματα νεωτερισμῶν ἀπ' τις δυὸ μεριεὶς τοῦ δρόμου κι' αὐτὸ τὸν ἔκανε νὰ σκεφθῇ πὼς, ντυμένος ὅπως ἦταν μὲ τὰ ρούχα τοῦ Ρόσεστερ, εἶχε τὴν ἐμφάνισιν ἐνὸς κομποῦ Λονδρέζου. Ὁ ἴδιος δὲν εἶχε καθόλου γούστο καὶ οὔτε ἔδινε

ποτέ σημασίαν σ' αὐτὰ τὰ πράγματα. Γιὰ νὰ περάσῃ ἀπαρτήρητος καὶ νὰ κατορθώσῃ νὰ φύγῃ ἀπ' τὸ Σάντμπορν, συλλογίσθηκε, θὰ ἔπρεπε ν' ἀλλάξῃ ρούχα. Μπήκε λοιπὸν σ' ἓνα κατάστημα κι' ἀγόρασε μιὰ γκριζὰ φορεσιὰ πού τοῦ ἦρθε περίφημα, κι' ἔναν παναμά. Ἀλλάξε στὸ μαγαζί καὶ βγήκε στὸ δρόμο.

Διψοῦσε, κι' ὅταν ἔφθασε στὸ μπάρ πού ἦταν στὴ γωνία, ἀποφάσισε νὰ μπῇ καὶ νὰ πιῇ ἓνα ποτήρι μπύρα, βέβαιος πὼς ἐκεῖ δὲ θὰ συναντοῦσε κανέναν ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Χούβερ τέτοια ὥρα. Ἐξάλλου, ὁ παναμάς, ὅπως εἶχε προσέξει στὸν καθρέφτη, τοῦ ἄλλαξε πολὺ τὴ φυσιογνωμία.

Πλάι του, ἕνας ἄντρας μὲ ξεφτισμένη ρεντιγκότα καὶ κατακόκκινον πρόσωπο, διάβαζε μιὰ ἐφημερίδα τοῦ Λονδίνου. Ἀξάφνα, πέταξε χάμω τὴν ἐφημερίδα του κι' ἄρχισε νὰ βρίζῃ τὴν ἀγγλικὴ κυβέρνησιν. Προσπάθησε νὰ συλλάβῃ τὸ ἀφηρημένο βλέμμα τοῦ Τζῶνς κι' ὅταν εἶδε πὼς ἐκείνος δὲν τὸν πρόσεξε, ἐξακολούθησε τὸν φιλιππικὸ του χωρὶς ν' ἀπευθύνεται σὲ κανένα συγκεκριμένον.

—Μάλιστα, ἔτσι εἶναι ὅπως σὰς τὰ λέω... Κι' ὅταν σκέπτομαι πὼς πέρυσιν εἶχαμε γιὰ δῆμαρχο κάποιον Χούβερ, διευθυντὴ τοῦ φρενοκομείου! Ἐνας ἀπὸ τοὺς τροφίμους του εἶχε δραπετεῦσει καὶ παρ' ὀλίγο νὰ σκοτώσῃ ἓνα παιδάκι στὸ δρόμο τοῦ Σάουθγκαϊτ. Κι' ὅμως, αὐτὸ δὲν τοὺς ἐμπόδισε νὰ τὸν κάνουν δῆμαρχο...

—Τοῦ φύγουν καμμιά φορὰ οἱ τρελλοί; ρώτησε ὁ Τζῶνς μὲ ξαφνικὸ ἐνδιαφέρον.

—Ἄν τοῦ φύγουν; Ἀστειεύεσθε τώρα; Δὲν εἶναι μιὰ ὥρα πού τοῦ φυγε ἄλλος ἓνας... Ἄν πῆσῃ ὅμως στὰ χέρια μας αὐτός, δὲν τὴ γλυτώνει... Θὰ τὸν τσακίσουμε στὸ ξύλο. Ἀλλὰ κι' ἐκεῖνος ὁ Χούβερ καλὰ θὰ κάνῃ νὰ προσέχῃ λιγάκι, γιατί μᾶς ἔφερε μὲ τὸ ἔτσι θῆλω ἐδῶ τὸ φρενοκομεῖο του κι' αὐτὸ δὲν ἐπιτρέπεται!

—Ἀσφαλῶς δὲν ἐπιτρέπεται! συμφώνησε ὁ Τζῶνς.

Ἡ φήμη, λοιπόν, τῆς ἀποδράσεως

ὡς του εἶχε κιόλας διαδοθῇ στὴν πόλιν... Καὶ σίγουρα ὅλοι ὅσοι ἔμεναν στὴν περιοχὴ θὰ διπλοκλείδωναν αὐτὴ τὴ στιγμὴ τις πόρτες τους, ἀφοῦ πρῶτα θὰ κύτταζαν σ' ὅλες τις κάμαρες γιὰ νὰ βεβαιωθοῦν πὼς δὲν κρύφτηκε ὁ τρελλὸς σὲ καμμιά γωνιά.

Σὲ λίγο ὁ Τζῶνς βγήκε ἀπ' τὸ μπάρ καὶ γύρισε στὴν πανσιόν. Ἡ κ. Χένσου τοῦ ἀνοίξε τὴν πόρτα. Τῆς ἐξήγησε πὼς τὰ πράγματά του δυστυχῶς δὲν εἶχαν ἐρθεῖ οὔτε μὲ τὸ ἐπόμενο τραῖνο καί, ἀφοῦ γκρίνιασε λιγάκι γιὰ τὴν ἀκαταστασίαν πού βασίλευε στοὺς σιδηροδρομικοὺς σταθμοὺς καὶ τὰ λάθη πού γίνονταν τόσο συχνά, τὴν καληνύχτισε κι' ἀνέβηκε στὸ δωμάτιό του νὰ κοιμηθῇ.

☆

Τὸ ἄλλο πρωῒ ὁ Τζῶνς ξύπνησε ἀπὸ τὸ φῶς. Ἐνας ὥραϊος ἥλιος ἔμπαινε στὸ δωμάτιο. Ἀπ' τὸ παρὰθυρο κύτταξε τὸ δρόμο πού ἦταν γεμάτος κίνησι.

Ντύθηκε. Τὰ γένια του εἶχαν ἀρχίσει νὰ φυτρῶνουν, ἀλλὰ δὲν εἶχε ξυσαφί. Σκέφθηκε μιὰ στιγμὴ νὰ τ' ἀφήσῃ νὰ μεγαλώσουν, ὅμως ἔδωξε ἀμέσως αὐτὴ τὴν ἰδέαν γιατί θὰ τοῦ χρειαζότανε τουλάχιστον ἓνας μῆνας γιὰ ν' ἀποκτήσῃ γένι παρουσιάσιμο.

Πῆρε τὸ πρωῒν του —τσάι, ρέγγα καπνιστῇ, φρυγανιὲς μὲ βούτυρο καὶ μαρμελάδα— καὶ κάθισε στὸ σαλόνι γιὰ νὰ καταστράψῃ ἓνα σχέδιο δράσεως.

Τέλος, πῆρε τὴν ἀπόφασίν του. Πρῶτα—πρῶτα, θὰ ἔβγαινε ἀπ' τὸ σπίτι. Οἱ ὀκτὼ χιλιάδες λίρες πού εἶχε στὴν Τράπεζα ἦταν σὰν ὀκτὼ χιλιάδες ἀστέρια πού φώτιζαν τὸ δρόμο του.

Εὗρισθε σ' ἓνα κουρεῖο καὶ τράβηξε γιὰ τὴν προκυμαία. Κάθησε κοντὰ στὴ θάλασσα στριφογυρίζοντας χίλιους τρόπους στὸ νοῦ του γιὰ νὰ μπερδέψῃ νὰ φθάσῃ στὸ Λονδίνον. Ἐπιστρέφοντας κατὰ τὸ μεσημέρι στὸ σπίτι του, στάθηκε γιὰ λίγο μπροστὰ στὴ διτρίνα ἐνὸς φωτογραφείου νὰ χαζέψῃ, καί, καθὼς γύρισε τὸ κεφάλι του, βρέθηκε ἄ-

ξαφνα πρόσωπο μὲ πρόσωπο μὲ τὸν Χούβερ, πού, ὅπως φαίνεται, εἶχε ξεφυτρώσει ἀπὸ κανένα στενό, γιατί —ὁ Τζῶνς ἦταν βέβαιος— δὲν τὸν εἶχε δῇ πούθενά πρὶν ἀπὸ ἓνα λεπτὸ.

Ὁ Χούβερ ἄπλωσε τὸ χέρι του γιὰ νὰ τὸν πιάσῃ. Χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸ, ὁ Τζῶνς τοῦ ἔδωσε μιὰ γροθιά στὸ στομάχι. Ὁ Χούβερ διπλώθηκε στὰ δύο ἀπὸ τὸν πόνο κι' ὅταν συνήλθε ἄρχισε νὰ κυνηγᾷ τὸν Τζῶνς πού τὸ εἶχε βάλει στὰ πόδια.

Ὁ Τζῶνς ἔτρεχε. Πίσω του ἀκολουθοῦσαν ἓνας ἀστυφύλακες, μερικὰ παιδιὰ κι' ἓνα σκυλί πού γαύγιζε μὲ ἐνθουσιασμό ἀπὸ τὴν ἀναπάντεχῃ φασαρία. Τελευταῖος ἔτρεχε ὁ Χούβερ.

Ὁ Τζῶνς, μὲ τὸ κλειδί του στὸ χέρι, ἔφθασε λαχανιασμένος μπροστὰ στὸ σπίτι τῆς κ. Χένσου. Ἀνοίξε τὴν πόρτα, τὴν κλείδωσε πίσω του δυὸ φορές κι' ἀνέβηκε γρήγορα τις σκάλες. Σχεδὸν ἀμέσως ἀκούστηκαν ἀπανωτὰ κτυπήματα στὴν πόρτα. Ὁ Τζῶνς ὥρμησε στὴν κουζίνα καὶ βγήκε στὴ σκάλα τῆς ὑπηρεσίας. Ἡ κ. Χένσου, πού ἔφτιασε ἓνα γλυκὸ ἐκείνη τὴ στιγμὴ, σήκωσε τρομαγμένη τ' ἀλευρωμένον χέρια της ψηλά κι' ἔμεινε μὲ τὸ στόμα ἀνοικτό. Ὁ Τζῶνς εἶδε τρεῖς τοίχους μπροστὰ του. Ἐναν πρὸς τὰ δεξιὰ, ἄλλον πρὸς τὰ ἀριστερὰ πού χώριζε τὸ σπίτι τῆς κ. Χένσου ἀπ' τις γειτονικὲς αὐλὲς κι' ἓναν τρίτον πρὸς τὸ βάθος. Αὐτὸς ἦταν ὁ τοίχος τοῦ ξενοδοχείου «Μινέρβα» καὶ αὐτὸν διάλεξε ὁ Τζῶνς χωρὶς νὰ δισταγῇ λεπτὸ. Πήδηξε τὸν τοῖχο καὶ βρέθηκε σὲ μιὰ αὐλὴ ὅπου ἦταν ἀπλωμένα σεντόνια, σκόνταψε πάνω σὲ μιὰ ἡλικιωμένη γυναῖκα, ὥρμησε στὸ χῶλλ τοῦ ξενοδοχείου καί, ἀδιαφορώντας γιὰ τὸν κόσμον πού τὸν κύτταξε ἐμβρόντητος, ἔτρεξε ἴσια στὴν ἐξοδο καὶ βγήκε στὸ δρόμο, πού εὐτυχῶς ἦταν ἔρημος. Δὲ στάθηκε σχεδὸν καθόλου, ὡς τὴ στιγμὴ πού βρέθηκε ἔξω ἀπ' τὴν πόλιν, στὴν ἐξοχί. Κάθησε κοντὰ σὲ μιὰ μάνδρα συλλογίσμενος. Σκέφθηκε νὰ τραβήξῃ ἀνάμεσα ἀπ' τὰ χωράφια, ὡς τὸ σταθμὸ τοῦ Νόρθμπορν κι' ἀπ' ἐκεῖ νὰ πάρῃ τὸ τραῖνο γιὰ τὸ

Λονδίνο. Τη στιγμή που έτοιμαζότανε να πηδήξει ένα φράκτη, κάποιος που σίγουρα θα τον παρακολουθούσε από πολλή ώρα χωρίς να μιλή, του φώναξε:

—Ε, κύριε, δικά σας είναι τα χωράφια και τα τσαλαπατάτε έτσι;

—Όχι, είπε ο Τζώνς ανήσυχος.

—Σας παρακαλώ να μου δώσετε τότε τ' όνομα και τη διεύθυνσή σας...

—Είμαι ο κόμης Ρόσεστερ, είπε ο Τζώνς. 'Η διεύθυνσή μου είναι Κάρλτον Χάουζ, στο Λονδίνο. Δεν έχω κάρτα επάνω μου.

—Με συγχωρείτε... είπε ο άγνωστος, δεν ήθελα να σας προσβάλω, αλλά, ξέρετε, ήσυχια δε μάς αφήνουν οι περιηγητές κάθε μέρα. Πατούν στα χωράφια χωρίς να τους νοιάζει αν τα καταστρέφουν... Με συγχωρείτε.

Πάρα κάτω ο Τζώνς συνάντησε τον άνθρωπο του μπάρ, εκείνον που τὰ είχε με την κυδέρνηση. Τον ρώτησε ποιο δρόμο έπρεπε να πάρη για να πάη στο σταθμό του Νόρθμπορν.

—Κι' εγώ προς τὰ εκεί πηγαίνω, είπε ο ξένος. Έλάτε μαζί μου.

Όταν έφθασαν στο δρόμο που οδηγούσε στο Νόρθμπορν, ο ξένος τον έγκατέλειψε και ο Τζώνς προχώρησε κατά την παραλία. Κύτταζε αψηρημένος τους γλάρους που πετούσαν ψηλά στον ουρανό. Άξαφνα είχε την εντύπωση πως κάποιος τον παρακολουθούσε. Με μεγάλα θήματα άρχισε να βαδίζει στον παραλιακό δρόμο. Για καλή του τύχη ένας άντρας περνούσε εκείνη τη στιγμή πάνω στο ποδήλατό του.

Χωρίς πολλά λόγια, ο Τζώνς τον έσπρωξε, τον έριξε κάτω και, ύστερ' από μια μικρή πάλη, του πήρε το ποδήλατο. Όσο μπορούσε πηδούσε γρήγορα, τράβηξε για το σταθμό. Όσο όμως πλησίαζε, τόσο του φαινότανε και πιο επικίνδυνη ή ιδέα του να πάρη το τραίνο απ' εκεί. Γιατί ασφαλώς, ο Χούμπερ και η αστυνομία εκεί γύρω θα έψαχναν να τον βρουν. Παράτησε το ποδήλατο σε μιαν άκρη και, τσακισμένος απ' την κούραση, άρχισε πάλι να τριγυρίσει άσκοπα στους έ-

ρημους, έξοχικούς δρόμους. Τὰ μάτια του έτσουζαν, πεινούσε τρομερά.

Ένα σπιτάκι με την ξύπορτα ανοικτή, τράβηξε την προσοχή του. Χωρίς να διστάση, μπήκε ίσια μέσα και βρέθηκε σ' ένα εύρύχωρο δωμάτιο. Είδε ένα τραπέζι στρωμένο για δυο άτομα μ' ένα όρεκτικώτατο ξεροψημένο κοτόπουλο σε μια πιατέλα.

Κάθισε στο τραπέζι κι' άρχισε να τρώη με μεγάλη όρεξη.

Σε λίγο ένας άντρας μπήκε στο δωμάτιο, κρέμασε ήσυχα-ήσυχα το σακκίδιό του σ' ένα καρφί σπών τοίχο και κάθισε κι' αυτός στο τραπέζι αντίκρου στον Τζώνς.

—Με συγχωρείτε που άργησα, είπε. Μου έτυχε κάποια δουλειά και δε μπόρεσα να έρθω στην ώρα μου. Κάνετε πολύ καλά που δε με περιμένετε κι' άρχισατε χωρίς μένα.

Ο Τζώνς τον κύτταζε έμβρόντητος.

—Έξακολουθήστε το φαγητό σας, φίλε μου, του είπε ο άγνωστος, χαμογελώντας.

Ο Τζώνς είχε δγάλει μισή λίρα σπ' την τσέπη του και την είχε ακουμπήσει στο τραπέζι, κοντά στο πιάτο του. Άλλά το αυστηρό βλέμμα που του έριξε ο άγνωστος ό-ταν την είδε, τον έκανε να την ξαναπαρή πίσω με μεγάλη άμηνανία.

—Ακούστε, κύριε, είπε. Δεν είμαι κανένας λωποδύτης. Πεινούσα, απλούστατα, είδα την πόρτα ανοικτή, το τραπέζι έτοιμο και κάθισα να φάω. Θα ήθελα να πληρώσω για τη φτερούγα του κοτόπουλου που σας έφαγα... Μη με πάρεξηγητε.

—Περίφημα! Άκριβώς όπως στον κινηματογράφο! Είπε ο ξένος εύθυμα. Όταν σας είδα, αναρωτήθηκα τί θα σοφίζοσαστε για να βγείτε απ' τη δύσκολη θέση σας... Γι' αυτό και δε μίλησα. Για να δώ πως θα ξεμπερδεύατε μόνος σας.

Έκπληκτος, ο Τζώνς κύτταζε προσεκτικά τον άνθρωπο αυτόν με τὰ ζωηρά, έξυπνα μάτια, που του χαμογελούσε με καλωσύνη. Του φάνηκε πως το είχε ξαναδεί αυτό το

πρόσωπο. Άλλά πού; Καί εξαφνα, θυμήθηκε. Μα βέβαια, ήταν ο Κέλλερμαν! Ο διάσημος Άμερικανός σκηνοθέτης! Ο Τζώνς είχε δη άπειρες φορές τη φωτογραφία του στις έφημερίδες...

Συστήθηκε στον Κέλλερμαν μόνος του και του εξιστόρησε μ' όλες τις λεπτομέρειες τις άπίθανες περιπέτειές του. Ήξερε πως ο συμπατριώτης του, σάν σκηνοθέτης που ήταν, θα άκουε με ζωηρό ενδιαφέρον την άπιστευτη ιστορία του. Καί, πραγματικά, ο Κέλλερμαν, ένθουσιασμένος, πήρε μολύδι και χαρτί και, όσση ώρα ο Τζώνς του διηγότανε τὰ γεγονότα των τελευταίων ήμερών, κρατούσε σημειώσεις.

Όταν ο Τζώνς τελείωσε, του είπε κτυπώντας τον φιλικά στον ώμο:

—'Η ιστορία σας, φίλε μου, θα γίνη πρώτης τάξεως σενάριο. Καί, μια και θα γράψω εγώ το σενάριο, άναπομων να μάθω το τέλος του. Θα σας βοηθήσω να γυρίσετε το ταχύτερο στο Λονδίνο για να μάθουμε τη συνέχεια.

☆

Έτσι, ένα πρωί, χάρι στη βοήθεια του νέου φίλου του, ο Τζώνς βρέθηκε ξανά στο Λονδίνο. Ήταν Κυριακή και τὰ πάντα ήταν κλειστά. Αυτό άνέτρεπε όλα του τὰ σχέδια. Δε θα μπορούσε ν' άποσύρη τὰ λεπτά του απ' την τράπεζα, ούτε να φύγη άμέσως, με το πρώτο καράβι, για την Άμερική. Φουρκισμένος, τὰ έβαλε με την τύχη του. Όστόσο, μια επιθυμία που δε μπορούσε να την προσδιορίση, δεν τον άφηνε να ήσυχάση.

Καί, ξάφνου, χωρίς να καταλάβη ούτε ο ίδιος πως, ύπακούοντας σε μια ύποσυνειδητη έπιταγή, σταμάτησε το πρώτο άμάξι που έτυχε να περνά από μπροστά του.

—Κάρλτον Χάουζ, αριθμός 10, φώναξε του άμαξά.

Καί, μονολογώντας, πρόσθεσε σχεδόν φωνακτά: «Θά δούμε...».

Όταν έφθασε στο Κάρλτον Χάουζ, ο υπρέτης που του άνοιξε την πόρτα, δε φάνηκε να άπόρησε διόλου βλέποντας τον κύριό του.

—Πλήρωσε τον άμαξά, τον διέταξε ο Τζώνς.

—Μάλιστα, μολόρδε.

Μια ευχάριστη μυρωδιά καφέ έρχότανε απ' την τραπεζαρία. Ο Τζώνς έσπρωξε την μισοανοιγμένη πόρτα και είδε τη Βενέτσια Μπέρνμπρουκ, που καθισμένη σε μια πολυθρόνα, έπινε τον καφέ της έχοντας ένα διβλίο άνοικτό επάνω στα γόνατά της.

Μόλις άντελήφθηκε τον Τζώνς, έκανε να σηκωθή. Άλλά εκείνος την σταμάτησε μ' ένα νεύμα, κλείνοντας πίσω του την πόρτα.

—Τι γυρεύεις εδώ; της είπε. Εσύ κι' όλοι οι άλλοι με κλείσατε καλά-καλά σ' ένα φρενοκομείο κι' έρχεσαι τώρα να θρονιαστής στο σπίτι μου;

Η Βενέτσια δεν κουνήθηκε.

—Δεν σας καταλαβαίνω, κύριε, είπε. Τὰ ξέρομε όλα τώρα. Ο κ. Σίμς εξακρίβωσε ότι είστε ο κ. Βίκτωρ Τζώνς. Σας είχαμε πάρει για τρελλό. Κάναμε λάθος... Η αλήθεια είναι πως δεν είσαστε τρελλός, αλλά ένας άπατεώνας... Καί σας παρακαλώ να δγίητε απ' εδώ μέσα, γιατί αλλιώς θα είδοποιήσω την αστυνομία.

Ο Τζώνς την άκουσε άτάραχος.

—Όμολογώ πως δεν καταλαβαίνω λέξι απ' όσα μου λές, είπε. Μηπως έννοεις το παιγνίδι που έπαιξα στην οικογένεια; Πάει, τελείωσε πια το άστείο. Είμαι ο κόμης Ρόσεστερ, αυτό είναι το σπίτι μου και σε παρακαλώ να μου αδειάσης τη γωνιά, αν δε θέλεις να σε διώξω μπροστά στους υπηρέτες!... Ξέρω πως ή ύπόληψη της οικογένειας δεν έπιτρέπει να γίνονται γνωστά τὰ σκάνδαλα στο υπηρετικό προσωπικό. Το κατάλαβα κι' απ' το ύφος του υπηρέτη που μου άνοιξε την πόρτα. Δε, έδειξε την παραμικρή έκπληξη όταν με είδε... Λοιπόν, περιμένω...

Πήγε κοντά στο κουδούνι, έτοιμος να το κτυπήσει.

—Είναι περιττό, είπε η Βενέτσια. Προτιμώ να φύγω...

Ο φόβος του σκανδάλου κρατούσε τους Ρόσεστερ σφιγμένους σά μέσα σε μια τανάλια.

Ο Τζώνς κάλεσε κατόπιν τον

Τσέρτς και του έδωσε την ίδια εξήγηση που είχε δώσει και στη Βενέτσια.

«Ο γέρος υπηρέτης κούνησε με-

λαγχολικά το κεφάλι, λέγοντας:

—Ο κύριος κόμης θα έκανε καλά ν' αφήση επιτέλους αυτά τα άστεία... Είναι καιρός να σοβαρευτεί λιγάκι...

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΟΥ ΞΑΝΑΒΡΙΣΚΕΙ ΕΝΑ ΟΝΟΜΑ

Εκείνο το βράδυ, στις έννέα, ο Τζώνς καθότανε στο καπνιστήριο κι' έγραφε. Είχε αναθέσει μια σπουδαία αποστολή στον Τσέρτς, μια αποστολή που απ' αυτήν κρεμότανε το μέλλον του, ή ζωής του όλκληρη...

Στις έννιάμισυ ακούστηκε ένα κτύπημα στην πόρτα. «Ο Τσέρτς την άνοιξε και παραμέρισε για ν' αφήση την Τερέζα, την κόμισσα του Ρόσεστερ να περάση.

«Ο Τζώνς ξεπετάχθηκε απ' τη θέσι του.

«Η πόρτα ξανάκλεισε αθόρυβα και οι δυο τους έμειναν μόνοι. «Η Τερέζα φαινότανε ταραγμένη, σ' αφοβισμένη θάλεγε κανείς.

«Ο Τζώνς μάντευε ποιές σκέψεις στριφογύριζαν στο μυαλό της.

—Μάθατε την αλήθεια; ρώτησε σιγανά. Τό ξέρετε πως δεν είμαι ο κόμης του Ρόσεστερ;

—Τό κατάλαβα απ' την πρώτη στιγμή, μόλις άνοιξατε τό στόμα μας να μιλήσετε σ' εκείνο τό οικογενειακό συμβούλιο... Οι άλλοι σ' ας πήραν για τρελλό. «Όχι όμως εγώ.

—Τό φαντάστηκα, είπε ο Τζώνς.

Δίστασε λιγάκι και πρόσθεσε:

—Υστερα απ' όλα αυτά... όλα όσα έγιναν, θ' ας είναι δύσκολο ν' άνεχθίτε την παρουσία μου...

—Έχετε να μου πήτε τίποτε;

—Έχω πολλά πράγματα να σ' ας πώ. Έχω χίλια πράγματα να σ' ας πώ... Θέλετε να καθήσετε και να μ' ακούσετε με προσοχή;

«Η Τερέζα έγνεψε ναί.

Και ο Τζώνς, απλά, καθαρά, με ειλικρίνεια, τής τ' ας είπε όλα. Τής είπε για τό σημείωμα που του είχε αφήσει ο Ρόσεστερ («Προσπαθήστε να κρατήσετε τη θέση σας και να επιτύχετε εκεί που εγώ απέτυχα...»). Τής είπε για τ' ας γράμματα τής λαίδης Πλίνιμον, τούς έκδιασμούς του

Βόλφ, του Μιλχάουζεν.

Μέσ' στη σιγαλιά του μισοσκότεινου δωματίου, ή Τερέζα άκουγε με κομμένη άναπνοή την έξομολόγηση του Τζώνς.

—Βλέπετε, είπε τελειώνοντας την αφήγησί του ο Τζώνς, δεν είναι τόσο εύκολο ν' αποκαλύψω όλη αυτή την κατάσταση στα μάτια του κόμμου. «Η ντροπή θ' ήτανε μεγάλη για όλους σας... Άλλά εκείνο που με ενδιαφέρει είναι ή δική σας ασφάλεια, ή δική σας εύτυχία.... Βασανίζομαι από τη σκέψη πως αν φύγω, όλος ο κόσμος θ' ας λυπάται, γιατί θ' νομίζη πως σ' ας εγκατέλειψε ο άντρας σας, ε' ας άνθρωπος σχεδόν τρελλός, ένας έκφυλος. «Αν πάλι μείνω, θ' είσαστε διαρκώς δεμένη με τό φάντασμα του Ρόσεστερ.

«Έκανε μια κίνηση με τ' ας χέρια του σ' ας να ζητούσε να βρ' ας μια λύσι στο τυραννικό πρόβλημα που τον απασχολούσε.

Και ή λύσι δεν άργησε να έρθη.

«Η Τερέζα, που ως εκείνη τη στιγμή τον κύτταζε τρέμοντας από συγκίνηση, είπε με φωνή που μόλις άκουγότανε:

—Είστε ο μόνος καλός άνθρωπος που γνώρισα στη ζωή μου... Ποιός ξέρει αν ή τύχη δ' ας θέλησε να...

Δέν άποτελείωσε τη φράσι της.

«Ο Τζώνς όμως είχε καταλάβει.

—Τερέζα, ψιθύρισε δειλά, θέλεις να παντρευτούμε;... Δέν επιμένω να μείνω ο κόμης Ρόσεστερ. Μπορώ να πώ μάλιστα, πως αυτό τ' όνομα που μ' έκανε κάποτε ν' αμφιβάλλω αν είμαι ο Τζώνς, μου φέρνει στο νου δυσάρεστες άναμνήσεις... Πάντως, τώρα που ξέρεις όλη την αλήθεια, δ' ας μου είναι δύσκολο να συνεχίσω τό ρόλο μου... Τίποτα δέν μ' ας έμποδίζει να ξαναπαντρευτούμε οι δυο μας κρυφά... Τερέζα, ύπάρχει

μια μικρή, πολύ μικρή θέση στην καρδιά σου για μένα;

«Η Τερέζα στηλώνε για μια στιγμή τ' ας μεγάλα φωτεινά μάτια της έναντω του και είπε με χαριτωμένη άφέλεια:

—Ξέρεις από τότε δ' ας μου είσαι αδιάφορος; «Από εκείνο τό βράδυ...

—Ποιό βράδυ;

—Εκείνο τό βράδυ στο σταθμό, που ξυλοκόπησες τον Μαλίνωφ...

—Μα τότε νόμιζες πως ήμουν ο...

—Ίσως, είπε ή Τερέζα με ύφος άνειροπόλο. Είχα όμως όλη την ώρα τό παράξενο συναίσθημα πως ή χειρονομία εκείνη δέν... του έμοιαζε καθόλου.

—Από τώρα και στο εξής θ' ας είμαι πάντα κοντά σου για να σε προστατεύω και να σ' ας αγαπώ, είπε ο Τζώνς κυττάζοντάς την με λατρεία.

«Η Τερέζα σηκώθηκε.

—Πρέπει να πηγαίνω, είπε. «Η οικογένεια, ξέρεις, δέν έχει τώρα

καμμιά άμφιβολία πως είσαι ο Τζώνς. Άλλά έχεις δίκιο. Οι Ρόσεστερ δ' ας μπορούν να κάνουν τίποτε έναντίον σου. Οι Ρόσεστερ τρέμουν τό σκάνδαλο όσο τίποτ' άλλο στον κόσμο. Ναί, είμαι δεβαία πως θ' ας μ' ας αφήσουν ήσυχους...

☆

«Η Τερέζα είχε δίκιο. Τό οικογενειακό συμβούλιο των Ρόσεστερ άποφάσισε πως ή μόνη λύσις ήταν ή σιωπή.

«Ετσι, ύστερ' από μια έβδομάδα, ο Τζώνς και ή Τερέζα παντρεύτηκαν κρυφά σ' ένα ήσυχο, έρημικό εκκλησάκι — κρυφά, γιατί δέν άκούστηκε ποτέ ένα παντρεμένο ζευγάρι να ζητή για δεύτερη φορά την εύλογία της εκκλησίας — και, όπως στα παραμύθια, έζησαν για πάντα εύτυχισμένοι.

Αυτό είναι τό τέλος τής παράξενης, σχεδόν άπίστευτης και όμως άληθινής ιστορίας...

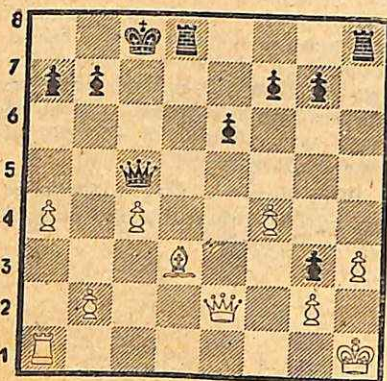
ΣΚΑΚΙ

ΑΠΟ ΜΙΑΝ ΠΑΡΤΙΔΑ

"Ασκήσις άρ. 504.

ΜΑΥΡΑ (10)

α β γ δ ε ζ η θ

ΛΕΥΚΑ (10)

Είς την παραπάνω απεικονιζομένην θέσιν είναι ή σειρά των Μαύρων να παίξουν.

Πώς θα συνεχίζατε έσείς είς την θέσιν των; Έδω κερδίζουν τὰ Μαύρα.

Πρέπει σέ μερικές κινήσεις νά έξασφαλίσουν την νίκην.

"Ασκήσις άρ. 505. Από μίαν παρτίδα.

Λευκά (13): Ργ1. Βα4. Πδ1. Θ1. Αζ1. η5. Ιη1. Σα2. β2. γ2. ζ2. η2. Θ2.

Μαύρα (14): Ρε8. Βε4. Πα8. Θ8. Αγ8. ζ8. Ιγ6. ζ6. Σα7. β7. γ7. ζ7. η7. Θ7.

Είται ή σειρά των Λευκών νά παίξουν.

Ποία είναι έδω ή μόνη ένδειξις της νίκης;

"Ασκήσις άρ. 506. Ι. Χατζηαργύρη.

Λευκά (7): Ργ5. Βε7. ΠΘ2. Αα8. Ιε1. Σζ5. η3.

Μαύρα (7): Ρε3. Αα4. Ια2. ζ7. Σβ5. ε5. ε6.

Τὰ Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σέ δύο κινήσεις.

"Ασκήσις άρ. 507. Από μίαν παρτίδα.

Λευκά (10): Ρη1. Βγ7. Πε3. Πζ1. Αη2. Σα2. β2. γ3. β4. Θ3.

Μαύρα (9): ΡΘ8. ΒΘ4. Πζ8. η3. Σα5. β6. ζ4. η7. Θ7.

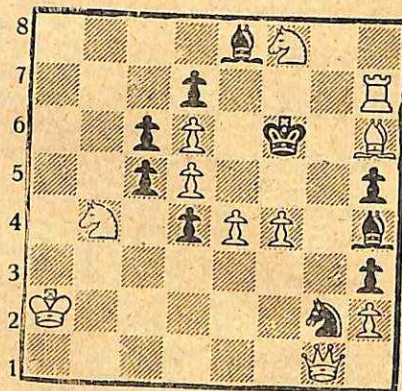
Είς αυτήν την θέσιν ητο ή σειρά των Λευκών νά παίξουν.

Τὰ Λευκά έπαιξαν Βγ7-δ6 και α Μαύρα άπήντησαν κακώς με Πζ8-δ8. Διατί ή κίνησης αυτή είναι μεγάλο λάθος;

"Ασκήσις άρ. 508

G. WATSON

ΜΑΥΡΑ (10)

α β γ δ ε ζ η θ

ΛΕΥΚΑ (11)

Λευκά: Ρα2. Βη1. ΠΘ7. ΑΘ6. Ιδ4. ζ8. Σβ5. β6. ε4. ζ4. Θ2.

Μαύρα: Ρζ6. Αε8. Θ4. Ιη2. Σγ5. γ6. β7. β4. Θ3. Θ5.

Τὰ Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σέ δύο κινήσεις.

"Ασκήσις άρ. 509. Από μίαν παρτίδα.

Λευκά (10): Ρα1. Βδ1. Πζ2. Θ1. Ιη1. Σα2. γ3. β5. ε4. ζ3.

Μαύρα (11): Ρη8. Βα4. Πβ3. β8. Ιη5. Σα7. γ4. β6. ε5. η7. Θ6.

Είς την θέσιν αυτήν ητο ή σειρά των Μαύρων νά παίξουν.

Τὰ Μαύρα έπαιξαν Βα4-α5 και έ-κέρδισαν τελικώς, μετά μακρόν όμως άγώνα.

Θά μπορούσαν νά κερδίσουν πολύ γρήγορα παίζοντας διαφορετικά. Πώς;

"Ασκήσις άρ. 510.

G. LAWS

Λευκά (6): Ρα4. Βγ2. Πη3. Αβ6. Ιβ3. Θ5.

Μαύρα (8): Ρε4. ΒΘ7. Αζ7. Ιε8. η1. Σβ5. ε6. Θ6.

Τὰ Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σέ δύο κινήσεις.

"Ασκήσις άρ. 511.

P. BERGER

Λευκά (7): Ρβ8. Βγ5. Πα6. Αε6. Θ6. Ιη7. Σβ7.

Μαύρα (8): Ρη6. Βε2. Πα1. ΙΘ8. Σβ4. ε5. ζ3. Θ7.

Τὰ Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σέ δύο κινήσεις.

Παρτίδα από τὸ «Σιμουλτανέ» τοῦ "Ούβε τῆς 31.8.1955

Λευκά: "Ούβε

Μαύρα: Χ. Συγκελάκης

"Ισπανική παρτίδα.

1. ε4, ε5. 2. Ιζ3, Ιγ6. 3. Αβ5, α6. 4. Αα4, Ιζ6. 5. 0-0, Αε7. 6. Βε2, β5. 7. Αβ3, β6. 8. α4, Αη4. 9. γ3, 0-0. 10. Θ3, ΑΘ5. 11. β3, Ββ7. 12. Ιδ-β2, Ια5. 13. Αγ2, γ5. 14. Πδ1, β4. 15. Ιζ1, β3. 16. Αβ1, Πα-β8. 17. δ4, εχδ4. 18. γχδ4, γχδ4. 19. Πχδ4, Ιγ6. 20. Πδ1, Ιε5. 21. Ιζ1-Θ2, Ββ7. 22.

Αζ4, Ιζ-57. 23. η4, Αη6. 24. Ιδ4, Ιγ5. 25. ζ3, Ιε6. 26. Αε3, Αη5. 27. ΑΧΑ, ΙΧΑ. 28. Θ4, ΙΘ3+. 29. ΡΘ1. 30. Βε3, ΘΧη4. 31. ΙΧη4, Βε7. 32. Βε1, ΙΧη4. 33. ζΧΙ, Βε5. 34. Θ5, ΑΧε4+. 35. ΑΧΑ, ΒΧΑ+. 36. ΒΧΒ, Ιζ2+. 37. Ρη2, ΙΧΒ. 38. ΙΧβ3, Πβ8. 39. Πα3, Πδ4. 40. Πδ4, Πζ8. 41. ΠΧ Πδ4, ΠΧΠ. 42. Ρζ3, ΠΧΙβ3+. 43. ΡΧ Ιε4, ΠΧβ2. 44. Ρδ5, Πη2. 45. ΡΧδ6, ΠΧη4. 46. Ργ6, Πη5. 47. ΠΘ3, Πα5. 48. ΠΘ4, Πε5. 49. Ρβ6, Πε6+. 50. Ρα5, ΡΘ7. 51. Πζ4, ζ6. 52. Πη4, ζ5. 53. Πη1, ζ4. 54. Ρδ4, ζ3. 55. Ργ3, ζ2. 56. Πζ1, Πβ6. 57. Ρδ3, Ρβ6. 58. Ρε2, ΡΧδ5. 59. ΠΧζ2, ΠΧΠ+. 60. ΡΧ Π, Ρη4. 61. Ρη2, α5 και τὰ Λευκά έγκαταλείπουν.

Τὰ άποτελέσματα τοῦ ταυτοχρόνου αὐτοῦ παιξίματος τοῦ μαίτρ ἦσαν αὐτά:

Ένίκησαν τὸν "Ούβε ὁ κ. "Αποστό-λόπουλος (σέ 25 κινήσεις), ὁ κ. Ν. Μαυρωνάς (40), Δ. Σπυριδάκης (47) και Χ. Συγκελάκης (61).

Νούλαν έπέτυχαν οἱ κ.κ. Ν. Μαρά-σογλου, Α. Μπαλάσκας, Α. Παϊδούσης, Α. Παπαδόπουλος, Δ. Πετροβίκης, Γ. Πολίτης, Σ. Σπυρογλου, Ι. Τσέσης, Φουστέρης και Γ. Χαράμης.

Έττήθησαν οἱ κ.κ. Β. "Αλεξανδρά-κης, Κλ. "Αντωνάρας, Θ. "Ασθεστόπου-λος, Δ. Βεργόπουλος, Ζομάνδης, Γ. Καλλιμόπουλος, Σ. Λοθέρδος, Μ. Μολ-φέτας, Σπ. Μπικός, Ν. Μωρισάιος, Χ. Παπαποστόλου, Γ. Σακκάς, Γ. Σπυ-ράτος, Α. Φυντικάκης και Χ. Χριστο-φίλακος.

I. X.

(Λύσεις στη σελίδα 127)

Οἱ Μαρσεγιέζοι φημίζονται γιά τῖς ψευτιές τους. Μιά φορά λοιπόν ὁ Μα-ριούς πήγε νά περάσῃ τῖς διακοπές του στή Ρώμη. "Όταν γύρισε, έτρεξε νά πῇ τῖς έντυπώσεις του στὸν φίλο του τὸν "Ολίβ:

—Λοιπόν, ὁ "Άγιος Πατέρας, άρχισε, ἦταν έξαιρετικά εὐδιάθετος και πε-ράσαμε ἕνα εὐχάριστο άπόγευμα κουβεντιάζοντας γιά διάφορα πράγματα.

—Τὰ ξέρω, τὰ ξέρω, τὸν διέκοψε ὁ "Ολίβ. Μοῦ τὰ έξιστόρησε δλα κατα-λεπτῶς στὸ τελευταίον γράμμα του.

Pourquois Pas?

Γράμματα

τῶν ἀναγνωστῶν μας

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΣΚΑΚΙΟΥ

Σ. Σύλλαν, Σπάρτην: Εἶναι εὐνόητον ὅμως, ὅτι, ἐὰν Π1Χ6 ὅπως γράφετε, πάλι χάθηκε ἡ παρτίδα μετ' ἑνὸς Πύργου λιγώτερο, μετὰ τὴν ἀλλαγὴ τῶν Βασιλισσῶν ἢ καὶ χωρὶς τὴν ἀλλαγὴν. "Ὅταν λέμε χάθηκε ἡ Βασίλισσα εἶναι φανερόν ὅτι ὑπόνοομεν καὶ τὴν παρτίδα.

ΖΗΤΩ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

... με νέους καὶ νέες.
Στρατιώτης Νάστος Χάρης
καὶ Παυλοπούλου Μιχαὴλ
Κ.Ε.Ν. Κορίνθου — 2ος Λόχος
Σ.Τ.Γ. 909

Στρατιώτης Μάντης Γεώργιος
Κ.Ε.Ν. Κορίνθου — 12ος Λόχος
Σ.Τ.Γ. 909

Πυροβολητὴς Μερεντίτης Στρατῆς
Κ.Ε.Π. — 1 Μοῖρα
Σ.Τ.Γ. 902 Α

Γεώργιος Κάπρος

Σηλυβρίας 26

Ν. Σμύρνη — Ἀθῆναι

... με νέους καὶ νέες τῆς Ἑλλάδος.
Κωνσταντῖνος Ἀθανασιάδης
Ν. Κασσανδρέου 41
Θεσσαλονίκη

... με νέους καὶ νέες κατὰ προτίμη-
σι τῆς Κύπρου
Κωνσταντῖνος Σπαντίδης
Περιπτεριούχου, Στάσις Κολλεγίου
Παλαῖο Ψυχικό
Ἀθῆναι.

... με νέους καὶ νέες.
Μαίρη Οἰκονόμου
Θηβῶν 398
Περιστερί — Ἀθῆναι

... με νέους καὶ νέες στὴν ἐλληνικὴ
ἢ τὴν ἀγγλική, γιὰ διάφορα θέματα.
Στρίτης Χατζηγιάννης Ἑμμανουὴλ
489 Τ. Δ. — Β.Σ.Τ. 901

... με νέους καὶ νέες στὴν ἐλληνικὴ,
γαλλικὴ, ἀγγλικὴ ἢ γερμανικὴ γιὰ
θέματα γύρω ἀπὸ τὴν κοινωνικὴ ζωὴ,
τὸ θέατρο, τὰ ταξίδια, καθὼς καὶ γιὰ
τὴν ἀνταλλαγὴ κάρτ-ποστάλ.
Υπ. Δεκανεὺς Μπιζῆς Κω)νος
Κ.Ε.Τ. — Λόχος Διοικήσεως
Τεχνικὴ Διαχειρίσεις — Β.Σ.Τ. 902

... με νέους καὶ νέες τῶν Ἀθηνῶν
Στρατιώτης Τσιούνης Σπύρος
702 Τ. Μηχανικοῦ
Λ. Διοικήσεως
ΣΤΓ 912

... με νέους καὶ νέες ποὺ νὰ ἀσχολοῦνται
με τὴ ζωγραφικὴ
Μάριος Λιάσκας
Υποκελευστὴς Β' Μηχανικὸς
Β.Π. «Ἑλλή» Γ.Ε.Ν.

... με νέους καὶ νέες γιὰ τὴν ἀνταλ-
λαγὴ γραμματοσήμων καὶ κάρτ-πο-
στάλ ἀπὸ ὅλη τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ ἐ-
ξωτερικὸ

Κλέαρχος Ἀθανασίου
Μάνδρα Σουφλίου
Ἑβρου

... με σκοπὸ τὴν ἀνταλλαγὴ γραμ-
ματοσήμων.

Φοῖβος Παναγίδης
Μόρφου — Κύπρος

ΧΑΡΤΙΑ ΤΑΠΕΤΣΑΡΙΑΣ ριγέ, χαρτιά LAVABLE, χαρτιά
τύπου σαγκρε καὶ πολὺ φανταζί σὲ ὠραιότατα σχέδια
παρέλαβε τὸ κατ'ἀστυχμα ΡΥΘΜΟΣ, Βουλῆς 22.

ΛΥΣΕΙΣ

«ΣΚΑΚΙ» ἀπὸ σελίδα 124

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1) ΤΡΑΜΟΥΝΤΑΝΑΣ. 2) ΣΥΜ-
ΒΟΥΛΗ. 3) ΙΑΠΩΝ. — ΤΡΑΟΥΝ.
4) ΓΕΡΝΑΝΕ. — ΜΓ' (43!) Π.Χ.
5) Κ.Κ.Ο. — ΣΟΠΡΑΝΟ. 6) ΕΥ-
ΜΕΝΩΣ. 7) ΓΙΟΚΑΣ. — ΚΑΜΑΣ.
8) ΡΩΤΑΣ. — ΦΑ — ΩΡΑ 9)
ΤΑΝΑ. — ΑΝΝΙΝΟΝ. 10) ΦΕΜΙ-
ΝΑ. — ΑΡ. — ΣΝ'. 11) ΟΣΟΝ.
— ΛΩΤΟΥ. 12) ΣΑΦΗΝΙΣΜΟΝ.

ΚΑΘΕΤΩΣ:

1) ΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΟΙ. 2) Α.Ε.Κ.
— ΙΩΝΕΣ. 3) ΑΣΠΡΟΠΟΤΑΜΟΣ.
4) ΜΥΩΝ. — ΚΑΤΙΝΑ. 5) Ο «ΜΝΑ-
ΣΕΑΣ». 6) ΥΒ. — ΝΟΥΣ. — Α-
ΛΛΗ. 7) ΜΠΕΤΟΝ — ΦΝ (Φίννον).
— ΩΝ. 8) ΤΥΡ. — ΡΕΚΑΝΑΤΙ. 9)
ΑΛΑΜΑΝΑ. — Υ.Μ. (Υπουργ. Με-
ταφορών). 11) Ο «ΣΑΡΟΣ». 12)
ΣΙΝΑ. — ΣΑΝΝΩΝ.

«ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ» ἀπὸ σελίδα 9

Ἀρ. 504. 1) ...ΠΧ531 2) ΒΧΠ, ΒΖ2
καὶ τὰ Μαῦρα κερδίζουν, διότι ἐναν-
τίον τῆς ἀπειλῆς 3) ...ΠΧΘ3+ δὲν ὑ-
πάρχει ἐπαρκὴς ἀμυνα.

Ἀρ. 505. 1) Π58+1 ΡΧΠ 2) ΒΧε4
καὶ τὰ Λευκὰ κερδίζουν.

Ἀρ. 506. 1) Βε7—α7! Ἐξαναγκα-
σμός κινήσεως!

Ἀρ. 507. 1) Πζ1Χε4! διότι τὰ Μαῦ-
ρα δὲν μποροῦν νὰ πάρουν οὔτε «Π»
οὔτε «Ν» λόγω τοῦ μάτ στὴν ὁγδὴ
γραμμῇ. Ἐάν Βη5, τότε ΠΧη3!

Ἀρ. 508. 1) Βη1—ζ2! Ἐξαναγκα-
σμός κινήσεως!

Ἀρ. 509. 1) Π63—62. Ἡ λευκὴ Βα-
σίλισσα ἀπειλεῖται, ἐπὶ οὗτοῦ ἀπει-
λεῖται καὶ ΒΧα2+ μάτ. Σὲ ΒΧΒ ἀκο-
λουθεῖ φυσικὰ Π61+ μάτ καὶ σὲ ΠΧ62
ἀκολουθεῖ ΒΧΒ+ καὶ μάτ.

Ἀρ. 510. 1) Πζ3! Ἀπειλὴ Πζ4+
μάτ.

Ἀρ. 511. 1) Βγ1! Ἀπειλὴ Βη5+
μάτ.

«ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΒΡΗ ΤΑ ΠΕΡΙΣΣΟ-
ΤΕΡΑ» ἀπὸ σελίδα 48

1) ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ = 29. 2) ΤΥ-

ΠΩΤΙΚΟΣ = 33. 3) ΠΥΡΙΜΑΧΟΣ
= 36. 4) ΔΟΥΡΥΦΟΡΟΣ = 38.
5) ΠΡΟΗΓΗΣΙΣ = 38. 6) ΕΥΘΥ-
ΔΙΚΟΣ = 38. Σύνολον = 212!

«ΤΙ ΕΝΝΟΕΙΤΕ ΟΤΑΝ ΛΕΤΕ» ἀ-
πὸ σελίδα 101

1) ΑΠΟΤΙΜΗΣΙΣ: Γ. Ἀπὸ τὸ ρῆ-
μα ἀποτιμῶ, σημαίνει τὸν ἀκρι-
βῆ καθορισμὸ τῆς ἀξίας κάποιου πρά-
γματος. Ἡ ἀποτίμησις τῆς
ἐπισκέψεως τῶν Ρώσων
ἡγετῶν εἰς τὰς Ἰνδίας
πρέπει ἐπὶ τοῦ παρόν-
τος νὰ περιουσιῶθῃ εἰς
τὸ περιεχόμενον τοῦ ἀ-
νακοινωθέντος.

2) ΑΣΕΛΓΕΙΑ: Α. Αἰσχρὴ ἀφροδι-
σιακὴ πράξις. Συνεληφθῇ ἐπὶ
παρὰ πλανήσει εἰς ἀσελ-
γείαν. Παρὰ φύσιν ἀσελ-
γεία, ἡ παιδεραστία.

3) ΒΑΜΠ: Γ. Ἀγγλικὴ λέξις ποὺ
σημαίνει κινηματογραφικὸ ἀστὲρα ποὺ
παίζει ρόλους μοιρασ γυναικας.

4) ΒΛΟΣΥΡΟΣ: Γ. Ἐκεῖνος ποὺ
ἐμπέει φόβον μετὰ τὸ ἀγριο βλέμμα του.
Μετὰ κύτταξε ἐλλοσυρὸς
καὶ συνωφρομένους.

5) ΔΟΛΙΟΦΘΟΡΑ: Β. Ἐκούσια κα-
τὰστροφὴ μηχανικῆς ἢ ἄλλου πράγμα-
τος ἀπὸ δυσἀρεστημένους ἀπεργούς ἐρ-
γάτες ἢ ὑπόδουλους ἀνθρώπους. (συν.
τοῦ σαμποτάζ). Ἡ πτώσις
τοῦ ἀεροπλάνου «Κομή-
της» ἴσως ὀφείλεται εἰς
δολιοφθορὰν. Μεταφ. Ἡ στά-
σις τῆς ἀντιπολιτεύσε-
ως ἀποτελεῖ δολιοφθορὰν
τοῦ κυπριακοῦ ἀνῶ-
νος.

6) ΕΠΑΙΩΝ: Γ. Ἀρχικά, ἐκεῖνος
ποὺ ἀκούει προσεκτικὰ κάτι. Ἐπει-
τα, ἐκεῖνος ποὺ καταλαβαίνει, εἶναι εἰ-
δικὸς σὲ κάτι, ἀρμόδιος. Αὐτὸ εἶ-
ναι ἔρνον τῶν ἐπαίδων-
των.

7) ΕΠΙΠΤΩΣΙΣ: Α. Κάτι ποὺ ἐ-
πακολουθεῖ σὺν ἀπόρροια κάποιος ἐ-
νέργειας. Οἱ Ἀγγλοὶ ἐν ἡρ-
γῇσαν ἐν Κύπρῳ ἀνευ-
προοπτικῆς τῶν ἐπιπτώ-
σεων καὶ συνεπειῶν.

8) ΚΩΔΙΞ: Β. Ἡ λατινικὴ λέξις
codex (=δέλτος), ποὺ σημαίνει, ἀρχι-

κά αρχαία χειρόγραφα από φύλλα παπύρου, περιγραμνής ή χαρτιού, σε σχήμα διελλίου. Έπειτα, συλλογή νόμων ή αρχών, κανόνων, που αναφέρονται σε κάποιο θέμα. Άστικός κώδιξ. Κώδιξ καλής συμπεριφοράς. Ακόμη, λεξικό με συνθηματικά σημεία: Κρυπτογραφικός κώδιξ. Διεθνής κώδιξ σημάτων.

9) ΚΟΥΠΑΣΤΗ: Γ. Το ψηλότερο μέρος του προστατευτικού γύρου του πλοίου ή της θάρκας (όπου άκουμπά το κουπί, ή έπισκαλμίς). Άκουμπισμένος στην κουπαστή του θαποριοϋ έρρέμβασε.

10) ΛΟΥΦΕΣ: Β. Λέξι άραδική που σημαίνει αρχικά το μισθό που έπαιρναν οι άρματολοι. Κατ' επέκτασι, φιλοδώρημα ή οποιοδήποτε κέρδος που κερδίζεται χωρίς κόπο. Έπειρε λουφέ για να κάνει την έκδούλευσι.

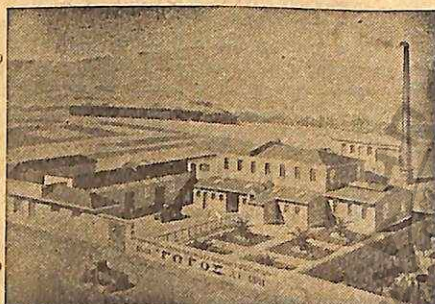
11) ΠΑΙΑΝΙΖΩ: Α. Άρχικά, έσήμαινε, άσμα προς τιμήν του Θεού Άπόλλωνα. Σήμερα, έκτελδ κάποιο μουσικό κομμάτι. Η Φιλαρμονική

έπαιάνισε εις τδ τέλος τδν έθνικό ύμνο. Η Φ. του Δήμου παιανίζει εις την πλατεία του Συντάγματος.

12) ΠΟΛΩΣΙΣ: Γ. Νέα, κατά τη σημασία, λέξι που σημαίνει την άπομάκρυνσι προς δύο τέλεια αντίθετες ιδεολογικά κατευθύνσεις πολιτικών ομάδων — σαν να τρέπωνται αντίστοιχα προς τούς δύο πόλους της Γης. Η πόλωσις τδν πολιτικών κομμάτων της χώρας όπηρεξεν έπακόλουθον του νέου έκλογικού νόμου.

13) ΣΘΕΝΑΡΟΣ: Α. Γεμάτος σωματικό ή ήθικό σθένος, δυνατός, θαρραλέος. Σθενάρά χειρ — στάσις — άμυνα κλπ.

14) ΣΚΕΠΤΙΚΙΣΜΟΣ: Β. Γνωσιολογικό σύστημα που άρνείται τδ δυνατό της γνώσεως. Κατ' επέκτασι, άμφιβολία, δυσπιστία, άπισιοδοξία για την έκθασι οποιουδήποτε έργου. Με πολλο σκεπτικισμό αντιμετώπιζονται και οι νέες συνομιλίες Χάρντιγκ—Μακάριου.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΖΑΧΑΡΩΔΩΝ ΠΡΟ-Ι-ΟΝΤΩΝ "ΓΩΓΟΣ"

ΑΘΗΝΑΙ

ΟΙΚΟΣ ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΤΟ 1881

ΓΡΑΦΕΙΑ — ΠΡΑΤΗΡΙΑ :
ΟΔΟΣ ΚΑΛΑΜΙΩΤΟΥ 12
ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ : 24.965

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ—ΑΠΟΘΗΚΗ:
ΟΔΟΣ ΠΕΤΡΑΙΩΣ 248
ΤΗΛ.: 482.475, 482.365

**ΚΟΥΦΕΤΑ, ΜΠΟΜΠΟΝΙΕΡΑΙ, ΩΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΙΔΗ
ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ**